

UCHWAŁA NR752/25
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
z dnia27 maja..... 2025 r.

w sprawie przedstawienia Raportu o stanie województwa łódzkiego za 2024 r.

Na podstawie art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 581) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przedstawia się Sejmikowi Województwa Łódzkiego Raport o stanie województwa łódzkiego za 2024 r. zgodnie z brzmieniem załącznika do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

1. Joanna Skrzydlewska - Marszałek Województwa

2. Piotr Wojtysiak - Wicemarszałek

3. Agnieszka Ryś - Wicemarszałek

4. Artur Bagieński - Członek Zarządu

5. Artur Ostrowski - Członek Zarządu

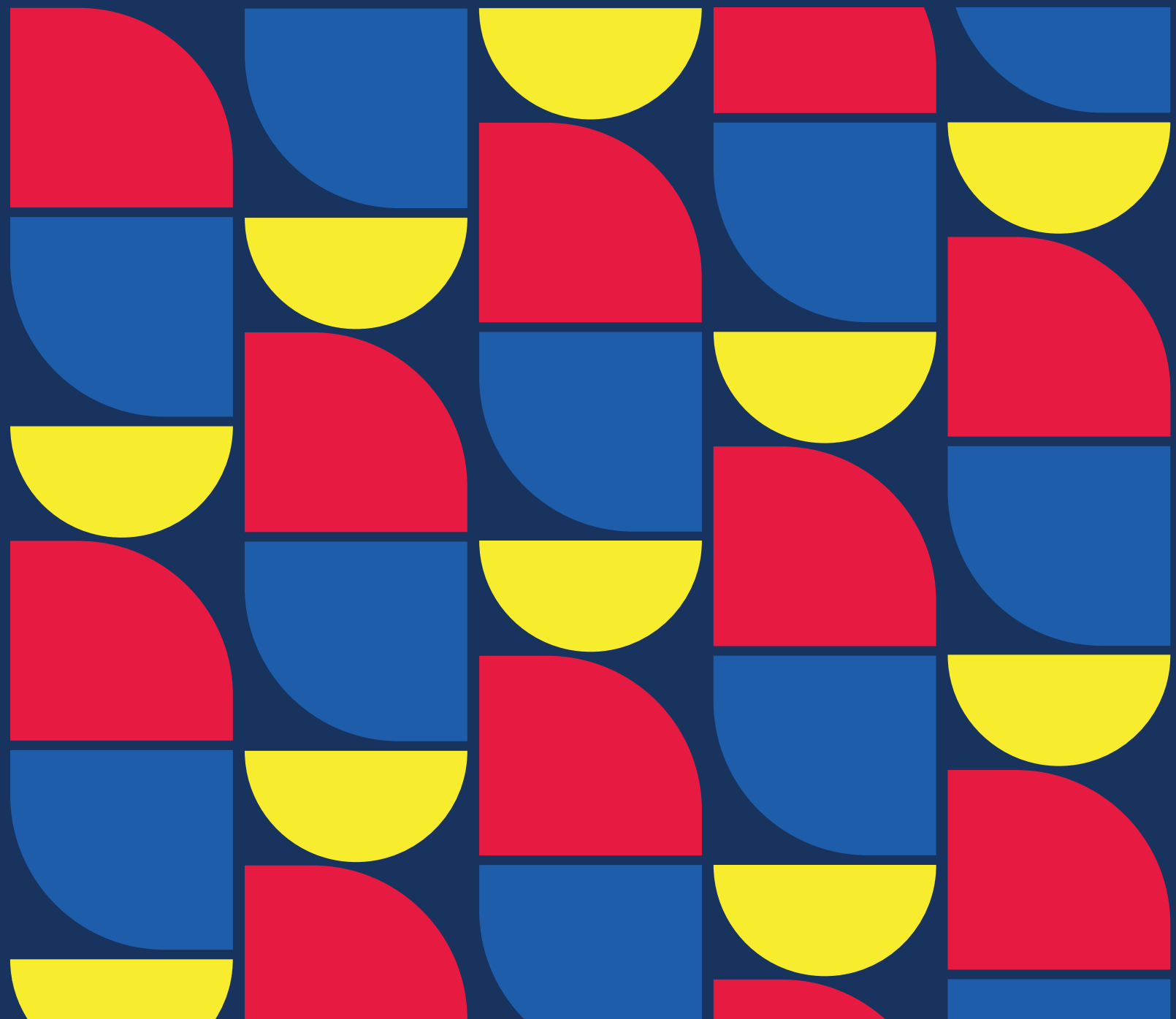
.....
.....

.....nb. uspr.....

.....

Raport o stanie województwa łódzkiego za **2024** rok

Szanowni Państwo, Mieszkańcy Województwa Łódzkiego

Oddajemy w Państwa ręce Raport o stanie województwa łódzkiego za 2024 r. Dokument ten podsumowuje działalność Zarządu Województwa Łódzkiego w minionym roku - w tym realizację polityk, programów i strategii, poziom wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 oraz informuje o uchwałach podjętych przez Sejmik Województwa Łódzkiego.

Rok 2024 należy podzielić jednak na dwa okresy. W wyniku wyborów samorządowych z 7 kwietnia 2024 r., 11 czerwca zmienił się skład Zarządu Województwa Łódzkiego. Co za tym idzie przeprowadzony został bilans otwarcia. Audyty i kontrole objęły właściwie każdą komórkę organizacyjną Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Jako instytucja zarządzająca programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 stwierdziliśmy niewystarczające tempo wdrażania programu – szczególnie w zakresie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. W I półroczu 2024 r. ogłoszono 25 naborów, a na koniec półrocza osiągnięto poziom zaledwie 1,1 procenta alokacji. W II półroczu dynamika wzrosła. Ogłoszono już 59 naborów.

Rok 2024 samorząd województwa rozpoczynał bez audytu krajobrazowego. Mimo że powinien być on przyjęty w ciągu trzech lat od wejścia w życie rozporządzenia z 11 stycznia 2019 r. Dopiero II połowa roku przyniosła intensyfikację prac nad przygotowaniem projektu dokumentu tak, że był on gotowy do konsultacji społecznych w styczniu 2025 r.

Nie udało się również przyjąć w terminie Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2025-2030. Projekt dokumentu – opracowany wprowadzić w I połowie roku – nie został skierowany wówczas na posiedzenie zarządu. Spowodowało to wielomiesięczne opóźnienia w harmonogramie prac nad planem. W efekcie – mimo intensywnych prac przy konsultacjach dokumentu w II połowie roku – nie było już możliwe przyjęcie go przez Sejmik Województwa Łódzkiego do 12 stycznia 2025 r.

Audyty i kontrole przeprowadzone w komórkach organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych w II połowie 2024 r. wykazały ponadto wiele opóźnień w realizacji powierzonych zadań, uchybienia i nieprawidłowości w prowadzeniu spraw. Wstrzymanie części projektów, które budziły zainteresowanie beneficjentów. W końcu wydatki przekraczające plan finansowy jednostki oraz dokonywanie zakupów z pominięciem ustawy prawo zamówień publicznych.

Mimo że nowy, wybrany w czerwcu 2024 r., Zarząd Województwa Łódzkiego pracował z budżetem przyjętym w grudniu 2023 r. przez uprzedni Sejmik Województwa Łódzkiego – rozpoczął wdrażanie możliwych w tych okolicznościach działań naprawczych. Widząc, że działania na rzecz przedsiębiorców napotykają na problemy m.in. ze względu na rozproszenie ich między różnymi komórkami w urzędzie – stworzono jeden Departament Przedsiębiorczości i Sprawiedliwej Transformacji. Przyniosło to wymierne efekty już w II połowie roku, gdy stoisko „Łódzkie dla biznesu” promowało się na aż 20 wydarzeniach, a w pierwszej połowie 2024 r. tylko na 10.

Niewątpliwym wyzwaniem okazała się kwestia opieki zdrowotnej. Zadłużenie jednostek ochrony zdrowia oraz struktura placówek nie przystająca do wyzwań stojących przed województwem łódzkim (choćby konieczność opieki nad starzejącym się społeczeństwem) spowodowała konieczność podjęcia decyzji związanych z reformą w tej dziedzinie. I tak już w grudniu 2024 r. na posiedzeniu Zarządu Województwa

Łódzkiego został przedstawiony dokument pod nazwą „Kierunki konsolidacji i restrukturyzacji podmiotów leczniczych podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego na lata 2025 – 2026. Diagnoza, wnioski i rekomendacje”. Opracowanie powstało w odniesieniu do obecnych potrzeb zdrowotnych i zidentyfikowanych problemów w podmiotach leczniczych.

Pomimo powyżej opisanej sytuacji Zarząd Województwa Łódzkiego wykorzystał dostępne na ten czas środki finansowe – zarówno z budżetu samorządu, jak i z dotacji unijnych, by inwestować w równomierny rozwój regionu.

Oddając Państwu Raport o stanie województwa łódzkiego liczymy na rzetelną ocenę podjętych działań w zakresie rozwoju komunikacji w regionie, inwestycji w gospodarkę, rozwoju rolnictwa, dbałości o opiekę zdrowotną i społeczną nad mieszkańcami, wsparcia sportu i turystyki czy ochrony środowiska.

Zarząd Województwa Łódzkiego

Zarząd Województwa Łódzkiego

Joanna Skrzydlewska

Marszałek Województwa Łódzkiego

Przewodnicząca Zarządu Województwa Łódzkiego, kierownik Urzędu Marszałkowskiego. Bezpośrednio nadzorowała departamenty wykonujące zadania związane m.in. z zarządzaniem Programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 i Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, realizacją polityki regionalnej i współpracy zagranicznej, zagospodarowania przestrzennego, promocji, infrastruktury, transportu drogowego i kolejowego, dróg publicznych, gospodarki nieruchomościami, sportu, turystyki, kontroli, audytu i bezpieczeństwa publicznego.

Piotr Wojtysiak

Wicemarszałek Województwa Łódzkiego

Nadzorował zadania z zakresu wdrażania Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, rozwoju przedsiębiorczości i sprawiedliwej transformacji oraz ochrony i promocji zdrowia.

Agnieszka Ryś

Wicemarszałek Województwa Łódzkiego

Nadzorowała zadania z zakresu klimatu, ochrony środowiska, geodezji, kartografii, geologii i górnictwa oraz zadania realizowane przez Centrum Obsługi Przedsiębiorcy.

Artur Bagieński

Członek Zarządu

Nadzorował zadania z zakresu rolnictwa, łowiectwa, rybactwa śródlądowego, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz kultury.

Artur Ostrowski

Członek Zarządu

Nadzorował zadania z zakresu edukacji, polityki społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

W 2024 r. odbyło się **48 posiedzeń** Zarządu Województwa Łódzkiego.

Spis treści

Rozdział 1	Charakterystyka społeczno- gospodarcza województwa.....	6
Rozdział 2	Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	15
Rozdział 3	Programy operacyjne dla rozwoju województwa łódzkiego.....	26
	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (FEŁ2027).....	26
	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (RPO WŁ 2014-2020)	39
	Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027	40
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	41
	Program Operacyjny „Rybacko i Morze” na lata 2014–2020	45
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	45
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	45
Rozdział 4	Zadania realizowane przez Samorząd Województwa Łódzkiego	47
	Ochrona zdrowia.....	47
	Transport zbiorowy i drogi publiczne	56
	Zagospodarowanie przestrzenne	70
	Rolnictwo	76
	Klimat i środowisko	82
	Geodezja i kartografia.....	93
	Kultura oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	100
	Edukacja.....	111
	Sport.....	120
	Turystyka	125
	Polityka społeczna	127
	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	132
	Aktywizacja lokalnego rynku pracy.....	133
	Przedsiębiorczość i sprawiedliwa transformacja	139
	Spółczeństwo informacyjne.....	144
	Obronność i bezpieczeństwo publiczne	146
	Promocja.....	150
	Nieruchomości województwa	152
	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego	155
Rozdział 5	Budżet obywatelski i inne formy wsparcia inicjatyw oddolnych	157
Rozdział 6	Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego	159

lokalnej oraz służy kultywowaniu folkloru i tradycji. W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich zarejestrowane było ogółem 17 604 kół, z czego 1 536 w województwie łódzkim (8,7%), co dawało 4. miejsce w kraju. Na rzecz aktywizacji lokalnych społeczności działają również jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, których na terenie województwa działało 1 030. Ważnym z punktu widzenia budowania kapitału społecznego jest także wytwarzanie produktów tradycyjnych i regionalnych, które należy traktować jako składową kultury i dziedzictwa kulturowego danego terenu. Na Liście Produktów Tradycyjnych znajduje się łącznie 2 132 produktów, w tym 156 specjalów z województwa łódzkiego (7,3% ogółu, 6. miejsce w kraju).

W województwie łódzkim można zaobserwować pozytywne zmiany związane z obniżającą się skalą wykluczenia społecznego oraz ubóstwa. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych) ulega stopniowemu zmniejszeniu. Z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC) wynika, że wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w województwie łódzkim był zbliżony do średniej krajowej (woj. łódzkie – 14,5%; Polska – 14,8%). W 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim wyniosło 7 735 zł i wzrosło o 13% w porównaniu do roku poprzedniego. Natomiast przeciętna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła w regionie łódzkim 3 485 zł i była wyższa o 15% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

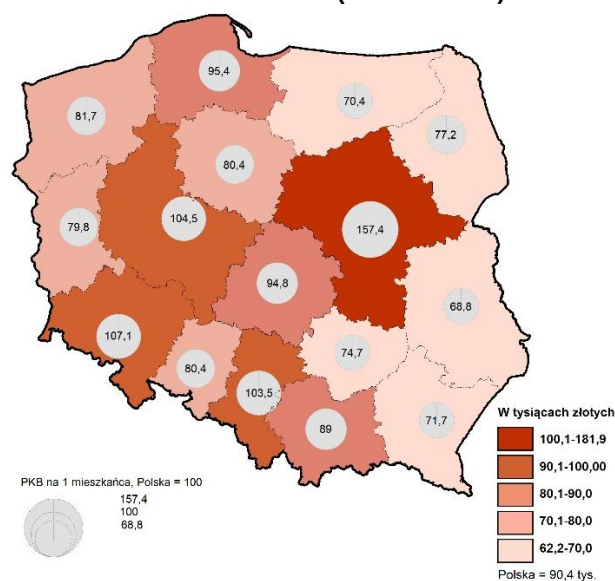
Zasoby mieszkaniowe województwa łódzkiego obejmowały 1,07 mln mieszkań w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych tj. 6,8% zasobów mieszkaniowych naszego kraju (Polska – 15,78 mln mieszkań). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w regionie łódzkim wynosiła 71,9 m², podczas gdy średnio w Polsce 75,5 m², zaś na jedno mieszkanie

w województwie przypadało przeciętnie 2,21 osób (Polska – 2,39).

W 2024 r. w województwie łódzkim oddano do użytkowania 11 797 mieszkań, czyli 5,9% mieszkań w Polsce. Najwięcej mieszkań przeznaczonych było na sprzedaż lub wynajem (7 028), w budownictwie indywidualnym oddano do użytku 4 487 mieszkań, spółdzielczym 204, zaś w pozostałych typach (komunalne, zakładowe, społeczne czynszowe) łącznie 78 mieszkań.

Sytuację makroekonomiczną województwa łódzkiego opisują wskaźniki produktu krajowego brutto, wartości dodanej brutto oraz produkcji sprzedanej przemysłu. Według najnowszych, dostępnych danych, Łódzkie wytworzyło 6,0% polskiego PKB, co dało regionowi 6. miejsce w kraju. Pod względem wielkości PKB na 1 mieszkańca region łódzki uzyskał wskaźnik na poziomie 94,8% średniej dla Polski, zajmując tym samym 6. miejsce wśród województw. Udział miasta Łodzi w tworzeniu regionalnego PKB wyniósł 37,0%, podregionu piotrkowskiego – 23,7%, podregionu łódzkiego – 14,4%, podregionu sieradzkiego – 13,7%, a podregionu skierniewickiego – 11,2%.

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) oraz w odniesieniu do Polski (Polska=100%)

Udział rolnictwa i leśnictwa w wypracowaniu wartości dodanej brutto regionu wyniósł 4,4% (Polska – 3,1%), przemysłu i budownictwa –

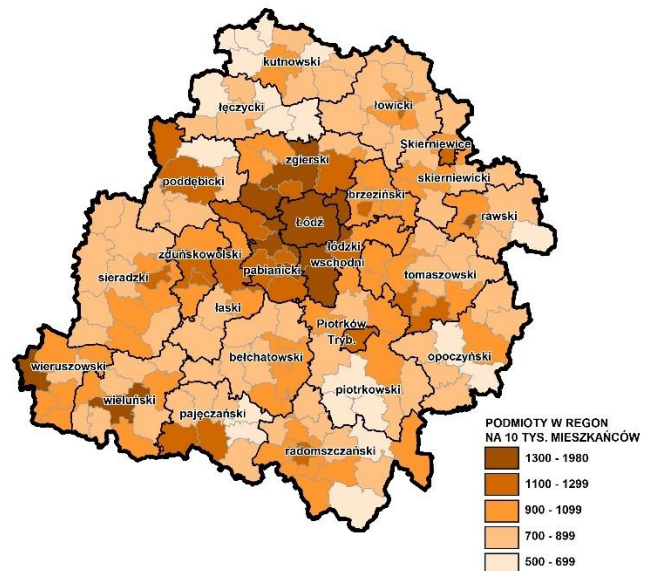
34,4% (Polska – 34,0%), handlu, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii oraz informacji i komunikacji 26,6% (Polska – 28,2%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsługi rynku nieruchomości – 11,9% (Polska – 10,8%), a pozostałych usług – 22,8% (Polska 23,9%). Szeroko pojęte usługi rynkowe i nierynkowe generują ponad połowę regionalnej wartości dodanej brutto (61,2%).

Produkcja sprzedana przemysłu województwa łódzkiego w trzecim kwartale 2024 r. stanowiła 6,0% produkcji krajowej i była o 0,2 p.p. niższa niż w analogicznym okresie 2023 r. W strukturze produkcji sprzedanej przemysłu największy udział miały: artykuły spożywcze, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych, produkcja urządzeń elektrycznych, wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, wyroby z metali. W okresie styczeń-wrzesień 2024 r. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła 102,4 mld zł i była o 3,7% niższa niż w analogicznym okresie 2023 r., przy czym w przetwórstwie przemysłowym wzrosła o 1,9%. Największy spadek wartości produkcji sprzedanej odnotowano w produkcji: maszyn i urządzeń (o 24,8%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 14,2%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 10,4%), napojów (o 7%) oraz wyrobów farmaceutycznych (o 7,0%). Wzrost natomiast wystąpił w produkcji: skór i wyrobów skórzanych (o 17,4%), pozostałego sprzętu transportowego (o 12,6%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 10,6%), urządzeń elektrycznych (o 8,6%), artykułów spożywczych (o 7,7%) oraz papieru i wyrobów z papieru (o 6,8%).

Poziom przedsiębiorczości w województwie łódzkim jest nieco niższy niż średnio w kraju. Według najnowszych danych liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców wynosiła w województwie łódzkim 1 200 (10. miejsce w kraju) wobec 1 368 w Polsce. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON wynosiła w Łódzkiem 288,6 tys. i w ciągu roku wzrosła o 6,3 tys., czyli o 2,2% (Polska 157,3 tys. 3,1%). W strukturze

wielkościowej podmiotów gospodarczych przeważały podmioty o liczbie pracujących poniżej 10 osób (96,5%). Udział podmiotów o liczbie pracujących 10-49 osób wyniósł 2,9%, a podmioty powyżej 49 pracujących stanowiły 0,6% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON.

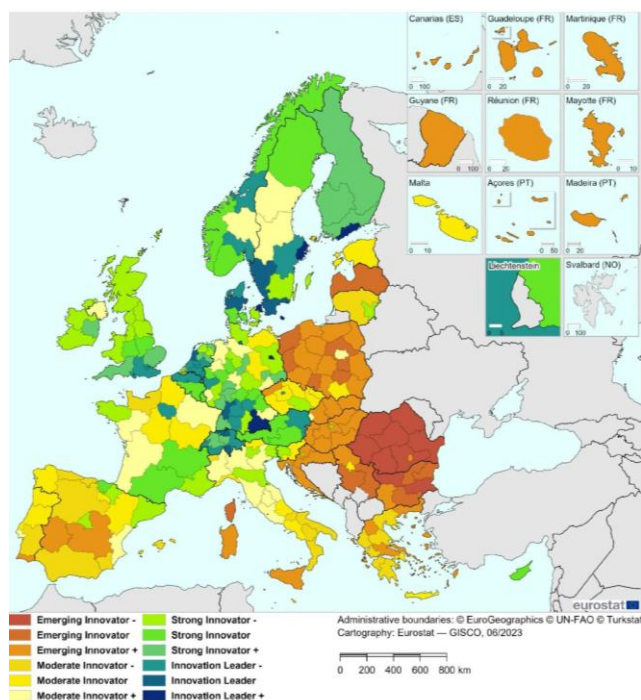
Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców

Innowacyjność gospodarki regionu systematycznie się zwiększa. Według najnowszego raportu Komisji Europejskiej z 2023 r. województwo łódzkie osiągnęło wartość wskaźnika Regional Innovation Scoreboard (RIS) wynoszącą 58,9, co plasuje region w grupie wschodzących innowatorów+. Analiza cząstkowych wskaźników tworzących RIS wskazuje, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat województwo łódzkie notuje stabilny wzrost innowacyjności. Na tle Unii Europejskiej region łódzki wyróżnia się pod względem prawnej ochrony wzorów użytkowych, natomiast w skali kraju osiąga wysokie wartości wskaźników dotyczących m.in. liczby przedsiębiorstw wprowadzających innowacyjne produkty, nakładów na innowacje niezwiązane z B+R oraz liczby wspólnych publikacji publiczno-prywatnych i międzynarodowych. Z kolei najniższe wartości w województwie osiągają wskaźniki dotyczące: kształcenia się osób w wieku 25-64 lat (lifelong learning), udziału MŚP wprowadzających do obrotu innowacje

biznesowe oraz zanieczyszczenia powietrza przez drobne cząstki (PM 2,5).

Klasyfikacja regionów europejskich wg wskaźnika RIS 2023

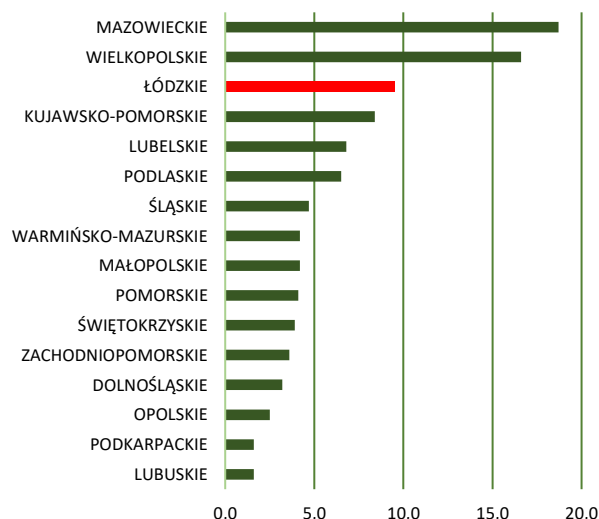

Najaktualniejsze dane z zakresu działalności B+R oraz nauki i techniki wskazują, że 31,7% łódzkich przedsiębiorstw przemysłowych oraz 16,8% łódzkich przedsiębiorstw usługowych zakwalifikowano jako innowacyjne, przy średniej dla Polski odpowiednio 32,2% oraz 32,1%². Zdecydowana większość przedsiębiorstw przemysłowych wprowadzających innowacje to przedsiębiorstwa duże, zatrudniające ponad 250 osób (71,9%). Najmniej, bo 25,5%, stanowiły małe firmy, zatrudniające od 10 do 49 osób. Na 396 jednostek badawczo-rozwojowych funkcjonujących w regionie (5,3% ogółu jednostek funkcjonujących w kraju), aż 366 to jednostki sektora przedsiębiorstw. Nakłady wewnętrzne na prace B+R wyniosły 2 028 mln zł, co uplasowało region na 7. pozycji wśród województw. Według najbardziej aktualnych danych udział nakładów ponoszonych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach na działalność B+R ogółem wyniósł w województwie 47,6% (Polska – 64,6%),

natomiast nakłady na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 856 zł (Polska – 1 409 zł) co plasowało region na 9. pozycji w rankingu województw. W skali kraju łódzkie zasoby aparatury naukowo-badawczej stanowiły 6,2% ogółu zasobów krajowych, zaś stopień jej zużycia określono na 79,1%. Była to wartość wyższa od średniej krajowej (75,3%) i plasowała region na 13. miejscu. Działalność Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (ŁSSE) przyczyniała się do rozwoju przedsiębiorczości oraz zwiększania jej innowacyjności. W 2024 r. strefa udzieliła wsparcia dla 64 przedsiębiorstw. Wsparcie to objęło firmy różnych gałęzi przemysłu, takich jak spożywcza, logistyczna, metalurgiczna. Deklarowana wartość inwestycji wyniosła około 1,8 mld zł. Warto zwrócić uwagę, że większość firm (80%), które otrzymało wsparcie, miało polski kapitał.

Rolnictwo i produkcja żywności jest dziedziną gospodarki o wciąż dużym znaczeniu dla regionu i pozytywnie go wyróżniającą. Udział województwa łódzkiego w towarowej produkcji rolniczej w Polsce wynosił 9,5% (3. miejsce).

Udział województw w towarowej produkcji rolniczej w Polsce

Według najbardziej aktualnych danych użytki rolne zajmowały powierzchnię ponad 1 276 tys. ha, co stanowiło 70% w strukturze użytkowania gruntów. Użytki rolne w dobrej

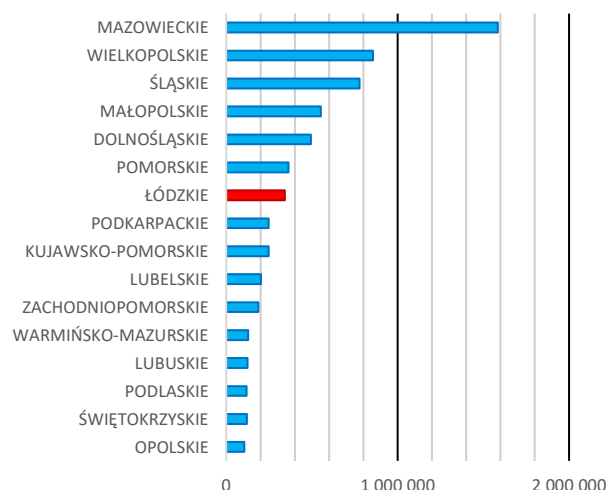
² Wg informacji GUS badanie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw przeprowadzane będzie co 2 lata z uwagi

na zmiany w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej.

kulturze rolnej, wykorzystywane rolniczo, które mogą kwalifikować się do otrzymania dopłat w ramach systemów wsparcia bezpośredniego stanowiły 98,7% wszystkich użytków rolnych w gospodarstwach. Podstawą prowadzonej działalności rolniczej są gospodarstwa rodzinne. Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020 wskazały na wzrost średniej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie, a także średniej wielkości użytków rolnych w gospodarstwie. Region znajduje się w czołówce krajowej w produkcji wielu upraw rolniczych i sadowniczych, a także pod względem wyników w produkcji zwierzęcej. Województwo wyróżnia się w zakresie zbiorów ziemniaków oraz warzyw gruntowych, produkcji owoców z drzew, owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych, obsady trzody chlewnej i bydła na 100 ha użytków rolnych, jak również produkcji mleka i drobiu. Poza dostawą produktów do przemysłu przetwórczego producenci rolni z terenu województwa w ramach tzw. krótkich łańcuchów dostaw żywności mają możliwość sprzedaży swoich produktów m.in. na lokalnych targowiskach. W oparciu o zróżnicowaną bazę surowcową w województwie funkcjonuje przemysł przetwórczy: mleczarski, owocowo-warzywny, mięsny, zbożowy, a wiele produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz gotowe artykuły spożywcze stanowią towar eksportowy województwa.

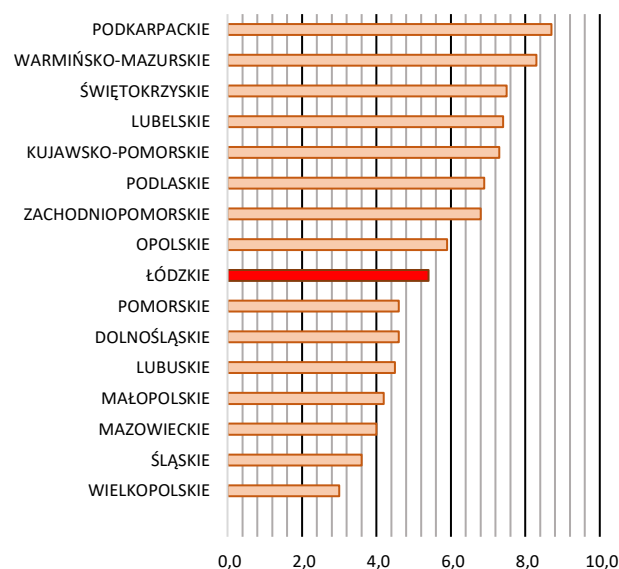
Rynek pracy województwa łódzkiego charakteryzował się stabilnymi wartościami najważniejszych wskaźników. Liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw, wg stanu na grudzień 2024 r., wynosiła 341,9 tys. osób, czyli 5,3% pracujących w tym sektorze w kraju (7. miejsce w Polsce). Liczba bezrobotnych w województwie łódzkim wynosiła natomiast 53,3 tys. osób (9. miejsce w kraju). W ciągu roku liczba ta wzrosła o 178 osób, czyli o 0,5% (Polska – spadek o 0,3%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie łódzkim w grudniu 2024 r. wynosiła 5,4% (8. miejsce w kraju, Polska 5,1%) i w stosunku do roku poprzedniego nie uległa zmianie.

Liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw wg województw (31 grudnia 2024 r.)

W województwie obserwowano silne zróżnicowanie przestrzenne pod względem wielkości stopy bezrobocia – najniższym poziomem bezrobocia charakteryzowały się powiaty: rawski (2,9%) i skierniewicki (3,9%) a najwyższym powiaty: opoczyński (8,6%) oraz łaski, pączęcański i tomaszowski (8,0%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego wg województw (31 grudnia 2024 r.) [%]

Poziom rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie łódzkim w ciągu ostatnich kilku lat zdecydowanie się zwiększył. Udział gospodarstw domowych z dostępem do Internetu w województwie łódzkim w 2024 r. wyniósł 94,6%, wobec 92,3% w roku poprzednim (Polska 95,9%, wzrost z 93,3%). Odsetek osób regularnie korzystających

z Internetu w województwie łódzkim wyniósł 88,5%, co jest wartością wyższą niż średnia krajowa (87,6%) i plasuje województwo na 6. pozycji w rankingu regionów. Kolejnym istotnym aspektem funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego jest rozwój e-administracji. Udział osób korzystających z usług administracji publicznej za pośrednictwem Internetu wynosił w województwie 60,3% (Polska 61,0%). Odsetek mieszkańców korzystających z Internetu do zamawiania towarów lub usług wyniósł 69,1%, co uplasowało województwo na 4. miejscu w kraju. Mimo pozytywnych zmian w zakresie cyfryzacji nadal występowało zagrożenie wykluczeniem cyfrowym. Odsetek mieszkańców regionu w wieku 16-74 lata, którzy nigdy nie korzystali z Internetu wyniósł w 2024 r. 7,4%, zarazem osiągnięta wartość była niższa niż średnia dla Polski wynosząca 8,5%. Istotną formą wykorzystywania sieci przez przedsiębiorstwa jest e-sprzedaż. Udział przedsiębiorstw w województwie łódzkim zajmujących się e-sprzedażą wyniósł 20,5% (Polska 17,8%), a przychody z niej uzyskane 57,9 mln zł, co stanowiło 19,0% przychodów netto ze sprzedaży ogółem (Polska 16,9%).

Szkolnictwo wyższe i instytuty naukowo-badawcze mają silny wpływ na jakość kapitału ludzkiego i innowacyjność regionu. Łódź jest znaczącym w skali kraju centrum naukowo-badawczym i dużym ośrodkiem szkolnictwa wyższego. Struktura ludności województwa łódzkiego według poziomu wykształcenia jest zbliżona do średniej krajowej. W trzecim kwartale 2024 r. osoby z wykształceniem wyższym stanowiły w regionie 31,2% (Polska – 34,9%), 25,6% osób posiadało wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe (Polska – 22,2%), wykształceniem średnim ogólnokształcącym charakteryzowało się 13,1% osób (Polska – 12,5%), zasadniczym zawodowym 17,7% (Polska – 19,0%), zaś gimnazjalnym, podstawowym i niższym 12,4% (Polska – 11,3%).

W województwie łódzkim funkcjonuje 8 uczelni publicznych. Największym ośrodkiem

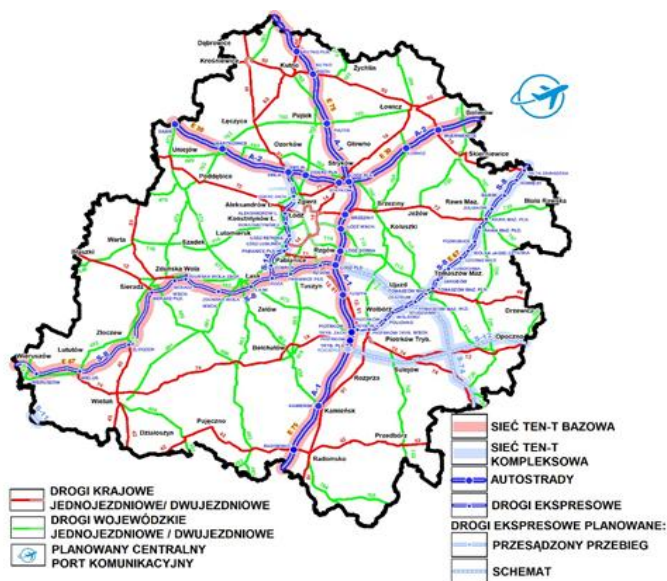
akademickim regionu jest Łódź, gdzie wysoki poziom nauczania oferuje 6 uczelni publicznych: Uniwersytet Łódzki, Politechnika Łódzka, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi. W regionie funkcjonują jeszcze 2 uczelnie publiczne: Akademia Nauk Stosowanych Stefana Batorego w Skierniewicach oraz Akademia Piotrkowska w Piotrkowie Trybunalskim. W województwie działa także kilkanaście uczelni prywatnych, spośród których do największych należą: Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi oraz Społeczna Akademia Nauk w Łodzi, które są jednocześnie uczelniami o zasięgu ogólnopolskim. Łącznie na uczelniach publicznych i niepublicznych w województwie łódzkim studiowało ponad 69 tys. osób.

Region dysponuje dużym potencjałem naukowo-badawczym. Spośród najważniejszych jednostek naukowych działających w województwie łódzkim w ramach Polskiej Akademii Nauk można wymienić: Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN, Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii PAN, Instytut Biologii Medycznej PAN oraz Ośrodek Badań nad Dawnymi Technologiami funkcjonujący w strukturach Instytutu Archeologii i Etnologii PAN. Istotną pozycję odgrywa również działający w Skierniewicach Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy, realizujący badania we współpracy z przedsiębiorcami z sektora ogrodniczego. Wśród pozostałych instytutów na uwagę zasługuje Sieć Badawcza Łukasiewicz, która obejmuje 22 instytuty badawcze w całej Polsce i jest jedną z największych sieci badawczych w Europie. W Łodzi funkcjonuje Łukasiewicz – Łódzki Instytut Technologiczny, który skupia w sobie centra badawcze: Biopolimerów i Włókien Chemicznych, Inżynierii Biomedycznej, Opakowań, Gospodarki o Obiegu Zamkniętym,

Włókiennictwa, Cyfryzacji, Technologii i Rozwiązań Prototypowych oraz Materiałów Obuwniczych, Produktów Barwionych i Spożywczych, a także liczne laboratoria.

Województwo Łódzkie charakteryzuje się korzystnym położeniem transportowym na przecięciu dwóch korytarzy bazowej transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) oraz dobrze rozwiniętą infrastrukturą transportową, co stanowi czynnik wpływający na jego atrakcyjność dla lokalizacji nowych inwestycji. Uwzględniając strategiczny układ drogowy, przez województwo przebiegają autostrady A1 i A2 oraz drogi ekspresowe S8 i S14. Łódzkie posiada najdłuższą sieć autostrad w kraju, których łączna długość wynosi 274 km.

Układ drogowy w województwie łódzkim

Wysoka pozycja charakteryzuje również długość dróg ekspresowych – 249 km (5. miejsce w kraju) oraz długość dróg krajowych – 1 479 km (3. miejsce w kraju). W ostatnim roku zakończono realizację podłączenia w ciągu DK72 od węzła „Aleksandrów Ł.” (S14) do ul. Szczecińskiej w Łodzi oraz rozpoczęto budowę obwodnicy Srocka w ciągu DK12/91 w ramach Programu Budowy 100 obwodnic na lata 2020-2030. Uzupełnienie sieci krajowej stanowią drogi wojewódzkie, których długość wynosiła 1 340 km (14. miejsce w kraju). W 2024 r. pracom inwestycyjnym poddano

ok. 14 km tych dróg oraz rozpoczęto i kontynuowano zadania na ok. 45 km, w tym realizowano wschodnią obwodnicę Bełchatowa w ciągu DW484. Dodatkowo województwo charakteryzuje się dobrze rozwiniętą siecią dróg powiatowych i gminnych, których długość wynosi 23 164 km (7. miejsce w kraju).

Długość linii kolejowych normalnotorowych wynosi obecnie 1 069 km (11. miejsce w kraju), stanowiąc 5,5% sieci kraju, przy gęstości wynoszącej 5,9 km/km² (10. miejsce w kraju). Niezelektryfikowane pozostają 82 km linii (7,7%), w tym: Nr 24, Nr 53 oraz istotna z punktu widzenia transportu pasażerskiego, stanowiąca połączenie z południowo-wschodnią częścią regionu Nr 25 na odc. Tomaszów Maz. – Opoczno – Skarżysko-Kamienna.

W regionie występują również linie jednotorowe, których długość wynosi 394 km (36,8%), obejmując odcinki linii: Nr 15 na odc. Zgierz – Bednary, Nr 16, Nr 22 na odc. Tomaszów Maz. – Radzice, Nr 24, Nr 33, Nr 53, Nr 146 oraz Nr 181 Herby Nowe – Oleśnica, z czego największym wyzwaniem w zakresie poprawy przepustowości są linie wychodzące z Łódzkiego Węzła Kolejowego. Do odcinków o najlepszych parametrach technicznych można zaliczyć linie, na których w ostatnich latach przeprowadzono inwestycje podnoszące prędkości, w tym m.in. odcinki: Warszawa Zach. – Katowice (Nr 1 – 120-160 km/h), Warszawa Zach. – Kunowice (Nr 3 – 160 km/h), Grodzisk Maz. – Zawiercie (Nr 4 160-200 km/h, Łódź Kaliska – Tuplice (Nr 14 – 120-160 km/h), Zgierz – Łódź Kaliska (Nr 15 – 120-160 km/h), Zgierz – Łęczyca (Nr 16 – 120 km/h), Łódź Fabryczna – Koluszki (Nr 17 – 120-150 km/h), Kutno – Piła (Nr 18 – 120-160 km/h), Wyczerpy – Chorzew Siemkowice (Nr 146 – 120-160 km) oraz Chorzew Siemkowice – Zduńska Wola Karsznice (Nr 131 – 120-140 km/h). Aktualnie na obszarze województwa prowadzone są bardzo istotne inwestycje, m.in.: modernizacja linii kolejowej Nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie w celu podniesienia prędkości pociągów powyżej 200 km/h, kolejny etap restrukturyzacji Łódzkiego Węzła Kolejowego –

budowa tunelu średnicowego pod centrum Łodzi, łączącego stację Łódź Fabryczna z linią kolejową Nr 15 oraz stacjami Łódź Kaliska i Łódź Żabieniec, wraz z trzema przystankami pośrednimi. Ponadto prowadzone są prace na linii kolejowej Nr 22 oraz zaawansowane prace przygotowawcze dotyczące realizacji kolei dużych prędkości Warszawa – Centralny Port Komunikacyjny – Łódź – Wrocław/Poznań umożliwiającej prowadzenie ruchu regionalnego, a także budowy nowych linii kolejowych w ramach programów Kolej+ i FEŁ 2021-2027, dzięki którym utworzony zostanie nowy ciąg komunikacyjny Piotrków Tryb. – Bełchatów – LK 131 – Wieluń, zmniejszając wykluczenie komunikacyjne mieszkańców południowo-zachodniej części regionu.

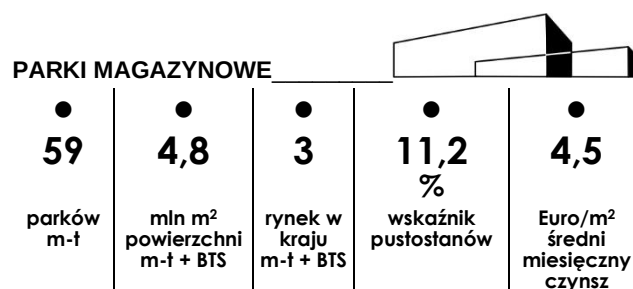
Układ kolejowy i terminale intermodalne w województwie łódzkim

O dostępności do transportu kolejowego świadczy również dobrej jakości infrastruktura punktowa, obecnie w regionie funkcjonuje 171 stacji i przystanków kolejowych, a kolejne 4 nowe obiekty pozostają w trakcie realizacji (pod koniec 2024 r. 70% obiektów było zmodernizowanych). Dzięki inwestycjom

o charakterze liniowym, a także w ramach Rządowego programu budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025 wybudowano i przebudowano szereg stacji i przystanków kolejowych (m.in.: Biała Szlachecka, Główno Północne, Łódź Zarzew, Nowa Brzeźnica, Pieńki Dubidzkie, Stare Grudze, Strzelce Wielkie, Ważne Młyny, Wistka), co wpłynęło na znaczne zwiększenie dostępności transportowej. Ponadto w trakcie realizacji pozostawała budowa przystanku Izabelów oraz modernizacja obiektów w Drzewicy, Mokrej i Sierakowicach Skierniewickich.

Doskonała dostępność transportowa i położenie w centrum Polski sprawiają, że województwo łódzkie stanowi jeden z najważniejszych w kraju obszarów działalności logistycznej. W 2024 r.³ rynek magazynowy regionu utrzymał wysoką 3. pozycję na tle kraju pod względem łącznej powierzchni magazynowej – multi-tenant⁴ (m-t) i build-to-suit⁵ (BTS).

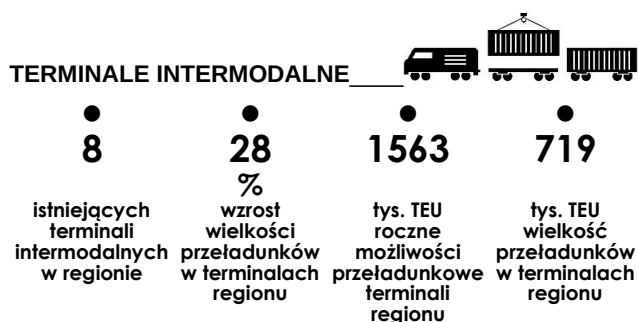
Jednym z filarów rynku usług logistycznych w regionie jest także 8 funkcjonujących terminali drogowo-kolejowych, dzięki czemu województwo łódzkie utrzymuje wysoki udział w krajowym rynku przewozów intermodalnych. Operatorzy terminali dostrzegają potencjał rozwojowy regionu i sukcesywnie rozwijają siatkę połączeń intermodalnych, która oprócz obiektów krajowych obejmuje również terminale europejskie (m.in. Belgia, Czechy, Finlandia, Holandia, Niemcy, Szwecja, Ukraina, Węgry, Wielka Brytania, Włochy) oraz azjatyckie

³ Na podstawie Marketbeat, Rynek Magazynowy, III kw. 2024 r., Cushman&Wakefield.

⁴ Parki magazynowe udostępnione przez dewelopera i przeznaczone pod wynajem na wolnym rynku.

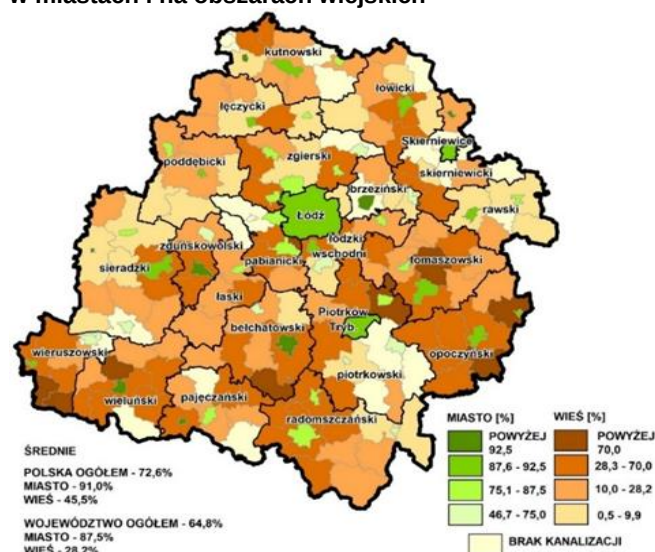
⁵ Obiekty magazynowe realizowane dla dedykowanego odbiorcy, dzięki czemu najemca może dowolnie skomponować moduły powierzchni magazynowych.

(Chiny). W 2024 r., poza zwiększeniem oferowania połączeń na nowych kierunkach, przebudowano i powiększono obiekt Loconi w Radomsku.

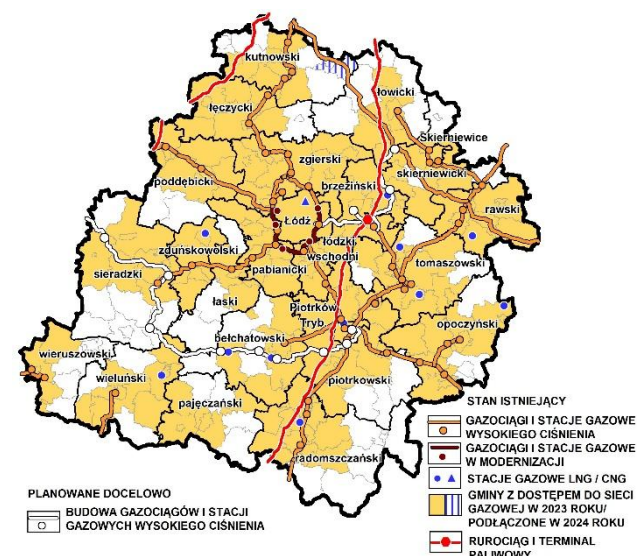
W 2024 r. prowadzono przedsięwzięcia obejmujące rozwój infrastruktury komunalnej. Uwzględniając infrastrukturę wodociągową w regionie, udział ludności ogółem obsługiwanej tą siecią utrzymywał się na poziomie z poprzedniego roku tj. 94,6% i był wyższy od średniej krajowej (92,6%). Bez zmian pozostał również wskaźnik zwodociągowania obszarów wiejskich (średnio 93,2%) i był wyższy od średniej krajowej (86,4% – 6. miejsce w kraju). W zakresie udziału ludności ogółem korzystającej z sieci kanalizacyjnej wskaźnik ten wzrósł o 0,1 p.p. do poziomu 64,8% (Polska 72,6%), z czego w miastach pozostał na poziomie 87,5%, a na wsiach wzrósł o 0,3 p.p. do poziomu 28,2%.

Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w miastach i na obszarach wiejskich

Region charakteryzuje się dość gęstą siecią gazociągów wysokiego ciśnienia, głównie w centralnej części. W 2024 r. trwały prace nad rozbudową dystrybucyjnej sieci. Z uwagi na wysokie ceny gazu, pomimo istniejącej sieci w dwóch gminach (Bolimów i Aleksandrów) Polska Spółka Gazownicza przestała świadczyć usługi, podłączyła natomiast odbiorców w gminie Żychlin. Nadal trwają prace przygotowawcze do budowy dla gazociągów wysokiego ciśnienia: Kalisz – Sieradz – Meszcze i Łyszkowice – Słupia – Łódź oraz modernizacji gazociągu stanowiącego tzw. pierścień łódzki wraz z modernizacjami stacji gazowych I-go stopnia: Łódź-Szczecińska, Pabianice-Widzewska, Konstantina, Konstanyń Łódzki i Łódź-Brzezińska.

System paliwowy w województwie łódzkim

Województwo łódzkie pozostaje jednym z głównych producentów energii elektrycznej w kraju, według najaktualniejszych dostępnych danych z 2023 r. w Łódzkiem wyprodukowano 28 094,9 GWh energii elektrycznej (ok. 16,8% produkcji krajowej, 2. miejsce w kraju) przy głównym udziale największego krajowego producenta energii – Elektrowni Bełchatów. Produkcja energii elektrycznej w 2023 r. osiągnęła tu wielkość 23,8 TWh. Elektrownia Bełchatów ma ponad 68% udział w krajowej produkcji energii elektrycznej wytwarzanej na bazie węgla brunatnego, a jej moc zainstalowana stanowi 13% mocy zainstalowanej w krajowej energetyce

zawodowej. Obecnie łączna moc zainstalowana Elektrowni Bełchatów wynosi 5 096,7 MW, a moc osiągalna 5 102 MW. Województwo Łódzkie przygotowuje się do zmiany miksu energetycznego w kierunku zeroemisyjnym realizując założenia Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego.

Rozdział 2

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (SRWŁ 2030), uchwalona przez Sejmik Województwa Łódzkiego w dniu 6 maja 2021 r., stanowi najważniejszy dokument strategiczny samorządu województwa. Wyznacza kierunki polityki regionalnej w trzech kluczowych wymiarach: gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Dokument ten opiera się na spójnej koncepcji działań planowanych do roku 2030, których celem jest poprawa jakości życia mieszkańców regionu poprzez szeroką współpracę instytucjonalną i międzysektorową.

Monitoring postępów we wdrażaniu SRWŁ 2030 prowadzony jest na podstawie zestawu 35 wskaźników, przypisanych do celów strategicznych i operacyjnych.

Wyniki monitoringu wskazują, że:

- 14 wskaźników osiągnęło wartości zgodne z założeniami,
- 17 wskaźników wykazało pożądaną kierunek zmian, choć przy zbyt małej dynamice,
- 4 wskaźniki wskazują na trudności w realizacji celów.

Oznacza to, że 89% wskaźników potwierdza realizację założeń Strategii. W najwyższym stopniu realizowany jest 1. Cel strategiczny (Sfera gospodarcza), a w dalszej kolejności 3. Cel (Sfera przestrzenna) oraz 2. Cel (Sfera społeczna).

W 2024 roku na obszarze województwa łódzkiego zakończono realizację 367 projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w ramach zarówno programów krajowych, jak i regionalnych. Projekty te

przyczyniły się do wdrażania celów Strategii poprzez poprawę infrastruktury, rozwój potencjału gospodarczego i społecznego oraz wzmacnianie zasobów regionu.

OCENA OGÓLNA

14 (40%)	17 (49%)	4 (11%)
-------------	-------------	------------

- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o pełnej realizacji strategii
- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o częściowej realizacji strategii
- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o problemach w realizacji strategii

Realizacja projektów odbywała się w ramach następujących programów:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 (RPO WŁ 2014–2020),
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (POLiŚ),
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014–2020 (POIR),
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 (PROW),
- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027 (FEŁ2027),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa (FER).

Łączna wartość zakończonych projektów wyniosła 2,97 mld zł, z czego 1,51 mld zł pochodziło z dofinansowania unijnego.

Ocena efektów realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych stanowi kluczowy element monitoringu SRWŁ 2030. Dane za 2024 rok wskazują na kontynuację wdrażania działań zgodnych z przyjętymi celami strategicznymi i stanowią potwierdzenie skuteczności zaplanowanych interwencji.

Sfera gospodarcza – Cel strategiczny: nowoczesna i konkurencyjna gospodarka

Budowaniu nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki służą działania ukierunkowane na zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego, podnoszenie jakości kapitału

ludzkiego, wsparcie rozwoju MŚP oraz rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności. W ramach sfery gospodarczej w 2024 r. zakończonych zostało 168 projektów o łącznej wartości blisko 501 mln zł i dofinansowaniu unijnym w wysokości 342 mln zł.

W 2024 r. w ramach *celu 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego* zrealizowane zostały 4 projekty za łączną kwotę 120 mln zł z programu POIR. Dofinansowania udzielono na wsparcie potencjału badawczego przedsiębiorstw. Największymi projektami były: *Innowacyjne surowe produkty mięsne i techniki ich dekontaminacji poprzez zastosowanie fizycznych metod nietermicznych i dodatku wyciągów z naturalnych, bioaktywnych składników pochodzenia roślinnego* (Cedrob Foods S.A. 43 mln zł) oraz *Selektywny inhibitor kinaz JAK w terapii chorób o podłożu immunologicznym* (Celon Pharma S.A. 32 mln zł).

W ramach *celu 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego* zrealizowanych zostało 29 projektów za łączną kwotę 251 mln zł z programów RPO WŁ 2014-2020 i FEŁ2027. W 2024 r. działania w tym celu koncentrowały się głównie na aktywizacji osób pozostających bez pracy, zwiększaniu kompetencji zawodowych i cyfrowych czy rozwoju infrastruktury edukacyjnej i jakości kształcenia. Jako przykładowe można wymienić projekty: *Łódź aktywizuje zawodowo II* (Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi; 22 mln zł), *Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pawlikowicach* (Gmina Pabianice; 8 mln zł) oraz *Dobry kurs – nowa szansa* (Agencja Usług Oświatowych Ośrodek Szkolenia Kierowców „OLIMP”, 1 mln zł).

Najwięcej projektów (131) na łączną kwotę 130 mln zł zrealizowano w ramach *celu 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP*. Środki pochodziły z programów POIR, PROW, FEŁ2027 oraz FENG i koncentrowały się na wspieraniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. Wśród przykładowych projektów można wymienić *Wprowadzenie na rynek gamy*

zoptymalizowanych wymiarowo urządzeń do wytłaczania blachy opartych na autorskim rozwiązaniu wymiany wałów profilujących typu „gwiazda” (Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Bud-Masz” Maciej Stachlewski; 25 mln zł); *Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji i nadruku opakowań kartonowych* (Karton Polska sp. z o.o., sp.k.; 11 mln zł) czy *Rozwój przedsiębiorstwa Precyzmet poprzez wdrożenie rozwiązań zgodnych z ideą Przemysłu 4.0.* (Precyzmet Zbigniew Perliński; 2 mln zł).

Ponadto 4 projekty zrealizowano w ramach *celu 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności* – na ten cel przeznaczono 0,4 mln zł, tylko z programu PROW. W 2024 r. działania w tym celu koncentrowały się na rozwoju małych przedsiębiorstw związanych z branżą rolno-spożywczą, były to m.in. *Podjęcie działalności gospodarczej zajmującej się liofilizacją artykułów spożywczych* (Katarzyna Marcińczak; 100 tys. zł), *Skracanie łańcucha dostaw poprzez sprzedaż internetową artykułów rolno-spożywczych* (Magdalena Olender; 80 tys. zł) czy *Trwałość i zdrowie – Podjęcie działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa owocowo-warzywnego metodą liofilizacji* (Konrad Bajon; 63 tys. zł).

Sfera gospodarcza monitorowana jest przez 8 wskaźników. Na realizację Strategii zgodnie z założeniami wskazuje wzrost aktywności zawodowej ludności, wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON oraz liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, a także zwiększenie produkcji rolniczej na 1 ha użytków rolnych oraz średniej wielkości gospodarstw rolnych. Wolniej od założeń rośnie udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw oraz udział osób dorosłych uczestniczących w kształceniu ustawicznym. Spadkowi uległ natomiast udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w relacji do PKB.

1. SFERA GOSPODARCZA

5 (62%)	2 (25%)	1 (13%)
------------	------------	------------

- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o pełnej realizacji strategii
- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o częściowej realizacji strategii
- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o problemach w realizacji strategii

Sfera społeczna – Cel strategiczny: obywatelskie społeczeństwo równych szans

Budowaniu obywatelskiego społeczeństwa równych szans służą działania ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego, poprawę stanu zdrowia mieszkańców oraz ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego. W ramach sfery społecznej zakończone zostały 102 projekty o łącznej wartości 344 mln zł i dofinansowaniu unijnym w wysokości 220 mln zł.

Najwięcej projektów (96) na łączną kwotę 101 mln zł zrealizowano w ramach celu

2.1. Rozwój kapitału społecznego z programów RPO WŁ 2014-2020, PROW i FER. W roku 2024 działania w tym celu koncentrowały się głównie na budowie bądź modernizacji obiektów turystycznych i kulturalnych. Do największych i najciekawszych zakończonych projektów należały: *Budowa infrastruktury rekreacyjnej na terenie Gminy Andrespol* (Gmina Andrespol, 25 mln zł), *Spycimierski gród atrakcją turystyki kulturowej i ludowej uzdrowiska Uniejów* (Gmina Uniejów; 15 mln zł), *Rozwój kultury w gminie Koluszki* (Gmina Koluszki, 8 mln zł) czy *Utworzenie interaktywnego punktu turystyki geotermalnej w Uniejowie* (Gmina Uniejów; 6 mln zł).

Znacznie mniej działań (5), ale za to o większej wartości ogółem (233 mln zł), służyło realizacji celu **2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców**. Środki pochodziły z programu RPO WŁ 2014-2020. W roku 2024 zakończone zostały jedynie projekty realizowane przez Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi mające na celu przebudowę, modernizację

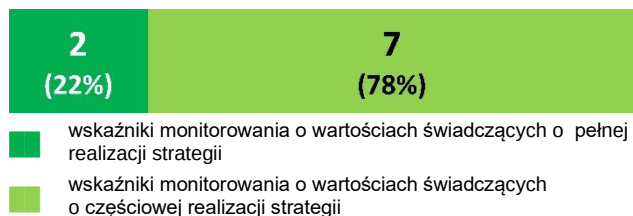
i doposażenie tego szpitala. Były to: *Rozbudowa WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi w oparciu o koncentrację działań z zakresu profilaktyki onkologicznej, onkologii klinicznej, onkologicznych ośrodków satelitarnych oraz przekształcenie Szpitala w Wojewódzkie Centrum Onkologii* (116 mln zł), *Zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych poprzez przebudowę, modernizację Bloku Operacyjnego, Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej Banku Krwi i Pracowni Serologii* (60 mln zł), *Rozbudowa wojewódzkiej poradni hematologicznej oraz utworzenie oddziału intensywnej opieki hematologicznej* (21 mln zł), *Modernizacja infrastruktury intensywnej terapii i zaplecza operacyjnego w celu podniesienia jakości i dostępności specjalistycznej opieki medycznej* (19 mln zł) czy *Modernizacja i przebudowa gabinetów Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej w celu poprawy dostępności i jakości świadczonych usług medycznych* (18 mln zł).

W ramach celu **2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego** zrealizowano 1 projekt o wartości 10 mln zł z programu RPO WŁ 2014-2020. Był to *MOST – Mieszkanie, Opieka, Samodzielność, Terapia – budowa hostelu dla osób wykluczonych* realizowany przez MCTiPZ im. bł. R. Chylińskiego w Łodzi w celu zwiększenia dostępności i jakości usług społecznych przyczyniających się do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego.

Sfera społeczna monitorowana jest przez 9 wskaźników. Pozytywne zmiany, zgodne z założeniami, odnotowano w stosunku do 2 wskaźników tj. liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (spadek wartości) oraz odsetka mieszkań wyposażonych w łazienkę na obszarach wiejskich (wzrost wartości). Zbyt wolno w stosunku do założeń rosną wskaźniki dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych, liczby uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, liczby łóżek w hospicjach, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych, liczby osób objętych

usługami opiekuńczymi, odsetka mieszkań wyposażonych w łazienkę w miastach, a także długość przeciętnego trwania życia mężczyzn i kobiet.

2. SFERA SPOŁECZNA

Sfera przestrzenna – Cel strategiczny: atrakcyjna i dostępna przestrzeń

Budowaniu atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni służą działania ukierunkowane na adaptację do zmian klimatu i poprawę jakości zasobów środowiska, ochronę i kształtowanie krajobrazu, zwiększenie dostępności transportowej, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, racjonalizację gospodarki odpadami oraz zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych. W ramach sfery przestrzennej zakończone zostały 94 projekty o łącznej wartości 2 mld zł i dofinansowaniu unijnym w wysokości 0,8 mld zł.

Najwięcej projektów (49) na łączną kwotę 176 mln zł zrealizowano w ramach celu 3.1. *Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska*. Środki pochodziły z programów RPO WŁ 2014-2020, POLiŚ, PROW, FEŁ2027 i FENG. W roku 2024 realizowane projekty koncentrowały się głównie na zmniejszeniu emisyjności gospodarki, uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej czy doposażeniu służb ratowniczych. Do największych zakończonych projektów można zaliczyć: *Modernizację oczyszczalni ścieków w Tuszynie* (gmina Tuszyn; 29 mln zł), *Modernizację energetyczną budynków zasobu komunalnego oraz użyteczności publicznej na terenie Miasta Zgierza* (miasto Zgierz; 15 mln zł), *Budowę pasywnego budynku przedszkola w Piątku* (gmina Piątek; 8 mln zł) czy *Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego wraz z dodatkowym wyposażeniem w celu podniesienia gotowości bojowej jednostki*

Ochotniczej Straży Pożarnej w Rozprzy włączonej w struktury Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (Ochotnicza Straż Pożarna w Rozprzy; 2 mln zł).

W ramach celu 3.2. *Ochrona i kształtowanie krajobrazu* zakończono 14 zadań w kwocie 817 mln zł z programów RPO WŁ 2014-2020 i PROW. Wśród projektów zakończonych w roku 2024 znalazły się projekty związane z rewitalizacją przestrzeni miejskich. Realizowano również działania służące ochronie przyrody czy podniesieniu atrakcyjności turystycznej. Jako przykładowe projekty można wskazać: *Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi (między ulicami Zachodnią, Podrzeczną, Stary Rynek, Wolborską, Franciszkańską, Północną, Wschodnią, Rewolucji 1905 r., Próchnika)* prowadzona przez miasto Łódź (278 mln zł), czy *Szlakiem architektury włókienniczej – rewitalizacja miasta Zgierza w celu rozwoju produktu turystycznego oraz rewitalizacji zdegradowanych terenów na obszarze ŁOM* (Miasto Zgierz; 53 mln zł).

W ramach celu 3.3. *Zwiększenie dostępności transportowej* zrealizowanych zostało 25 projektów o łącznej wartości 753 mln zł z programów RPO WŁ 2014-2020, POLiŚ, PROW i FEŁ2027. W roku 2024 działania koncentrowały się na remontach dróg, linii tramwajowych oraz szlaków kolejowych. Wśród zrealizowanych projektów można wymienić *Łódzki Tramwaj Metropolitalny: Etap Pabianice – Ksawerów* (Miasto Pabianice; 214 mln zł), *Budowę i przebudowę linii tramwajowej w ulicy Wojska Polskiego od ul. Franciszkańskiej do ul. Strykowskiej wraz z przebudową układu drogowego i niezbędnej infrastruktury oraz budową połączenia tramwajowego wzdłuż ul. Strykowskiej z przystankiem ŁKA Łódź-Marysin* (Miasto Łódź; 161 mln zł), *Poprawę bezpieczeństwa na skrzyżowaniach linii kolejowych z drogami – Etap III (część zadania międzywojewódzkiego PKP; 125 mln zł)* i *Rozbudowę drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku Ruda – Krzeczów* (Województwo Łódzkie; 70 mln zł).

W celu 3.4. *Nowoczesna energetyka w województwie* zrealizowano 4 projekty za kwotę 208 mln zł z programów RPO WŁ 2014-2020 i POIiŚ. Projekty zakończone w ramach tego celu w roku 2024 dotyczyły zmniejszenia emisyjności gospodarki. Wśród przykładowych projektów wymienić można: *Budowę ciepłowni geotermalno-biomasowej w Sieradzu wraz z otworem zatłaczającym Sieradz GT-2* (Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.; 158 mln zł), *Budowę modułu kogeneracyjnego o mocy 0,9 MWe i 1,1 MWt wspomagającego pracę ciepłowni geotermalno-biomasowej w Sieradzu* (Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.; 10 mln zł) oraz *Budowę i modernizację oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych na terenie miasta Zgierz* (Gmina Miasto Zgierz; 1 mln zł).

W celu 3.5. *Racjonalizacja gospodarki odpadami* zrealizowano 2 projekty za kwotę 59 mln zł z programu RPO WŁ 2014-2020. W roku 2024 działania koncentrowały się na budowie i modernizacji punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz kompostowni, a także na rozwoju recyklingu. Jeden z projektów dotyczył *Zmniejszenia ilości odpadów w woj. łódzkim poprzez utworzenie bezodpadowego i pasywnego energetycznie systemu recyklingu bioodpadów* (Varitex; 56 mln zł), natomiast drugi polegał na *Rozbudowie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gminie Rzeczyca* (Gmina Rzeczyca – 3 mln zł).

W celu 3.6. *Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych* w roku 2024 nie zostały zakończone żadne projekty.

Sfera przestrzenna monitorowana jest przez 17 wskaźników. Zgodnie z założeniami zmieniały się wartości wskaźników dotyczących ochrony powietrza – spadło zanieczyszczenie pyłem PM₁₀ oraz benzo(a)pirenem, a także emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów

szczególnie uciążliwych. W ramach infrastruktury technicznej w ostatnim czasie wzrosła gęstość sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach intermodalnych. Odnotowano także pozytywne zmiany w zakresie pojemności obiektów małej retencji oraz ochrony zabytków. Wolniej niż zakładano wzrastają wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej – udział ludności korzystającej z kanalizacji i sieci gazowej, udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, gęstość linii kolejowych i udział taboru komunikacji miejskiej przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych. Zbyt wolno przyrasta także powierzchnia obszarów chronionych oraz wartość wskaźnika dotyczącego selektywnej zbiórki odpadów. W przypadku 3 wskaźników odnotowane zmiany są niezgodne z przyjętymi założeniami w zakresie osiągnięcia docelowej wartości wskaźnika. W stosunku do roku bazowego spadkowi uległa lesistość oraz udział powierzchni terenów zieleni w miastach⁶, a z powodu zmian metodologicznych spadł także udział gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu.

3. SFERA PRZESTRZENNA

- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o pełnej realizacji strategii
- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o częściowej realizacji strategii
- wskaźniki monitorowania o wartościach świadczących o problemach w realizacji strategii

Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region

Realizacji celu horyzontalnego służyły projekty dotyczące: podnoszenia wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli, upowszechniania

⁶ Faktyczna powierzchnia terenów zieleni w miastach wzrosła, jednak ze względu na wzrost liczby miast, ich udział w ogólnej powierzchni miast spadł.

wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem, wzmocnienia współpracy i partnerstwa samorządów, prowadzenia zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego. W 2024 r. zakończone zostały 3 projekty ze środków FEŁ2027 o łącznej wartości 108 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie 92 mln zł. Wśród projektów zrealizowanych w roku 2024 znalazły się projekty współfinansowane ze środków Pomocy Technicznej, dedykowane wsparciu administracji we wdrażaniu projektów unijnych, przy zachowaniu odpowiedniej efektywności wykorzystania środków pieniężnych. Jedynym wskaźnikiem monitorującym ten cel jest udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem, którego wartość w ostatnim roku wzrosła.

Jednym z kierunków działań w ramach celu horyzontalnego jest prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego m.in. poprzez zapewnienie spójności dokumentów planistycznych i strategicznych na różnych szczeblach planowania i programowania, m.in. w procesie konsultowania dokumentów. Jego realizacji sprzyjały w 2024 r. działania związane z opiniowaniem lokalnych strategii rozwoju, opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zarząd województwa wydaje opinię do projektu strategii rozwoju gminy w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. Ponadto, zgodnie z tą ustawą strategia gminy powinna być spójna ze strategią rozwoju województwa oraz ze strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującego tę gminę. W 2024 r. Zarząd Województwa Łódzkiego wydał 19 opinii do strategii rozwoju gmin z obszaru województwa łódzkiego, zgodnie z art. 10 f ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz 1 opinię do strategii rozwoju

ponadlokalnego w związku z art. 10g ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Zarząd Województwa Łódzkiego wydał również opinie do 13 gminnych programów rewitalizacji w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne

Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne (ZPS) są wyrazem operacjonalizacji celów Strategii i służą priorytetyzacji działań przewidzianych w ramach polityki rozwoju. Każdy z siedmiu zaproponowanych ZPS łączy w sobie cele i działania sformułowane w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej. W roku 2024 na terenie województwa łódzkiego podejmowano lub kontynuowano działania w ramach poszczególnych ZPS.

W ramach ZPS 1. Zielone i aktywne Łódzkie realizowano szereg inwestycji z zakresu kształtowania terenów zieleni, co przyczyniło się do tworzenia atrakcyjnej przestrzeni dla wypoczynku i aktywności fizycznej. Kontynuowana była realizacja projektu Samorządu Województwa pt. „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”, w ramach którego m.in. przyznano dotacje na 29 zadań zgłoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego na łączną kwotę 4 mln zł w ramach inicjatywy „Ogrody przyjazne naturze”. Ponadto zorganizowano „Festiwal Ogrodniczy” w ogrodach otaczających Pałac Radziwiłłów w Nieborowie. W ramach projektu „Turystyka na Plus 2024” z budżetu województwa przyznano dotację dla 31 zadań z zakresu turystyki i krajoznawstwa zgłoszonych przez różne stowarzyszenia i fundacje na kwotę 470 tys. zł. Rozwijano zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne, w 2024 r. postawiono na rozwój bazy dla turystyki rowerowej, w ramach projektu „Infrastruktura Rowerowa na Plus 2024” utworzono miejsca odpoczynku dla rowerzystów (w tym: wiaty z ławkami i stołami, stojaki rowerowe), przystanki i parkingi rowerowe oraz

samoobsługowe stacje naprawy rowerów (m.in. w gminach: Brąszewice, Gidle, Lipce Reymontowskie, Kocierzew Południowy, Ozorków, Rzgów, Rokiciny i powiecie poddębickim) oraz zbudowano miasteczko ruchu drogowego w Sulmierzycach i przystań rowerową w Toporowie nad Wartą. Łączna kwota dotacji wyniosła 1 mln zł. W ramach stwarzania dogodnych warunków dla aktywnego spędzania wolnego czasu zweryfikowano przebiegi i sporządzono dokumentację techniczną szlaku turystycznego pn. „Szlaki Rowerowe Ziemi Sieradzkiej”, na który składają się następujące szlaki: „Skarby Ziemi Sieradzkiej”, „Szlak Osad Braci Czeskich”, „Szlak św. Maksymiliana Kolbego”, Szlak Węgla Brunatnego”. Ponadto utworzono specjalistyczny zespół ds. mobilności rowerowej, który rozpoczął prace nad planem rozwoju mobilności rowerowej w województwie łódzkim.

W ramach ZPS 2. Kolej na Łódzkie w 2024 r. na obszarze województwa łódzkiego realizowano szereg inwestycji zwiększających konkurencyjność publicznego transportu zbiorowego, a w szczególności podnoszących jakość transportu kolejowego i zmniejszających wykluczenie komunikacyjne mieszkańców regionu. W trakcie realizacji pozostawały inwestycje polegające na modernizacji linii kolejowych: nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie (Centralna Magistrala Kolejowa), nr 11 Łowicz Główny – Skierniewice na odc. Bełchów – Skierniewice oraz remoncie linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom na odc. Radzice – Radom. Kontynuowana była również budowa tunelu kolejowego łączącego stację Łódź Fabryczna ze stacjami Łódź Żabieniec i Łódź Kaliska wraz z przystankami pośrednimi (Łódź Śródmieście, Łódź Polesie i Łódź Koziny). Ponadto prowadzono prace przygotowawcze dla realizacji linii Kolei Dużych Prędkości Warszawa – CPK – Łódź – Sieradz – Wrocław/Poznań, w ramach których dla odcinka obejmującego drugi tunel pod centrum Łodzi (odc. Łódź Fabryczna – LK 14) ogłoszono postępowanie przetargowe na jego drażnienie

oraz realizowano prace polegające na wzmocnieniu fundamentów budynków Łódzkiego Domu Kultury i budowie komór startowych Fabryczna i Retkinia. Dodatkowo prowadzono prace projektowe dla przedsięwzięć uwzględnionych w ramach programu Kolej+, obejmujących: modernizację LK 24 Piotrków Trybunalski – Bełchatów wraz z wydłużeniem w kierunku Bogumiłowa i budowę linii kolejowej łączącej LK 131 z Wieluniem (LK 181), a także projektu realizowanego ze środków regionalnych polegającego na budowie linii kolejowej łączącej Bełchatów z LK 131. Szeroki proces inwestycyjny obejmował również stacje i przystanki kolejowe, gdzie poza przebudową infrastruktury w ramach przedsięwzięć o charakterze liniowym (m.in. LK 11), budowano nowe obiekty uwzględnione w „Rządowym programie budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025” (Biała Szlachecka, Głowno Północne, Łódź Zarzew, Nowa Brzeźnica, Pieńki Dubidzkie, Stare Grudze, Strzelce Wielkie, Ważne Młyny, Wistka). W ostatnich latach realizowany był także „Program Inwestycji Dworcowych na lata 2016-2023”, w ramach którego w 2024 r. zakończono modernizację budynków dworcowych Gałkówek, Łowicz Główny, Rokiciny, a prace trwały w Koluszkach, Łodzi Kaliskiej, Pływi oraz Skierniewicach. Ponadto w ramach zmniejszania wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców regionu rozwijano siatkę połączeń Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej (m.in. o trasę Łódź – Zduńska Wola – Chorzew Siemkowice – Częstochowa) oraz Kolejowej Komunikacji Autobusowej dowożącej pasażerów do pociągów (m.in. o nowe trasy: Wola Rakowa – Bedoń, Brzeziny – Bedoń – Andrespol, Będzelin – Koluszki – Budziszewice, Rawa Mazowiecka – Rogów, Gałków Mały – Łaznów i Działoszyn – Pajęczno – Biała Pajęczańska). W związku z zakupem 14 szt. nowego taboru autobusowego nastąpił rozwój siatki połączeń w ramach Kolejowej Komunikacji Autobusowej (KKA) organizowanej na zlecenie Samorządu Województwa Łódzkiego, której celem jest umożliwienie mieszkańcom miejscowości oddalonych od linii

kolejowych wygodnego dojazdu do stacji oraz kontynuowania podróży pociągiem. Dodatkowo do 43 zwiększyła się liczba linii autobusowych uruchamianych przez Województwo Łódzkie w ramach Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Województwo Łódzkie w 2024 r. kontynuowało realizację projektu pn.: „Integracja różnych systemów transportu zbiorowego poprzez rozbudowę węzłów przesiadkowych w województwie łódzkim”. W Projekt zaangażowanych jest 11 partnerów, w tym Województwo Łódzkie (jako Lider Projektu/Beneficjent) oraz Koluszki, Kutno, Łask, Łowicz, Łódź, Pabianice, Sieradz, Skierniewice, Zduńska Wola, Zgierz (Partnerzy Projektu). Celem Projektu jest poprawa integracji różnych środków transportu publicznego, dla których organizatorem jest marszałek województwa, w tym autobusowego miejskiego i regionalnego, rowerowego oraz kolejowego. W ramach Projektu wykonana została sieć parkingów (15 szt.) oraz wypożyczalni (125 szt.) wyposażonych w ponad 1000 szt. jednośladów, zlokalizowanych przy stacjach i przystankach kolejowych oraz przystankach autobusowych, zarówno komunikacji miejskiej jak i regionalnej, umożliwiającą proste i szybkie przesiadanie się z roweru do pociągu i autobusu. Zapewnia to spójność organizacji publicznego transportu zbiorowego na terenie województwa łódzkiego poprzez stworzenie systemu węzłów intermodalnych pozwalających na efektywne wykorzystanie różnych środków transportu. Województwo Łódzkie jako jedyne w skali kraju samodzielnie prowadzi system wypożyczalni publicznego roweru funkcjonujący jako zintegrowana całość.

W ramach ZPS 3. Czyste Środowisko na terenie województwa łódzkiego realizowano szereg inwestycji mających na celu ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko i ochronę przed zanieczyszczeniami. Kontynuowano działania dofinansowane w ramach programów priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska

i Gospodarki Wodnej m.in. z zakresu podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie, ochrony powietrza (np. realizacja instalacji fotowoltaicznych, m.in. w trzech dużych przedsiębiorstwach – Wieltonie Wielton Sp. z o.o. w Wieluniu, Ceramika Tubądzin II Sp. z o.o. w Ozorkowie i Zwoltexie Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli). Ponadto podjęto działania z zakresu zagospodarowywania wód opadowych w Drzewocinach. Dodatkowo Województwo Łódzkie w ramach dotacji celowej „Renowacja zbiorników wodnych” dofinansowało 38 zadań.

W ramach ZPS 4. Innowacyjne Łódzkie w 2024 r. kontynuowano działania służące zwiększeniu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz potencjału w zakresie badań i innowacji. W marcu 2024 r. Zarząd Województwa Łódzkiego przyjął Regionalną Strategię Innowacji „RSI Łódzkie 2030+” będącą aktualizacją Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego (RSI LORIS 2030). Nowy dokument jest dostosowany do zmieniającej się sytuacji gospodarczej województwa łódzkiego, kładzie również większy nacisk na Proces Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) i aktywizację możliwie szerokiego grona interesariuszy regionalnego ekosystemu innowacji. W ramach aktualizacji strategii zostało zdefiniowanych 7 regionalnych inteligentnych specjalizacji województwa łódzkiego w podziale na 2 horyzontalne: nowoczesne technologie środowiskowe i usługi przyszłości oraz 5 branżowych: innowacyjne włókiennictwo i przemysł mody, inteligentne budownictwo, medycyna-farmacja-kosmetyki, innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze, mobilność i logistyka przyszłości.

W 2024 r. Centrum Obsługi Przedsiębiorcy (COP) oraz Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (ŁARR) prowadziły nabory wniosków o udzielenie dofinansowania lub pożyczki na wsparcie m.in. badań i rozwoju, innowacji (w tym cyfryzacji, automatyzacji

i robotyzacji) oraz zwiększenie konkurencyjności MŚP. O dofinansowanie mogli ubiegać się głównie przedsiębiorcy (w tym mikro, mali i średni), a także w wybranych konkursach konsorcja naukowo-przemysłowe, ośrodki innowacji, instytucje otoczenia biznesu czy jednostki samorządu terytorialnego. Wśród wniosków wybranych do dofinansowania przez COP znalazł się projekt pn. Skuteczny Proces Przedsiębiorczego Odkrywania w centrum polityki innowacyjnej województwa łódzkiego, który został opracowany przez Województwo Łódzkie.

W ramach realizacji ZPS 5 Profesjonalne Łódzkie w 2024 r. na obszarze województwa łódzkiego podejmowane były liczne inicjatywy mające na celu rozwój i modernizację kształcenia zawodowego oraz podniesienie jakości edukacji. Jednym z kluczowych przedsięwzięć jest projekt „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się dorosłych” w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Celem projektu jest wdrożenie trwałych, innowacyjnych mechanizmów współpracy w obszarze kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie, z naciskiem na wspieranie odporności systemu edukacyjnego, podnoszenie jakości kształcenia oraz jego dostosowanie do wyzwań cyfrowej i zielonej transformacji.

W 2024 r. kontynuowano prace nad tworzeniem Branżowych Centrów Umiejętności (BCU), które zostały zainicjowane w 2023 r. Inicjatywa ta stanowi istotny element modernizacji edukacji zawodowej, mającej na celu dostosowanie systemu kształcenia do aktualnych wyzwań technologicznych i gospodarczych. Dzięki wsparciu finansowemu z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) w województwie łódzkim powstanie siedem centrów w następujących branżach: cukiernictwo (Wieluń), przemysł ceramiczny (Opoczno), realizacja nagrań i nagłośnień (Łódź), technika dentystryczna (Łódź),

włókiennictwo i tekstylia (Łódź), technik weterynarii (Nowe Zduny), eksploatacja i utrzymanie kolejowych środków transportu (Łódź). Planowana inauguracja Branżowych Centrów Umiejętności przewidziana jest na połowę 2025 r.

Województwo Łódzkie realizuje również program stypendialny „Młodzi zawodowcy – program stypendialny Województwa Łódzkiego”, skierowany do uczniów szczególnie uzdolnionych, należących do grup defaworyzowanych, tj. młodzieży z rodzin dotkniętych niepełnosprawnością, trudną sytuacją materialną, rodzin wielodzietnych oraz uczniów z doświadczeniem migracyjnym (w tym z Ukrainy). Projekt realizowany jest w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027, a czas jego trwania przewidziano na rok szkolny 2024/2025.

W ramach ZPS 6. Solidarne Łódzkie podejmowano działania służące m.in. budowaniu silnego kapitału społecznego, wzmacnianiu sektora organizacji pozarządowych i sektora ekonomii społecznej oraz silniejszej integracji społecznej.

Jedną z ważniejszych inicjatyw realizowanych przez Samorząd Województwa był Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego, którego celem jest zaangażowanie mieszkańców w proces decydowania o wydatkach regionalnej wspólnoty samorządowej. W 2024 r. odbyła się już VIII edycja Budżetu „Łódzkie na plus”, w ramach której wyodrębniono pulę wojewódzką przeznaczoną na zadania inwestycyjne i remontowe oraz 24 pule powiatowe na zadania nieinwestycyjne. Tematyka dotyczyła m.in. zadań o charakterze sportowym, turystycznym, edukacji ekologicznej, ochrony środowiska, bezpieczeństwa publicznego, rehabilitacji zdrowotnej oraz upowszechniania kultury i folkloru związanego z Województwem i jego historią. Wybrano 152 zadania o łącznej wartości 8 mln zł.

Kolejną inicjatywą Samorządu Województwa były trzy programy dedykowane sołectwom:

„Sołectwo na plus”, „Infrastruktura sołecka na plus” i „Świetlica sołecka na plus”, na które w 2024 r. przeznaczono kwotę odpowiednio 19,8 mln zł, 8,8 mln zł i 9,9 mln zł. W ramach programu „Infrastruktura sołecka na Plus” można było pozyskać granty w kwocie do 100 tys. zł. W roku 2024 wsparcie uzyskało 89 projektów, a środki były przeznaczone m.in. na place rekreacji i zabaw dla dzieci i dorosłych, ogrody i ścieżki edukacyjne, altany i wiaty. Wszystkie projekty służyły podniesieniu jakości życia mieszkańców danego sołectwa.

Samorząd Województwa Łódzkiego kontynuował działania na rzecz seniorów, m.in. poprzez dalsze funkcjonowanie Karty Seniora, dostępnej dla wszystkich mieszkańców województwa, którzy ukończyli 60 lat, oraz Wojewódzkiego Telefonu Wsparcia dla Seniorów, umożliwiającego kontakt z prawnikiem, psychologiem lub pracownikiem pomocy społecznej. W województwie funkcjonuje także program „Aktywny Senior w Łódzkiem”, promujący aktywność fizyczną i zdrowy styl życia osób starszych.

Samorząd Województwa aktywnie wspierał rodziny biologiczne i zastępcze, osoby w kryzysie oraz dzieci i młodzież. Rodziny biologiczne mogły uzyskać pomoc m.in. w wychowywaniu dzieci, wsparcie asystentów rodziny, rozwijano świetlice środowiskowe.

W ramach ZPS 7. Zdrowe Łódzkie w roku 2024 kontynuowano działania związane z poprawą dostępności i podnoszeniem jakości usług ochrony zdrowia, w tym m.in. poprzez wsparcie podmiotów leczniczych, szczególnie podmiotów podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego (13 jednostek). Działania te polegały m.in. na modernizacji, rozbudowie i doposażeniu placówek w sprzęt i aparaturę medyczną, środki transportu oraz systemy informatyczne. Wśród kluczowych inwestycji należy wymienić m.in. rozbudowę i modernizację szpitala im. M. Kopernika w Łodzi, który pełni obecnie funkcję Wojewódzkiego Centrum Onkologii i Traumatologii. Do Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie zakupiony został nowoczesny robot medyczny Da Vinci, co

stanowi kolejny etap przemiany szpitala w Centrum Robotyki Medycznej.

Bardzo ważną i cenną inicjatywą były działania podejmowane przez Zarząd Województwa Łódzkiego we współpracy z organizacjami pozarządowymi dotyczące pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży w stanie kryzysu psychicznego, porad psychologicznych i warsztatów edukacyjno - rozwojowych dla mieszkańców województwa łódzkiego oraz udzielanie świadczeń zdrowotnych w warunkach domowych dla osób cierpiących na chorobę Alzheimera i inne choroby otępienne. Realizowane było zadanie „Łódzkie promuje zdrowie psychiczne – wsparcie i profesjonalna pomoc psychologiczna”, w ramach którego przewidziano dwa działania: „1. Indywidualne poradnictwo psychologiczne” dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców województwa łódzkiego oraz „2. Warsztaty edukacyjno-rozwojowe”.

Obszary Strategicznej Interwencji

Działania Samorządu Województwa Łódzkiego zmierzają do zrównoważonego terytorialnie rozwoju całego województwa. Aby to osiągnąć w SRWŁ 2030 wskazano 5 typów Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), do których kierowane jest wsparcie mające na celu niwelowanie barier rozwojowych i wzmacnianie endogenicznych potencjałów gmin tworzących dane OSI. Są to: OSI Miasta Odzyskanych Szans, OSI Obszary Aktywnej Integracji, OSI Obszar Zielonej Gospodarki, OSI Obszar Nowej Energii oraz OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne.

Za bardzo istotne należy uznać działania dedykowane OSI Obszar Nowej Energii, które dotyczyły 35 gmin z terenu Zagłębia Bełchatowskiego, dla których opracowano i zatwierdzono Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji WŁ, którego głównym źródłem finansowania jest Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). TPST WŁ stanowi załącznik do programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, a jego założenia zostały wpisane w Priorytet 9.

Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w Transformacji.

Dla województwa łódzkiego przeznaczonych zostało 369,5 mln euro z FST na cele związane z łagodzeniem skutków transformacji gospodarczej. W 2024 r. podpisanych zostało 26 umów na realizację projektów na łączną kwotę 196 mln zł, przy dofinansowaniu unijnym w wysokości 165 mln zł. W ramach działania *Spółczeństwo w transformacji* realizowane jest 21 projektów na kwotę 142 mln zł, które mają za zadanie wsparcie infrastruktury kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych, a także edukację zawodową młodzieży oraz osób dorosłych zagrożonych bezrobociem w wyniku transformacji. Natomiast w ramach działania *Przestrzeń w transformacji* zakontraktowano 5 projektów na kwotę 54 mln zł mających na celu montaż instalacji OZE (m.in. paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, magazynów energii), głównie na prywatnych posesjach mieszkańców gmin Obszaru Nowej Energii. Ostatnie z zakontraktowanych do tej pory projektów mają zakończyć się w 2027 r.

Ponadto jednym z działań dedykowanych dla OSI Obszar Nowej Energii jest projekt Life After Coal, w którym województwo łódzkie współpracuje z województwem wielkopolskim w zakresie wprowadzania w życie Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040. W 2024 r. w województwie łódzkim organizowane były spotkania w gminach z obszaru transformacji, na których zatrudnieni w ramach projektu doradcy klimatyczni, informowali m.in. o możliwościach pozyskania finansowania działań w zakresie transformacji energetycznej – od energetyki opartej na węglu do stosowania rozwiązań neutralnych dla klimatu, w tym OZE. Dodatkowo zrealizowano również badanie dotyczące waloryzacji obszarów użytkowanych rolniczo pod kątem możliwości budowy szklarni z nowoczesnymi systemami uprawy roślin pod osłonami na terenie 35 gmin z Obszaru Nowej Energii.

Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na

lata 2021-2027 przewidziano wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Pozwolą one realizować projekty wspólne dla jednostek samorządu terytorialnego tworzących MOF-y, dotyczące między innymi rozwoju transportu publicznego łączącego miasta i gminy, poprawy stanu środowiska naturalnego czy zwiększenia efektywności energetycznej. Do starania się o fundusze unijne w ramach ZIT niezbędne jest podpisanie porozumień międzygminnych w obrębie wskazanych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych oraz powstanie Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

W SRWŁ 2030 wyróżnione zostały 4 MOF-y:

1. MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi,
2. MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask,
3. MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów,
4. MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno.

Trzy pierwsze z wymienionych MOF zatwierdziły już Strategie ZIT oraz podpisały porozumienia z Województwem Łódzkim, co pozwala na opracowanie harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie i rozpoczęcie aplikowania o środki z programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027. Pod koniec 2024 r. rozpoczęły się pierwsze nabory wniosków o dofinansowanie projektów w ramach puli środków dla ZIT ŁOM. Łącznie dla MOF-ów w ramach instrumentu ZIT w programie Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 zostało przeznaczonych blisko 290 mln euro, czyli ponad 1,2 mld zł. Środki te są dostępne w 4 priorytetach i 28 działaniach. Dla pozostałych typów OSI wskazanych w Strategii przewidziano możliwość uzyskania dodatkowych punktów w ramach naborów w kilku działaniach. Projekty leżące w zasięgu Miast Odzyskanych Szans i Obszarów Aktywnej Integracji są premiowane w konkursach dla działań dotyczących rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich, natomiast te z Obszaru Zielonej Gospodarki – w projektach dotyczących dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania klęskom i katastrofom, bioróżnorodności, ochrony przyrody oraz kultury i turystyki.

Rozdział 3

Programy operacyjne dla rozwoju województwa łódzkiego

Program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (FEŁ2027)⁷

Rok 2024 był drugim rokiem wdrażania FEŁ2027, na realizację którego przeznaczono środki w ramach trzech funduszy:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) – ok. 7 325,5 mln zł (ok. 1 717,4 mln euro),
- Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+) - ok. 2 806,8 mln zł (ok. 658,0 mln euro),
- Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (FST) – ok. 1 576,2 mln zł (ok. 369,5 mln euro),

co łącznie przekłada się na alokację na poziomie Programu wynoszącą ok. 11 708,6 mln zł (ok. 2 744,9 mln euro).

W celu zapewnienia skutecznego wdrażania FEŁ2027, Instytucja Zarządzająca FEŁ2027 na bieżąco prowadziła kompleksowe prace nad aktualizacją dokumentów programowych.

W 2024 r. dokonano 1 zmiany FEŁ2027, 7 zmian Szczegółowego Opisu Priorytetów (SZOP FEŁ2027), 5 zmian kryteriów wyboru projektów w ramach FEŁ2027 oraz 10 zmian zasad kwalifikowania wydatków w ramach FEŁ2027. Ponadto, w celu zapewnienia skutecznego wdrażania, Instytucja Zarządzająca FEŁ2027 na bieżąco prowadziła kompleksowe prace nad aktualizacją dodatkowych dokumentów:

- Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, który w 2024 r. był trzykrotnie zmieniany,
- Instrukcji Wykonawczych Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-

2027, których kolejne wersje były w 2024 r. również trzykrotnie przyjmowane.

⁷ Na podstawie danych monitoringowych oraz wygenerowanych z systemu CST2021 (stan na dzień 31 grudnia 2024 r.).

Postęp realizacji FEŁ2027

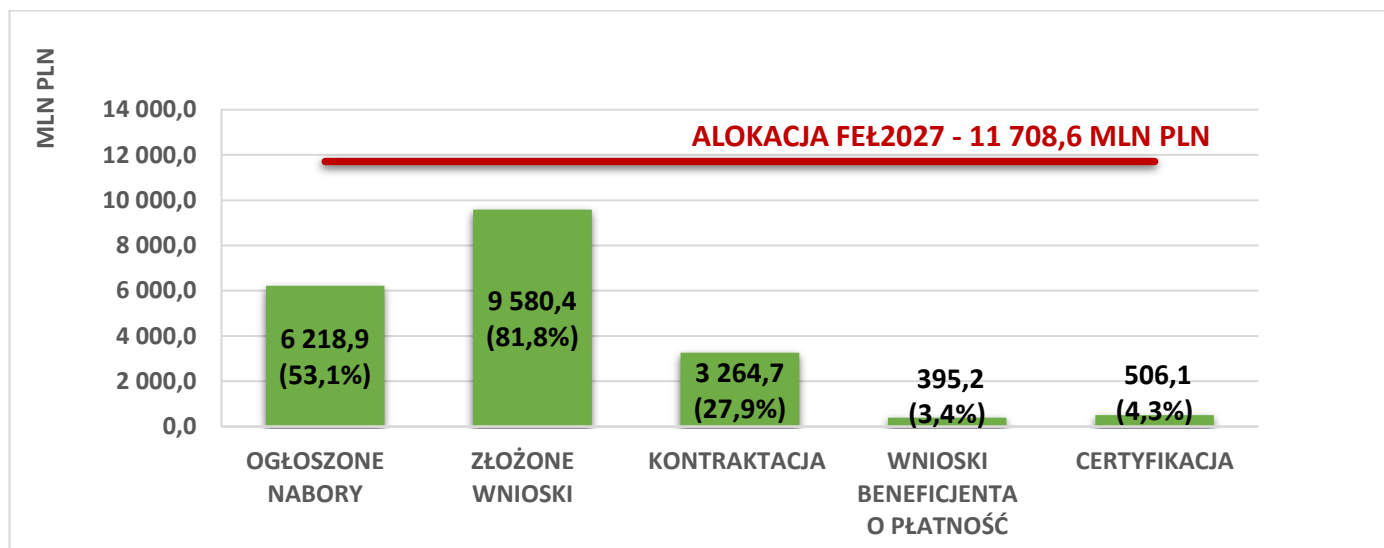
Informacja prezentuje stan wdrażania FEŁ2027 zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2024 r. Do obliczeń zastosowano kurs z dnia 30 grudnia 2024 r. (1 euro = 4,2655 wg EBC).

W 2024 r. w ramach FEŁ2027:

- ogłoszono 84 nabory⁸ z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) 2 869,9 mln zł,
- złożono 2 398 wniosków⁹ o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) 4 899,4 mln zł,

- podpisano 584 umowy o wartości ogółem 2 637,3 mln zł, w których wkład UE wyniósł 2 105,4 mln zł,
- zatwierdzono wnioski o płatność o wartości ogółem 458,8 mln zł z wkładem UE wynoszącym 375,8 mln zł,
- przekazano wnioski o płatność do KE¹⁰ o wartości wydatków kwalifikowalnych 595,6 mln zł, w których wkład UE (kwota wnioskowana) wyniósł 506,2 mln zł.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) wdrażania FEŁ 2021-2027 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (na wykresie podano % udział w alokacji)

Cel N+3

W 2024 r. nie wystąpiło ryzyko związane z utratą środków w związku z realizacją zasady N+3 (jest to minimalna kwota środków, jaka musi zostać scertyfikowana na koniec danego roku). Pierwszym rokiem obowiązywania ww. zasady będzie rok 2025.

Realizacja prognoz i celów certyfikacji

Prognoza dotycząca płatności przekazywanych do KE na 2024 r. została określona w wysokości

836,81 mln zł wydatków kwalifikowalnych.

Płatności na koniec 2024 r. wyniosły 595,58 mln zł wydatków kwalifikowalnych, co oznaczało realizację prognoz na poziomie 71,17%.

Na 2025 r. ustalono dla województwa łódzkiego prognozę w wysokości 1 754,51 mln zł wydatków kwalifikowalnych (w tym wkład UE – 1 491,33 mln zł). Realizacja założonej na koniec 2025 r. prognozy, przełoży się na osiągnięcie certyfikacji na poziomie nie mniejszym niż 17,0% alokacji FEŁ2027.

⁸ Nie uwzględniono naborów o statusie „anulowany” lub „unieważniony”.

⁹ Nie uwzględniono wniosków o statusie „anulowany” lub „unieważniony”. W przypadku wniosków złożonych w naborach, w których przewidywany był Budżet Państwa (BP), wartość wkładu UE oszacowano bazując na maksymalnym poziomie dofinansowania UE oraz zakładanym udziale BP.

¹⁰ Uwzględniono scertyfikowane zaliczki wypłacone Menadżerowi Funduszu (Banku Gospodarstwa Krajowego) w ramach działań dotyczących wdrażania instrumentów finansowych (Priorytet 1, 2 oraz 6). Może to przełożyć się na sytuację, w której poziom certyfikacji na poziomie danego priorytetu jest większy niż wartość zatwierdzonych wniosków Beneficjenta o płatność (niekiedy równych zeru).

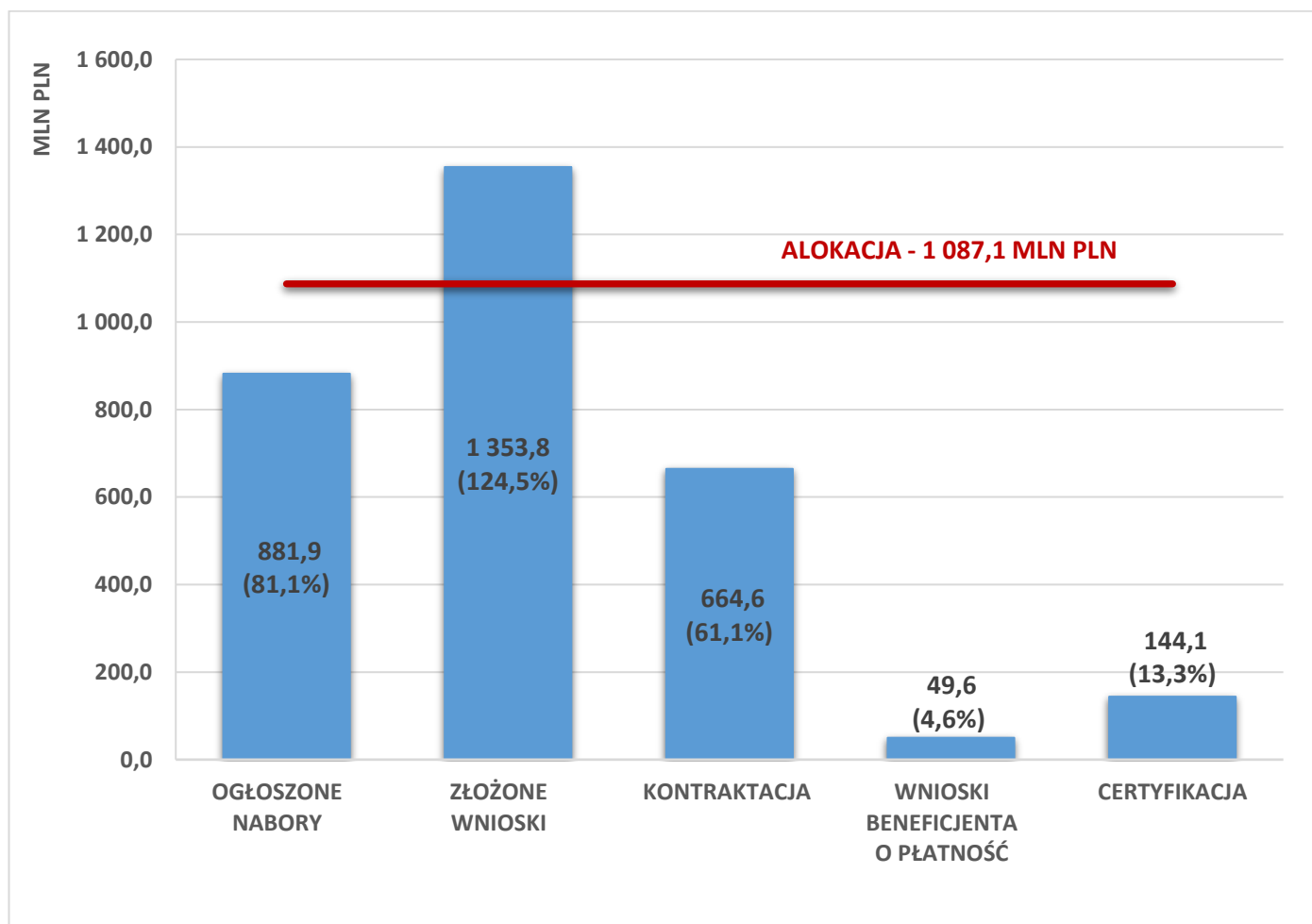
Priorytet 1.: Fundusze europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego (EFRR)

W ramach priorytetu wdrażane są inwestycje w zakresie wsparcia publicznej infrastruktury badawczej oraz projektów badawczo-rozwojowych, mających na celu rozwój innowacyjnych produktów i procesów w przedsiębiorstwach oraz organizacjach badawczych. Wsparcie obejmuje m.in. inwestycje w aparaturę badawczą, rozwój współpracy między przedsiębiorstwami a sferą B+R, a także identyfikację nowych kierunków badań naukowych. Ponadto, promowane będą projekty z zakresu innowacji środowiskowych i transformacji energetycznej regionu, szczególnie te, które pozytywnie wpływają na konkurencyjność oraz odporność przedsiębiorstw na kryzysy.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 1. Fundusze europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego:

- **ogłoszono 12 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **286,2 mln zł**,
- **złożono 805 wniosków** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **710,41 mln zł**,
- **podpisano 97 umów** o wartości ogółem **206,4 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **138,4 mln zł**,
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **71,3 mln zł** z wkładem UE wynoszącym **49,6 mln zł**,
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **169,5 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **144,1 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 1 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji)

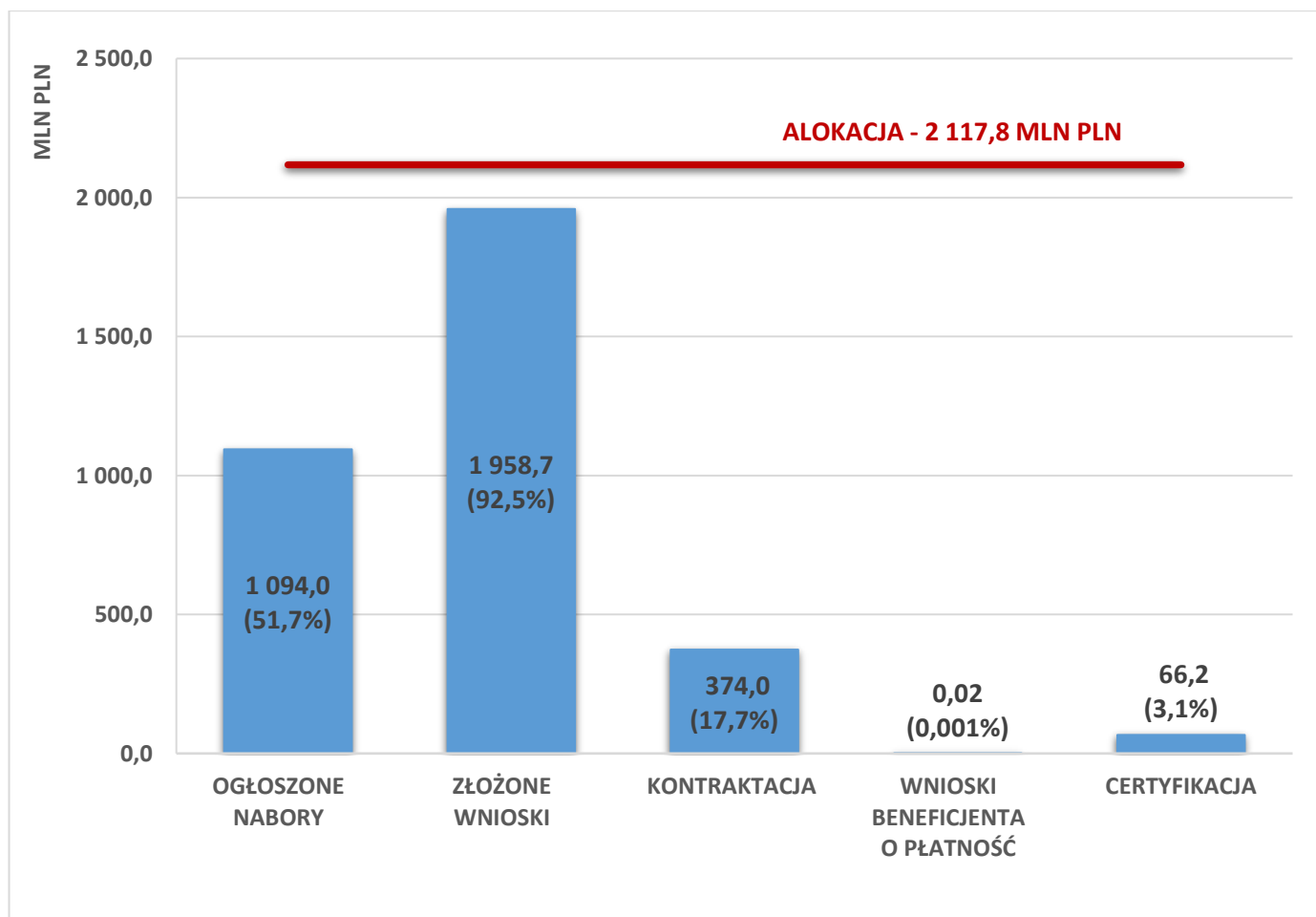
Priorytet 2.: Fundusze Europejskie dla zielonego Łódzkiego (EFRR)

W ramach priorytetu wdrażane są inwestycje z zakresu poprawy efektywności energetycznej i jakości powietrza w regionie. Wspierane są działania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych oraz przedsiębiorstw, z uwzględnieniem efektywności kosztowej oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Ponadto, planowane są inwestycje w energooszczędne oświetlenie publiczne oraz w budowę nowych pasywnych budynków, które będą spełniały wymogi efektywności energetycznej. Przewidziano także działania edukacyjne i informacyjne dotyczące odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz kontroli jakości powietrza.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 2. Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego:

- **ogłoszono 14 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **486,2 mln zł**,
- **złożono 198 wniosków** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **645,4 mln zł**,
- **podpisano 42 umowy** o wartości ogółem **173,9 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **114,5 mln zł**,
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **0,9 mln zł** z wkładem UE wynoszącym **0,02 mln zł**,
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **77,9 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **66,2 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 2 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji)

Priorytet 3.: Fundusze Europejskie dla mobilnego Łódzkiego (EFRR)

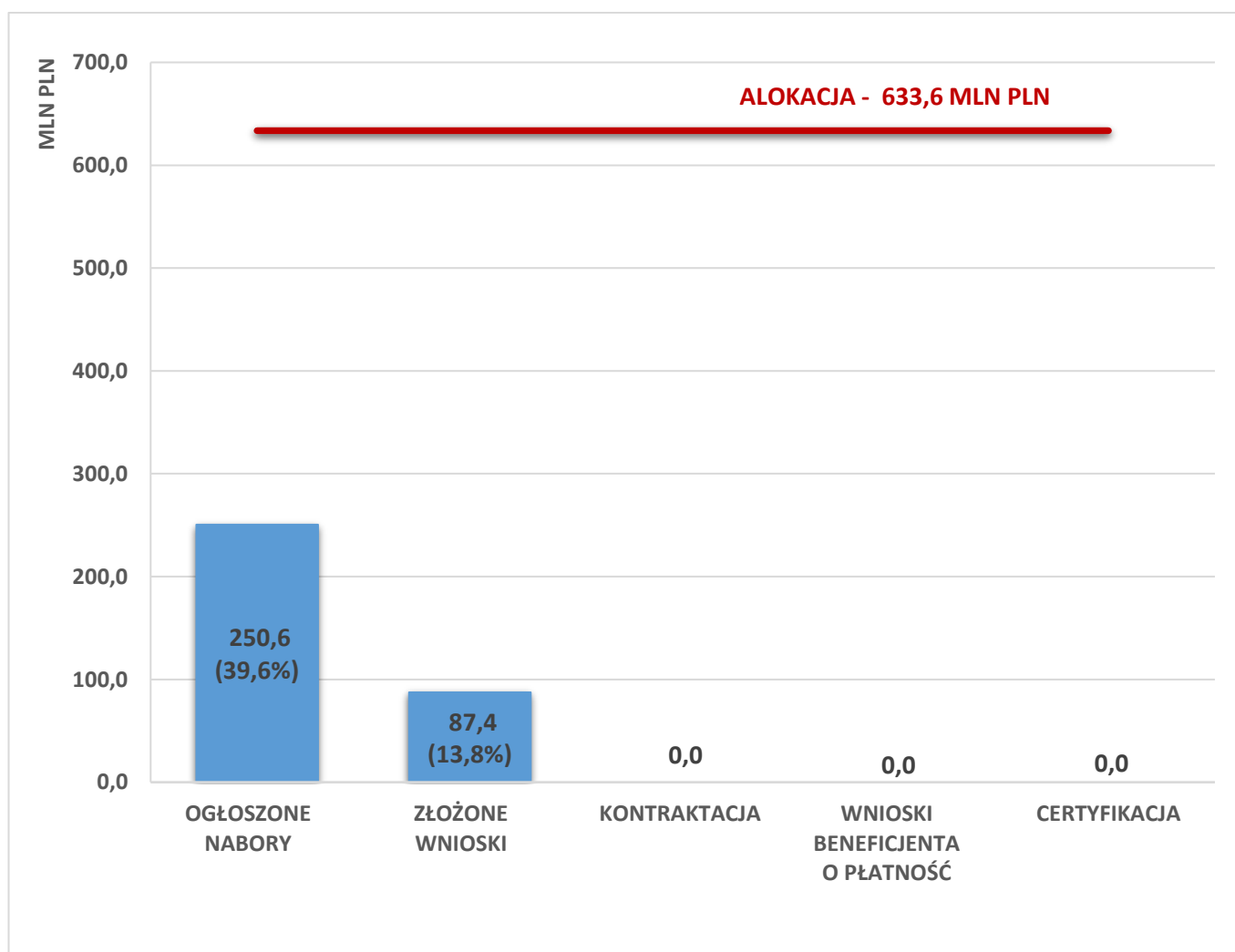
W ramach planowanego wsparcia wdrażane są inwestycje z zakresu zrównoważonego transportu miejskiego i mobilności. Wspierane są przedsięwzięcia dotyczące infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, w tym zakup nowego taboru niskoemisyjnego lub bezemisyjnego, inwestycje w infrastrukturę paliw alternatywnych oraz cyfryzację transportu miejskiego. Planowane działania będą miały na celu poprawę dostępności, bezpieczeństwa i szybkości przemieszczania się, a także zwiększenie efektywności systemu transportu publicznego, co przyczyni się do wzrostu liczby

osób korzystających z publicznego transportu zbiorowego, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy stanu środowiska naturalnego.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 3. Fundusze europejskie dla mobilnego Łódzkiego:

- **ogłoszono 5 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **250,6 mln zł**,
- **złożono 1 wniosek** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **87,4 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 3 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji)

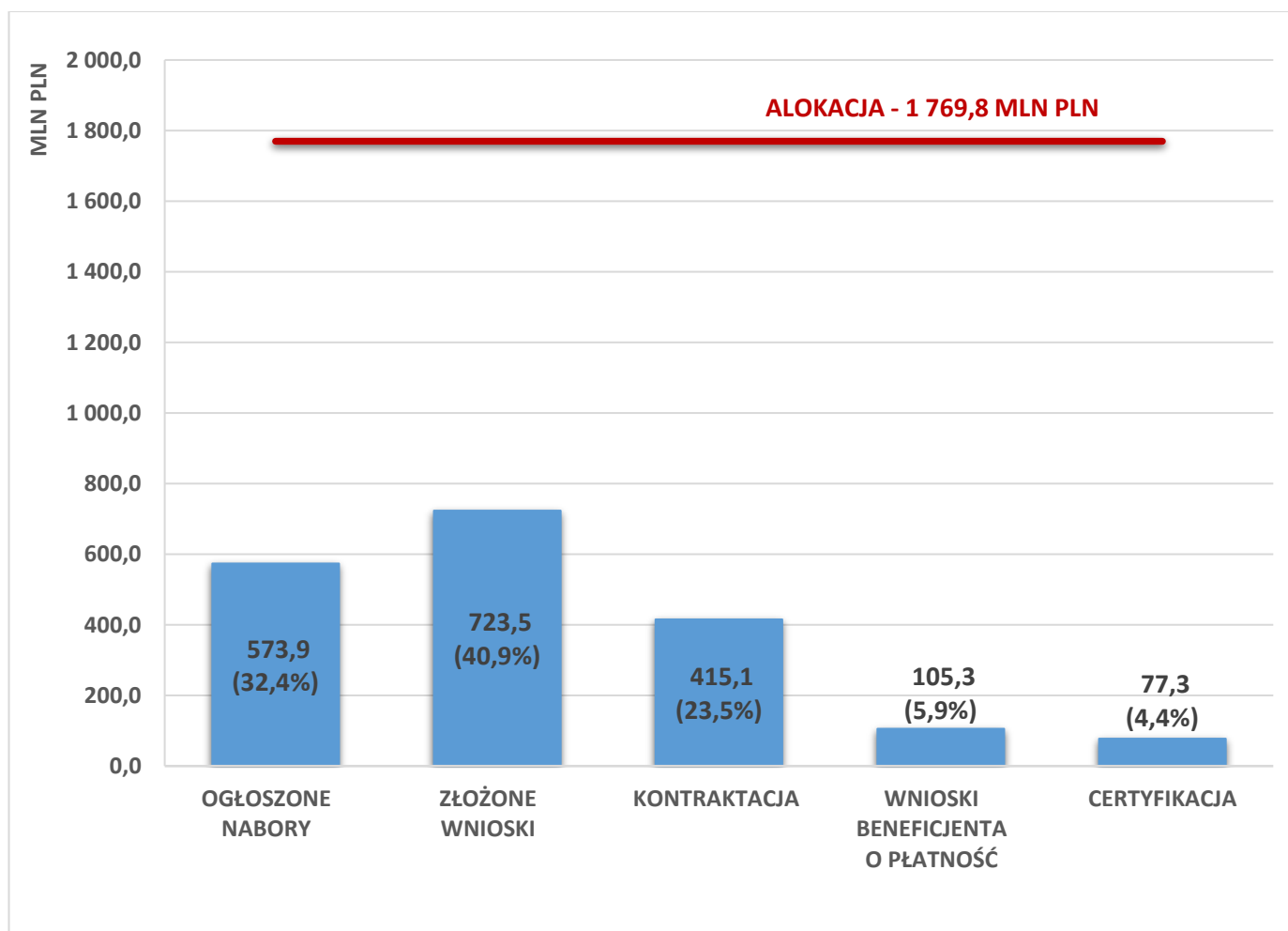
Priorytet 4.: Fundusze europejskie dla lepiej połączonych Łódzkiego (EFRR)

W ramach priorytetu wdrażane są inwestycje w zakresie poprawy dostępności transportowej województwa, szczególnie w zakresie dróg wojewódzkich i lokalnych, infrastruktury kolejowej, a także wsparcia transportu publicznego na obszarach pozamiejskich. Dodatkowo, planowane są inwestycje związane z cyfryzacją transportu, co pozwoli na zwiększenie efektywności systemu transportowego i poprawę przepustowości ruchu. Celem jest także rozwój infrastruktury paliw alternatywnych, co wpisuje się w szeroko zakrojony plan adaptacji do zmian klimatycznych oraz integrację różnych form transportu w regionie.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 4. Fundusze europejskie dla lepiej połączonych Łódzkiego:

- **ogłoszono 9 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **342,4 mln zł**,
- **złożono 18 wniosków** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **345,3 mln zł**,
- **podpisano 23 umowy** o wartości ogółem **504,7 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **415,1 mln zł**,
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **125,9 mln zł** z wkładem UE wynoszącym **105,3 mln zł**,
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **91,0 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **77,3 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 4 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji)

Priorytet 5.: Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem (EFRR)

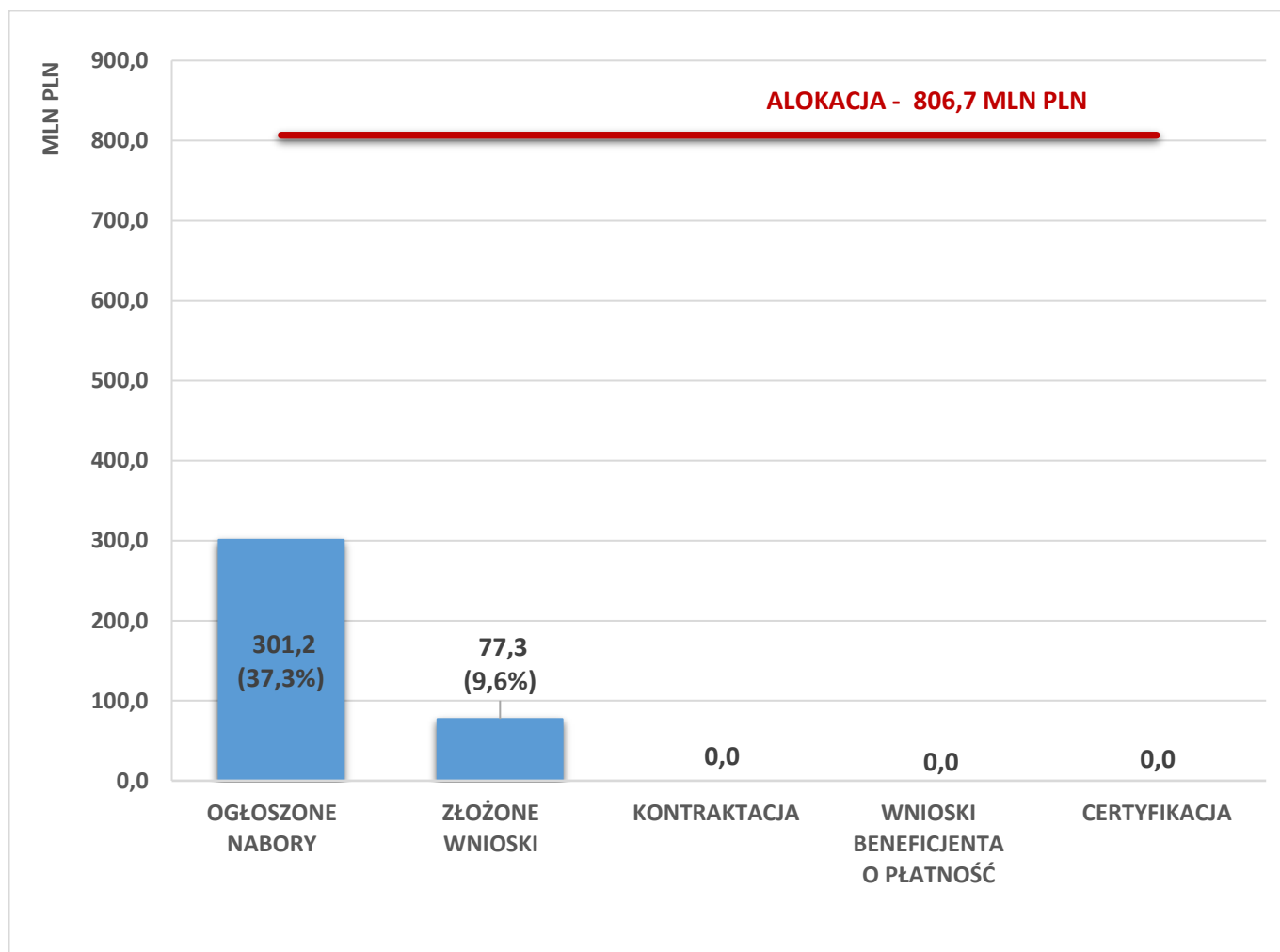
W ramach priorytetu wdrażane są inwestycje koncentrujące się na rozwoju dziedzictwa kulturowego, infrastruktury turystycznej, w tym szlaków pieszych, rowerowych, konnych i wodnych, a także na wsparciu działań z zakresu współpracy międzysektorowej samorządowych instytucji kultury z podmiotami spoza sektora finansów publicznych w celu zwiększenia zaangażowania sektora prywatnego i pozarządowego w dziedzinie kultury. Istotnym elementem wsparcia są również projekty rewitalizacji zdegradowanych obszarów, w tym modernizacja budynków mieszkalnych, przywracanie obiektom nowych funkcji, zagospodarowanie przestrzeni

publicznej, w tym terenów zielonych oraz przystosowanie miast do zmian klimatu. Przewidziane wsparcie obejmuje także inicjatywy na rzecz rozwoju terytorialnego, z uwzględnieniem dostosowania obiektów pod kątem osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 5. Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem:

- **ogłoszono 5 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **301,2 mln zł**,
- **złożono 3 wnioski** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **77,3 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 5 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji)

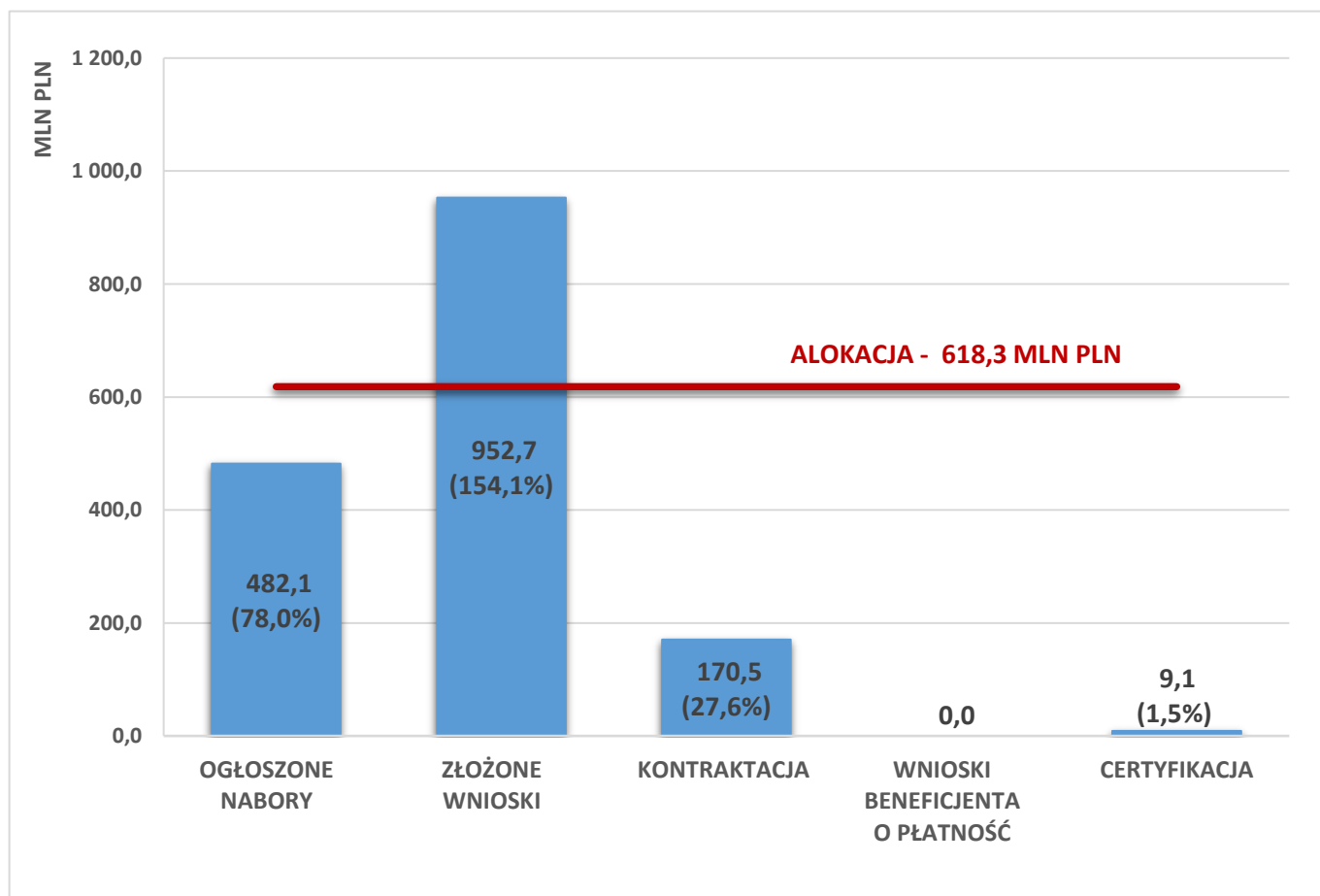
Priorytet 6.: Fundusze Europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom (EFRR)

W ramach priorytetu wdrażane są inwestycje z zakresu infrastruktury edukacyjnej, w szczególności w obszarze edukacji włączającej, przedszkolnej, kształcenia zawodowego i ustawicznego. Planowane wsparcie ma na celu poprawę jakości oraz dostępu do placówek edukacyjnych, a także doskonalenie innowacyjnego systemu edukacji dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz mieszkańców obszarów o ograniczonym dostępie do tych usług. Działania te uwzględniają diagnozę potrzeb regionalnych, z naciskiem na dostosowanie infrastruktury edukacyjnej do wymagań rynku pracy, w tym w zakresie zawodów związanych z zieloną gospodarką i Przemysłem 4.0.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom:

- **ogłoszono 5 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **212,6 mln zł**,
- **złożono 94 wnioski** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **758,2 mln zł**,
- **podpisano 8 umów** o wartości ogółem **213,8 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **134,8 mln zł**,
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **10,7 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **9,1 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 6 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji.):

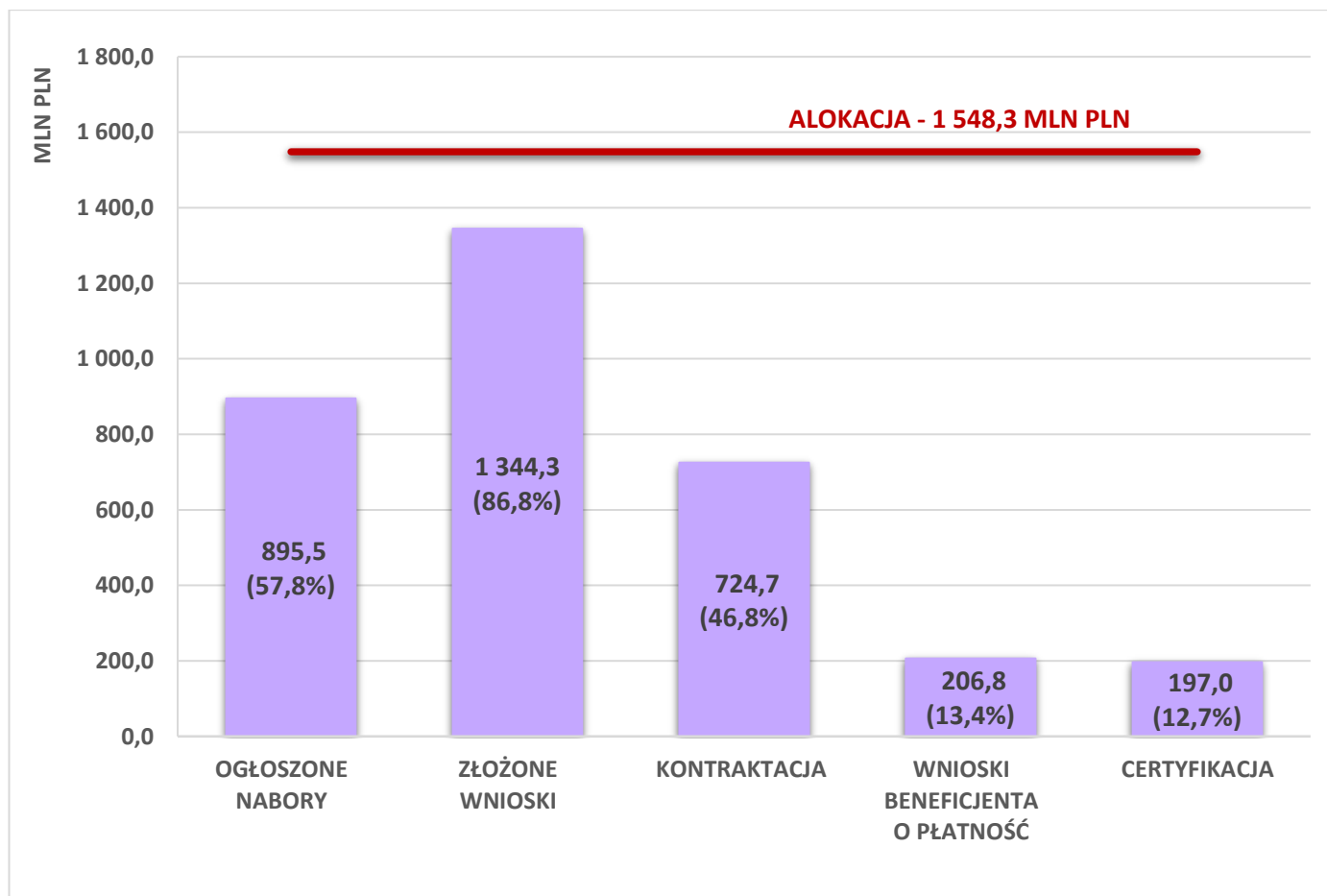
Priorytet 7.: Fundusze Europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem (EFS+)

W ramach priorytetu wdrażane są inwestycje mające na celu poprawę sytuacji osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, takich jak osoby młode, starsze, z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach, a także osób bezrobotnych. Wsparcie obejmuje instrumenty takie jak indywidualizacja ścieżek zawodowych, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy oraz programy skierowane do młodych osób. W ramach działań przewidziano także wsparcie samozatrudnienia, a także schematy mobilności transnarodowej, które będą zależne od zdiagnozowanych potrzeb rynków pracy.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 7. Fundusze Europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem:

- **ogłoszono 16 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **382,8 mln zł**,
- **złożono 390 wniosków** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **633,1 mln zł**,
- **podpisano 128 umowy** o wartości ogółem **623,9 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **530,1 mln zł**,
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **222,3 mln zł** z wkładem UE wynoszącym **187,4 mln zł**,
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **231,8 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **197,0 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 7 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji)

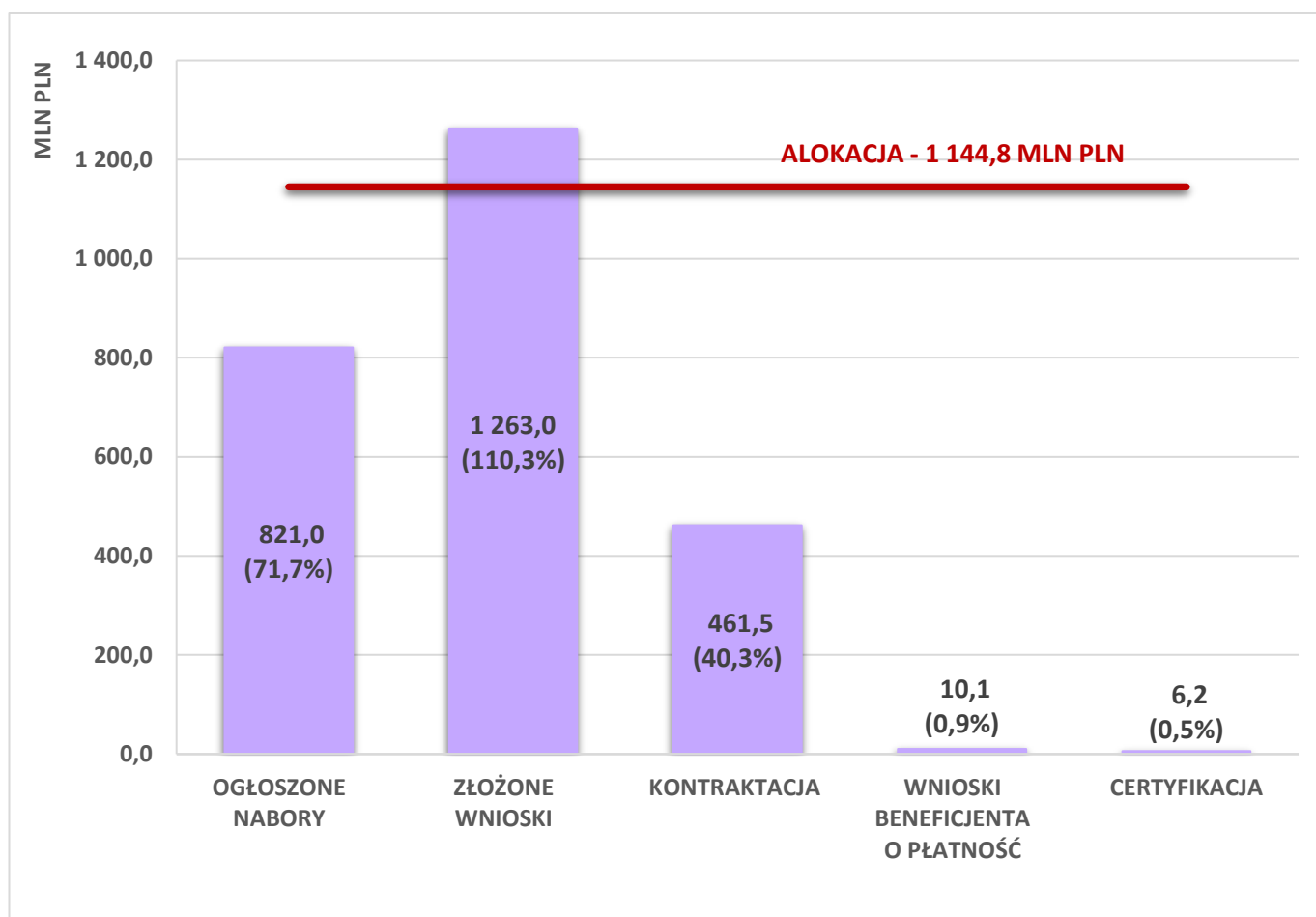
Priorytet 8.: Fundusze Europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem (EFS+)

W ramach priorytetu wdrażane są inwestycje z zakresu wzmocnienia równości kobiet i mężczyzn na rynku pracy, adaptacyjności pracowników, w tym podnoszenia kwalifikacji pracowników, polepszenia ich stanu zdrowia, tworzenia przyjaznego środowiska pracy. Ponadto wspierany jest równy dostęp do dobrej jakości włączającego kształcenia, a także poprawa jakości edukacji przedszkolnej, szkolnej i zawodowej. Wspierane jest też uczenie się osób dorosłych, w tym tworzenie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 8. Fundusze Europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem:

- **ogłoszono 9 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **254,2 mln zł**,
- **złożono 606 wniosków** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **820,1 mln zł**,
- **podpisano 253 umowy** o wartości ogółem **546,0 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **461,5 mln zł**,
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **10,8 mln zł** z wkładem UE wynoszącym **10,1 mln zł**,
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **7,3 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **6,2 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 8 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji)

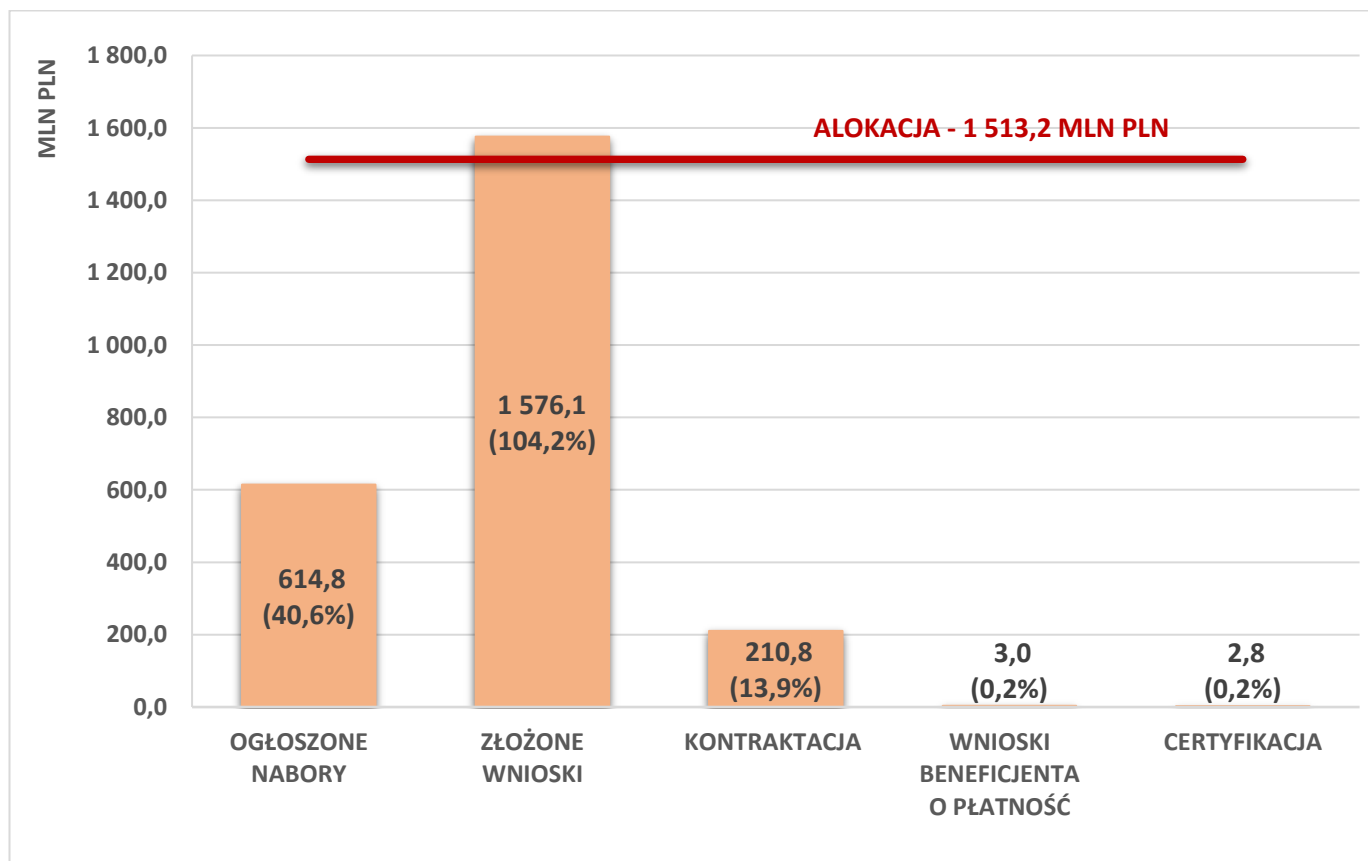
Priorytet 9.: Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w transformacji (FST)

W ramach priorytetu wdrażane są inwestycje z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego obszaru transformacji, obejmujące m.in. wsparcie infrastruktury badawczej, wdrażanie innowacji, rozwój usług dla firm oraz inwestycje związane z efektywnością energetyczną i Przemysłem 4.0. Ponadto wspierane są: usługi rozwojowe dla osób dorosłych podnoszące ich kwalifikacje, kształcenie zawodowe w zakresie dostosowania do wymagań nowoczesnej gospodarki oraz działania z zakresu outplacementu i wspierania pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia. Z kolei w zakresie środowiska planowane są inwestycje w odnawialne źródła energii oraz infrastrukturę związaną z transportem publicznym i zmniejszaniem zanieczyszczenia środowiska.

W 2024 r. w ramach Priorytetu 9. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w transformacji:

- **ogłoszono 6 naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **238,0 mln zł**,
- **złożono 280 wniosków** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **716,0 mln zł**,
- **podpisano 30 umów** o wartości ogółem **243,8 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **204,9 mln zł**,
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **3,5 mln zł** z wkładem UE wynoszącym **3,0 mln zł**,
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **3,3 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **2,8 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Priorytetu 9 w sposób narastający od początku wdrażania Programu (w nawiasach podano % udział w alokacji)

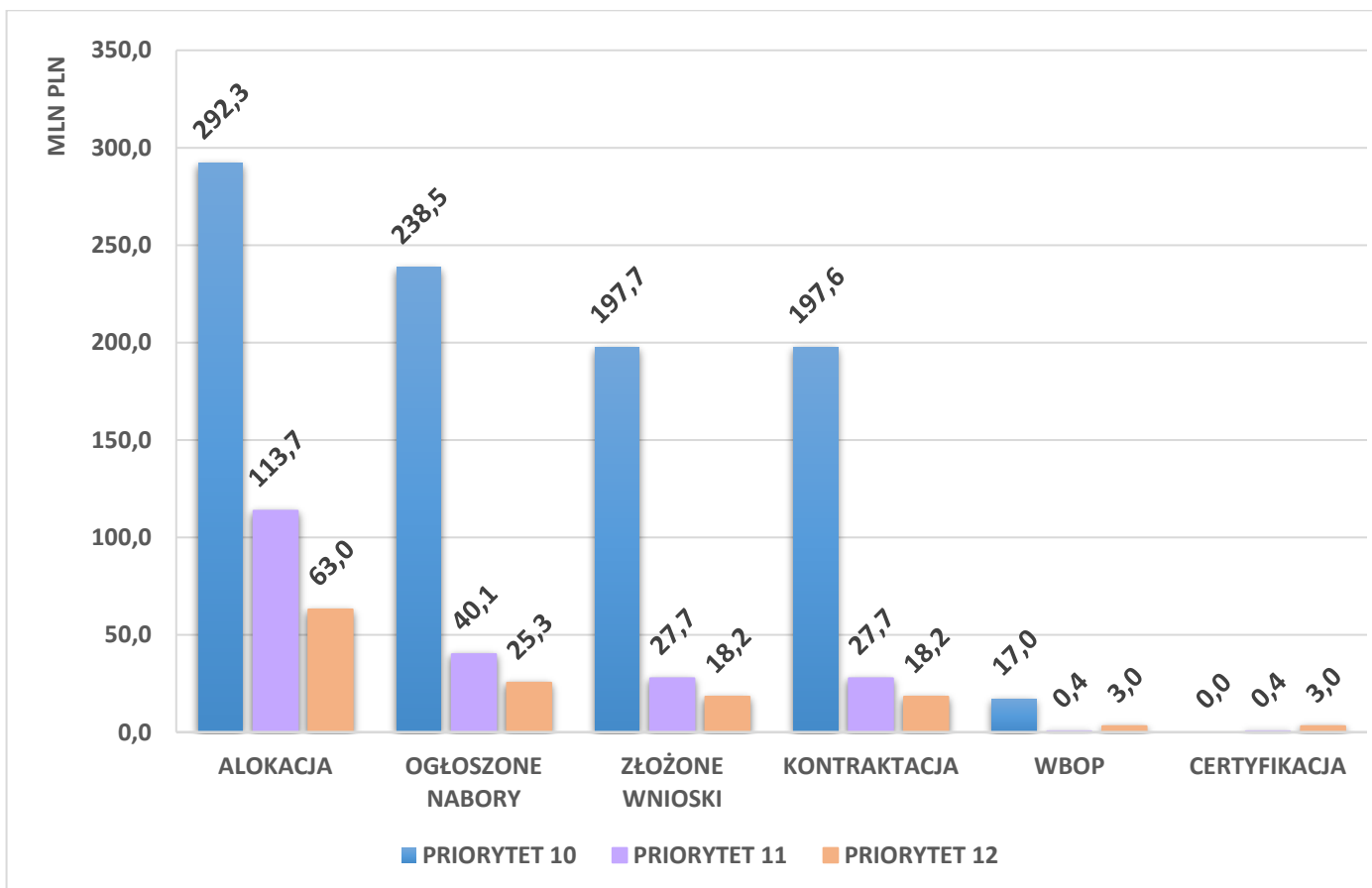
Priorytet 10.: Pomoc techniczna EFRR,
Priorytet 11.: Pomoc techniczna EFS+
Priorytet 12.: Pomoc techniczna FST

W ramach powyższych priorytetów wdrażane są przedsięwzięcia z zakresu wsparcia instytucji Programu w zarządzaniu zasobami ludzkimi (ZZL), wzmocnienia potencjału administracyjnego oraz skutecznych procedur we wdrażaniu Programu. Działania obejmują m.in. opracowanie planów wzmocnienia ZZL, szkolenia w zakresie wdrażania funduszy UE, wspieranie procesu rekrutacji wykwalifikowanego personelu, a także zapewnienie wsparcia organizacyjnego dla IZ i IP. Ponadto przewidziano wsparcie dla funkcjonowania komitetów, grup roboczych i doradczych oraz stworzenie spójnego systemu informacji i komunikacji, który będzie służył poprawie widoczności Funduszy Europejskich oraz rozpropagowaniu wiedzy o Programie.

W 2024 r. w ramach wszystkich 3 priorytetów pomocy technicznej:

- **ogłoszono 3 nabory** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **115,7 mln zł**,
- **złożono 3 wnioski** o wartości dofinansowania (szacowany wkład UE) **106,1 mln zł**,
- **podpisano 3 umowy** o wartości ogółem **124,8 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **106,1 mln zł**,
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **24,2 mln zł** z wkładem UE wynoszącym **20,4 mln zł**,
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **4,0 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **3,4 mln zł**.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w zakresie Pomocy Technicznej w sposób narastający od początku wdrażania Programu

Jednocześnie należy wskazać, że w I półroczu 2024 r. widać było problemy związane z niewystarczającym dotychczas tempem wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, w szczególności w zakresie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. A przedłużające się oceny wniosków o dofinansowanie w trwających naborach przyczyniały się do przesuwania terminów ogłaszania kolejnych naborów (dokonywane zmiany dotyczyły m.in. zmiany daty rozpoczęcia i zakończenia naborów). Opóźnienia wynikające z braku rozstrzygnięć w zakresie realizowanych naborów przekładały się na niski stopień kontraktacji środków w ramach FEŁ2027. Na koniec grudnia 2023 r. kontraktacja osiągnęła zaledwie 9,7% alokacji Programu, co uplasowało region na 11. miejscu w Polsce pod względem poziomu kontraktacji. Mimo że na koniec I półrocza 2024 r. osiągnięto poziom 16,1% (poniżej średniej dla 16 regionów – 22,2%), województwo spadło na 13. miejsce. Powolne tempo kontraktacji środków przekładało się z kolei na niski stopień rozliczania projektów (na koniec I półrocza 2024 r. osiągnięto poziom 1,1% alokacji), co miało bezpośredni wpływ na możliwość osiągnięcia celu certyfikacji na 2024 r. Na koniec I półrocza 2024 r. cel certyfikacji został osiągnięty na poziomie jedynie 40,23%, na co wpływ w głównej mierze miała certyfikacja zaliczek w ramach instrumentów finansowych.

Ponadto na opóźnienia kontraktacji środków w ramach FEŁ2027 wpływ miały m.in. przedłużające się prace w zakresie:

- opracowania i opiniowania strategii ZIT, w szczególności w odniesieniu do 3 nowych Związków ZIT,
- uzgadniania projektów dot. infrastruktury badawczej,
- opracowania i uzgodnienia gminnych programów rewitalizacji,
- uzyskania stosownych interpretacji w zakresie inwestycji produkcyjnych oraz paliw kopalnych.

W ramach FEŁ2027 w 2024 r. ogłoszono łącznie 84 nabory, zarówno w trybie konkurencyjnym, jak i niekonkurencyjnym (w tym Pomoc Techniczna), z czego:

- w I półroczu 2024 r. - 25 naborów (nie wliczając 2 unieważnionych),
- w II półroczu 2024 r. - 59 naborów.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014- 2020 (RPO WŁ 2014-2020)

Stan wdrażania RPO WŁ 2014-2020 w 2024 r.¹¹

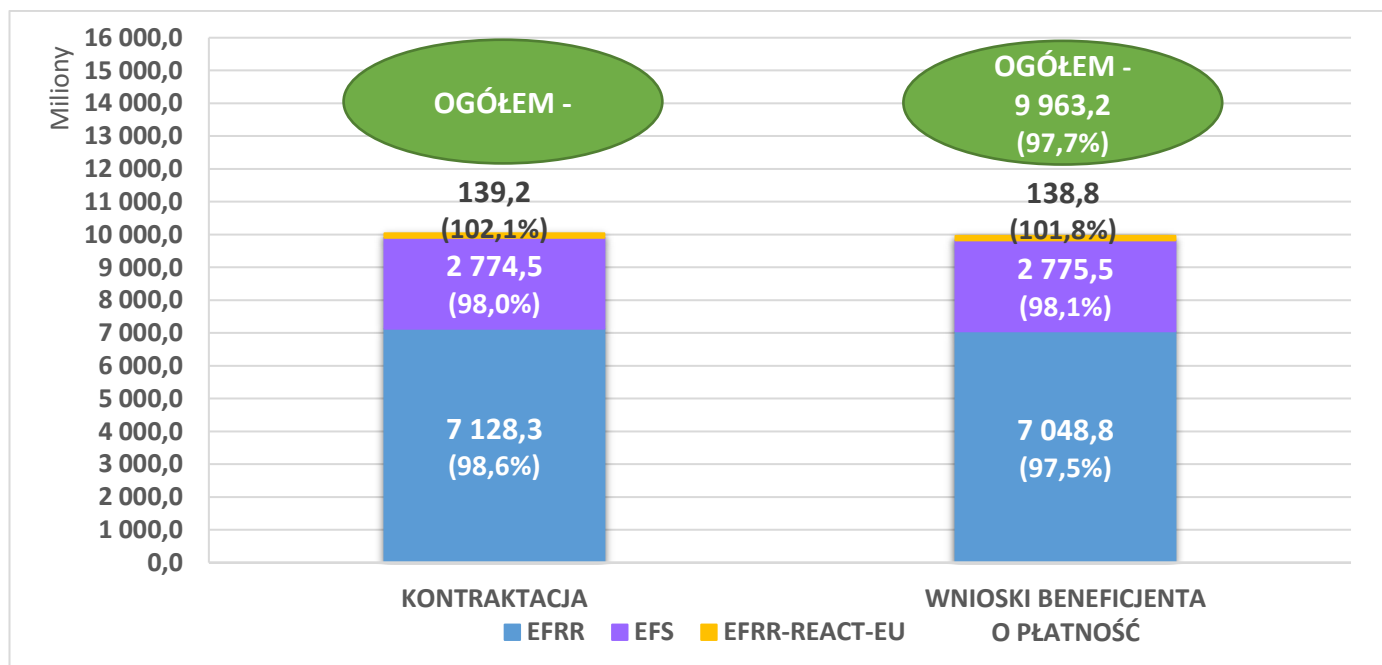
Rok 2024 r. był początkiem okresu związanego z zamykaniem RPO WŁ 2014-2020, na realizację którego przeznaczono środki z następujących funduszy:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR; osie priorytetowe 1-7) – ok. 7 230,0 mln zł (ok. 1 621,4 mln euro),
- Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS; osie priorytetowe 8-12) – ok. 2 829,9 mln zł (ok. 634,6 mln euro),
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – REACT-EU (EFRR – REACT EU; osie priorytetowe 13-14) – ok. 136,4 mln zł (ok. 31,3 mln euro)

co łącznie przełożyło się na alokację na poziomie Programu wynoszącą ok. 10 196,3 mln zł (ok. 2 287,4 mln euro).

Alokacja została przeliczona według algorytmu z Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Łódzkiego (z uwzględnieniem mechanizmu elastyczności; zastosowano kurs z dnia 30 grudnia 2024 r. 1 euro = 4,2655 wg EBC). Informacja prezentuje stan wdrażania RPO WŁ 2014-2020 zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2024 r. (przedstawiono dane w sposób narastający od początku wdrażania Programu). Rok 2024 r. był okresem zintensyfikowanych działań związanych z finansowym rozliczaniem projektów, co umożliwi przygotowanie dokumentów zamknięcia RPO WŁ 2014-2020. Na koniec 2024 r. zostało zakończonych 6 467 projektów¹² (przyrost w stosunku do poprzedniego roku na poziomie ok. 16%), co stanowi niewiele ponad 99% wszystkich 6 519 projektów w ramach Programu. W przeciągu 2024 r. zanotowano wzrost wartości zatwierdzonych wniosków Beneficjenta o płatność¹³ o 11,4%.

Wykres przedstawia postęp finansowy (wkład UE) w sposób narastający, od początku wdrażania Programu w podziale na fundusze (w nawiasach podano % udział w alokacji)

¹¹Na podstawie danych wygenerowanych z systemu SL2014.

¹² Informacja nt. projektów zakończonych wykazywana jest w Raporcie w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową.

¹³ W odniesieniu do kwot za 2024 r., przyrost wykazywany jest w Raporcie na podstawie wniosków o płatność, w oparciu o datę ich zatwierdzenia.

Wzrost wartości rozliczonych płatności w 2024 r. przełożył się również na wzrost certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej (o 8,7% - na podstawie kwoty wnioskowanej). Na koniec 2024 r. rzeczywisty poziom certyfikacji, czyli uwzględniający wyłączenia z Rocznych Zestawień Wydatków za lata 2015-2022 (pomniejszające kwoty wkładu UE) oraz overbooking, wyniósł ok. 2 481,3 mln euro, co stanowi ok. 108,5% alokacji Programu. W osiach, w których zawnioskowano już o 100% alokacji osi, na chwilę obecną nie następuje refundacja środków z UE. Na koniec 2024 r. poziom refundacji wydatków ze strony Komisji Europejskiej wyniósł ok. 2 003,2 mln euro, co stanowi 87,6% alokacji Programu. W 2024 r., w celu umożliwienia rozliczenia pozostałych do zakończenia projektów realizowanych w ramach RPO WŁ 2014-2020, Instytucja Zarządzająca RPO WŁ 2014-2020 skorzystała z możliwości jakie wprowadzono Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r.¹⁴ (tzw. rozporządzenie STEP). Rozporządzenie STEP umożliwiło przedłożenie dokumentów, o których mowa w art. 138 rozporządzenia ogólnego, za ostatni rok obrachunkowy w terminie do dnia 15 lutego 2026 r., a zatem w terminie o rok późniejszym niż pierwotnie było to wymagane. Rozporządzenie STEP umożliwiło również przesłanie ostatecznego wniosku o płatność do Komisji Europejskiej, za ostatni rok obrachunkowy, w terminie do dnia 31 lipca 2025 r.

Na koniec 2024 r. w ramach RPO WŁ 2014-2020 do rozliczenia łącznie pozostało 47 projektów na kwotę ok. 53,6 mln zł wydatków kwalifikowalnych.

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) stanowi kontynuację wcześniejszych programów rozwoju obszarów wiejskich realizowanych w latach 2007-2013 oraz 2014-2020 (z przedłużeniem do 2022 r.). Program został opracowany na podstawie analizy potrzeb polskiego rolnictwa, wykorzystując możliwości, jakie oferuje zreformowana Wspólna Polityka Rolna (WPR) i w swych strategicznych założeniach ma wspierać zrównoważony rozwój polskich gospodarstw, sektora przetwórstwa i poprawę warunków życia i pracy w małych miejscowościach wiejskich.

Aktualna alokacja środków dla województwa łódzkiego w ramach PS WPR 2023-2027

Nazwa interwencji	Dostępny limit środków (euro)
Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	2 805 000
Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi – obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków	10 784 619
Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi – obszar B Inteligentna wieś	1 647 940
LEADER – komponent Wdrażanie LSR	33 250 000
LEADER – komponent Zarządzanie LSR	7 350 000
SUMA	55 837 559

¹⁴ Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz

rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241

W I kwartale 2024 r. w wyniku przeprowadzonego konkursu na wybór lokalnych strategii rozwoju w ramach interwencji LEADER objętej Planem Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027, zawarto **16 umów** z Lokalnymi Grupami Działania na łączną kwotę **40,6 mln euro**. Środki te zostały podzielone na:

- komponent Wdrażanie LSR – ponad **33,2 mln euro**,
- komponent Zarządzanie LSR – ponad **7,3 mln euro**.

W II kwartale 2024 r. przeprowadzono nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach komponentu Zarządzanie LSR. O pomoc, mogła ubiegać się lokalna grupa działania (dalej „LGD”), która jest stroną umowy ramowej przewidującej finansowanie komponentu wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność ze środków EFRROW w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W ramach komponentu zawarto 16 umów na łączną kwotę ponad **7,3 mln euro**.

Zgodnie z przyjętym w 2024 r. Harmonogramem naborów wniosków, w roku następnym planowane jest uruchomienie naborów w ramach interwencji: LEADER – komponent Wdrażanie LSR (projekty grantowe), Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym oraz Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi – obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

W 2024 r. ogłoszono następujące nabory wniosków:

Nazwa działania/poddziałania	Liczba naborów wniosków	Liczba złożonych wniosków	Wnioskowana kwota pomocy (zł)
Zarządzanie zasobami wodnymi (beneficjent – gminy)	1	27	11 087 470
Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (nabory ogłaszane przez lokalne grupy działania)	2	16	1 396 482
SUMA	3	43	12 483 952

Samorząd Województwa Łódzkiego, wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców województwa, w 2024 r. przeprowadził kolejny nabór wniosków o przyznanie pomocy dla operacji typu „Zarządzanie zasobami wodnymi”, w których beneficjentem mogły być gminy. Działanie to dotyczy wsparcia inwestycji związanych ze zwiększaniem możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałaniem powodzi i suszy w zlewniach rolniczych. Inwestycje objęte wnioskami o przyznanie pomocy, mają za zadanie zatrzymywać lub spowalniać spływ wód w obrębie zlewni rolniczych przy jednoczesnym zachowaniu bioróżnorodności i przywracaniu funkcji obszarom mokradłowym. W 2024 r. Samorząd Województwa Łódzkiego na ten cel rozdysponował kwotę wynoszącą ponad **22 mln zł**, zawierając łącznie 52 umowy (w ramach naboru ogłoszonego w 2023 r. i zakończonego w 2024 r. oraz naboru ogłoszonego i zakończonego w 2024 r.). Ponadto w 2024 r., z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, zawarto 7 umów na kwotę **70 mln zł** na inwestycje związane z budową lub przebudową urządzeń wodnych i budowli hydrotechnicznych na ciekach wodnych naturalnych lub sztucznych

(w ramach naboru ogłoszonego w 2023 r. i zakończonego w 2024 r.).

W 2024 r., dzięki uwolnionym środkom z Europejskiego Instrumentu Odbudowy, podpisano kolejną umowę w ramach gospodarki wodno-ściekowej na kwotę pomocy blisko **1,5 mln zł**. Łącznie zawarto 43 umowy, rozdysponowując ponad **120 mln zł** na inwestycje dotyczące budowy/przebudowy lub doposażenia obiektów służących do zaopatrzenia mieszkańców w wodę lub odprowadzenia i oczyszczenia ścieków komunalnych.

Podjęte w 2024 r. działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w zakresie podejścia LEADER, zaowocowały wsparciem kolejnych **10** podmiotów gospodarczych z terenu województwa, w tym **8** w ramach podejmowania działalności gospodarczej oraz **2** w ramach rozwoju już prowadzonej działalności oraz **3** podmioty w zakresie infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej.

Przez cały okres wdrażania PROW 2014-2020 ze środków programu, w ramach podejścia

LEADER, wsparto **960** podmiotów gospodarczych działających na terenie województwa łódzkiego, w tym: **754** w zakresie podejmowania działalności gospodarczej i **206** w ramach rozwijania prowadzonej już działalności oraz **524** podmioty w zakresie rozwoju infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej (modernizacja i wyposażanie świetlic, kościołów, budowa placów zabaw, siłowni zewnętrznych itp.), przebudowy dróg gminnych oraz pikników rodzinnych.

W 2024 r. zakończono **328** operacji w zakresie: podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej, projektów grantowych, rozwoju niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, zachowania dziedzictwa lokalnego, budowy i modernizacji dróg lokalnych, gospodarki wodno – ściekowej oraz budowy i przebudowy targowisk na kwotę prawie **96 mln zł**. Od początku uruchomienia programu wystawiono zlecenia płatności dla **3 100** projektów na kwotę ponad **576 mln zł** (72,20 % limitu środków).

Poziom kontraktacji środków będących w dyspozycji województwa łódzkiego wraz z ogłoszonymi naborami wniosków w latach 2014-2024

Nazwa działania	Dostępny limit środków (zł)	Liczba podpisanych umów	Przyznana kwota pomocy (zł)	Wykorzystanie limitu środków (%)
Scalanie gruntów	19 553 470	3	20 892 547	100
Zarządzanie zasobami wodnymi (PGW WP)	70 000 000	7	70 000 000	100
Zarządzanie zasobami wodnymi (gminy)	22 939 552	52	22 397 073	100
Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	313 036 623	106	104 777 182	100
Gospodarka wodno-ściekowa		171	194 756 111	
Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne		21	8 789 253	
Kształtowanie przestrzeni publicznej		9	4 315 297	
Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów		23	18 408 778	
Gospodarka wodno-ściekowa ze środków EIO	125 648 481	43	120 670 471	96
Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (nabory ogłaszane przez lokalne grupy działania)	190 669 337	1683	193 458 456	100
Wdrażanie projektów współpracy	19 066 933	17	11 364 077	60
Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	37 017 675	17	37 017 675	100
SUMA	797 932 071	2 152	806 846 920	

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW) objęta PROW 2014-2020 to forum aktywnej wymiany wiedzy o dobrych praktykach i doświadczeniach we wdrażaniu programów i projektów służących zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich. To pozyskiwanie i upowszechnianie informacji o innowacyjnych rozwiązaniach i dobrych praktykach w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym.

Jednostka Regionalna KSOW Województwa Łódzkiego w 2024 r. realizowała następujące projekty własne:

Promocja dziedzictwa kulinarnego oraz produktów tradycyjnych i regionalnych

Współorganizacja Dożynek Wojewódzkich, które odbyły się w dniu 18 sierpnia 2024 r. w Spale. Impreza cieszyła się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców regionu oraz była okazją do zaprezentowania zdrowych, ekologicznych produktów i potraw przyrządzanych przez koła gospodyń wiejskich, a także do promowania kultury i tradycji regionu. W ramach wydarzenia przeprowadzono konkurs kulinarny dla kół gospodyń wiejskich z terenu województwa łódzkiego pn.: „*Kulinarne inspiracje Łódzkiego*”. Konkurs podzielony został na następujące kategorie:

- I kategoria: „Mięsne specjały”,
- II kategoria: „Zupy z chałupy”,
- III kategoria: „Słodkie fantazje”,
- IV kategoria: „Dziarskie jarskie”.

W każdej z czterech kategorii konkursowych przyznano po trzy nagrody finansowe w wysokości:

- I miejsce – 6 000 zł,
- II miejsce – 4 000 zł,
- III miejsce – 2 000 zł.

Dodatkowo, w każdej z kategorii, przewidziane były trzy wyróżnienia po 1 000 zł.

Do konkursu zgłoszono 100 potraw/wypieków, w tym: 25 potraw w kategorii „Mięsne specjały”, 30 potraw w kategorii „Zupy z chałupy”, 23 potrawy w kategorii „Słodkie fantazje” oraz 22 potrawy w kategorii „Dziarskie jarskie”.

Dobre praktyki PROW 2014-2020 w zakresie rozwijania sprzedaży bezpośredniej i marketingu produktów lokalnych

Organizacja trzydniowego wyjazdu szkoleniowego na teren województwa małopolskiego miała na celu upowszechnienie wiedzy na temat najlepszych praktyk stosowanych w obszarze promocji produktów lokalnych, szczególnie w kontekście współpracy pomiędzy lokalnymi producentami oraz tworzenia efektywnych sieci dystrybucji. Podczas wyjazdu omówiono zagadnienia związane z nowoczesnym marketingiem produktów lokalnych w oparciu o budowanie marki lokalnej oraz kwestie dotyczące skrócenia łańcucha dostaw, co ma na celu poprawę dostępności i promocji produktów ekologicznych i regionalnych.

Szkolenie w zakresie wdrażania LSR w ramach PS WPR 2023-2027

Organizacja szkolenia poświęconego podejściu LEADER w nowej perspektywie w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz prowadzeniu kampanii w mediach społecznościowych, miała na celu tworzenie sieci kontaktów z partnerami i skuteczniejsze dotarcie do beneficjentów. W trakcie szkolenia omówiono kluczowe aspekty podejścia LEADER, które wspiera lokalne inicjatywy oraz rozwój obszarów wiejskich, a także przedstawiono techniki prowadzenia efektywnych kampanii w mediach społecznościowych, które są istotnym narzędziem w promocji projektów oraz angażowaniu społeczności.

Strona internetowa

Utworzono stronę internetową z interaktywnymi mapami, prezentującymi poziom wykorzystania środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w województwie łódzkim – zarówno na poziomie powiatów i gmin, jak i lokalnych grup działania. Projekt miał charakter informacyjno-promocyjny, a jego celem było zaprezentowanie zmian, jakie dokonały się na obszarach wiejskich w województwie łódzkim dzięki wykorzystaniu

środków unijnych oraz wszystkich projektów zrealizowanych przez Samorząd Województwa Łódzkiego w ramach perspektywy PROW 2014-2020

Kontrole i audyty

W II połowie 2024 r. przeprowadzono audyt dotyczący realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020/Planu Strategicznego dla wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

W trakcie audytu stwierdzono m.in., że w odniesieniu do konieczności zapewnienia odpowiednich mechanizmów kontroli dotyczących unikania konfliktów interesów oraz zarządzania nimi nie wprowadzono jednoznacznych regulacji dotyczących konfliktów interesów rzeczywistych, konfliktów o charakterze potencjalnym oraz o charakterze pozornym:

- 1) nie wprowadzono obowiązku zapewniania szkoleń z zakresu etyki i uczciwości oraz sposobów identyfikowania konfliktów interesów, zarządzania nimi i ich monitorowania dla pracowników Departamentu oraz dla pracowników lokalnych grup działania, z którymi samorząd województwa podpisał umowy na wdrażanie lokalnych strategii rozwoju oraz członków Rad w tych grupach, a także dla członków Komisji Kwalifikacyjnej opiniującej Wnioski o wpis do Wykazu ekspertów i członków Komisji do spraw wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność,
- 2) nie wprowadzono zasad regularnej i skutecznej rotacji personelu zajmującego stanowiska wrażliwe. Mechanizmy kontroli obejmujące zasady przydzielania pracownikom wniosków i postępowań przetargowych do oceny oraz rotację pracowników, a także dotyczące zasad powoływania składu komisji konkursowych na potrzeby konkursów i warsztatów w ramach

KSOW i KSOW+ nie były ujęte w formę pisemną i nie zostały przekazane pracownikom do stosowania za potwierdzeniem,

- 3) nie wprowadzono zobowiązania do reagowania na wszelkie rodzaje konfliktów interesów,
- 4) nie wprowadzono zobowiązania do weryfikacji deklaracji bezstronności, składanych przez pracowników Departamentu oraz przez pracowników lokalnych grup działania, z którymi samorząd województwa podpisał umowy na wdrażanie lokalnych strategii rozwoju,
- 5) w Regulaminie prowadzenia wykazu ekspertów i w Regulaminie pracy Komisji Kwalifikacyjnej opiniującej Wnioski o wpis do Wykazu ekspertów nie wprowadzono zapisów zobowiązujących członków Komisji Kwalifikacyjnej opiniującej Wnioski o wpis do Wykazu ekspertów, do złożenia oświadczeń o bezstronności i braku konfliktu interesów, a także nie zostały złożone przez członków tej Komisji oświadczenia o bezstronności i braku konfliktu interesów,
- 6) w regulaminach nie wprowadzono zapisów zobowiązujących do zbadania prawdziwości deklaracji bezstronności złożonych przez członków komisji Kwalifikacyjnej opiniującej Wnioski o wpis do Wykazu ekspertów oraz Komisji ds. wyboru strategii rozwoju lokalnego, a także nie dokonano weryfikacji tych deklaracji,
- 7) nie wprowadzono zapisów zobowiązujących pracowników uczestniczących w przygotowywaniu i udzielaniu zamówień o wartości poniżej 130 000 zł netto do składania oświadczeń o bezstronności i braku konfliktu interesów, nieskładanie tego rodzaju oświadczeń przez pracowników oraz brak zapisów na temat trybu postępowania w przypadku zaangażowania wykonawcy w przygotowanie zaproszenia do składania ofert przy zamówieniach podprogowych,
- 8) nie wprowadzono polityki prezentowej,
- 9) nie określono wskaźników ryzyka.

Zalecenia są w trakcie realizacji.

Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” na lata 2014–2020

W III kwartale 2025 r., Instytucja Zarządzająca, w związku z procesem zamykania PO RYBY 2014-2020, złoży do Komisji Europejskiej ostateczny wniosek o płatność, tym samym rozliczając program.

W obecnym okresie programowania, kontynuacją PO RYBY 2014-2020 jest program Fundusze Europejskie dla Rybacktwo na lata 2021-2027, który współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA). Środki te, wzorem poprzednich okresów programowania, zapewnią wsparcie finansowe projektów, mających na celu zrównoważone wykorzystywanie zasobów wodnych i morskich państwa co pomoże w realizacji założeń Europejskiego Zielonego Ładu. W obecnym podziale instytucjonalnym, wdrażanie programu zostało w całości oddelegowane do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

Samorząd Województwa Łódzkiego, w dniu 26 września 2024 r., zawarł z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, umowę powierzenia części zadań związanych z realizacją inwestycji B3.1.1 w ramach planu rozwojowego. Na jej mocy, Samorządowi Województwa Łódzkiego została powierzona realizacja części zadań związanych z inwestycją B3.1.1 Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno – ściekową na terenach wiejskich.

Na ten cel Województwo Łódzkie otrzymało do rozdysponowania kwotę w wysokości ponad **60 mln zł**. Środki te zostaną przeznaczone na budowę, rozbudowę lub modernizację systemów zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania ścieków na terenach wiejskich znajdujących się poza aglomeracjami.

Celem inwestycji jest przede wszystkim

zwiększenie dostępności do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na obszarach, gdzie odnotowuje się jej największe deficyty, podniesienie standardu jakości życia jak również zwiększenie potencjału inwestycyjnego obszarów wiejskich.

Pod koniec IV kwartału 2024 r., Samorząd Województwa Łódzkiego, ogłosił nabór wniosków o objęcie wsparciem przedsięwzięć w ramach przedmiotowej inwestycji.

Zakończenie naboru oraz zawarcie umów planowane jest w I kwartale 2025 r.

W IV kwartale 2024 r. rozpoczęto prace nad przekazaniem Samorządom Województw, realizacji części zadań w zakresie kolejnej inwestycji objętej KPO, tj.: B3.3.1 Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich (obszar B).

Wsparcie w ramach inwestycji, zostanie przeznaczone na przedsięwzięcia w zakresie budowy/rozbudowy/odbudowy/przebudowy urządzeń melioracji wodnych lub urządzeń wodnych, z uwzględnieniem retencjonowania wody, która w miejscu tego retencjonowania ma możliwość infiltracji (wsiąkania) do gruntu, co ma przyczynić się do ograniczania suszy oraz jej skutków w zlewniach rolniczych.

Na ten cel województwo łódzkie otrzyma kwotę ponad **83 mln zł**.

W I kwartale 2025 r. planowane jest uruchomienie naboru wniosków o objęcie wsparciem przedsięwzięć w ramach przedmiotowej inwestycji.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Z upoważnienia Zarządu Województwa Łódzkiego oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi wykonywał zadania związane z wypełnianiem funkcji Instytucji Pośredniczącej dla I Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020.

Na podstawie podpisanego Porozumienia w sprawie dofinansowania Działań w ramach Osi I określono szczegółowe zadania dla Wojewódzkiego Urzędu Pracy. W roku 2024 Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi zakończył rozliczanie wszystkich projektów realizowanych w ramach PO WER oraz rozpoczęto prace nad sporządzeniem dokumentów zamykających powyższy program, takich jak: Karty zamknięcia działań nadzorowanych przez IP, załącznik nr 3 „Wykaz kwot w związku z toczącymi się postępowaniami oraz kwot objętych postępowaniem windykacyjnym, w tym w stosunku do wydatków niecertyfikowanych”. Ostateczne zatwierdzenie dokumentów zamykających PO WER nastąpi w 2025 r. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. wykorzystana została cała alokacja w ramach PO WER, tj. zakontraktowano ponad 536 mln zł środków. Ostatecznie w ramach PO WER 2014-2020 zostało objętych wsparciem 44 400 osób bezrobotnych, w tym 14 507 długotrwale bezrobotnych oraz 5 395 osób biernych zawodowo.

Rozdział 4

Zadania realizowane przez Samorząd Województwa Łódzkiego

Ochrona zdrowia

W drugiej połowie 2024 r. dokonano analizy sytuacji finansowej i organizacyjnej podmiotów leczniczych podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego.

Zgodnie z zatwierdzonymi sprawozdaniami jednostek ochrony zdrowia za 2023 r., kwota ujemnego wyniku finansowego do ewentualnego pokrycia przez podmiot tworzący wyniosła 109 559 802,07 zł, była wyższa niż za 2022 r. o 45 035 519,67 zł i dotyczyła następujących jednostek:

- Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Skłodowskiej-Curie w Zgierzu w kwocie 27 225 089,88 zł,
- Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie w kwocie 19 293 366,55 zł,
- Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała St. Wyszyńskiego w Sieradzu w kwocie 28 984 907,79 zł,
- Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi w kwocie 17 294 939,87 zł,
- Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach w kwocie 15 087 251,51 zł,
- Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczego w Łodzi w kwocie 1 674 246,47 zł.

Na dzień 30 czerwca 2024 r. podmioty lecznicze wykazały stratę w wysokości - 151 319,87 tys. zł. Ujemne wyniki finansowe wykazało 12 placówek, 1 zakończyła zyskiem.

Wyniki finansowe netto według stanu na dzień 30 czerwca 2024 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2023 r.

	Nazwa jednostki	w tys. zł		
		czerwiec 2023	czerwiec 2024	różnica
1.	Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi	-30 466,20	-37 414,01	-6 947,80
2.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Skłodowskiej-Curie w Zgierzu	-25 019,50	-21 944,94	3 074,56
3.	Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie	-13 497,31	-25 022,71	-11 525,40
4.	Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała St. Wyszyńskiego w Sieradzu	-13 897,18	-12 240,25	1 656,93
5.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Pirogowa w Łodzi	-10 552,58	-17 121,08	-6 568,50
6.	Samodzielny Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	-5 472,44	-5 169,96	302,48
7.	Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi	-6 696,35	-10 694,77	-3 998,42
8.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi	-8 285,97	-6 483,96	1 802,01
9.	Wojewódzki Szpital Zespołowy im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	-11 890,56	-9 797,78	2 092,78
10.	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi	600,87	-2 268,32	-2 869,19
11.	Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi	3 177,43	295,73	-2 881,70
12.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej PABIAN-MED w Pabianicach	3,55	-359,51	-363,05
13.	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Lecznicze w Łodzi	-1 023,99	-3 098,31	-2 074,33
SUMA		-123 020,23	-151 319,87	-28 299,64

W okresie tym zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wyniosły 421 826,29 tys. zł i zwiększyły się w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego o 78 616,18 tys. zł, tj. o 22,91%. Zobowiązania wymagalne wyniosły 160 700,98 tys. zł (były wyższe niż na dzień 30 czerwca 2023 r.) o 48 971,86 tys. zł, tj. o 43,83%. Zobowiązania długoterminowe wyniosły 135 744,65 tys. zł i wzrosły o 45 380,54 tys. zł, tj. o 50,22%, co wynika z zawartych po 30 czerwca 2023 r. nowych umów kredytowych.

Na dzień 30 czerwca 2024 r. podmioty lecznicze posiadały zawarte umowy kredytów/pożyczek na łączną kwotę główną 247 840,32 tys. zł, na którą składały się:

- kredyty restrukturyzacyjne (na spłatę zobowiązań) w kwocie 135 917,58 tys. zł,
- kredyty inwestycyjne w kwocie 25 892,46 tys. zł;
- kredyty na finansowanie bieżącej działalności w kwocie 82 800 tys. zł,
- leasing finansowy w kwocie 3 230,28 tys. zł.

Na dzień 30 czerwca 2024 r. do spłaty pozostało łącznie 228 953,60 tys. zł, w tym kapitał w kwocie 173 831,32 tys. zł oraz odsetki w kwocie około 55 122,28 tys. zł. Wśród zaciągniętych kredytów osiem zabezpieczone jest przez Województwo Łódzkie, w postaci poręczenia lub przystąpienia do długu, na łączną kwotę główną 126 200 tys. zł.

W związku z trudną sytuacją finansową Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu oraz Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach Województwo Łódzkie w 2024 r. spłacało 6 kredytów, których zabezpieczeniem jest poręczenie lub przystąpienie do długu Województwa Łódzkiego. W 2024 r.

Województwo Łódzkie jako poręczyciel spłaciło kwotę 7 941 994,19 zł (w tym: kapitał 6 186 806,04 zł, odsetki 1 755 188,15 zł) oraz w ramach przystąpienia do długu kwotę 3 378 590,18 zł (w tym: kapitał 1 333 333,44 zł, odsetki 2 045 256,74 zł).

Ze względu na trudną sytuację ekonomiczną podmiotów leczniczych oraz ważny interes

dłużnika, Samorząd Województwa Łódzkiego dokonał również umorzenia należności przypadających Województwu Łódzkiemu od Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach (umorzenie dotyczy dwóch kredytów długoterminowych, spłacanych w okresie od grudnia 2023 r. do listopada 2024 r., przez Województwo Łódzkie w ramach udzielonego poręczenia, w łącznej kwocie 5 483 088,79 zł, w tym należność główna 3 791 304,34 zł oraz odsetki 1 691 784,45 zł) oraz Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu (umorzenie dotyczy trzech kredytów długoterminowych, spłacanych przez Województwo Łódzkie w ramach poręczenia, w okresie od grudnia 2023 r. do listopada 2024 r., w łącznej kwocie 2 139 669,31 zł).

Zastana sytuacja była wynikiem braku zdecydowanych działań, w celu zwiększenia efektywności zarządzania zasobami, szczególnie w zakresie łóżek szpitalnych. Dodatkowym czynnikiem, który ma istotnie negatywny wpływ na efektywność finansową podmiotów leczniczych podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego jest wysokie bieżące obciążenie finansowe wynikające z obsługi długów w następstwie pożyczek zaciągniętych w instytucjach finansowych oraz kredytowania działalności przez usługodawców.

W związku z trudną sytuacją finansową podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego, w drugiej połowie 2024 r. rozpoczęto intensywne prace nad wypracowaniem rozwiązań mających na celu poprawę funkcjonowania placówek medycznych. W dniu 6 września 2024 r. Zarząd Województwa Łódzkiego podjął uchwałę w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania w podmiotach leczniczych podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego rozwiązań mających na celu poprawę efektywności działalności. W skład Zespołu weszli: Wicemarszałek, w kompetencjach którego znajduje się zdrowie, dyrektor komórki organizacyjnej ds. zdrowia

Urzędu Marszałkowskiego oraz dyrektorzy podmiotów leczniczych, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa. Odbłyło się kilka spotkań z kierownikami zakładów opieki zdrowotnej w zakresie konieczności zaplanowania i przeprowadzenia zmian w funkcjonowaniu placówek. Dokonano szczegółowej analizy wykorzystania zasobów ludzkich, sprzętowych i lokalowych w szpitalach. Założono, że wypracowane rozwiązania mają pozwolić na osiągnięcie dwóch celów:

- optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich, lokalowych i sprzętowych wyrażające się w zwiększeniu dostępności do ważnych społecznie szpitalnych świadczeń zdrowotnych przy zachowaniu jakości usług,
- poprawę sytuacji finansowej szpitali w następstwie efektywnego przekształcenia świadczeń, na które istnieje zapotrzebowanie wynikające z problemów zdrowotnych mieszkańców naszego województwa.

W dniu 5 grudnia 2024 r. na posiedzeniu Zarządu Województwa Łódzkiego został przedstawiony dokument pod nazwą „Kierunki konsolidacji i restrukturyzacji podmiotów leczniczych podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego na lata 2025 – 2026. Diagnoza, wnioski i rekomendacje”. Realizacja wynikających z dokumentu działań optymalizacyjnych i restrukturyzacyjnych, ma na celu przede wszystkim poprawę efektywności funkcjonowania placówek. Główny etap prac będzie zrealizowany w 2025 r., przy ścisłej współpracy pomiędzy samorządem województwa a podległymi podmiotami leczniczymi.

W celu uporządkowania struktury organizacyjnej w podległych podmiotach leczniczych w drugiej połowie 2024 r. dokonano zmian w statutach tych szpitali, których kierownicy złożyli w 2023 r. i w pierwszej połowie 2024 r. do ówczesnego Zarządu Województwa Łódzkiego odpowiednie dokumenty. Zmiany dotyczyły wykreślenia komórek organizacyjnych, które od dłuższego czasu nie funkcjonowały z uwagi na brak zabezpieczenia kadrowego lub brak kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Na sesji Sejmiku Województwa Łódzkiego w dniu 12 lipca 2024 r. podjęto uchwały dotyczące zmiany statutów podległych podmiotów leczniczych, a w szczególności:

- Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie - wykreślenie Oddziału Chirurgicznego dla Dzieci,
- Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi - ograniczenie działalności w zakresie funkcjonowania „Oddziału Pediatrii Zabiegowej. Chirurgii, Otolaryngologii i Urologii Dziecięcej” w części dotyczącej chirurgii i urologii dziecięcej oraz wykreślenie 3 komórek organizacyjnych:
 - Pododdziału Rehabilitacji Neurologicznej,
 - Oddziału Radioterapii,
 - Poradni Zdrowia Psychicznego,
- Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim - wykreślenie Poradni Okulistycznej Leczenia Zeza,
- Wojewódzkiego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi - wykreślenie Oddziału Udarowego oraz wykreślenie Oddziału Rehabilitacji Kardiologicznej.

Podjęte przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwały dotyczące zmiany statutów miały na celu dostosowanie struktury organizacyjnej zakładów opieki zdrowotnej do stanu faktycznego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, podmioty wykonujące działalność leczniczą są zobowiązane do zgłaszania zaistniałych zmian dotyczących ich struktury organizacyjnej podmiotowi tworzącemu. W wyniku przeprowadzonych działań placówki medyczne dopełniły również obowiązku zgłoszenia zaistniałych zmian organowi prowadzącemu rejestr podmiotów leczniczych.

Strategia Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027

Obowiązującym dokumentem określającym podstawowe cele w obszarze zdrowia mieszkańców województwa łódzkiego

i wynikające z nich pożądane kierunki rozwoju regionalnego sektora ochrony zdrowia jest Strategia Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027. Cele zawarte w Strategii zostały sformułowane na podstawie kompleksowej diagnozy sytuacji demograficznej i zdrowotnej, analizy zasobów opieki medycznej w województwie oraz opinii konsultantów wojewódzkich. Są one także zbieżne z priorytetami oraz kierunkami określonymi w obowiązujących strategiach rozwoju kraju (Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego) i województwa - Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Nadrzędnym celem przyjętej Strategii jest „Poprawa stanu zdrowia mieszkańców”. Województwo Łódzkie mierzy się z wieloma wyzwaniami zdrowotnymi, wynikającymi głównie z niekorzystnej sytuacji demograficznej i epidemiologicznej mieszkańców regionu oraz niedostosowanej do ich potrzeb infrastruktury ochrony zdrowia. Strategiczne obszary wymagające wsparcia i rozwoju zgodnie z przyjętą Strategią dotyczą profilaktyki, dostępności do wybranych, priorytetowych dziedzin ochrony zdrowia, jakości usług zdrowotnych oraz sytuacji kadrowej w opiece zdrowotnej.

Zgodnie z harmonogramem określonym w „Strategii Polityki Zdrowotnej dla województwa łódzkiego na lata 2021-2027” w 2024 r. przygotowano dokument pn. „Monitoring Strategii Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027 za lata 2021-2023”. Został on zatwierdzony uchwałą nr 41/25 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 14 stycznia 2025 r. Dokument opisuje realizację poszczególnych celów w pierwszym okresie sprawozdawczym tj. w latach 2021-2023. Jednocześnie w 2024 r. realizowano działania wpisujące się w określone cele Strategii. Były to przede wszystkim działania z zakresu promocji zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, profilaktyki chorób, poprawy jakości podmiotów leczniczych poprzez inwestycje w ich

infrastrukturę, wspieranie podnoszenia kwalifikacji personelu medycznego. W ramach promocji zdrowia i profilaktyki realizowano cztery programy polityki zdrowotnej, finansowane z budżetu Województwa Łódzkiego. Programy realizowane były w oparciu o ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zawartych było 19 umów, w tym: 18 z podmiotami wyłonionymi w drodze otwartych konkursów ofert, 8 umów kontynuowanych z 2023 r. (HPV) oraz 1 umowa dotacji. Łączna kwota przyznanych środków to 1 811 814,80 zł.

W 2024 r. zakończono realizację „Programu polityki zdrowotnej z zakresu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w latach 2022-2024”. Jego adresatami były dziewczęta urodzone w 2010 r. z powiatów zgierskiego, zduńskowolskiego, tomaszowskiego, Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. W ramach Programu wykonywane były badania lekarskie kwalifikujące do szczepienia przeciwko brodawczakowi ludzkiemu (HPV), szczepienia przeciwko HPV w schemacie dwudawkowym oraz prowadzona edukacja zdrowotna. Umowy na realizację Programu obowiązywały na lata 2023-2024 i były zawarte z 8 Realizatorami. Pierwsze dawki szczepionki przyjęły 24 osoby, drugą dawkę szczepionki przyjęło 199 osób. Zawarto umowy na łączną kwotę 122 955 zł (po aneksach).

Województwo Łódzkie dofinansowało realizację programu polityki zdrowotnej pod nazwą „Rządowy program kompleksowej ochrony zdrowia prokreacyjnego w Polsce na lata 2021-2024”. Program skierowany był do par z terenu województwa łódzkiego, borykających się z problemem niepłodności, które zgłosiły się do Programu w 2023 r., a ich diagnostyka lub leczenie nie zakończyły się. Uczestnicy mieli dostęp do szerokiego zakresu świadczeń (154 procedury). W 2024 r. kontynuacją świadczeń zdrowotnych w ramach Programu objętych zostało 169 par, u których wykonano

1 876 świadczeń. Zawarto 1 umowę na realizację Programu na kwotę 200 000 zł.

W 2024 r. Województwo Łódzkie realizowało autorski „Program kompleksowej ochrony zdrowia prokreacyjnego dla mieszkańców województwa łódzkiego”, który skierowany był do par z terenu województwa łódzkiego, pozostających w związku małżeńskim lub pozostających we wspólnym pożyciu, z wcześniej niezdiagnozowaną niepłodnością, które podejrzewały u siebie problem z zajściem w ciążę. Program oferował 168 świadczeń zdrowotnych takich jak: specjalistyczne badania diagnostyczne, lecznicze, konsultacje specjalistyczne (m.in. ginekologiczne, urologiczne, endokrynologiczne, genetyczne, immunologiczne, internistyczne, andrologiczne), opieka psychologiczna i opieka dietetyczna. Zawarto jedną umowę na realizację Programu na kwotę 1,05 mln zł (po aneksie). W 2024 r. do Programu zgłosiło się 207 par, z których diagnostykę rozpoczęły 204 pary. Wykonano 19 370 świadczeń.

W 2024 r. „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych dla osób w wieku 55-64 lat z przewlekłą chorobą płuc z terenu województwa łódzkiego” realizowany był po raz pierwszy. Program oferował badania lekarskie kwalifikacyjne, wykonanie szczepień przeciw pneumokokom oraz edukację zdrowotną. Adresatami były osoby w wieku 55-64 lat z przewlekłą chorobą płuc z terenu województwa łódzkiego. Podpisano umowy z 17 Realizatorami na łączną kwotę 438 859,80 zł (po aneksach). W ramach Programu zaszczepiono łącznie 720 osób. Program będzie realizowany w 2025 r.

Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Łódzkiego na lata 2024-2030

W dniu 20 sierpnia 2024 r. Zarząd Województwa Łódzkiego przyjął „Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Łódzkiego na lata 2024-2030”. Konieczność opracowania regionalnego programu ochrony zdrowia psychicznego wynikała z rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie

Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030. Działania jednostek samorządu terytorialnego określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego polegają w szczególności na promowaniu zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym oraz zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej, zintegrowanej i dostępnej opieki zdrowotnej, w tym w ramach centrów zdrowia psychicznego oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku społecznym, rodzinnym i zawodowym. W Polsce ponad 8 mln dorosłych osób doświadcza w swoim życiu różnych zaburzeń psychicznych. Zaburzenia rozwoju psychicznego dotyczą ponad 400 tys. najmłodszych dzieci (do 6 roku życia). Ponadto, co 8 dziecko w wieku 7-17 lat ma za sobą doświadczenia zaburzeń psychicznych. Rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych zwiększa się z wiekiem od 19,2% w wieku 18-29 do 34,2% w wieku 65 i więcej. Program jest trzecim tego typu dokumentem przygotowanym dla województwa łódzkiego.

Działania z zakresu zdrowia publicznego finansowane z budżetu Województwa Łódzkiego w 2024 r.

Z budżetu Województwa Łódzkiego w 2024 r. zostały sfinansowane inne działania prozdrowotne, w oparciu o ustawę o zdrowiu publicznym. Kwota przyznanych środków ogółem wynosiła 676 309 zł.

W 2024 r. realizowano działanie pn. „Łódzkie promuje zdrowie psychiczne - wsparcie i profesjonalna pomoc psychologiczna”.

W ramach realizacji zadania prowadzone były dwa rodzaje interwencji:

- indywidualne poradnictwo psychologiczne dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców województwa (działanie I). W ramach konkursów ofert podpisano umowy z 13 realizatorami. Kwota zawartych umów: 465 797 zł. W ramach zadania przeprowadzono 2 905 konsultacji psychologicznych u 494 osób we wszystkich grupach wiekowych,

- warsztaty edukacyjno-rozwojowe dla dzieci i młodzieży (działanie II). W ramach konkursu ofert podpisano umowy z 4 realizatorami. Kwota zawartych umów: 134 000 zł. W ramach zadania przeprowadzono 145 warsztatów dla 1346 osób.

W 2024 r. w ramach zadania ZDROWE ŁÓDZKIE NA PLUS realizowane były projekty pn. „Zdrowe odżywianie 60+” polegające na przeprowadzeniu indywidualnych porad dietetycznych dla seniorów oraz pn. „Utrzymaj równowagę 60+” w ramach, którego realizowano zajęcia rekreacyjno – ruchowe z zakresu gerontoprophilaktyki ruchowej wraz z edukacją zdrowotną. Na realizację powyższych działań podpisano umowy na kwotę 76 512 zł; z zadań skorzystało łącznie 360 osób będących mieszkańcami województwa.

Działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki

W 2024 r. zorganizowano konkurs plastyczny pod nazwą „Warto jest żyć bo”. Była to inicjatywa podjęta w ramach działań promujących zdrowie psychiczne. Konkurs był adresowany do młodzieży uczęszczającej do szkół ponadpodstawowych z terenu województwa łódzkiego. Uczestnicy poprzez ekspresję plastyczną mogli przedstawić swoją wizję otaczającego ich świata, a także wyrazić emocje. Na konkurs wpłynęło 115 prac z 29 placówek z terenu województwa łódzkiego. Komisja wytypowała 14 najlepszych prac. Dla laureatów i osób wyróżnionych w konkursie przewidziano nagrody finansowe. Na ten cel wydatkowano 4 000 zł.

Ponadto, w 2024 r. Województwo Łódzkie przyznało jednostkom samorządu terytorialnego z terenu województwa łódzkiego pomoc finansową na realizację działań z zakresu promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej i profilaktyki chorób, w ramach zadania „Zdrowe Łódzkie na plus”:

- Działanie 1. Konkurs na zdrowy posiłek;
- Działanie 2. Ruszaj się dla zdrowia,
- Działanie 3. Edukacja w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej,

- Działanie 4. Edukacja w zakresie zachowań prozdrowotnych i zdrowego stylu życia dla dzieci i młodzieży,

- Działanie 5. Zdrowa kobieta,

- Działanie 6. Zdrowy mężczyzna.

W projekt zaangażowało się 30 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa łódzkiego, zgłaszając ponad 60 autorskich projektów. Kwota zawartych umów wyniosła ponad 1 mln zł.

Powiaty i gminy zorganizowały dla swoich mieszkańców m.in.: konkursy na zdrowy posiłek, warsztaty kulinarne, wykłady dot. zdrowego odżywiania, spacer z kijkami Nordic Walking wraz z edukacją zdrowotną, szkolenia z pierwszej pomocy przedmedycznej (dzieci i młodzieży poznały podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej; nabyły wiadomości i umiejętności pozwalające skutecznie udzielić pierwszej pomocy w nagłych wypadkach), inne formy aktywności zdrowotnej kształtujące postawy prozdrowotne dla dzieci (odbyły się m.in. konkursy plastyczne dot. zdrowego odżywiania, spektakl o uzależnieniach), dla kobiet i mężczyzn (np. wykłady/prelekcje dot. profilaktyki udarów, nowotworów, chorób układu krążenia, urologicznej itp.).

We wrześniu 2024 r. opracowano Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci z terenu województwa łódzkiego, który w grudniu 2024 r. uzyskał pozytywną opinię Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Program będzie realizowany po raz pierwszy w 2025 r., przez kolejne trzy lata (budżet prawie 2 mln zł). Każde dziecko będzie miało zapewnioną opiekę pediatryczną, dietetyczną, psychologiczną, edukację zdrowotną a także wsparcie specjalistów w zakresie promowania aktywności fizycznej. Założenia określone w Programie stanowią wsparcie w zabezpieczeniu zdrowia populacji i wnoszą wartość dodaną do obecnie funkcjonującego systemu ochrony zdrowia.

Realizacja współpracy z organizacjami pozarządowymi

Zarząd Województwa Łódzkiego w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi

ogłosił w 2024 r. pierwszy otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu ochrony i promocji zdrowia. Konkurs obejmował działania wynikające z Programu współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie tj.:

- pomoc psychologiczna dla dzieci zamieszkałych na terenie województwa łódzkiego w stanie kryzysu psychicznego,
- udzielanie świadczeń zdrowotnych w warunkach domowych, dla osób chorych na Alzheimera i inne choroby otępienne, na terenie województwa łódzkiego.

Na realizację wymienionych projektów przeznaczona została kwota w wysokości 500 000 zł. Powierzono realizację 7 projektów wyłonionych w ramach tego naboru, w łącznej wysokości 427 400 zł. Ponadto w ramach trybu pozakonkursowego Zarząd Województwa Łódzkiego podjął 2 uchwały przyznające dotacje z pominięciem otwartego konkursu ofert na łączną kwotę 20 000 zł. Finalnie na 9 zadań udzielono dotacje w łącznej wysokości 447 400 zł.

W ramach Wojewódzkiego Programu pn. Moce nadŁódzkie, przeznaczono środki z budżetu Województwa Łódzkiego na realizację zadań publicznych mających na celu aktywizowanie mieszkańców regionu. Podstawowym celem była aktywizacja mieszkańców regionu poprzez realizację oddolnych inicjatyw obywatelskich. Wsparcie w ramach Programu było realizowane m.in. w obszarze ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. Do naboru mogły przystąpić organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Łącznie dotacje w kwocie 79 800 zł uzyskały 4 podmioty realizujące zadania w sferze ochrony i promocji zdrowia.

Szkolenia dla personelu medycznego z komunikacji z pacjentem

Jednym z czynników świadczących o jakości opieki zdrowotnej jest subiektywne zadowolenie pacjenta z korzystania z tej opieki. Stosunek personelu medycznego do pacjenta ma wpływ nie tylko na satysfakcję z udzielanego świadczenia, ale także na zrozumienie problemów związanych z chorobą oraz zaangażowanie chorego w proces leczenia. U kadry medycznej kompetencje w zakresie komunikacji pomagają lepiej radzić sobie z presją i stresem, szczególnie w kontakcie z trudnym pacjentem oraz zmniejszają ryzyko wypalenia zawodowego. Tym samym wzmacnianie umiejętności właściwej komunikacji w relacjach personel medyczny - pacjent przynosi korzyści obu stronom. Z tego względu w 2024 r. (po raz drugi) z budżetu Województwa Łódzkiego realizowane było zadanie pn. „Pokrycie kosztów kształcenia i podnoszenia kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne”, w ramach którego wszystkie podmioty lecznicze podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego otrzymały dotacje na sfinansowanie grupowych szkoleń dla swoich pracowników medycznych. Tematyka szkoleń dotyczyła skutecznej komunikacji z pacjentem i jego rodziną, w tym z pacjentem ze szczególnymi potrzebami (np. osoby starsze, dzieci, osoby z niepełnosprawnościami fizycznymi i intelektualnymi), sposobów radzenia sobie z trudnym pacjentem, komunikowania trudnych informacji. Ze szkoleń skorzystało ogółem 1 592 pracowników medycznych, w tym m.in. lekarzy (299 osób), pielęgniarek i położnych (1 005 osób), ratowników medycznych (32 osoby), fizjoterapeutów (53 osoby), psychologów (13), psychoterapeutów i terapeutów (34), diagnostów laboratoryjnych (20), opiekunów medycznych (95) oraz innego personelu medycznego (41 osób). Na zadanie wydatkowano 248 290 zł, z czego 248 090 zł z dotacji Samorządu Województwa Łódzkiego, a 200 zł stanowiło wkład własny jednego ze szpitali.

Wsparcie dla podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego

Przyznano środki finansowe z budżetu Województwa Łódzkiego na dofinansowanie zadań inwestycyjnych (wydatki bieżące i wydatki majątkowe) dla 13 jednostek ochrony zdrowia, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego w wysokości 61 583 431 zł. Zrealizowano 59 projektów, które prowadzą się do głównych kierunków działań, jakie muszą być przeprowadzone w ochronie zdrowia w celu poprawy infrastruktury lokalowej, technicznej i bazy sprzętowej zakładów opieki zdrowotnej. Przyznane środki wydawkowano na zakup kilkudziesięciu pozycji sprzętowych dla newralgicznych komórek medycznych naszych podmiotów leczniczych od aparatów USG, urządzeń do wykonywania wysokospecjalistycznej diagnostyki oraz zabiegów operacyjnych, aparatów do hemodializy, RTG po zakup angiografu. Przeprowadzono modernizację komórek organizacyjnych m.in. w szpitalu w Sieradzu, Bełchatowie, Zgierzu, Łagiewnikach, Biegańskiego w Łodzi, Pirogowa w Łodzi.

W 2024 r. w ramach dotacji przekazanej dla Samorządu Województwa Łódzkiego od Wojewody Łódzkiego ze środków Budżetu Państwa w kwocie 796 539,31 zł z przeznaczeniem dla Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu zrealizowano następujące zadania:

- „Doposażenie Oddziału Urologicznego celem wykonywania wysokospecjalistycznych procedur zabiegowych”. Dotacja przeznaczona na zakup: napędu aktywnego do resektora bipolarnego – 1 szt., strzemion litotomicznych – 1 zestaw, stołu rehabilitacyjnego elektrycznego – 1 szt., zestawu do elektroresekcji (resektoskop bipolarny) – 1 zestaw, zestawu do cystoskopii – 1 zestaw. Doposażenie Oddziału Urologicznego w nowoczesny sprzęt pozwala na wykonywanie świadczeń z zakresu chirurgii urologicznej oraz zabiegów w leczeniu kamicy nerkowej, a także innych

procedur wymagających kontroli stanu nerek i dróg moczowych.

- „Zakup urządzeń celem wykonywania procedur medycznych dla Oddziału Okulistycznego Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu”. Dotacja przeznaczona na zakup: tonometru bezkontaktowego – 1 szt., autokeratorefraktometra ze stolikiem – 1 szt., lampy szczelinowej z tonometrem aplanacyjnym i stolikiem – 1 szt., lasera do zabiegów jaskrowych – 1 szt., fundus kamery – 1 szt., ultrasonografu okulistycznego – 1 szt.. Zakup przyczynił się do poprawy stanu jakości infrastruktury sprzętowej, przy równoczesnej ochronie oraz poprawie stanu zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa łódzkiego.
- „Doposażenie Oddziału Neurologicznego z Oddziałem Udarowym”. Dotacja przeznaczona na zakup: łóżek szpitalnych do intensywnej terapii – 6 szt., łóżek szpitalnych elektrycznych – 33 szt., materacy zmiennociśnieniowych – 6 szt., materacy wodoodpornych – 39 szt., szafek przyłóżkowych – 39 szt. Doposażenie oddziału w nowe łóżka szpitalne wraz z materacami oraz szafkami przyczynił się do poprawy jakości opieki nad pacjentami, efektywności pracy personelu, jak również podniesienia standardów i bezpieczeństwa na oddziale.

Powyższe zadania zostały również dofinansowane środkami z budżetu Województwa Łódzkiego w kwocie 181 589,43 zł stanowiącymi wkład własny do zadań.

Województwo Łódzkie otrzymało także dotacje od innych jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 25 000 zł (z tego wydawkowano kwotę w wysokości 25 000 zł) z przeznaczeniem dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach:

- Gmina Maków (20 000 zł) na „Dofinansowanie zakupu sprzętu na doposażenie zmodernizowanego bloku porodowego oraz dla oddziału ortopedyczno-urazowego dla Wojewódzkiego Szpitala

- Zespołonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach,
- Gmina Bolimów (5 000 zł) na „Dofinansowanie zakupu mebli i wyposażenia dla Oddziału Rehabilitacyjnego”.

Województwo Łódzkie przekazało pomoc finansową dla jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa. Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki otrzymało dotację w wysokości 2 mln zł z przeznaczeniem na zakup pierwszego wyposażenia medycznego i niemedycznego hospicjum stacjonarnego w Tomaszowie Mazowieckim. Celem projektu była poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej na terenie powiatu tomaszowskiego oraz podniesienie standardu usług medycznych w zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej.

Zadania z zakresu medycyny pracy

W ramach zadań wynikających z ustawy z 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy, podpisano 23 umowy z zakładami opieki zdrowotnej, z tego 21 podmiotów zostało wyłonionych w drodze otwartego konkursu ofert. Kwota zabezpieczona w budżecie Województwa Łódzkiego na 2024 r. na zadania z zakresu medycyny pracy wyniosła 3 207 300 zł i została przeznaczona na realizację zadań:

- wykonywanie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów i słuchaczy tych szkół, studentów, doktorantów oraz słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych z terenu województwa, którzy w trakcie praktycznej nauki zawodu, stażu uczniowskiego lub kształcenia są narażeni na działanie czynników szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych dla zdrowia,
- z zakresu medycyny pracy wykonywane przez Instytut Medycyny Pracy im. prof. dr med. Jerzego Nofera w Łodzi,
- prowadzenie działalności konsultacyjnej, diagnostycznej i orzeczniczej w zakresie patologii zawodowej,
- prowadzenie czynnego poradnictwa w stosunku do chorych na choroby

- zawodowe lub inne choroby związane z wykonywaną pracą,
- prowadzenie ambulatoryjnej rehabilitacji leczniczej, uzasadnionej stwierdzoną patologią zawodową.

Przyznano dotację podmiotową w wysokości 4 822 000 zł dla Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczego w Łodzi na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy, która stanowi, iż ze środków budżetu samorządu województwa finansuje się zadania służby medycyny pracy szczebla wojewódzkiego między innymi w zakresie wykonywania kontroli podstawowych jednostek służby medycyny pracy i osób realizujących zadania tej służby poza zakładami opieki zdrowotnej, w zakresie i w sposób określony w ustawie, prowadzenie działalności diagnostycznej i orzeczniczej w zakresie chorób zawodowych, rozpatrywanie odwołań od orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy.

Pokrycie ujemnego wyniku finansowego za 2023 r.

W związku z wykazaniem, przez jednostki ochrony zdrowia podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego, straty netto po amortyzacji za 2023 r. w wysokości -109 559 802,07 zł, Samorząd Województwa Łódzkiego do dnia 31 grudnia 2024 r. przekazał jednostkom kwotę 48 474 246,47 zł na pokrycie straty za 2023 r. w tym:

- Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu im. M. Skłodowskiej-Curie w Zgierzu w kwocie 10 200 000 zł,
- Szpitalowi Wojewódzkiemu im. Jana Pawła II w Bełchatowie w kwocie 10 200 000 zł.
- Szpitalowi Wojewódzkiemu im. Prymasa Kardynała St. Wyszyńskiego w Sieradzu w kwocie 11 450 000 zł,
- Wojewódzkiemu Specjalistycznemu Szpitalowi im. M. Pirogowa w Łodzi w kwocie 10 200 000 zł,
- Wojewódzkiemu Szpitalowi Zespołonemu im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach w kwocie 4 750 000 zł,

- Wojewódzkiemu Ośrodkowi Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczemu w Łodzi w kwocie 1 674 246,47 zł.

Transport zbiorowy i drogi publiczne

Zakup taboru przeznaczanego do regionalnego publicznego transportu zbiorowego:

Tabor autobusowy

Program Inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny – Etap I

W ramach porozumienia z Pełnomocnikiem Rządu do spraw CPK oraz Spółką Centralny Port Komunikacyjny, Województwo Łódzkie otrzymało dofinansowanie w wysokości 10 mln zł na zakup taboru autobusowego dla publicznego transportu zbiorowego. W dniu 22 listopada 2023 r. podpisana została umowa z Wykonawcą - firmą Creobus sp. z o. o., w kwocie 8 520 770,88 zł na dostawę 12 busów. W celu wykorzystania w całości środków z dofinansowania Projektu, Województwo skorzystało z przewidzianego w umowie Prawa Opcji i zamówiło dodatkowe 2 pojazdy. W 2024 r. dokonano odbioru i przekazania do dyspozycji pasażerów wszystkich 14 sztuk taboru. Tabor został przekazany w ramach dzierżawy do Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej sp. z o.o. do obsługi połączeń dowozowych do kolei dla mieszkańców regionu.

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Edycja 8

W ramach ósmej edycji naboru wniosków z Rządowego Funduszu Polski Ład, pozyskano dofinansowanie na realizację projektu - „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem – spójny i zrównoważony system transportowy województwa łódzkiego: zakup taboru zbiorowego transportu drogowego”. W dniu 18 października 2024 r. zawarto umowę z Wykonawcą - firmą Creobus sp. z o.o. w kwocie 8 602 620 zł na dostawę 13 busów. Termin dostawy to 7 miesięcy od daty podpisania umowy, tj. II kw. 2025 r. Na podstawie wniosku o dofinansowanie numer: Edycja8/2023/6654/PolskiŁad oraz pozytywnej

decyzji Ministra Finansów, w dniu 28 października 2024 r. została udzielona przez Bank Gospodarstwa Krajowego promesa do realizacji zadania inwestycyjnego w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych. Wartość dofinansowania to 6 882 096 zł, co stanowi 80 % wartości projektu.

Tabor kolejowy

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Edycja 2

W ramach drugiej edycji naboru wniosków z Rządowego Funduszu Polski Ład, pozyskano dofinansowanie na realizację projektu - „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem – spójny i zrównoważony system transportowy województwa łódzkiego: zakup taboru transportu kolejowego”. Przedsięwzięcie polega na zakupie 4 szt., fabrycznie nowych, trójczłonowych elektrycznych zespołów trakcyjnych dla potrzeb wykonywania przewozów regionalnych o maksymalnej prędkości do 160 km/h, wyposażonych w system ERTMS oraz dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wartość całkowita przedsięwzięcia 110 650 800 zł, dofinansowanie 64 999 500 zł. W ramach zawartej w dniu 10 lutego 2023 r. umowy z Wykonawcą - firmą Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A. prowadzone są na bieżąco uzgodnienia rozwiązań technicznych oraz rozpoczęły się komisaryczne odbiory wyprodukowanych pudeł taboru. Planowany termin dostawy II kw. 2026 r.

Krajowy Program Odbudowy

W dniu 15 lipca 2024 r. podpisano umowę o dofinansowanie z Centrum Unijnych Projektów Transportowych dla Projektu pn.: „Zakup 10 sztuk, fabrycznie nowych trójczłonowych elektrycznych zespołów trakcyjnych dla potrzeb wykonywania przewozów regionalnych, wyposażonych w system ERTMS oraz dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami”. Wartość całkowita przedsięwzięcia to 345 783 750 zł, wartość kwalifikowana 281 125 000 zł, natomiast dofinansowanie wyniosło 183 455 267,65 zł,

co stanowi 53 % wartości projektu. W dniu 13 czerwca 2024 r. podpisano oświadczenie o rozszerzeniu zawartej w dniu 10 lutego 2023 r. umowy z firmą Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A. i skorzystaniu z Prawa Opcji w celu pozyskania kolejnych 10 szt. elektrycznych trójczłonowych jednostek taboru kolejowego do przewozów regionalnych. Termin dostawy to II kw. 2026 r.

Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027

Łódzka Kolej Aglomeracyjna sp. z o.o. (ŁKA) planowała w 2024 r. przystąpić jako beneficjent do naboru wniosków w trybie konkurencyjnym (zadanie: zakup taboru). Ogłoszenie naboru miało nastąpić w I kwartale 2024 r., jednakże ówczesny Zarząd Województwa Łódzkiego naboru nie ogłosił.

W konsekwencji tego zaniechania, a także w związku ze zwiększającą się na rynku liczbą zamówień na pojazdy przewidywany czas dostawy pojazdów wydłużył się poza okres obowiązywania umowy na prowadzenie przewozów przez ŁKA. Tym samym ŁKA wykluczona została z możliwości ubiegania się o dofinansowanie. W celu możliwości ubiegania się o środki na zakup taboru podjęto decyzję o wystąpieniu o dofinansowanie w charakterze beneficjenta przez Województwo Łódzkie. Wymagało to będzie jednak ponownego wszczęcia procedur przetargowych w zakresie studium wykonalności, dokumentacji projektowej, wyboru wykonawcy dostawy taboru, oraz inżyniera kontraktu. Rodzi to ryzyko niepełnego wykorzystania środków z alokacji Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027.

Budowa i modernizacja linii kolejowych, stacji i przystanków kolejowych na sieci PKP PLK SA dla realizacji przewozów regionalnych dla których organizatorem jest marszałek województwa

Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 r.
Województwo Łódzkie jako lider we współpracy z Gminą i Miastem Bełchatów, Gminą Kleszczów, Gminą Wola Krzysztoporska

i Gminą Wieluń oraz jako partner we współpracy z Województwem Świętokrzyskim realizuje trzy projekty w ramach Programu:

- „Budowa linii łączącej linię kolejową nr 131 (Chorzew Siemkowice) z linią kolejową nr 181 (Wieluń)”,
- „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 24 na odcinku Piotrków Trybunalski – Bełchatów z wydłużeniem do Bogumiłowa”,
- „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki – Skarżysko Kamienna”.

W 2024 r. firmy projektowe działające na zlecenie PKP PLK S.A. opracowały przy współpracy i opiniowaniu Województwa Łódzkiego projekty budowlane dla realizacji inwestycji obejmujących połączenia kolejowe Chorzew Siemkowice – Wieluń oraz Piotrków Trybunalski – Bełchatów z wydłużeniem do Bogumiłowa. Prace projektowe prowadzone są w sposób mający na celu realizację projektu przy jednoczesnej minimalizacji kolizji z istniejącą infrastrukturą i zabudową ograniczając koszty społeczne trasowania nowych linii kolejowych. Wykonawcy wystąpili o pozyskanie decyzji administracyjnych – oceny oddziaływania na środowisko, następnie będą się ubiegać o wydanie decyzji lokalizacji linii kolejowej oraz pozwolenia na budowę. Uruchomienie przetargów na roboty budowlane planowane jest przez PKP PLK SA na 2026 r. Nowe linii kolejowe przystosowane będą do prędkości 160 km/h, zelektryfikowane jednotorowe z mijankami i nowymi punktami obsługi podróżnych.

Fundusze dla Województwa Łódzkiego 2027 – Projekt „Budowa linii łączącej Bełchatów z linią 131”

Województwo Łódzkie we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury, jak również krajowym zarządcą infrastruktury kolejowej PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., widząc potencjał w utworzeniu nowego kolejowego ciągu komunikacyjnego w południowo-zachodniej części regionu realizować będzie przedsięwzięcie polegające na połączeniu będących w trakcie realizacji projektów

z Programu Kolej+ z projektem budowy nowej linii kolejowej łączącej Bełchatów z linią kolejową 131. Środki na realizację przedsięwzięcia pochodzą z FEŁ 2027 w ramach Kontraktu Programowego. Nowe inwestycje będą częścią międzynarodowego korytarza transportowego Bałtyk-Adriatyk i połączą kolejną Piotrków Trybunalski – Bełchatów – Wieluń – Wieruszów. Działania te mają wpływ na zwiększenie mobilności mieszkańców, poprawę wewnętrznej spójności województwa i jego rozwój gospodarczy, a także stanowią ważny element transformacji regionu po zamknięciu kopalni węgla brunatnego. Mieszkańcy otrzymają bezpośrednie połączenie ze stolicą regionu i siedzibą samorządu. 30 lipca 2024 r. podpisano umowę o dofinansowanie z Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 na „Przygotowanie dokumentacji przedprojektowej dla Projektu Budowa linii łączącej Bełchatów z linią 131”. Koszt opracowania to 1 469 850 zł, w tym dofinansowanie z FEŁ 2027 wynosi 85 %. 18 października 2024 r. podpisano umowę z wykonawcą - firmą IDOM INŻYNIERIA, ARCHITEKTURA i DORADZTWO Sp. z o.o. Wrocław na opracowanie dokumentacji aplikacyjnej w tym studium wykonalności. Zadaniem wykonawcy jest selekcja wariantów i wskazanie preferowanego przebiegu linii kolejowej. Projektant określi też propozycje lokalizacji peronów. Dokonane są analizy m.in. czasów podróży, wpływu na środowisko przyrodnicze, poprawę mobilności i dostępu społeczeństwa do transportu kolejowego. Etapy prac przewidują wykonanie m.in. prognoz społeczno-gospodarczych i analiz rynku usług transportowych, identyfikację obszaru oddziaływania linii kolejowej, przeprowadzenie konsultacji społecznych oraz z samorządami i innymi interesariuszami, szczegółowe analizy wariantów z prognozami ruchu, analizy ruchowo-eksploatacyjne, analizy techniczne i wykonalności, oszacowanie kosztów, analizy środowiskowe, finansowe i ekonomiczne, harmonogram. Końcowym etapem będzie opracowanie studium wykonalności.

Zakończenie prac nad dokumentacją przewidziane jest w IV kw. 2025 r.

Przewozy kolejowe o charakterze użyteczności publicznej

Zgodnie z ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym województwo jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych albo sieci komunikacyjnej w wojewódzkich kolejowych przewozach pasażerskich. Samorząd Województwa Łódzkiego jako organizator publicznego transportu zbiorowego na terenie województwa łódzkiego nieustannie rozwija siatkę połączeń kolejowych, aby była ona dostosowana do potrzeb podróżnych. Dzięki temu, w 2024 r. z kolejowych przewozów pasażerskich skorzystało 14,9 mln pasażerów, a więc niemal o 8% więcej niż w 2023 r. Zaplanowana na poziomie 10,2 mln pociągokilometrów oferta przewozowa na rozkład jazdy 2023/2024 obejmowała następujące zmiany:

- uruchomienie dodatkowych pociągów na linii Łódź – Sieradz zgodnie z wnioskami podróżnych zapewniając odwozy w godzinach szczytu popołudniowego i po drugiej zmianie,
- zwiększenie liczby pociągów na linii Łódź Widzew – Zgierz przez Marysin w godzinach szczytu przewozowego,
- zapewnienie kursowania 13 par pociągów ŁKA na linii Łódź – Kutno oraz 2 par na linii Łódź – Kutno – Toruń Główny obsługiwanych przez POLREGIO,
- zwiększenie liczby pociągów do Zgierza Północ celem uzupełnienia oferty w godzinach szczytów przewozowych i między szczytami,
- zwiększenie liczby pociągów kursujących przez Łódź Olechów,
- rozszerzenie oferty przewozowej na odcinku Tomaszów Mazowiecki – Spała w weekendy do 6 par pociągów,
- uruchomienie dodatkowych pociągów na linii Łódź – Radomsko w popołudniowych godzinach szczytu przewozowego,

- uruchomienie dwóch par pociągów na odcinku linii Opoczno – Końskie/Skarżysko-Kamienna,
- uruchomienie dodatkowej pary pociągów na odcinku linii Tomaszów Mazowiecki – Opoczno,
- uruchomienie dodatkowej pary pociągów na linii Łódź – Warszawa.

Przewozy kolejowe realizowane były w oparciu o zawarte umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym z operatorami kolejowymi:

POLREGIO S.A. - umowa nr 6/2020/IFIV z dnia 9 grudnia 2020 r. o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2028 r. Spółka POLREGIO świadczyła usługi na liniach komunikacyjnych do: Torunia Głównego/Bydgoszczy Główniej, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska, Częstochowy, Chorzew Siemkowice, Ostrowa Wielkopolskiego, Poznania, Warszawy, Tarnowskich Gór. Spółka w ramach umowy zawartej z Województwem Łódzkim zrealizowała pracę eksploatacyjną na poziomie 2,5 mln pociągokilometrów i przewiozła 3,8 mln pasażerów. Województwo Łódzkie przewidziało dofinansowanie przewozów w formie rekompensaty w wysokości 100,8 mln zł, w tym około 11,3 mln zł z Funduszu Kolejowego na naprawy taboru kolejowego. Dodatkowo Województwo Łódzkie udostępniało Spółce w formie dzierżawy 15 jednostek własnego taboru. Województwo Łódzkie posiada 2,85% udziałów w Spółce POLREGIO S.A.

Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o. - umowa nr 21/2015/IFIV z dnia 31 grudnia 2015 r. o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2028 r. W 2024 r. Spółka ŁKA świadczyła usługi na liniach komunikacyjnych do: Sieradza, Zgierza, Łowicza, Kutna, Koluszek, Skierniewic, Warszawy, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska, Tomaszowa Mazowieckiego,

Opoczna, Spały, Skarżysko-Kamiennej, Kielc, Częstochowy, Drzewicy, Radomia, Poznania. W 2024 r. kontynuowano ideę Kolejowej Komunikacji Autobusowej (KKA) organizowanej na zlecenie Samorządu Województwa Łódzkiego, której celem jest umożliwienie mieszkańcom miejscowości oddalonych od linii kolejowych wygodnego dojazdu do stacji oraz kontynuowania podróży pociągiem. Rozkład jazdy Kolejowej Komunikacji Autobusowej został dopasowany do rozkładu jazdy pociągów ŁKA, co oznacza, że odjazd autobusu ze stacji przesiadkowej jest uzależniony od czasu przyjazdu skomunikowanego z nim pociągu i odwrotnie. Dzięki temu podróżni mają możliwość dojazdu do przystanku kolejowego i kontynuowania podróży pociągiem.

W ramach projektu KKA ŁKA uruchomionych zostało już 9 linii komunikacyjnych, w tym 6 linii w 2024 r.:

- Linia ŁA1: Szczerców – Łask - Żelów
- Linia ŁA2: Wola Rakowa – Bedoń
- Linia ŁA3: Brzeziny – Bedoń – Andrespol
- Linia ŁA5: Będzin – Koluszki – Budziszewice
- Linia ŁA6: Ozorków – Parzęczew – Leżnica Wielka
- Linia ŁA7: Będzin – Rokiciny
- Linia ŁA8: Rogów – Rawa Mazowiecka
- Linia ŁA9: Działoszyn – Biała
- Linia ŁA10: Łaznów – Gałków Mały.

Spółka, na podstawie umowy zawartej z Województwem Łódzkim dotyczącej świadczenia usług publicznego transportu zbiorowego, realizowała przewozy kolejowe o zasięgu wojewódzkim jak i międzywojewódzkim. W ramach tej umowy zrealizowano pracę eksploatacyjną na poziomie około 7,8 mln pociągokilometrów, z czego ponad 1,4 mln w ramach Kolejowej Komunikacji Autobusowej. Spółka przewiozła ponad 11 mln pasażerów, a Województwo przewidziało dofinansowanie przewozów w formie rekompensaty w wysokości około 155,9 mln zł. Województwo Łódzkie posiada 100% udziałów w Spółce Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o.

Propagowanie kolei jako środka transportu przyjaznego środowisku

Województwo Łódzkie odpowiadając na potrzeby mieszkańców dotyczące rozwoju transportu publicznego przyjaznego klimatowi i środowisku podejmowało działania promujące kolejowe przewozy pasażerskie, zachęcało do zmiany zachowań komunikacyjnych i odchodzenia od transportu indywidualnego na rzecz zbiorowej komunikacji miejskiej i regionalnej, w tym:

- w spółkach Łódzka Kolej Aglomeracyjna sp. z o.o. i POLREGIO S.A. podróżni mogli skorzystać z oferty zintegrowanego biletu pociąg + PKS, przeznaczonej dla pasażerów korzystających z przejazdów zarówno koleją, jak i połączeń autobusowych,
- w ramach kampanii Europejskiego Tygodnia Mobilności (ETM) obchodzono Dzień bez Samochodu, przypadający na dzień 22 września 2024 r. Mieszkańcy regionu, na podstawie dowodu rejestracyjnego, mogli za darmo podróżować pociągami oraz autobusami, dla których organizatorem przewozów jest Marszałek Województwa Łódzkiego,
- realizowany był projekt pn.: „Weekend w Ogrodzie 2024 – cykl wycieczek przyrodniczych dla mieszkańców województwa łódzkiego”, obejmujący bezpłatne promocyjne przejazdy pociągami oraz transportem przyjaznym środowisku do ciekawych przyrodniczo i historycznie miejsc w regionie. Na realizację projektu pozyskano dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej co umożliwiło zorganizowanie 5 wyjazdów pociągami Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej, podczas których mieszkańcy województwa mieli możliwość zwiedzenia m.in. takich miejsc jak: Ogród Zmysłów w Poddębicach, Pałac Grudzińskich, Skansen Rzeki Pilicy, Niebieskie Źródła, Uroczysko „Święte Ługi” czy Arboretum w Rogowie.

Przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej

W 2024 r. wojewódzkie przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej realizowane były na dotychczasowych 42 liniach komunikacyjnych. W jednej z linii nastąpiło wydłużenie przebiegu trasy z relacji Szczerców – Chociw – Widawa na Szczerców – Widawa – Zduńska Wola. Powodem zmiany przebiegu były wnioski mieszkańców sygnalizujące brak połączeń wakacyjnych Widawa - Zduńska Wola.

Linie te są objęte wsparciem z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych. Łączna długość tych linii wyniosła 2 396,2 km, a liczba zatrzymań na przystankach komunikacyjnych w trakcie realizowania usługi przewozowej to 1 813. W okresie trwania umowy operatorzy zrealizowali 7 184 185,20 wozokilometrów, a przewozami objętych zostało 12 nowych miejscowości, do których nie docierała wojewódzka komunikacja autobusowa. Wojewódzkie przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej od 1 stycznia 2024 r. obejmowały 321 miejscowości wykluczonych komunikacyjnie.

Przewozy obejmowały swym zasięgiem wszystkie powiaty oraz 128 gmin na terenie województwa łódzkiego. Przewozy realizowane były przez 9 operatorów.

Obecnie połączenia autobusowe użyteczności publicznej organizowane przez Województwo Łódzkie realizowane są w oparciu o umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, zawarte m. in. na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.

Operatorzy publicznego transportu zbiorowego w 2024 r. sprzedali 820 tys. biletów jednorazowych oraz 25 tys. biletów miesięcznych. Na uruchomionych przez Województwo Łódzkie liniach komunikacyjnych zanotowano ponad 1,85 mln przejazdów, co daje wzrost przejazdów o 105 000 w stosunku do roku ubiegłego.

Na rekompensaty na przewozy autobusowe w 2024 r. przeznaczona została kwota

25 327 012,22 zł, w tym dofinansowanie ze środków Funduszu w kwocie 21 057 667,45 zł.

W grudniu 2024 r. Województwo Łódzkie podpisało 9 umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2025 r. Umowy te realizowane będą przy wsparciu środków z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych. Do obsługi dodana została nowa linia komunikacyjna Sieradz – Łask – Łódź, co stanowiło odpowiedź na prośby mieszkańców naszego regionu. Na podstawie zawartych w 2024 r. umów wojewódzkie przewozy o charakterze użyteczności publicznej będą obejmowały już 43 linie komunikacyjne i osiągną rekordową ilość zaplanowanych wozokilometrów tj. 7 539 242 wzk.

Dopłaty z tytułu honorowania ulg ustawowych w komunikacji autobusowej

Samorządy województw na podstawie zawartych z przewoźnikami autobusowymi umów przekazują dopłaty z tytułu honorowania ulg ustawowych. Środki na realizację tego zadania przekazywane są marszałkom województw z budżetu państwa. W 2024 r. Województwo Łódzkie posiadało 79 umów zawartych w sprawie przekazywania dopłat z tytułu stosowania ulg ustawowych w krajowych pasażerskich przewozach autobusowych. Przewoźnicy autobusowi na podstawie powyższych umów w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2024 r. sprzedali ponad 478 tys. biletów z ulgą ustawową, za co otrzymali dopłatę w łącznej wysokości 42 934 715,61 zł.

Zezwolenia na wykonywanie regularnych i regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym

Autobusowe przewozy osób wykonywane są m.in. na podstawie zezwoleń wydawanych przez marszałków województw. W kompetencji Marszałka Województwa Łódzkiego znajduje się aktualnie:

- 146 zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób (przewozy publiczne), obsługiwanych przez 45 przewoźników autobusowych,

- 231 zezwoleń na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób (przewozy zamknięte, np. pracownicze) obsługiwanych przez 56 przewoźników autobusowych.

W 2024 r. wydane zostały 63 nowe zezwolenia na wykonywanie przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, 55 decyzji administracyjnych zmieniających istniejące już zezwolenia oraz 46 postanowień w sprawie uzgodnienia przebiegu linii komunikacyjnych.

Przewóz towarów niebezpiecznych

Na podstawie ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych do kompetencji marszałków województw należy w szczególności przeprowadzanie egzaminów po kursach dla kierowców przewożących towary niebezpieczne. W 2024 r. przeprowadzonych zostało 176 egzaminów, do których przystąpiło łącznie 1 633 kierowców.

Badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu

W prowadzonym rejestrze przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną w zakresie psychologii transportu aktualnie wpisane są 143 podmioty, natomiast do ewidencji psychologów transportu wpisanych jest łącznie 380 uprawnionych psychologów.

Działania związane z rozwojem, modernizacją i rewitalizacją sieci dróg wojewódzkich

W II połowie 2024 r. rozpoczęto prace przygotowawcze do tworzenia planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Łódzkiego. Dotychczasowy dokument, do opracowania którego, na podstawie art. 20 pkt 1 ustawy o drogach publicznych, zobowiązany jest zarządca drogi, obowiązywał do końca 2023 r. i nie został zaktualizowany. Powyższe działania doprowadziły do obniżenia efektywności zarządzania procesem inwestycyjnym w województwie, nierównomiernego i chaotycznego rozwoju siatki drogowej i transportu oraz zwiększenia ryzyka niegospodarnego dysponowania budżetem województwa przeznaczonym na ten cel. Prace przygotowawcze dotyczące aktualizacji planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich

Województwa Łódzkiego rozpoczęło dopiero w IV kwartale 2024 r.

Zadania Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi

W 2024 r. następujące inwestycje były objęte dofinansowaniem z Funduszu Przeciwdziałania COVID–19 dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL):

- rozbudowa układu odwodnienia ronda św. Jana Pawła II w ciągu DW 715 w Koluszkach dofinansowanie przyznane w 2024 r. Inwestycja zakończona w 2024 r. Kwota dofinansowania – 394 325 zł.

W 2024 r. następujące inwestycje uzyskały dofinansowanie w ramach rezerwy subwencji ogólnej:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 483 na odcinku Szczerców – Brzeziny – dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 704 na odcinku od km 2+806 do km 3+009,33 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego przez rzekę Bobrówkę w m. Gzinka - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 704 na odcinku od km 0+600 do km 0+810,42 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego na cieku bez nazwy w m. Nowe Grudze - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025.

Łączna kwota dofinansowania dla powyższych inwestycji – 3 mln zł.

W 2024 r. następujące inwestycje otrzymały dofinansowanie w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (FEŁ):

Zadania zakończone:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 479 na odcinku ul. Uniejowskiej w Sieradzu – II etap - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Inwestycja zakończona w 2024 r.,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 482 na odcinku przejścia przez Zduńską Wolę –

I etap - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Inwestycja zakończona w 2024 r.,

- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 486 na odcinku Ruda-Krzeczów - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Inwestycja zakończona w 2024 r.

Łączna kwota dofinansowania dla powyższych inwestycji – 106 889 192,37 zł.

Zadania w trakcie realizacji:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 742 w m. Bąkowa Góra - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 784 w m. Ciężkowice - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 583 i 573 Bedlno-Żychlin-granica województwa – II Etap, odcinek Żychlin-granica województwa - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 726 \ na odcinku od km 13+622 do km 14+562 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego w m. Sadykierz - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej na odcinku przejścia przez Budziszewice - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 704 na odcinku od km 18+398 do km 19+702 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 482 na odcinku przejścia przez Zduńską Wolę – II Etap - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2025 – 2027.

Łączna kwota uzyskanego dofinansowania dla powyższych inwestycji – 240 983 670,18 zł.

Zadania dla których zostały złożone wnioski o dofinansowanie:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 482 na odcinku skrzyżowanie z DK74 – Sokolniki (wniosek w trakcie oceny).

W 2024 r. rozpoczęto realizację zadania:

„Poprawa bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich w Łódzkiem poprzez modernizację infrastruktury drogowej” objętego dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (VIII edycja) - dofinansowanie przyznane w 2024 r. Realizacja inwestycji w latach 2024 – 2025.

Zadanie obejmuje wykonanie modernizacji zdegradowanych nawierzchni w ciągach dróg wojewódzkich w następujących lokalizacjach:

- droga wojewódzka nr 705 od km 30+800 do km 35+604 odcinek Kurabka – granica województwa,
- droga wojewódzka nr 715 od km 0+730 do km 3+100 odcinek Brzeziny – Zalesie,
- droga wojewódzka nr 473 od km 110+780 do km 112+500 odcinek Grabica – Kamocin,
- droga wojewódzka nr 742 od km 34+910 do km 38+655 odcinek Przedbórz – granica województwa,
- droga wojewódzka nr 702 od km 1+200 do km 6+480 odcinek Zawady – Wojciechowice – Wały do m. Rustów,
- droga wojewódzka nr 703 od km 58+100 do km 60+500 odcinek Oszkowice,
- droga wojewódzka nr 581 od km 16+980 do km 19+980 odcinek Łanięta – Świeszyń,
- droga wojewódzka nr 469 od km 3+180 do km 6+100 odcinek Wola Przedmiejska – Bronówek.

Łączna ilość km modernizowanych dróg w ramach powyższego zadania – 26,24 km.

Rozpoczęto procedury przetargowe dla zadania rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 482 na odcinku przejścia przez Zduńską Wolę - II Etap.

W 2024 r. zakończono realizację następujących zadań inwestycyjnych (w nawiasie podano całkowite nakłady poniesione na realizację inwestycji):

- 1) rozbudowa układu odwodnienia ronda Św. Jana Pawła II w ciągu DW 715 w Koluszkach (2 174 778,31 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego (Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych),
- 2) rozbudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 473 z drogą powiatową Nr 2318E w Łasku (10 607 119,73 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem z rezerwy subwencji ogólnej,
- 3) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 479 – ul. Uniejowska w Sieradzu - II etap (21 491 494,48 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 4) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 482 na odcinku przejścia przez Zduńską Wolę – I etap (23 334 388,96 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 5) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 486 odcinek Ruda – Krzeczów (69 416 703,30 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 6) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 477 – ul. Wieluńska w Złoczewie (6 349 116,28 zł),
- 7) realizacja Budżetu Obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2023 rok - "Budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 476 w Dobrzelowie, gmina Bełchatów" (899 745 zł) Gmina Bełchatów udzieliła pomocy finansowej w formie dotacji celowej w wysokości 150 000 zł,
- 8) realizacja Budżetu Obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2023 r. - "Bezpieczny powrót ze szkoły - Budowa chodnika" w m. Radomsko DW 784 (389 000 zł),
- 9) realizacja Budżetu Obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2023 r. -

- "Warszawska jak z Obrazka"
(432 800,10 zł),
- 10) realizacja Budżetu Obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2022 r. - Poprawa bezpieczeństwa przy drodze wojewódzkiej nr 481 (597 632,40 zł),
 - 11) budowa aktywnego oznakowania na przejściu dla pieszych w ciągu dróg wojewódzkich nr 726 i nr 713 na ul. Gen. K. Bończy-Załęskiego w Opocznie, w rejonie mostu na rzece Drzewicze i zbiornika wodnego (92 250 zł), Gmina Opoczno udzieliła pomocy finansowej w formie dotacji celowej w wysokości 46 125 zł,
 - 12) budowa aktywnego oznakowania na przejściu dla pieszych w ciągu DW 482 w m. Czechy, w rejonie sklepu "Dino" (92 250 zł),
 - 13) budowa aktywnego oznakowania na projektowanym przejściu dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 482 - ul. Partyzancka w Pabianicach, w rejonie przystanku PKP Pabianice Północ (178 350 zł),
 - 14) budowa aktywnego oznakowania na projektowanym przejściu dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 485 w m. Bychlew, w rejonie sklepu "Dino" (202 950 zł),
 - 15) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 713 polegająca na budowie punktu kontroli pojazdów ciężarowych na odcinku od km 35+113,75 do km 35+307,53 (4 177 843,25 zł),
 - 16) „Poprawa bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich poprzez modernizację infrastruktury drogowej i wprowadzenie aktywnego oznakowania” objęte dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - 2 edycja (38 322 930,14 zł), które obejmowało wykonanie następujących prac:
zaprojektowanie i budowę 70 peronów przystankowych, zaprojektowanie i budowę 6 sygnalizacji świetlnych, montaż znaków aktywnych D-6 na 40 przejściach dla

pieszych, modernizację dróg wojewódzkich w następujących lokalizacjach:

- a) droga wojewódzka nr 473 w miejscowości Zyгры na odcinku ok. 1,14 km, w miejscowości Szadek (ul. Szosa Uniejowska i ul. Uniejowska) na odcinku ok. 1,48 km, na odcinku Leszkomin – Choszczewo na odcinku ok. 2,20 km,
- b) droga wojewódzka nr 703 w miejscowości Bielice na odcinku ok. 1,25 km,
- c) droga wojewódzka nr 705 na odcinku Słupia – Jeżów na odcinku ok. 1,21 km oraz w miejscowości Rowiska na odcinku ok. 2,00 km,
- d) droga wojewódzka nr 707 w miejscowości Nowy Kawęczyn na odcinku ok. 1,96 km,
- e) droga wojewódzka nr 726 w miejscowości Wiechnowice na odcinku ok. 1,15 km.

A także zaprojektowanie i budowę dróg dla pieszych oraz ścieżki rowerowej z dopuszczeniem ruchu pieszego w następujących lokalizacjach:

- a) w miejscowości Choszczewo w ciągu drogi wojewódzkiej nr 473 na odcinku ok. 0,45 km,
- b) w miejscowości Widawa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 481 na odcinku ok. 0,32 km (po stronie prawej i lewej),
- c) w miejscowości Bedlno w ciągu drogi wojewódzkiej nr 583 na odcinku ok. 0,11 km,
- d) w miejscowości Maszkowice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 708 na odcinku ok. 1,18 km,
- e) w miejscowości Januszewice - Opoczno w ciągu drogi wojewódzkiej nr 713 na odcinku ok. 0,38 km,
- f) w miejscowości Zakościele w ciągu drogi wojewódzkiej nr 728 na odcinku ok. 0,20 km,
- g) w miejscowości Przedbórz w ciągu drogi wojewódzkiej nr 742 na odcinku ok. 0,43 km (budowa ścieżki rowerowej z dopuszczeniem ruchu pieszego).

W 2024 r. kontynuowano oraz rozpoczęto realizację następujących inwestycji (w nawiasie podano nakłady poniesione na realizację inwestycji w 2024 r.):

- 1) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 704 na odcinku od km 2+806 do km 3+009,33 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego przez rzekę Bobrówkę w m. Gzinka (1 365 894 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem z rezerwy subwencji ogólnej,
- 2) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 704 na odcinku od km 0+600 do km 0+810,42 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego na cieku bez nazwy w m. Nowe Grudze (1 445 684,81 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem z rezerwy subwencji ogólnej,
- 3) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 715 na odcinku przejścia przez Budziszewice (3 999 999,32 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 4) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 742 na odcinku przejścia przez Bąkową Górę (12 807 518,04 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 5) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 482 na odcinku skrzyżowania z DK 74 – Sokolniki (244 155 zł) został złożony wniosek o objęcie dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 6) budowa wschodniej obwodnicy Bełchatowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 484 (51 004 051,84 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (zadanie obwodnicowe),
- 7) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 583 i nr 573 Bedlno - Żychlin - granica województwa - II Etap, odcinek Żychlin - granica województwa (8 182 905,89 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 8) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 784 w m. Ciężkowice (10 329 052,44 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 9) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 704 na odcinku od km 18+398 do km 19+072 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego (5 741 930,49 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 10) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 726 na odcinku od km 13+622 do km 14+562 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego w m. Sadykierz (7 999 998,79 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 11) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 482 na odcinku przejścia przez Zduńską Wolę - II Etap (ogłoszono postępowanie przetargowe) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- 12) poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na drogach wojewódzkich Województwa Łódzkiego (3 242 837,18 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg,
- 13) poprawa bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich w Łódzkiem poprzez modernizację infrastruktury drogowej (11 196 771,23 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- 14) realizacja Budżetu Obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2022 r. - "Opracowanie dokumentacji projektowej oraz budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 710 w m. Rossoszyca" (99 015 zł),

- 15) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 483 na odcinku Szczerców – Brzezcie (4 999 931,34 zł) inwestycja objęta dofinansowaniem z rezerwy subwencji ogólnej.

W 2024 r. prowadzono także prace przygotowawcze (tzn. opracowanie dokumentacji technicznych, uzyskiwanie niezbędnych decyzji administracyjnych itp.) w zakresie następujących inwestycji:

- 1) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku Mirków – Wieruszów,
- 2) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 473 na odcinku Łask – Teodory,
- 3) rozbudowa odcinków drogi wojewódzkiej nr 473 na terenie gminy Grabica:
 - Zadanie 1: Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 473 w m. Rusociny,
 - Zadanie 2: Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 473 w m. Szydłów;
- 4) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 480 na odcinku Chociw – Klęcz,
- 5) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 481 na odcinku od ok. km 16+850 do ok. km 17+550 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego w m. Wola Wężykowa,
- 6) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 484 na odcinku Żelów – Bełchatów (kolejne etapy),
- 7) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 486 na odcinku Szczyty – Działoszyn,
- 8) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 702 na odcinku węzeł autostradowy Zgierz – Zgierz,
- 9) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 710 na odcinku od ok. km 10 + 543 do ok. km 12 + 190,
- 10) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 715 na odcinku Regny – Budziszewice,
- 11) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 716 na odcinku Rokiciny – Łaznów,
- 12) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 726 na odcinku Opoczno – Żarnów,
- 13) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 785 na odcinku Silnica – Silniczka,
- 14) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 480 na odcinku Burzenin – Widawa,

- 15) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 483 Brzezcie – Chabielice – budowa drogi dla pieszych i rowerów od ok. km 34+450 do ok. km 38+350,
- 16) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 581 od ok. km 21+700 do ok. km 22+730 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego w m. Mikształ,
- 17) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 785 w miejscowości Maluszyn – rozbudowa układu odwodnienia,
- 18) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 469 Kłódno – Stary Gostków,
- 19) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 482 w miejscowości Młynek wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego,
- 20) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 703 na odcinku Porczyny – Praga,
- 21) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 716 na odcinku przejścia przez Moszczenicę (aktualizacja dokumentacji projektowej),
- 22) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 742 na odcinku od ok. km 14+900 do ok. km 15+700 wraz z rozbiórką i budową mostu w miejscowości Stobnica,
- 23) rozbudowa DW 726 - ul. Mazowieckiej w Rzęzycy

W ramach bieżącego utrzymania dróg wyremontowano około 70 km dróg wojewódzkich za kwotę ponad 65 mln zł. Środki finansowe pochodziły z budżetu Województwa Łódzkiego w ramach zadania pn.: „Bieżące utrzymanie dróg i obiektów mostowych” zgodnie z tabelą.

Lp.	Numer drogi	Odcinek	Liczba km
1	702	Piątek - Krzyszkowice - Gieczno	7,0
2	703	Łęczyca, ul. Kaliska	1,5
3	710	Warta - Kwasków	9,8
4	704	Kołacín - Brzeziny	2,9
5	726	Wąglany - Miedzna Drewniana - Miedzna Murowana	7,2
6	473	Iwonie - Zyгры	4,2
7	473	Balin - Krępa	5,7
8	469	Bronówek - Zalesie	4,0
9	710	Konstantynów Łódzki, ul. Jana Pawła II skrzyżowanie DW 710/DK 71 (ul. Łódzka, Zgierska, Łaska)	1,2
10	713	Tomaszów Mazowiecki, ul. Mościckiego, odcinek ul. Browarnej do ronda Dmowskiego	0,3
11	713	Sługocice - Tomaszówek	4,2
12	713	Tomaszów Mazowiecki - Sługocice	3,3
13	716	Pogorzałe Ługi - Stefanów	1,6
14	716	Żakowice - Będzelin	1,7
15	784	Radomsko - Wygoda	4,0
16	784	Pławno - Gidle	1,5
17	784	Gidle - Ciężkowice	5,9
18	784	Ciężkowice - Michałopol	3,4
Razem			69,4

W ramach bieżącego utrzymania mostów w 2024 r. przeprowadzono:

- 1) remont utrzymaniowy mostu w m. Ważne Młyny DW 483, km 66+953. Wartość: 807 506,38 zł. Zadanie zostało zakończone i rozliczone,
- 2) remont utrzymaniowy mostu w m. Piątek DW 702, km 19+223 oraz mostu DW 702, km 19+374. Wartość: 2 552 316,79 zł. Zadanie zostało zakończone i rozliczone,
- 3) remont utrzymaniowy mostu nad rz. Czajką, DW 483, km 6+542, m. Czestków. Wartość: 1 009 337,78 zł. Dokończenie prac rozpoczętych w roku 2023. Limit wydatków w 2024 r.: 100 584,97 zł. Zadanie zostało zakończone i rozliczone,
- 4) opracowanie dokumentacji technicznej - remont mostu w m. Łask DW 482 w km 24+741 i mostu w m. Łask DW 482 w km 24+553. Wartość: 83 640 zł. Trwają prace projektowe – limit wydatków w 2024 r.: 63 960 zł. Termin realizacji: 25 luty 2025 r.,
- 5) opracowanie dokumentacji technicznej - remont mostu w m. Sutek DW 707 km 35+214 i mostu w m. Biała Rawska DW 725 w km 13+892. Wartość: 45 510 zł. Zadanie zostało zakończone i rozliczone;
- 6) opracowanie dokumentacji technicznej - remont mostu w m. Widawa DW 480 w km 26+069 i mostu w m. Łopatki DW 481 w km 4+161. Wartość: 49 200 zł. Zadanie zostało zakończone i rozliczone,
- 7) okresową kontrolę techniczną obiektów inżynierskich:
 - a) przegląd okresowy (5-letni), rozszerzony dla 23 obiektów mostowych wraz z określeniem aktualnej nośności użytkowej wybranych obiektów,
 - b) przegląd okresowy (roczny), podstawowy dla 29 obiektów mostowych oraz 48 przepustów. Wartość: 132 963 zł. Zadanie zostało zakończone i rozliczone,
- 8) dostawa dodatkowych znaków drogowych do oznakowania wybranych obiektów mostowych znakami wojskowej klasyfikacji obciążeń (MLC). Wartość: 3 125,45 zł. Zadanie zostało zakończone i rozliczone.

Akcja zimowego utrzymania dróg

Województwo Łódzkie nie wdrożyło skutecznych procedur prowadzenia „akcji zima”. Również podczas przygotowań do sezonu zimowego 2024/2025 nie przewidziano standardów działania w sytuacjach występowania nagłych zjawisk atmosferycznych takich jak oblodzenie, gołoledź, szadź, dostosowanych do kategorii dróg wojewódzkich. Infrastruktura województwa nie została wyposażona w drogowe stacje meteorologiczne tj. w czujniki pomiarowe i kamery wizyjne umożliwiające monitoring obszaru stacji i warunków pogodowych na drodze. Ponadto brakowało odpowiedniego nadzoru pracy sprzętu, a co za tym idzie brakowało powiązania powyższych danych z informacjami z odbiornika GPS (czas, pozycja, prędkość) co uniemożliwiało szczegółową weryfikację godzin przejazdu, czasu reakcji, rozliczenia trasowego.

Dotychczasowe standardy zimowego utrzymania dróg uniemożliwiały efektywne, dynamiczne reagowanie na nagłe zjawiska atmosferyczne. Powyższe miało realny wpływ na obniżenie poziomu bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego. W momencie zidentyfikowania problemów w zakresie zimowego utrzymania dróg ad hoc wprowadzono pod koniec 2024 r. zasady pozwalające na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego np. w zakresie skoordynowania wyjazdu sprzętu odpowiednio do występujących warunków pogodowych.

W zakresie zimowego utrzymania dróg zapisy dotyczące zwiększania bezpieczeństwa ruchu drogowego zostaną uwzględnione w nowych postępowaniach przetargowych.

Porozumienia z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

W 2024 r. Województwo Łódzkie zawarło 11 umów/porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Gmina Pabianice

Porozumienie nr 1/IFI/2024 z dnia 8 kwietnia 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim

a Miastem Pabianice, w sprawie powierzenia Miastu Pabianice przez Województwo Łódzkie w 2024 r. zarządzania przystankami komunikacyjnymi, zlokalizowanymi w ciągu dróg wojewódzkich Nr 482 i Nr 485 w granicach administracyjnych Miasta Pabianice, których właścicielem jest Województwo Łódzkie.

Miasto Bełchatów

Umowa nr 3/IFI/2024 z dnia 22 lipca 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Miastem Bełchatów w sprawie udzielenia Województwu Łódzkiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej, w kwocie 20 000 zł, na zapłatę przez Województwo Łódzkie odszkodowań za nieruchomości, które nie zostały nabyte przez Miasto Bełchatów w związku z inwestycją drogową pn. „Budowa wschodniej obwodnicy Bełchatowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 484”. Kwota pomocy nie mogła być wykorzystana w 2024 r. ze względu na trwające postępowanie odwoławcze przed organem II instancji – Ministrem Rozwoju i Technologii, w sprawie ustalenia odszkodowania z tytułu nabycia przez Województwo Łódzkie nieruchomości położonej w m. Bełchatów, w obrębie 22, działki o nr ewidencyjnym 291/2 i 355/2, będącego przedmiotem umowy.

Gmina Nowy Kawęczyn

Umowa nr 4/IFI/2024 z dnia 8 kwietnia 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Nowy Kawęczyn w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej w formie opracowania i przekazania dokumentacji projektowo – kosztorysowej wraz z przekazaniem autorskich praw majątkowych dla zadania polegającego na budowie drogi dla pieszych i rowerów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 707 od działki o nr ewid. 76/4, obręb Nowy Kawęczyn do działki o nr ewid. 14/2 obręb Nowy Dwór o długości ok. 3,8 km. Termin wykonania dokumentacji oraz jej przekazania na rzecz Województwa Łódzkiego – do dnia 28 listopada 2025 r.

Gmina Opoczno

Umowa nr 5/IFI/2024 z dnia 18 kwietnia 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Opoczno w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej na rzecz Województwa Łódzkiego w formie opracowania dokumentacji projektowo

– kosztorysowej wraz z uzyskaniem niezbędnych decyzji administracyjnych i przekazaniem autorskich praw oraz wykonania robót polegających na modernizacji łącznika drogi wojewódzkiej Nr 713 - ul. Leśna z ul. Krasickiego w Opocznie. Umowa została zakończona.

Gmina Bełchatów

Umowa nr 7/IFI/2024 z dnia 21 sierpnia 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Bełchatów w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej w kwocie brutto 150 000 zł, na realizację zadania polegającego na opracowaniu dokumentacji projektowej i budowie drogi dla pieszych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 476 w Dobrzelowie, gmina Bełchatów. Zadanie było zgłoszone do wykonania w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2023 r. Umowa została zakończona.

Gmina Konstantynów Łódzki

Umowa nr 8/IFI/2024 z dnia 29 października 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Konstantynów Łódzki w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej w formie opracowania i przekazania dokumentacji projektowo – kosztorysowej wraz z przekazaniem autorskich praw majątkowych dla zadania polegającego na budowie drogi dla pieszych w ciągu ulicy Łaskiej na odcinku od ulicy Józefów do ulicy Cmentarnej w m. Konstantynów Łódzki (w ciągu drogi wojewódzkiej bez numeru przebiegającej w ciągu byłej drogi krajowej Nr 71). Termin wykonania dokumentacji oraz jej przekazania na rzecz Województwa Łódzkiego – 24 miesiące od dnia zawarcia umowy.

Gmina Cielądz

Porozumienie nr 10/IFI/2024 z dnia 23 października 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Cielądz w sprawie powierzenia Gminie Cielądz wykonania zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami, polegającego na budowie aktywnego przejścia dla pieszych sterowanego sygnalizacją świetlną, w km 32+935 drogi wojewódzkiej Nr 707 w m. Cielądz oraz umieszczeniu, w km 33+245 drogi

wojewódzkiej Nr 707 w m. Cielądz, urządzenia radarowego informującego użytkowników drogi o prędkości jazdy. Umowa została zakończona.

Gmina Opoczno

Umowa nr 11/IFI/2024 z dnia 12 listopada 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Opoczno w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej w kwocie brutto 46 125 zł, na realizację zadania pn.:

„Budowa aktywnego oznakowania na przejściu dla pieszych w ciągu dróg wojewódzkich Nr 726 i 713 na ul. Generała Kazimierza Bończy - Załęskiego w Opocznie, w rejonie mostu na rzece Drzewicze i zbiornika wodnego”. Umowa została zakończona.

Gmina Przedbórz

Umowa nr 12/IFI/2024 z dnia 18 października 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Przedbórz w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej do wysokości kwoty brutto 131 767 zł na realizację zadania obejmującego remont chodnika od km 33+294 do km 33+634, po stronie lewej drogi wojewódzkiej Nr 742 – ul. Piotrkowska w m. Przedbórz. Umowa została zakończona.

Województwo Opolskie

Umowa nr 14/IFI/2024 z dnia 8 listopada 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Województwem Opolskim w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Opolskiemu na usuwanie skutków klęski żywiołowej, w ramach realizacji zadania własnego Województwa Opolskiego pn.: „Remont drogi wojewódzkiej DW 416 w m. Żywocice”. Umowa została zakończona.

Województwo Dolnośląskie

Umowa nr 15/IFI/2024 z dnia 28 października 2024 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Województwem Dolnośląskim w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Dolnośląskiemu na usuwanie skutków klęski żywiołowej w ramach zadania pn.: „Awaryjne zabezpieczenie wraz z odtworzeniem skarp i korpusu drogowego na drodze wojewódzkiej nr 392 na odcinkach Żelazno – Łądek Zdrój i Stronie Śląskie – Bystrzyca Kłodzka”.

Zagospodarowanie przestrzenne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi przyjęty uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. stanowi wyraz długookresowej polityki przestrzennej

Władze województwa na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa wydają: wnioski / opinie / uzgodnienia:

Dla samorządów lokalnych

Studia, plany ogólne i plany zagospodarowania przestrzennego gmin, uchwały krajobrazowe i inwestycje mieszkaniowe

dla osiągnięcia
ładu przestrzennego

Dla realizatorów inwestycji

decyzje dot. realizacji inwestycji drogowych, kolejowych, naftowych, gazowych i sieci przesyłowych

dla osiągnięcia
najwyższej dostępności

Dla Urzędu Regulacji Energetyki

plany rozwoju spółek energetycznych

dla osiągnięcia
bezpieczeństwa energetycznego

Dla organów państwowych

strategie / plany / programy rozwojowe krajowe i UE

dla zapewnienia
realizacji potrzeb rozwojowych regionu

W roku 2024 przeprowadzono **szóstą edycję monitoringu zmian w realizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planu Zagospodarowania Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi (PZPWŁ)**, zawierającego również analizę procesów planowania przestrzennego na poziomie lokalnym. System monitorowania dokumentu został oparty na analizie zmian wartości wskaźników osiągania celów polityki przestrzennej województwa łódzkiego oraz ocenie stanu zaawansowania inwestycji celu

publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujętych w Planie, które zostały uwzględnione w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa.

Przeprowadzoną w 2024 r. ocenę stopnia realizacji poszczególnych celów PZPWŁ oparto na analizie, określonych na etapie sporządzania Planu, 48 wskaźników¹⁵ przyporządkowanych do 7 celów szczegółowych¹⁶:

¹⁵ W Planie założono monitoring 51 wskaźników. Zmiana liczby wskaźników monitorowania była spowodowana m.in. zaniechaniem publikacji przez GUS, zmianą metodologii wyznaczania pewnych obszarów monitorowania czy opóźnieniem publikacji danych.

¹⁶ Generalnie w Planie wyznaczono 9 celów szczegółowych, jednak dla 2 z nich („Obronność i bezpieczeństwo publiczne” oraz „Obszary funkcjonalne”) nie określono wskaźników monitorowania.

Osadnictwo

Cel szczegółowy I: Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym

Sieć osadnicza odgrywa kluczową rolę w procesie budowania spójności terytorialnej regionu. W Planie przyjęto, że równoważenie systemu osadniczego województwa będzie zachodziło w dwóch uzupełniających się płaszczyznach: budowania metropolitalnej pozycji Łodzi i wzmacniania jej obszaru funkcjonalnego oraz kształtowania silnych ośrodków regionalnych, subregionalnych i ponadlokalnych, pełniących funkcje biegunów wzrostu. Dla obszarów wiejskich założono rozwój wielofunkcyjny oparty na sektorze rolniczym i działalności pozarolniczej. Pozytywne zmiany odnotowano w zakresie dostępności do usług społecznych, w tym m.in. w zakresie opieki żłobkowej oraz dostępności do obiektów usług kultury dla osób niepełnosprawnych, a niewielki spadek odnotowano dla liczby miejsc w dziennych domach pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Udział mieszkań wyposażonych w łazienkę w miastach względem poprzedniego roku pozostawał na tym samym poziomie. Część wartości wskaźników dla województwa dotyczących demografii była zgodna z tendencją ogólnopolską, tj. charakteryzowały się spadkiem liczby ludności ogółem oraz wzrostem wskaźnika obciążenia demograficznego. Po latach spadku udziału ludności w miastach w liczbie ludności ogółem, odnotowano nieznaczny wzrost wskaźnika. W ostatnich latach wartość chłonności demograficznej wyznaczonej w SUIKZP docelowych terenów mieszkaniowych i usługowych sukcesywnie wzrastała, osiągając poziom 11,9 mln osób.

Transport

Cel szczegółowy II: Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej

W zakresie transportu w Planie zakłada się budowę zintegrowanej i nowoczesnej infrastruktury transportowej, sprzyjającej rozwojowi gospodarczemu. Działania

ukierunkowano na rozwój systemu powiązań drogowych, kolejowych, lotniczych oraz rozwój multimodalnego transportu pasażerskiego, towarowego i logistyki. Poprawa dostępności drogowej, kolejowej i lotniczej będzie prowadzić do wzmocnienia już obecnie konkurencyjnej pozycji regionu.

Wskaźniki monitorowania zagadnień dotyczących transportu wskazują na wysokie zaawansowanie procesów inwestycyjnych w zakresie długości linii kolejowych dostosowanych do prędkości 100 km/h i więcej oraz liczby miast objętych systemem roweru publicznego. Pomimo spadku, wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach multimodalnych utrzymywała się na wysokim poziomie. Stopniowo zwiększał się udział taboru komunikacji miejskiej przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych. Wzrosła również gęstość sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz udział pasażerów obsługiwanych na lotnisku PL Łódź w liczbie pasażerów obsługiwanych ogółem w regionalnych portach lotniczych (bez lotniska im. F. Chopina, CPK oraz PL Radom). Dodatkowo odnotowano zauważalny wzrost liczby elementów dopełniających wyposażenie zintegrowanych węzłów przesiadkowych w MOF.

Infrastruktura techniczna

Cel szczegółowy III: Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej

Dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego regionu i kraju założono rozwój elektroenergetycznych i gazowych sieci przesyłowych, dystrybucyjnych wraz z elementami punktowymi sieci. Wskazano również na rozwój sieci ciepłowniczych w miastach regionu, która przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pyłów oraz gazów. Istotne były także działania zmierzające do rozwoju OZE, rozwoju systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, racjonalizacji gospodarki odpadami oraz rozwoju systemów teleinformatycznych.

Połowa wskaźników monitorowania celu III wskazywała na pozytywne zmiany w zakresie

dostępności do infrastruktury technicznej. W zakresie produkcji energii elektrycznej sukcesywnie wzrastał udział OZE w produkcji energii elektrycznej ogółem. Korzystne zmiany odnotowano również w zakresie wskaźników dotyczących gospodarki mieszkaniowej i komunalnej tj.: udział ludności korzystającej z sieci gazowej ogółem i na obszarach wiejskich, udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich. Na pozytywne zmiany w zakresie gospodarki odpadami wskazywał stopniowy wzrost udziału unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest w ogólnej liczbie odpadów azbestowych. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w miastach oraz udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie z grupy PTMS w ogólnej ilości odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku nie uległy zmianie. Produkcja energii elektrycznej ogółem po wzrostach w ostatnich latach zaliczyła spadek osiągając najniższy jak dotychczas poziom. Po wzroście wartości wskaźnika udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych nie realizował celu. Zmniejszył się udział gospodarstw domowych w zasięgu dostępu do Internetu w liczbie gospodarstw ogółem.

Środowisko przyrodnicze

Cel szczegółowy IV: Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego

W zakresie środowiska przyrodniczego za kluczowe uznano zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego, poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu oraz ograniczanie ryzyka wynikającego z zagrożeń. Działania ukierunkowano m.in. na poprawę jakości powietrza i zasobów wodnych oraz zwiększanie lesistości.

Monitoring realizacji celu przeprowadzono za pomocą 16 wskaźników, pozytywne zmiany odnotowano m.in. w zakresie wskaźników dotyczących ograniczenia zanieczyszczeń powietrza. Sukcesywnie zmniejszała się wielkość całkowitej emisji głównych

zanieczyszczeń, wielkość emisji CO₂ z zakładów szczególnie uciążliwych oraz wielkość emisji liniowej, które spadły poniżej wartości bazowej. Niewielki wzrost wystąpił dla wielkości emisji powierzchniowej, jednak nie wpłynął on znacząco na stopień realizacji celu zgodnie z założeniem. Wskaźnik dotyczący liczby opracowanych miejskich planów adaptacji do zmian klimatu osiągnął zakładany cel, po uchwaleniu planu dla Łodzi. W przypadku wielkości promieniowania na poszczególnych typach terenów w regionie (natężenie i gęstość pola elektromagnetycznego) zaobserwowano niewielki spadek. Pozytywne zmiany wartości zaobserwowano również w odniesieniu do udziału gruntów zrekultywowanych oraz udziału powierzchni terenów zieleni w miastach. Nastąpiła też poprawa sytuacji w odniesieniu do trzech wskaźników: spadła powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji oraz udział długości skontrolowanych odcinków dróg, przy których odnotowywano przekroczenia norm hałasu, wzrosła natomiast liczba zrealizowanych inwestycji o znaczeniu przeciwpowodziowym. Na niezmienionym w stosunku do roku bazowego poziomie pozostawały 4 wskaźniki: poziom lesistości, liczba uchwał podjętych w sprawie powołania lub weryfikacji Obszarów Chronionego Krajobrazu, udział systemu obszarów prawnie chronionych oraz liczba zrealizowanych projektowanych zbiorników wodnych. Nie odnotowano poprawy wskaźnika dotyczącego udziału JCWP w dobrym stanie w łącznej ilości JCWP.

Dziedzictwo kulturowe

Cel szczegółowy V: Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym

Zachowanie materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego w jak najbardziej kompletnym i autentycznym stanie ma kluczowe znaczenie dla utrwalania tradycji regionalnej i uwypuklenia różnorodności jej charakterystycznych atrybutów. W Planie założono, że ochronie różnorodności i cech specyficznych dziedzictwa będzie służyć tworzenie gminnych ewidencji zabytków

i katalogów budownictwa regionalnego. Natomiast podniesieniu skuteczności działań na rzecz zachowania jego zasobów służyć będzie tworzenie opracowań analitycznych i dokumentów programowych.

Monitoring realizacji celu szczegółowego V prowadzony był na podstawie 2 wskaźników. Prowadzono działania na rzecz zapewnienia ochrony prawnej dziedzictwa kulturowego regionu łódzkiego, dzięki czemu zwiększyła się liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego. Wzrosła również liczba tradycyjnych produktów regionalnych wpisanych na listę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, która przewyższa znacznie zakładany trend.

Turystyka i rekreacja

Cel szczegółowy VI: Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej

W kontekście kształtowania turystycznego wizerunku regionu działania przewidziane w Planie ukierunkowano na wykorzystanie endogenicznego potencjału dolin rzecznych Pilicy, Warty i Bzury oraz Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi, w tym na rozwój różnorodnych form turystyki, rozwój systemu szlaków turystycznych oraz budowanie rozpoznawalnej marki turystycznej. W województwie zanotowano niewielki wzrost liczby miejsc noclegowych w skategoryzowanych obiektach hotelarskich. Liczba produktów turystycznych z certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej pozostała na niezmiennym poziomie.

Krajobraz i ład przestrzenny

Cel szczegółowy VII: Region o krajobrazie wysokiej jakości

W Planie założono, że przestrzeń będzie kształtowana w sposób świadomy i zrównoważony, z poszanowaniem wartości dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Dotyczy to również niwelowania negatywnych skutków działalności człowieka w krajobrazie. Przyjęto, że ochrona i wzmacnianie walorów

krajobrazu przyrodniczego ma polegać głównie na ograniczeniu ingerencji w tereny o cechach naturalnych. Jedną z najistotniejszych zasad kształtowania ładu przestrzennego jest ograniczanie rozpraszania zabudowy. Przyjęto, że na odczucie ładu przestrzennego istotny wpływ ma także poprawna kompozycja krajobrazu w miejscach o znacznej ekspozycji widokowej. Wskaźniki monitorowania ładu przestrzennego dotyczyły liczby obowiązujących „uchwał reklamowych” oraz katalogu lokalnych form architektonicznych. W odniesieniu do pierwszego wskaźnika jego wartość pozostawała na niezmiennym poziomie. W ramach utworzenia katalogu form architektonicznych opracowano 3 specjalistyczne katalogi lokalnych form architektonicznych¹⁷, nie powstał jednak katalog dla całego województwa.

Obronność i bezpieczeństwo publiczne

Cel szczegółowy VIII: Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego

W ramach tego celu nie przewidziano wskaźników monitorowania.

Obszary funkcjonalne

Cel szczegółowy IX: Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego

W ramach tego celu nie przewidziano wskaźników monitorowania.

Podsumowanie

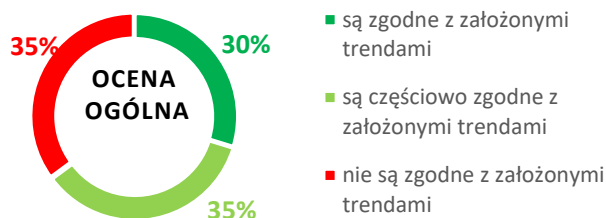
Ocena zmiany wartości wskaźników monitorowania poszczególnych celów wskazuje, że aż 65% wskaźników osiągało wartości zgodne lub częściowo zgodne z przyjętymi założeniami. Największą zgodność realizacji celów z założeniami Planu osiągnięto dla celu V. Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym oraz celu II. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej. Wysoki poziom realizacji osiągnięty został również w zakresie celu IV

¹⁷ Na potrzeby Audytu krajobrazowego województwa łódzkiego stworzono 3 specjalistyczne opracowania: Katalog Lokalnych Form Architektonicznych w obrębie krajobrazów typu wielkomiejskiego

wyznaczonych w granicach miasta Łodzi i Piotrkowa Trybunalskiego oraz Katalog Lokalnych Form Architektonicznych dla wybranych krajobrazów w powiecie poddębickim.

Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego.

Procentowy udział wskaźników według oceny kierunku zmiany wskaźnika.

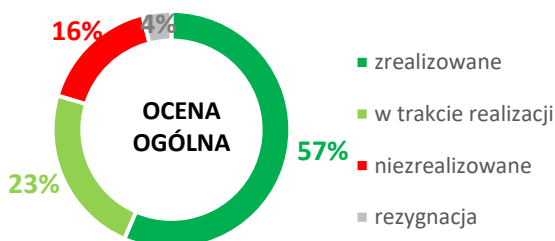

Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego i Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi ujętych zostało 177 inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Analiza realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w ramach poszczególnych obszarów tematycznych wykazała, że zrealizowanych lub w trakcie realizacji było aż 80% z nich (141 ze 177), w tym zrealizowanych zostało 100 zadań (57% ogółu inwestycji), a w trakcie realizacji było 41 inwestycji (23%). Kolejne 29 inwestycji celu publicznego czekało na rozpoczęcie realizacji (16%), a w przypadku 7 zrezygnowano z ich realizacji (4%).

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym według stanu zaawansowania [stan na grudzień 2024].

Tak znaczący stopień realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym był wynikiem dobrej współpracy władz województwa oraz władz lokalnych przy realizacji projektów obejmujących, m.in. rozbudowę obiektów służby zdrowia, edukacji i kultury, inwestycje

w transport oraz infrastrukturę – energetykę, ograniczenie niskiej emisji, gospodarkę odpadami i kanalizację, rewitalizację i turystykę czy inwestycje przeciwpowodziowe. Najwięcej inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym w ciągu analizowanego okresu zrealizowano w zakresie dziedzictwa kulturowego. Były to głównie projekty dotyczące rewitalizacji budynków oraz najstarszych, historycznych części miast, a także projekty ukierunkowane na wzbogacenie oferty muzeów poprzez m.in. modernizację budynków oraz rozbudowę pozostałych obiektów kultury.

Największym stopniem realizacji charakteryzowały się inwestycje w zakresie turystyki i rekreacji (100%), osadnictwa – zrealizowano 91%, z kolei w trakcie realizacji było 9% inwestycji tego typu, dziedzictwa kulturowego – zrealizowano 83% inwestycji, a 12% było w trakcie realizacji, infrastruktury technicznej – zrealizowano 50%, a 35% było w trakcie realizacji oraz transportu – zrealizowano 44% inwestycji, a 35% było w trakcie realizacji. Największą liczbę zadań w trakcie realizacji odnotowano w obszarze transportu (23) i dotyczyły one w większości prac przy liniach kolejowych oraz drogach wojewódzkich. Pomimo zakończenia budowy głównych elementów zachodniej obwodnicy Łodzi (S14), inwestycja nadal jest w trakcie realizacji m.in. z uwagi na trwające prace koncepcyjne dotyczące rozbudowy węzła „Emilia” i przedłużenia drogi S14 do D91 w miejscowości Słowik. Obecnie trwają także prace nad dużym projektem tramwajowym w Łodzi obejmującym modernizację torowisk i zajezdni oraz zakupem nowoczesnego taboru. Są to w dużej mierze inwestycje związane z realizacją nowych bądź przebudową istniejących dojazdów do węzłów na drogach szybkiego ruchu na obszarze Łodzi oraz pojedynczych projektów kolejowych i rozbudowy dróg wojewódzkich.

Zadania Samorządu Województwa Łódzkiego wykonywane za pośrednictwem Biura Planowania Regionalnego Województwa Łódzkiego¹⁸

Z upoważnienia Zarządu Województwa Łódzkiego wydano w 2024 r.:

- 88 wniosków do zawiadomień o przystąpieniu do opracowania planów ogólnych gmin (art. 13i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 253 wnioski do zawiadomień o przystąpieniu do opracowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian (art. 17 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 2 postanowienia uzgadniające (w trybie przepisów art. 106 Kpa) projekty zmian studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (art. 11 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 246 postanowień uzgadniających (w trybie przepisów art. 106 Kpa) do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian (art. 17 pkt 6 lit. b (tiret pierwsze i tiret dziewiąte), ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 170 opinii (w trybie przepisów tzw. „spec ustaw”) dotyczących realizacji inwestycji drogowych, inwestycji w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (art. 11b ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych; art. 6 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r.

o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych).

Z upoważnienia Marszałka Województwa Łódzkiego wydano:

- 8 uzgodnień (w trybie przepisów art. 106 Kpa) decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym zlokalizowanych na terenach zamkniętych (art. 53 ust. 4 pkt 10 i 10a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 39 uzgodnień (w trybie przepisów art. 106 Kpa) decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, w tym zlokalizowanych na terenach zamkniętych (art. 51 ust.1 pkt 1 i art. 53 ust. 4 pkt 10 i 10a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 1 opinię do wniosku o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowych (art. 9o ust. 3 pkt 4 lit. g ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym),
- 2 opinie do projektów uchwał dotyczących zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń (art. 37b ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Ponadto przygotowano 16 opinii Zarządu Województwa Łódzkiego i/lub Marszałka Województwa Łódzkiego do wniosków (lub ich zmian) o ustalenie lokalizacji 12 inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (art. 7 ust. 12 pkt 11 i pkt 21 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących).

W 2024 r. wydano ogółem 825 wniosków, opinii i postanowień z upoważnienia Marszałka i Zarządu Województwa Łódzkiego oraz zarejestrowano ogółem 421 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

¹⁸ Do 31 grudnia 2024 r. Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi

Planowanie przestrzenne na poziomie lokalnym

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest nadal podstawowym dokumentem, kreującym w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania gminy. W województwie łódzkim wszystkie gminy posiadają ten dokument. W 2024 r. zaktualizowano 15 studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin¹⁹. W dniu 24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która wprowadziła istotne zmiany w planowaniu przestrzennym, szczególnie na poziomie lokalnym. Do jednej z najważniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie planu ogólnego gminy, który będzie aktem prawa miejscowego – to znaczy, że w przeciwieństwie do studium – będzie posiadał moc prawną. Na mocy obowiązujących przepisów, gminy są zobligowane do opracowania planów ogólnych do 30 czerwca 2026 r. Oznacza to, że od 1 lipca 2026 r. bez planu ogólnego gminy co do zasady nie będzie możliwości uchwalenia nowego lub zmiany obowiązującego planu miejscowego. Ponadto wg art. 59 ust. 3 wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego będzie możliwe, jeżeli w danej gminie wszedł w życie plan ogólny gminy. W 2024 r. do Biura Planowania Regionalnego Województwa Łódzkiego wpłynęły 92 zawiadomienia dotyczące przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy.

W celu ustalenia przeznaczenia terenów, w tym inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów zagospodarowania i zabudowy, gminy sporządzają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W 2024 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego opublikowano 248 uchwał w sprawie przyjęcia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Stopień pokrycia terenu gminy planami miejscowymi jest znacznie zróżnicowany, całkowite (100%) pokrycie planistyczne występowało jedynie w 36 gminach. Nadal istnieją jednostki administracyjne, które nie uchwaliły żadnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (6 gmin).

Audyt krajobrazowy

W 2024 r. Województwo Łódzkie nie miało Audytu krajobrazowego, którego opracowanie – co najmniej raz na 20 lat – deleguje na samorząd województwa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Termin uchwalenia Audytu określony został na 3 lata od wejścia w życie rozporządzenia ws. Sporządzania audytów krajobrazowych, tj. od dnia 11 stycznia 2019 r. (rozporządzenie zmieniono w dniu 19 października 2022 r.). Mimo kilkukrotnych na przestrzeni tych lat ponagleń ze strony Wojewody Łódzkiego ówczesny Zarząd nie przedsięwziął odpowiednich kroków mających na celu koordynację procesu, a jego bierna postawa – w połączeniu ze stopniem jego złożoności – doprowadziła do opóźnienia procedur konsultacji, a w konsekwencji niedotrzymania terminu na opracowanie Audytu.

W II połowie 2024 r. zintensyfikowano prace nad Audytem krajobrazowym pozwalające na skierowanie w styczniu 2025 r. projektu dokumentu do konsultacji społecznych.

Rolnictwo

Wsparcie dla sołectw

W 2024 r. Województwo Łódzkie przekazało wsparcie na realizację inwestycji zgłaszanych w sołectwach w wysokości **38,507 mln zł** w ramach 3 programów: „Sołectwo na plus”, „Infrastruktura sołecka na plus” oraz Świetlica sołecka na plus”. Realizacja programów służyła zwiększeniu zaangażowania mieszkańców sołectw naszego województwa do

¹⁹ Pominęto studia, które zostały unieważnione Rozstrzygnięciem Nadzorczym Wojewody Łódzkiego.

podejmowania inicjatyw mających na celu polepszenie jakości życia i zwiększeniu integracji. Programy te nie tylko wzmocniły rolę Sołectwa, ale także umożliwiły Samorządowi Województwa Łódzkiego zapoznanie się z potrzebami mieszkańców obszarów wiejskich. Zaangażowanie mieszkańców obszarów wiejskich województwa znalazło potwierdzenie w ilości nadesłanych zgłoszeń – wpłynęło ich ponad dwa tysiące. Głównym celem projektów było wspieranie i promowanie inicjatyw lokalnej społeczności, pobudzanie aktywności mieszkańców oraz budowanie świadomości obywatelskiej i tożsamości lokalnej a także poprawa infrastruktury w sołectwach:

- „Sołectwo na plus” to program, który dawał możliwość składania projektów wszystkim sołectwom z terenu województwa łódzkiego. W ramach programu można było uzyskać dotację do 15 000 zł na realizację projektu w wybranej miejscowości. Projekty wpisywały się w szeroką gamę tematów takich jak budowa i modernizacja ogólnodostępnych miejsc rekreacji - placów zabaw, siłowni zewnętrznych, boisk, remonty świetlic wiejskich i ich wyposażenie oraz wielu innych dziedzin dotyczących zadań własnych gmin określonych w ustawie o samorządzie gminy. Kwota 19,781 mln zł przyznanych dotacji pozwoliła na dofinansowanie 1 323 projektów.
- „Infrastruktura sołecka na plus”, to program, dzięki któremu w sołectwach zrealizowane zostały innowacyjne projekty inwestycyjne. W ramach programu można było uzyskać wsparcie wysokości do 100 000 zł. Projekty zgłoszone w ramach naboru „Infrastruktura sołecka na plus” dotyczyły tematyki z zakresu ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, zieleni gminnej i zadrzewień oraz budowy i modernizacji gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Dzięki środkom w wysokości 8,786 mln zł możliwe było udzielenie wsparcia dla 89 projektów.
- „Świetlica sołecka na plus”, to program, dzięki któremu w sołectwach mogły powstać nowe obiekty pełniące funkcje świetlicy wiejskiej.

W ramach programu można było uzyskać wsparcie w wysokości do 200 000 zł na budowę lub zakup i montaż nowych świetlic sołeckich (kontenerowych i drewnianych). Dzięki środkom w wysokości 9,940 mln zł udzielono wsparcia finansowego na realizację 50 projektów.

Wsparcie propagowania żywności wysokiej jakości i produktów tradycyjnych oraz aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich

W 2024 r. Zarząd Województwa Łódzkiego w ramach pierwszego otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Województwa Łódzkiego z zakresu podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej pn. „Propagowanie produktów tradycyjnych i dziedzictwa kulinarnego jako elementu świadomości kulturowej” przyznał dla 197 organizacji (głównie kół gospodyń wiejskich) kwotę **1,935 mln zł** (maksymalna kwota dofinansowania dla zadania wynosiła 10 000 zł). Uzyskana przez beneficjentów dotacja wynosiła 100 % całkowitych kosztów realizacji zadania i można ją było przeznaczyć na doposażenie organizacji w sprzęt i przedmioty niezbędne do kultywowania i przekazywania tradycji kulinarnych.

Dotacje dla stowarzyszeń zrzeszających działkowców na zadania związane z ochroną gruntów rolnych na terenach Rodzinnych Ogródków Działkowych

Zarząd Województwa Łódzkiego udzielił z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2024 dotacje dla stowarzyszeń ogrodowych prowadzących rodzinne ogrody działkowe w ramach projektu „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”. Dotację udzielono **36** rodzinnym ogrodom działkowym na łączną kwotę **1,071 mln zł**. Dotacje zostały przeznaczone na realizację zadań zmierzających do rekultywacji gruntów rolnych dzięki nasadzeniu roślinności, polepszeniu zdolności produkcyjnej gruntów rolnych i ułatwieniu ich uprawy poprzez rozwój

infrastruktury oraz ochrony gruntów rolnych poprzez tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi bioróżnorodności.

Pomoc na działania w zakresie gospodarki wodnej

W ramach przedsięwzięć mających na celu: przeciwdziałanie zjawisku suszy, racjonalne gospodarowanie wodami, dbanie o zasoby wodne oraz właściwą regulację stosunków wodnych w glebie, Samorząd Województwa Łódzkiego, w 2024 r. przeznaczył środki finansowe na wsparcie działań podejmowanych przez spółki wodne i jednostki samorządu terytorialnego, poprzez:

- przyznanie pomocy finansowej 66 spółkom wodnym w łącznej kwocie **3,079 mln zł**.
W ramach otrzymanych dotacji spółki wodne wykonały konserwację rowów melioracyjnych na długości ok 350 000 metrów bieżących. Zakres prowadzonych przez spółki wodne prac obejmował m.in.: konserwację kanałów i rowów, polegającą na odmulaniu dna cieków wodnych wraz z plantowaniem urobku, oczyszczanie z namułu przepustów rurowych i wylotów drenarskich, wykaszanie oraz usuwanie roślinności ze skarp i dna rowów, karczowanie skarp i dna rowów wraz z usuwaniem pozostałości po karczowaniu, naprawę uszkodzonych umocnień dna i skarp rowów, naprawianie budowli wodno-melioracyjnych związanych funkcjonalnie z rowami tj. mostków, przepustów, wylotów drenarskich,
- udzielanie pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych w zakresie programu pn. „Renowacja zbiorników wodnych”. W ramach naboru (dotyczącego modernizacji zbiorników małej retencji w celu zapobiegania skutkom suszy) wpłynęło 38 wniosków. Po ich weryfikacji i ocenie merytorycznej wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego przyznano pomoc finansową w łącznej kwocie **5,159 mln zł**. W ramach zaplanowanych robót wykonano renowacje zbiorników wodnych, a zakres

prowadzonych prac obejmował m.in: zwiększenie pojemności zbiorników (poprzez czyszczenie, pogłębienie, odmulenie), kształtowanie skarp, przebudowę oraz wymianę urządzeń hydrotechnicznych funkcjonalnie związanych ze zbiornikiem.

- udzielenie wsparcia Gminie Grabów z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Środki w kwocie **550 000 zł** pozwoliły na zabezpieczenie przed zalewaniem obszaru gminy znajdującego się w dolinie rzeki Ner, co przyczyniło się do poprawy warunków dla funkcjonowania rolnictwa w tym regionie.

System monitoringu suszy rolniczej

W 2024 Województwo Łódzkie po raz drugi przystąpiło do realizacji programu „Wsparcie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej”, który ma na celu umożliwienie zagęszczenia sieci stacji meteorologicznych na terenie województwa łódzkiego stanowiących uzupełnienie krajowej sieci stacji meteorologicznych pracujących w Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej (SMSR) obsługiwanym przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach („IUNG-PIB”). Zwiększenie dokładności określania pomiarów da możliwość dokładniejszego śledzenia i analizowania warunków pogodowych, co w konsekwencji zdecydowanie poprawi precyzjność wyznaczania granic obszarów objętych suszą rolniczą.

W uzgodnieniu z IUNG-PIB zostały wytypowane optymalne lokalizacje w gminach, na obszarze, których zlokalizowano nowe stacje meteorologiczne w celu uzupełnienia tzw. „białych plam” w istniejącej sieci stacji meteorologicznych w naszym województwie. System zawiera aplikacje komputerowe integrujące dane meteorologiczne potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb. Umożliwia rolnikom wiarygodne dokumentowanie wpływu braku wody na spadek plonów. Ponadto służy do ostrzegania przed

zagrożeniami atmosferycznymi, co poprawia bezpieczeństwo mieszkańców regionu. Stacje meteorologiczne wykonują pomiary: opadu atmosferycznego, usłonecznienia, temperatury gruntu, temperatury powietrza, ciśnienia atmosferycznego, prędkości i kierunku wiatru. W ramach programu 11 gminom z terenu województwa łódzkiego przekazano **973 000 zł** z przeznaczeniem na zakup i montaż automatycznych stacji meteorologicznych wraz z urządzeniem ogródka meteorologicznego.

Ochrona gruntów rolnych i leśnych

W ramach prowadzenia spraw związanych z finansowaniem zadań określonych w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ze środków budżetu Województwa Łódzkiego, pochodzących z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, w drugiej połowie 2024 r. dofinansowano budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

Dofinansowanie otrzymały wszystkie gminy i powiaty, które zgłosiły zapotrzebowanie. Samorządy gminne i powiatowe mogły składać wnioski o dofinansowanie wykonania ciągu komunikacyjnego stanowiącego drogę lub kilka połączonych ze sobą fragmentów dróg, na których roboty realizowane są w sposób nieprzerwany. Koszty kwalifikowane obejmowały roboty drogowe prowadzone na długości do 1,5 km, na całej szerokości jezdni, wykonanej w dowolnej technologii wraz z innymi robotami bezpośrednio związanymi, a w szczególności rowami, przepustami i zjazdami.

Dofinansowanie wynosiło do 60% udokumentowanych przez Wnioskodawcę kosztów kwalifikowanych zadania.

W 2024 r. wykonano 65 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych, na które przekazano, dla 88 samorządów, **21,306 mln zł** dofinansowania.

W 2024 r. przyznano dofinansowania dla 8 powiatów na zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych, na kwotę **205 000 zł**. Przyznano także dofinansowanie dla 2 powiatów na zadania związane

z wykonaniem dokumentacji i ekspertyz z zakresu ochrony gruntów rolnych w łącznej kwocie ponad **97 000 zł**.

W zakresie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych:

- wydano 26 decyzji administracyjnych dotyczących zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych, niestanowiących własności Skarbu Państwa, na cele nierolnicze i nieleśne;
- zaopiniowano i przekazano w formie postanowień Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi 13 wniosków wójtów i burmistrzów w sprawie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne klas I-III na cele nierolnicze,
- zaopiniowano i przekazano, w formie postanowień, Ministrowi Klimatu i Środowiska 3 wnioski wójtów i burmistrzów, dotyczących zmiany przeznaczenia gruntów leśnych, stanowiących własność Skarbu Państwa.

W zakresie udzielania ulg w spłacie należności, naliczanych na rzecz budżetu województwa z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, wynikających z decyzji starostów zezwalających na takie wyłączenie, na wniosek organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego wydano 109 decyzji umarzających bądź rozkładających na raty należności związane z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji, pod realizację inwestycji o charakterze użyteczności publicznej bądź zmierzających do osiągnięcia celów publicznych.

Program Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego

W 2024 r. dofinansowano Program Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego, mając na celu ochronę rolników przed nieuczciwą konkurencją we wdrażaniu postępu odmianowego. Program Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego jest prawnie umocowanym unikatowym systemem doświadczalnym nadzorowanym przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej. Za realizację doświadczeń w naszym

rejonie odpowiada Łódzki Zespół Wojewódzki Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego, powołany przez Dyrektora Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, Marszałka Województwa Łódzkiego i Prezesa Izby Rolniczej Województwa. W ramach programu zostały przeprowadzone badania oceny cech rolniczo – użytkowych (plon, odporność na choroby, wilgotność i masa tysiąca ziaren), zgodnie z metodyką badań stosowanych przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej dla odmian roślin uprawnych ustalonych przez Wojewódzki Zespół ds. Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego. Efektem realizacji zadania jest uzyskanie obiektywnej informacji o wartości gospodarczej odmian roślin uprawnych kierowanych do użytkowników w celu poprawy efektywności gospodarowania rolników, wzrostu plonów poprzez właściwy dobór odmian do warunków glebowo-klimatycznych województwa. Na podstawie zebranych wyników został sporządzony rejestr odmian roślin uprawnych (zboża ozime) zalecanych do uprawy na terenie województwa łódzkiego. Na ten cel w 2024 r. przeznaczono **150 000 zł**.

Działalność w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego – ochrona pszczół

W ramach konkursu dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie powierzono realizację zadania z zakresu działalności w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego pn. „Chrońmy pszczoły jako czynnik rozwoju przyrody” Wojewódzkiemu Związkowi Pszczelarzy w Łodzi. Środki publiczne przeznaczone na realizację zadania w niniejszym konkursie stanowiły kwotę **1 mln zł**. Celem zadania publicznego było utrzymanie zdrowotności oraz liczebności rodzin pszczelich poprzez wsparcie zakupu pokarmów z ziołami i/lub prebiotykami-witaminami dla

pszczół oraz przerobu wosku pszczelego na węzę i poprawy warunków fitosanitarnych w pasiece. W ramach realizacji przedsięwzięcia zakupiono pokarm pszczeli w postaci ciasta pszczelego z ziołami w ilości ponad 166 tys. kg oraz przerobiono wosk pszczeli na węzę w ilości ponad 18 tys. kg. W zadaniu wzięło udział ok. 3 250 pszczelarzy z województwa łódzkiego co pozwoliło wesprzeć ok. 80 tys. rodzin pszczelich.

Gospodarka rybacka

W ramach realizacji zadań (zadania zlecone z zakresu administracji rządowej):

- dokonano oceny wypełniania obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w 5 obwodach rybackich województwa łódzkiego za lata 2015-2019 (ocena za pięć lat),
- udzielono 6 zezwoleń na odstępstwa od zakazów przewidzianych ustawą o rybactwie śródlądowym w szczególnie uzasadnionych przypadkach połowów ryb do celów naukowo-badawczych oraz inwentaryzacyjnych w obwodach rybackich,
- rozpoczęto dokonanie 6 ocen wypełniania obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodach rybackich województwa łódzkiego za lata 2018-2022.

Zezwolenia na usuwanie drzew i krzewów

Na podstawie art. 83a ust. 1 i art. 90 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody marszałek województwa jest organem właściwym do rozpatrywania spraw dotyczących wydawania zezwoleń na usuwanie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości, będących własnością gminy (z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu lub wpisanych do rejestru zabytków), jeśli prezydent miasta na prawach powiatu sprawuje funkcję starosty (w województwie łódzkim taka sytuacja występuje na terenie trzech miast na prawach powiatu, tj. Łodzi, Piotrkowa Trybunalskiego oraz Skierniewic). W 2024 r. wydano 450 decyzji związanych z prowadzeniem postępowań administracyjnych, dotyczących udzielania zezwoleń na usuwanie

drzew i krzewów w odniesieniu do nieruchomości będących własnością Gminy Miasta Łódź, Gminy Miasta Skierniewice i Gminy Miasta Piotrków Trybunalski. Przed opracowaniem każdej decyzji w sprawie wydania zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów przeprowadzane są oględziny terenowe, podczas których weryfikowane są informacje podawane we wnioskach, dotyczące m.in. lokalizacji drzew lub krzewów, obwodów pni drzew, powierzchni zajmowanej przez krzewy. Oceniany jest także stan zdrowotny drzew i krzewów, ich wartość przyrodnicza, wartość kulturowa i walory krajobrazowe oraz dostępność miejsc do wykonania nasadzeń zastępczych. Ponadto przeprowadzane oględziny mają także na celu sprawdzenie czy w obrębie wnioskowanych do usunięcia drzew lub krzewów występują gatunki chronione roślin, zwierząt i grzybów. W przypadku drzew (z wyłączeniem obcych gatunków topoli) znajdujących się w pasach drogowych dróg publicznych, Marszałek Województwa Łódzkiego współpracuje z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi.

Szkody łowieckie

W 2024 r. w zakresie szkód łowieckich dokonano oględzin oraz szacowania ostatecznego 264 szkód łowieckich, wyrządzonych przez dziki i sarny na terenach niewchodzących w skład obwodów łowieckich oraz wyrządzonych przez łosie na terenach obwodów łowieckich polnych na kwotę **2,379 mln zł**. Wydano 5 decyzji zezwalających na odstępstwa od płoszenia zwierząt łownych.

Szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzęta łowne (jelenie, daniela, sarny, dziki) na terenach niewchodzących w skład obwodów łowieckich

Szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzęta łowne (jelenie, daniela, sarny, dziki) na terenach niewchodzących w skład obwodów łowieckich	
Powierzchnia zredukowana uszkodzonych upraw	176 ha
Wysokość wypłaconych odszkodowań	1 097 952 zł

Szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną (łosie) na terenach obwodów łowieckich polnych

Szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną (łosie) na terenach obwodów łowieckich polnych	
Powierzchnia zredukowana uszkodzonych upraw	57 ha
Liczba uszkodzonych drzew	6 493 sztuk
Wysokość wypłaconych odszkodowań	1 281 568 zł

Ilość szkód łowieckich z podziałem na gatunek zwierzyny

Ilość szkód łowieckich z podziałem na gatunek zwierzyny	
Gatunek zwierzyny	Ilość szkód
Dzik	152
Łoś	98
Sarna	3
Sarna i dzik	11

Afrykański Pomór Świń – przeciwdziałanie

W 2024 r. podjęto działania mające na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się ASF poprzez udzielenie przez Województwo Łódzkie dla Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach (ŁODR), dotacji podmiotowej w wysokości **150 000 zł**. W ramach tej dotacji ŁODR przeprowadził 10 szkoleń dla rolników – producentów trzody chlewnej z zakresu bioasekuracji i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF). Szkolenia odbyły się w powiecie: kutnowskim, zgierskim, piotrkowskim, wieluńskim, łowickim, skierniewickim oraz radomszczańskim. Szkolenia merytoryczne przeprowadzili powiatowi lekarze weterynarii bądź inspektorzy – lekarze weterynarii z Powiatowych Inspektoratów Weterynaryjnych (PIW). Tematyka szkoleń prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii dotyczyła między innymi: przeprowadzania kontroli w gospodarstwie, objawów ASF, postępowania z padłymi świniami, oporności wirusa ASF na

warunki środowiska oraz czynniki fizyczne i chemiczne, zasad bioasekuracji w strefach ASF oraz zasad sporządzania Planów Bezpieczeństwa Biologicznego. W niektórych szkoleniach brali udział lokalni burmistrzowie i wójtowie, co świadczy o niekwestionowanej potrzebie i znaczeniu dla organizowania takich spotkań w sytuacji zagrożenia stad trzody chlewnej przez ASF. W ramach szkoleń dla hodowców trzody chlewnej przeprowadzona została dystrybucja materiałów szkoleniowych w postaci 500 szt. pakietów bioasekuracyjnych.

Klimat i środowisko

Ochrona przed hałasem

Sejmik Województwa Łódzkiego w 2024 r. przyjął „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa łódzkiego”. Głównym celem programu jest ograniczenie uciążliwości akustycznej. Opracowanie programów ochrony środowiska przed hałasem jest zadaniem zleconym samorządom województw z zakresu administracji rządowej. Za realizację działań wskazanych w Programie odpowiedzialni są zarządzający głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi i głównymi lotniskami oraz prezydenci miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 000. Po raz pierwszy Program został opracowany w nowej formule na podstawie strategicznych map hałasu opartych na metodyce obliczeń CNOSSOS-EU oraz z wykorzystaniem wskaźników zdrowotnych określających stopień uciążliwości hałasu.

Ochrona powietrza

Z zakresu ochrony powietrza w 2024 r.:

- opracowano sprawozdania z realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka i strefy łódzkiej za rok 2023, które zostały przedłożone Ministrowi Klimatu i Środowiska oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Łodzi,
- opublikowano w Portalu Jakości Powietrza Województwa Łódzkiego (strona internetowa www.powietrze.lodzkie.pl) 16 powiadomień

Inspekcji Ochrony Środowiska dotyczących ryzyka lub wystąpienia przekroczenia poziomów substancji w powietrzu na obszarze województwa łódzkiego,

- przeprowadzono prezentację pt. „Na pewno wiesz czym oddychasz?” dotyczącą jakości powietrza podczas dwóch spotkań z mieszkańcami województwa łódzkiego, zorganizowanych w Zduńskiej Woli i Poddębicach.

Gospodarka odpadami

W ramach gospodarki odpadami opracowano „Sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 oraz Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031 za lata 2020-2022”. W sprawozdaniu dokonano analizy zmian w gospodarce odpadami i oceny stanu realizacji działań i celów ujętych w Planie gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 oraz w Planie gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031. Dokument został przedłożony Ministrowi Klimatu i Środowiska.

Opracowano projekt „Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2025-2030 z uwzględnieniem lat 2031-2036” wraz z załącznikami: Planem inwestycyjnym, Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego oraz Prognozą oddziaływania na środowisko. Obecnie trwają konsultacje projektu Planu.

Projekt „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”

W ramach projektu „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”, zrealizowano następujące działania:

- kampania edukacyjna z zakresu edukacji przyrodniczej, która skierowana była do dorosłych mieszkańców województwa i obejmowała łącznie 32 spotkania składające się z dwóch części: prelekcyjnej i warsztatowej. W ramach prelekcji uczestnicy zdobywali wiedzę z zakresu ogrodów

- biocenotycznych oraz hortiterapii, czyli wykorzystania ogrodnictwa do poprawy kondycji fizycznej, psychicznej, społecznej i poznawczej człowieka. Uczestnicy dowiadywali się w jaki sposób aranżować swoje ogrody, by jak najpełniej czerpać z pozytywnego wpływu natury. Podczas spotkań prelegent zachęcał do obserwacji przyrody, spacerów, leśnych kąpiei, a także do czynnego zaangażowania w działania ogrodnicze. Część warsztatowa polegała z kolei na samodzielnym tworzeniu tabliczek florenckich, czyli ekologicznych zawieszek z wosku pszczelego lub sojowego, masła shea, suszonych roślin, owoców i olejków eterycznych,
- festiwal Ogródniczy „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”, który odbył się w dniu 8 czerwca 2024 r. w ogrodzie przy Pałacu Radziwiłłów w Nieborowie. Festiwal miał na celu promocję potencjału przyrodniczego województwa i branży ogrodniczej w połączeniu z edukacją przyrodniczą i ekologiczną oraz integrację mieszkańców województwa łódzkiego. W trakcie festiwalu odbył się kiermasz ogrodniczy podczas którego uczestnicy mieli możliwość zakupu roślin i sadzonek od lokalnych producentów, konferencja popularno-naukowa, a strefa warsztatowa dała możliwość wzięcia udziału w wielu warsztatach i konkursach związanych z tematyką ekologiczną i przyrodniczą. Całość zakończył koncert wieczorny z udziałem artystów Filharmonii Łódzkiej,
 - Wojewódzki Konkurs Fotograficzny, którego celem było uchwycenie piękna i różnorodności krajobrazów regionu w kontekście zmieniających się pór roku. Konkurs podzielony był na cztery edycje – wiosenną, letnią, jesienną i zimową i miał za zadanie ukazać fascynującą zmienność przyrody dając uczestnikom możliwość odkrycia nowego oblicza dobrze znanych miejsc w różnym świetle i atmosferze. Konkurs był skierowany do wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego. Nagrodą dla każdego z laureatów był

- voucher na indywidualny, stacjonarny kurs fotografii przyrodniczej,
- udzielono pomocy finansowej dla 29 jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego na dofinansowanie zadań w zakresie rozwoju zielonej infrastruktury, w ramach projektu „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski” - „Ogrody przyjazne naturze” na 2024 r. Celem projektu było tworzenie, ochrona i poprawa jakości obszarów zieleni publicznej przyczyniających się do łagodzenia negatywnych skutków zmian klimatu poprzez zwiększenie powierzchni terenów zielonych, zwiększenie ilości i różnorodności roślin w przestrzeniach publicznych, tworzenie warunków sprzyjających ochronie i rozwojowi bioróżnorodności, tworzenie warunków wspomagających utrzymanie obszarów zielonych,
 - zakupiono materiały promocyjne celem popularyzacji działań pro klimatycznych i pro środowiskowych wśród uczestników spotkań, konferencji oraz innych organizowanych wydarzeń. Ich dystrybucja pozwoliła na utrwalenie przekazu o konieczności działań na rzecz klimatu, jednocześnie wpływając na budowanie pozytywnego wizerunku Województwa Łódzkiego, które wspiera ekologiczne i klimatyczne postawy i rozwiązania.

Upowszechnianie postaw i zachowań proekologicznych

Samorząd Województwa Łódzkiego, kontynuując działania związane z upowszechnianiem postaw i zachowań proekologicznych wśród mieszkańców województwa łódzkiego, prowadził akcje dotyczące edukacji ekologicznej, w tym zakresie:

- zorganizowano „VI Wojewódzki Konkurs Ekologiczny „DBAM O ŚRODOWISKO W ŁÓDZKIEM” pn. „Jestem świadomym konsumentem””. VI Wojewódzki Konkurs Ekologiczny był skierowany do dzieci oraz młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu województwa

łódzkiego. Celem Konkursu była edukacja ekologiczna i podniesienie poziomu wiedzy uczniów z terenu województwa poprzez ukazanie przejawów konsumpcjonizmu w wielu aspektach życia codziennego współczesnego pokolenia, jako jednej z głównych przyczyn degradacji środowiska oraz ukazania działań lub rozwiązań przyczyniających się do dbania o środowisko poprzez minimalizowanie nadmiernej konsumpcji. W wyniku oceny i analizy 828 prac Komisja Konkursowa wyłoniła 9 laureatów i przyznała 6 wyróżnień.

Uroczyste podsumowanie konkursu odbyło się w dniu 25 listopada 2024 r. Dodatkowo przyznano nagrody dla szkół, z których wybrano laureatów oraz dyplomy i drobne upominki dla każdego uczestnika,

- przygotowano 2 filmy edukacyjne w formie krótkich animacji, każdy o długości 30 sekund, dotyczące działań zmierzających
- do ochrony powietrza oraz realizacji celów uchwały antysmogowej. Pierwszy z filmów ukazywał przyczyny niskiej emisji oraz potrzebę wymiany przestarzałych pieców i tych najniższej klasy, co przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Drugi film informował mieszkańców o konieczności wymiany przestarzałych pieców i tych najniższej klasy na nowsze urządzenia w związku z obowiązkiem wynikającym z uchwały antysmogowej w województwie łódzkim, a w konsekwencji doprowadzi do poprawy stanu zdrowia mieszkańców województwa oraz może wpłynąć na długość ich życia. Animacje zostały wyemitowane na antenach telewizji regionalnych oraz w transporcie Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej,
- 28 września w Opocznie i 6 października w Łodzi odbyły się spotkania warsztatowe o tematyce ekologicznej.

W ramach każdego ze spotkań odbyło się siedem warsztatów dla dorosłych mieszkańców województwa łódzkiego.

Warsztaty odbywały się w plenerze, a ich celem było przekazanie mieszkańcom województwa łódzkiego wiedzy min. z zakresu wykorzystywania odnawialnych

źródeł energii w gospodarstwach domowych, sposobów recyklingu zużytych produktów, tworzenia domowych środków czystości, roli owadów w przyrodzie czy wpływu roślin na jakość powietrza. Uczestnicy warsztatów mieli możliwość poznania zasady funkcjonowania i sposoby wykorzystywania alternatywnych źródeł energii, ponownego używania wykorzystywanych przedmiotów oraz zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, które to przyczyniły się do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie dbałości o środowisko,

- zaprojektowano i założono 2 ogrody hortiterapeutyczne przy Wojewódzkim Wielospecjalistycznym Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi oraz przy Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. M. Skłodowskiej-Curie w Zgierzu,
- zrealizowano 2 zadania w ramach budżetu obywatelskiego na łączną kwotę 76 568,76 zł.

Ochrona przed azbestem

Zweryfikowano 493 sprawozdania podmiotów (gmin, jak również przedsiębiorców) wykorzystujących wyroby azbestowe z terenu województwa łódzkiego. W celu zgromadzenia rzetelnych danych o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest, podejmowane były skuteczne działania wobec samorządów gmin oraz przedsiębiorców w celu terminowego przekazywania, w tym zakresie sprawozdawczości, co skutkowało wysłaniem 201 pism. Ponadto realizując zadania wynikające z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu otrzymano i zatwierdzono 175 gminne raporty roczne za rok 2023, co jest 3 najlepszym procentowym wynikiem w kraju (99%). Na uwagę zasługuje również fakt, że województwo łódzkie znajduje się na 4 miejscu dotyczącym ogólnej masy posiadanych wyrobów azbestowych co świadczy o dużej liczbie wyrobów azbestowych, ale również o dobrze przeprowadzonych inwentaryzacjach przez gminy.

Postępowania administracyjne

W ramach postępowań administracyjnych

wszczęto 3 postępowania dotyczące egzekucji niepieniężnej. W roku 2024 prowadzonych było łącznie 16 postępowań egzekucyjnych zobowiązań o charakterze niepieniężnym, w ramach których wystawiono 3 upomnienia, 9 tytułów wykonawczych oraz 4 postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia na łączną kwotę 120 000 zł, z czego wyegzekwowano kwotę w wysokości 10 000 zł. Jedno z prowadzonych postępowań, z uwagi na wykonanie obowiązku usunięcia odpadów, zostało zakończone. Wszczęto 5 postępowań przetargowych mających na celu wyłonienie wykonawcy, który w ramach wykonania zastępczego miał usunąć nielegalnie zdeponowane odpady pozostałe po działalności firm Roppol, Tradepol i Plastiks w Rogowcu. Trzy postępowania z wyżej wymienionych zostały unieważnione w 2024 r., 1 postępowanie zostało unieważnione w lutym 2025 r. a 1 jest w trakcie rozstrzygania.

W zakresie procedowanych postępowań administracyjnych dotyczących pozwoleń zintegrowanych, prowadzono ponad 90 postępowań administracyjnych w ramach wniosków o wydanie, zmianę, wygaśnięcie pozwolenia dla różnych typów instalacji m.in. w zakresie: gospodarowania odpadami (składowiska odpadów, do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów), przemysłowego chowu zwierząt (drobiu i świń), energetycznego spalania spalin, odlewania metali żelaznych, topienia metali nieżelaznych, cynkowania, wytwarzania półproduktów i produktów chemii organicznej, wytopu szkła itp. W związku z prowadzonymi postępowaniami wydano 35 decyzji administracyjnych. Ponadto procedowano ponad 90 wniosków dotyczących wydania przez marszałka województwa opinii w zakresie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

W odniesieniu do oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko wydano ponad 65 opinii. Przeprowadzono ponad 20 analiz w zakresie wydanych pozwoleń zintegrowanych, dodatkowo przeanalizowano ponad 150

sprawozdań z monitorowania instalacji w zakresie zgodnym z konkluzjami BAT, emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz emisji hałasu.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie pozwoleń sektorowych procedowano 602 wnioski dla różnych typów instalacji, m. in. w zakresie gospodarowania odpadami, zakładów przemysłowych, w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza, ochrony środowiska przed hałasem. Ukończono 344 postępowania, z czego 215 z gospodarki odpadami. Zrealizowano 200 kontroli podmiotów będących w kompetencji Marszałka Województwa Łódzkiego, w tym 152 kontrole podmiotów ubiegających się o wydanie zezwoleń z zakresu gospodarki odpadami, przeprowadzone wspólnie z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska.

W związku ze zgłaszanymi w 2024 r. nieprawidłowościami w realizowaniu obowiązków wynikających z udzielonych przez Marszałka Województwa Łódzkiego decyzji z zakresu gospodarki odpadami w 10 przypadkach wezwano podmioty do usunięcia stwierdzonych naruszeń. Dzięki ścisłej współpracy z organami gminnymi, wojewódzką inspekcją ochrony środowiska oraz organami ścigania udało się w większości przypadków doprowadzić do usunięcia nieprawidłowości oraz zgromadzonych niewłaściwie odpadów przez prowadzących działalność. Skutkowało to umorzeniem wszczętych postępowań w celu cofnięcia udzielonych decyzji.

Ewidencja i weryfikacja opłat środowiskowych

Prowadzone były działania związane z ewidencją i weryfikacją opłat środowiskowych, w ramach których:

- zweryfikowano ponad 14 300 opłat wnoszonych przez podmioty gospodarujące odpadami oraz produktami i opakowaniami, bateriami i akumulatorami, sprzętem elektrycznym i elektronicznym, pojazdami wycofanymi z eksploatacji,

- wystawiono 51 decyzji administracyjnych, w tym 10 decyzji udzielających ulgi podatkowe,
- wystawiono ponad 1 100 zaświadczeń dotyczących udzielonej pomocy de minimis,
- zweryfikowano 6 520 wykazów o zakresie korzystania ze środowiska przedłożonych przez podmioty korzystające ze środowiska (z tytułu opłat za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza oraz z tytułu opłat za składowanie odpadów),
- wysłano ponad 673 pism, wezwań dotyczących wywiązywania się przez podmioty korzystające ze środowiska z obowiązków w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska,
- przeprowadzono 17 kontroli podmiotów w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.

Baza danych o odpadach BDO

W zakresie obowiązków związanych z prowadzeniem Bazy-BDO oraz Rejestru-BDO, wykonano czynności, w ramach których:

- nadano ponad 1 300 numerów rejestrowych (wydano i skierowano do podmiotów tyle samo zawiadomień systemowych),
- rozpatrzono ponad 4 300 wniosków o wykreślenie z Rejestru-BDO lub dokonanie aktualizacji danych w nim zawartych (w tym przeprowadzenie postępowań administracyjnych – wydanie decyzji administracyjnej w sprawie),
- skierowano systemowo do podmiotów 1 600 wezwań, pism/informacji w zakresie prowadzenia Rejestru-BDO,
- zweryfikowano ponad 14 900 opłat rejestrowych/rocznych należnych w ramach Rejestru-BDO,
- wygenerowano ponad 400 nowych haseł dostępowych do Rejestru-BDO,
- zweryfikowano ponad 14 500 sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami,
- wysłano ponad 2200 pism, zawiadomień lub wezwań, dotyczących wywiązywania się z obowiązków w zakresie sprawozdawczości

- o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami,
- zweryfikowano ponad 8 600 sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi,
- wysłano ponad 1 800 pism, zawiadomień lub wezwań, dotyczących wywiązywania się z obowiązków w zakresie sprawozdawczości o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi,
- zatwierdzono 177 sprawozdań wójta, burmistrza lub prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, a na skutek korekt zweryfikowano 548 sprawozdań,
- przeprowadzono ponad 20 kontroli.

W ramach podejmowanych działań zmierzających do edukowania podmiotów, zapobiegania wystąpieniu sytuacji zagrażających ludziom i środowisku, ale przede wszystkim wyciągania konsekwencji prawnych w stosunku do przedsiębiorców, w przypadku nierealizowania przez nich nałożonych obowiązków, przeprowadzono postępowania, w wyniku których naliczono opłaty podwyższone za gospodarowanie odpadami niezgodnie z obowiązującymi przepisami na kwotę 131 541 549 zł. oraz należne odsetki.

Inne działania

Zaopiniowano 8 projektów powiatowych programów ochrony środowiska. Realizując zadania marszałka województwa wynikające z ustawy o odpadach wydano świadectwa stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami, po złożeniu przez zainteresowanych egzaminu. Egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez Marszałka Województwa Łódzkiego. W 2024 r. do egzaminu przystąpiło 5 osób. Zrealizowano naprawę i wymianę łącznie 21 tablic informacyjnych na terenach obszarów chronionego krajobrazu (OChK) województwa łódzkiego: OChK Doliny Prosnego (8 sztuk), OChK Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej (7 sztuk),

OChK Doliny Chojnatki (3 sztuki), OChK Doliny Wolbórki (3 sztuki).

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego

W 2024 r. prowadzono monitoring obszarów chronionych oraz prowadzono czynną ochronę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną, realizowaną, m.in. poprzez wykaszanie roślinności w płatach cennych zbiorowisk roślinnych zagrożonych sukcesją, monitoring inwazyjnych gatunków roślin obcego pochodzenia, a także wykonanie oraz wywieszenie budek lęgowych dla ptaków oraz schronień dla ssaków i owadów.

Zrealizowano projekt „Owocowe Łódzkie” w ramach którego, przekazano do nasadzeń w miejscach publicznych oraz mieszkańcom w licznych konkursach ponad 16 tysięcy sadzonek drzew i krzewów owocowych. Realizacja projektu przyczyniła się do wzrostu bioróżnorodności, a także wprowadzenia gatunków biocenotycznych przyczyniając się tym samym do zwiększenia bazy pokarmowej dla zwierząt oraz tworzenia nowych zielonych przestrzeni dających np. schronienie.

Zrealizowano projekt „Zielona Architektura”, w ramach którego zaprojektowano i założono 2 ogrody hortiterapeutyczne przy Wojewódzkim Wielospecjalistycznym Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi oraz przy Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. M. Skłodowskiej – Curie w Zgierzu. Podjęto współpracę z Europejskim Regionalnym Centrum Ekohydrologii PAN przy projekcie zintegrowanym LIFE pn.: Wdrażanie Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy (LIFE Pilica) m.in. przy ochronie starorzeczy w dolinie Pilicy.

Zrealizowano działania m. in. o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu:

- organizacja konferencji z okazji Dnia Krajobrazu pn. Uzdrawiając(y) krajobraz
- organizacja obchodów 30-lecia Sulejowskiego Parku Krajobrazowego,

- organizacja terenowych i stacjonarnych zajęć edukacyjnych oraz konkursów i szkoleń (przeprowadzono ponad 300 działań, w których udział wzięło ok. 15 tysięcy osób),
- organizacja na poziomie wojewódzkim XXIII Edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski,
- współorganizacja XXXIX Edycji Olimpiady Wiedzy Ekologicznej na szczeblu okręgowym,
- organizacja i współorganizacja wydarzeń promujących wybrane gatunki zwierząt, roślin i grzybów oraz walorów krajobrazowych tj. Noc Sów, Wielki Dzień Pszczół, Międzynarodowa Noc Nietoperzy, Dzień Drzewa, Światowy Dzień Mokradeł, Zimowe Ptakolice, Nocne Wabienie Owadów, Dzień Grzyba, Ogólnopolski Dzień Parków Krajobrazowych, Noc Leleków, Dzień Krajobrazu, Dzień Grzyba, Zimowe Ptakolice, Sprzątanie Świata, Wiosenne/Jesienne Sprzątanie Rawki, Spotkania z Uniwersytetem III Wieku, Miesiąc Pamięci Narodowej na terenie O NPK, Tydzień Parków Krajobrazowych,
- przygotowanie i druk wydawnictw, promujących walory parków krajobrazowych i służących upowszechnianiu wiedzy przyrodniczej oraz turystyki na obszarach chronionych (10 wydawnictw o nakładzie 39 000 sztuk),
- udział i współpraca w organizacji imprez lokalnych i regionalnych, służących promocji województwa, m.in.: udział w 93 wydarzeniach, w tym w Dożynkach Wojewódzkich w Spale, lokalnych dożynkach na terenie parków krajobrazowych, Wojewódzkich Dniach Pola w Bratoszewicach, Dniach Przedborza, Piknikach z Funduszami Europejskimi i inne,
- organizacja lub współorganizacja rajdów turystycznych i spacerów edukacyjnych - przeprowadzono 25 rajdów, w których udział wzięło 1 690 uczestników,
- współpraca z mediami w zakresie edukacji i promocji obszarów chronionych - 32 wydarzenia,

- wydawanie opinii w zakresie ochrony przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości historycznych i kulturowych na potrzeby zainteresowanych jednostek i osób fizycznych (w tym, m. in. opinii do wniosków o wycinkę drzew, opinii do projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz opinii dotyczących zamierzeń inwestycyjnych) - wydano 392 opinie,
- kontynuowanie prac nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie parków krajobrazowych, a także nad planami ochrony parków krajobrazowych,
- składanie wniosków do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczących zagospodarowania przestrzennego obszarów wchodzących w skład parków krajobrazowych – złożono 25 wniosków. Efektem składania wniosków do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, było umieszczenie w nich wytycznych dotyczących zagospodarowania przestrzennego obszarów wchodzących w skład parków krajobrazowych, zgodnych, m.in. z zapisami zawartymi w planach ochrony parków krajobrazowych oraz aktach prawnych dotyczących konkretnych parków krajobrazowych,
- wnioskowanie do objęcia dodatkowymi formami ochrony, obiektów i obszarów (tj. pomników przyrody, użytków ekologicznych, obiektów kulturowych) – 8 obiektów (obszarów),
- realizacja czynnej ochrony przyrody na terenie parków – zrealizowano 43 działania na terenie wszystkich parków krajobrazowych w tym m.in. wykaszanie roślinności w płatach cennych zbiorowisk roślinnych (torfowiskowych, murawowych i łąkowych) zagrożonych sukcesją, ochrona roślinności ciepłolubnej, wykonanie i wywieszanie budek lęgowych dla ptaków oraz schronień dla ssaków i owadów,
- monitoring przyrodniczy i kulturowy – przeprowadzono 158 monitoringów cennych gatunków roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych oraz obiektów kulturowych,

- realizacja projektu Opracowanie planów ochrony dla 7 parków krajobrazowych województwa łódzkiego,
- prowadzenie działań prewencyjnych i interwencji oraz organizowanie akcji służących poprawie stanu środowiska – przeprowadzono 128 działań. Dzięki działaniom prewencyjnym i interwencjom na terenach parków krajobrazowych, udało się zapobiegać występowaniu zagrożeń na obszarach cennych przyrodniczo. Działania takie pomogły informować odpowiednie służby o zagrożeniach dla przyrody i zapobiegać ich skutkom.

W zakresie inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych, stanowisk roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową oraz ich siedlisk, a także zasługujących na ochronę tworów i składników przyrody nieożywionej realizowano następujące działania:

- tworzone i aktualizowane rejestry (baz danych) dotyczących występowania siedlisk przyrodniczych, stanowisk roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, a także zasługujących na ochronę tworów i składników przyrody nieożywionej – dokonano 176 obserwacji gatunków cennych przyrodniczo. Efektem powyższego działania było stworzenie obszernego zbioru danych z terenu parków krajobrazowych, udostępnianego zainteresowanym instytucjom,
- monitoring inwazyjnych gatunków roślin obcego pochodzenia (m.in. kolczurka klapowana, rdestowiec ostrokończysty, barszcz Sosnowskiego), zagrażających bioróżnorodności na terenie parków krajobrazowych województwa łódzkiego – zarejestrowano 11 obserwacji,
- monitoring stanu czystości i porządku na obszarze parków krajobrazowych, w tym wzdłuż szlaków turystycznych – przeprowadzono 380 oględzin terenowych,
- monitoring stanu obiektów chronionych oraz wnioskowanie do zarządzających i nadzorujących o podjęcie działań dla

- zapewnienia trwałości przedmiotów ochrony
- przeprowadzono 99 wizje terenowe,
- ocena stanu oznakowania oraz współpraca w bieżącym utrzymaniu oznakowania przyrodniczych obiektów chronionych – przeprowadzono 105 działań.

W obszarze ochrony środowiska:

- 1) Województwo Łódzkie nie posiadało Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2025-2030 z uwzględnieniem lat 2031-2036. Wymóg prawny opracowania projektu Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2025-2030 z uwzględnieniem lat 2031-2036 wraz z załącznikami: planem inwestycyjnym, programem usuwania wyrobów zawierających azbest, prognozą oddziaływania na środowisko wynikał z art. 34 ust. 1 i 3, art. 35, art. 35a, art. 37 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach, w związku z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw. Konieczność opracowania dokumentu wynika z aktualizacji krajowego planu gospodarki odpadami. Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z powołanymi przepisami sejmik województwa był zobowiązany dokonać aktualizacji albo zmiany wojewódzkiego planu gospodarki odpadami w celu dostosowania tego planu do przepisów ustawy oraz do krajowego planu gospodarki odpadami. Termin aktualizacji planu wojewódzkiego wynosił 18 miesięcy od dnia ogłoszenia aktualizacji krajowego planu gospodarki tj. do 12 stycznia 2025 r. W związku z opublikowaniem krajowego planu gospodarki odpadami 2028, Zarząd Województwa Łódzkiego zobowiązany był do podjęcia uchwały o przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu. Kolejną czynnością było podanie do publicznej wiadomości informacji o przystąpieniu do opracowania projektu Planu gospodarki

odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2025 – 2030 z uwzględnieniem lat 2031 – 2036 wraz z opublikowaniem formularza do zgłaszania planowanych instalacji w zakresie gospodarki odpadami. Decyzją Zarządu Województwa Łódzkiego poprzedniej kadencji informacja o przystąpieniu do opracowania projektu i formularz, miały zostać opublikowane po sezonie urlopowym w 2023 r. Uchwała została ostatecznie podjęta dopiero w dniu 26 października 2023 r. Po przyjęciu uchwały w dniu 2 listopada 2023 r. opublikowane zostało ogłoszenie o przystąpieniu do opracowania projektu Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2025 – 2030 z uwzględnieniem lat 2031 – 2036 wraz z załącznikami. Poinformowano o możliwości zgłaszania planowanych inwestycji i działań w zakresie gospodarki odpadami, na formularzu zamieszczonym na stronie BIP Województwa Łódzkiego w zakładce ogłoszenia/komunikaty w formie pliku Excel, w terminie do dnia 30 listopada 2023 r. W tym czasie trwały również prace nad uzyskaniem z Ministerstwa Klimatu i Środowiska danych z Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami na potrzeby opracowania dokumentu. Wnioskowane dane zostały przekazane 15 lutego 2024 r. Projekt dokumentu został opracowany samodzielnie przez pracowników w I połowie 2024 r. (opracowanie projektu dokumentu nie zostało zlecone firmie zewnętrznej).

Brak zgody Marszałka Województwa na procedowanie projektu dokumentu przez Zarząd poprzedniej kadencji przed wyborami samorządowymi ze względu na ówczesną sytuację polityczną, powodowało kilkumiesięczne opóźnienia harmonogramu prac nad dokumentem. W II połowie 2024 r. zintensyfikowano prace nad dokumentem, dzięki czemu Zarząd Województwa Łódzkiego uchwałą nr 51/25 z dnia 17 stycznia 2025 r. przyjął projekt „Planu gospodarki odpadami dla

województwa łódzkiego na lata 2025 –2030 z uwzględnieniem lat 2031 – 2036” wraz z następującymi załącznikami: Planem inwestycyjnym, Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego, Prognozą oddziaływania na środowisko i skierował dokument do zaopiniowania oraz udostępnienia społeczeństwu.

W konsekwencji przyjęcie przez Sejmik Województwa Łódzkiego dokumentu w terminie do 12 stycznia 2025 r. nie było możliwe.

- 2) powstały opóźnienia w zakresie wydawania pozwoleń sektorowych. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 1592) w artyku le 14 nałożyła na przedsiębiorców obowiązek dostosowania posiadanych decyzji z zakresu gospodarowania odpadami do nowych wymogów prawnych. Prowadzący działalność w powyższym zakresie zobligowani zostali do złożenia w terminie do 5 marca 2020 r. wniosków tzw. dostosowawczych. W wyniku nowelizacji przepisów nastąpiła również zmiana kompetencji poszczególnych organów ochrony środowiska, w wyniku której Marszałek Województwa stał się organem właściwym dla znacznej ilości podmiotów, będących wcześniej w kompetencji właściwych miejscowo starostów. Zmiana kompetencji odbyła się bez zwiększenia zasobów kadrowych do realizacji zadań. Nowelizacja przełożyła się na znaczny wzrost ilości procedowanych spraw, przy niedoborach kadrowych pracowników zajmujących się gospodarką odpadami. W momencie wejścia w życie ustawy w 2018 r. zespół liczył 3 osoby i nie był w stanie zapewnić obsługi blisko 500 złożonych w tym samym czasie wniosków, w tym 430 w ramach postępowań dostosowawczych. Mimo świadomości wprowadzanych regulacji prawnych oraz zgłaszanej przez zespół konieczności zwiększenia obsady kadrowej, ówczesne kierownictwo nie podejmowało

w tym kierunku żadnych działań. Wnioski złożone do urzędu w ramach procedury dostosowawczej przez długi czas nie były nawet rozdysponowane na istniejące stanowiska pracy. Następnie przydzielone zostały pracownikom przesuniętym do departamentu w ramach pomocy administracyjnych i obsługiwane zgodnie z wytycznymi naczelnika wydziału, co generowało szereg zbędnych materiałów, nie mających wpływu na obsługę spraw, przy jednoczesnym znacznym zaangażowaniu czasu pracy. W efekcie powyższego, wnioski przez długi czas nie były faktycznie obsługiwane. Ponadto zwrócić należy uwagę na brak decyzyjności zarówno naczelnika wydziału, jak i ówczesnego dyrektora departamentu, czego skutkiem było zaniechanie obsługi spraw budzących wątpliwości lub wymagających zajęcia stanowiska. Brak perspektywicznego spojrzenia oraz brak decyzyjności przyczynił się w konsekwencji do nagromadzenia olbrzymiej ilości spraw i ogólnego paraliżu prac wydziału. Zaległości powstałe na przestrzeni lat 2019-2020 były konsekwencją złego zarządzania, które wpłynęło na brak zakończenia wszystkich postępowań w analizowanym okresie. Ponadto przejęcie kompetencji od starostów przełożyło się również na znaczny wzrost liczby nowych postępowań składanych na bieżąco do urzędu. Mimo tak znacznego skumulowania prac na koniec pierwszego półrocza 2024 r. udało się ukończyć łącznie ponad 670 postępowań, obejmujących zarówno sprawy zaległe z lat 2019-2020, jak i bieżące.

- 3) nie udało się wykonać zastępczego usuwania odpadów. Naczelny Sąd Administracyjny postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2022 r. Sygn. akt III OW 183/21, wskazał Marszałka Województwa Łódzkiego, jako organ właściwy do wydania decyzji stwierdzającej wygaśnięcie decyzji Starosty Bełchatowskiego z dnia 2 sierpnia 2018 r. znak OS.6233.04.2018.zz na zbieranie odpadów (791 różnych rodzajów odpadów –

w tym odpady niebezpieczne) przez ROPPOL Sp. z o.o. W dniu 31 sierpnia 2022 r. zgodnie z wyrokiem sądu Marszałek Województwa wygasił ww. decyzję, w której poinformował, iż na ROPPOL Sp. z o.o. ciąży obowiązek usunięcia odpadów pozostałych po prowadzonej działalności. Decyzja stała się ostateczna w dniu 5 października 2022 r. Zobowiązany podmiot nie wywiązał się z ww. obowiązku. W związku z powyższym Urząd Marszałkowski podejmował działania mające na celu pozyskanie dofinansowania na wykonanie zastępcze usunięcia odpadów pozostałych po działalności m.in. ROPPOL Sp. z o.o. Pismami z dnia 5 września 2022 r. oraz 14 grudnia 2023 r. zwrócono się z prośbą do Wojewody Łódzkiego, natomiast pismem z dnia 16 sierpnia 2023 r. do Ministra Finansów, o podjęcie działań, mających na celu zabezpieczenie środków finansowych, umożliwiających przeprowadzenie wykonania zastępczego. Wskazane Organy odmówiły przekazania środków. W dniu 18 lipca 2023 r. przedstawiciele Urzędu odbyli spotkanie z przedstawicielami NFOŚiGW w celu omówienia możliwości pozyskania przez Marszałka Województwa Łódzkiego środków pieniężnych w ramach programu priorytetowego: „Usuwanie porzuconych odpadów”. Z uwagi na zapisy regulaminu programu, skorzystanie z finansowania, w przypadku odpadów zdeponowanych w m. Rogowiec, okazało się niemożliwe. W celu realizacji m.in. usunięcia zastępczego zabezpieczone zostały środki własne w budżecie na 2024 r.

W dniu 5 marca 2024 r. złożono wniosek w sprawie rozpoczęcia procedury udzielenia zamówienia publicznego pn: „Usługa unieszkodliwiania w procesie składowania D5 zgodnie z ustawą o odpadach, odpadów o kodzie 17 02 04*”, który dotyczył wykonania zastępczego usunięcia 400 Mg odpadów w postaci zużytych, drewnianych podkładów kolejowych, zdeponowanych na dz. nr 1060/5 zlokalizowanej przy ul. Instalacyjnej 14 w m.

Rogowiec, gm. Kleszczów, pow. bełchatowski, pozostałych po działalności Sp. z o.o ROPPOL. W dniu 08 kwietnia 2024 r. ogłoszono przetarg. Z uwagi na brak ofert, postępowanie przetargowe zostało unieważnione w dniu 14 maja 2024 r.

Należy podkreślić, że do zmagazynowania odpadów doszło w wyniku realizacji uprawnień wynikających z decyzji wydanej przez Starostę Bełchatowskiego, a odpady od tamtego czasu zalegają w miejscu, w którym zostały pierwotnie zmagazynowane, co świadczy o braku jakiegokolwiek nadzoru i kontroli przestrzegania decyzji przez starostę. Ponadto należy zwrócić uwagę, iż zmagazynowanie nadmiernych ilości odpadów w czasie obowiązywania decyzji wynikało z faktu, że decyzja starosty nie limitowała górnej granicy możliwych do zebrania na tym terenie odpadów.

Podsumowując, na skutek zaniechania kontroli przestrzegania własnej decyzji starosta doprowadził do zmagazynowania znacznej ilości odpadów na omawianym terenie. Konsekwencją tego działania była konieczność podjęcia działań przez Marszałka Województwa, który nie brał udziału w wydawaniu przedmiotowej decyzji i nie miał wpływu na jej rozstrzygnięcie.

W II połowie 2024 r. przeprowadzono audyt dotyczący ochrony środowiska. W trakcie audytu stwierdzono m.in.:

- 1) opóźnienie w aktualizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami co stanowiło naruszenie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw,
- 2) nieterminowe załatwianie spraw związanych z wydawaniem/ zmianą decyzji z zakresu gospodarki odpadami, co stanowiło naruszenie art. 12 § 1 oraz art. 35 § 1 i § 3 Kpa, zgodnie z którymi organy administracji publicznej powinny działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia oraz organy obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki, a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno

nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania,

- 3) brak zawiadomienia strony o niezakończonym w terminie i wskazaniu nowego terminu załatwienia sprawy, co stanowi naruszenie art. 36 Kpa zgodnie z którym o każdym przypadku niezakończonym w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Obowiązek ten ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu,
- 4) przypadki uchybień w weryfikacji oświadczeń dołączanych do wniosku o wydanie lub zmianę zezwolenia na przetwarzanie odpadów,
- 5) przypadki uchybień w zapisach upoważnień dotyczących przeprowadzanych kontroli podmiotów w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska. W upoważnieniach nie zawarto wszystkich elementów wymaganych przepisami art. 49 ust. 7 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo Przedsiębiorców,
- 6) nieprawidłowości polegające na nieudzielaniu lub nieterminowym przekazywaniu odpowiedzi na wnioski o udzielenie informacji lub udostępnienie dokumentów i danych w zakresie współdziałania z wojewódzkimi inspektorami ochrony środowiska.

Wydane zalecenia są w trakcie realizacji.

W 2024 r. w Zespole Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego w Łodzi przeprowadzono dwie kontrole.

Jedna z nich dotyczyła analizy gospodarki finansowej pod kątem przestrzegania zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i jej przepisami wykonawczymi oraz w zakresie obowiązujących procedur wewnętrznych jednostki. W wyniku

przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono m.in:

- niestosowania zapisów załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r., tj. "Planu kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych", w zakresie wyodrębnionej ewidencji księgowej konta 229 "Pozostałe rozrachunki publicznoprawne" dla dokonywanych przez jednostkę wpłat na PFRON,
- nieprawidłowe i nierzetelne prowadzenie ewidencji przebiegu pojazdów służbowych,
- nie wskazano osób uprawnionych do dokonywania zakupów oraz przeprowadzania kontroli merytorycznej dokumentów zakupu,
- nie przestrzegano zapisów załącznika nr 5 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu nr 12/2019 w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości.

Druga kontrola dotyczyła spełnienia warunków ciążących na właścicielu koni zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono m.in:

- ewidencja księgowa i inwentarzowa stada Koników Polski była prowadzona niesystematycznie, bez właściwej kontroli oraz w sposób niezgodny z wewnętrznymi przepisami jednostki,
- nie dokonywano terminowej rejestracji, wyceny i utylizacji stada Koników Polskich,
- jednostka nie posiadała wewnętrznych uregulowań w zakresie sposobu chowu stada Koników Polskich, opieki weterynaryjnej oraz osoby bezpośrednio odpowiedzialnej,
- obieg dokumentów księgowych związanych z wydatkami ponoszonymi na stado Koników Polskich był niezgodny z obowiązującymi przepisami,
- wewnętrzne przepisy jednostki nie były aktualizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. wydane zalecenia były w trakcie realizacji.

Geodezja i kartografia

Rozbudowa Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Łódzkiego (RRSIP WL)

W 2024 r. rozpoczęto realizację projektu pn.: Rozbudowa Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Łódzkiego, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania FELD.01.04 Cyfryzacja FEŁ 2021-2027. Projekt ma na celu zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych poprzez wdrożenie e-usług publicznych, poprawę dostępności do informacji, poprawienie jakości rejestrów publicznych, zwiększenie interoperacyjności danych przestrzennych w ramach regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej oraz wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu do informacji przestrzennej. Wartość projektu wynosi: 21 396 554,40 zł, poziom dofinansowania to 95% w podziale na 85% środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz 10% środków Skarbu Państwa. Realizację projektu zaplanowano do 31 grudnia 2027r.

Zakres głównych działań merytorycznych:

- aktualizacja Bazy Danych Obiektów Topograficznych, wraz z pozyskaniem danych rzeźby terenu,
- modernizacja Geoportalu Województwa Łódzkiego,
- utworzenie Systemu Informacji Geologicznej,
- zapewnienie bazy systemowo-sprzętowej poprzez zakup oprogramowania serwerowego, zakup oprogramowania desktopowego, zakup sprzętu serwerowego, aktualizacja oprogramowania, wsparcie informatyczne dla utrzymania sprzętu i oprogramowania,
- zakup przestrzennych tematycznych baz danych z obszaru województwa,
- budowa systemu informacji pasażerskiej, zawierającego cyfrowe dane przestrzenne linii autobusowych,
- opracowanie numerycznych map potencjalnej erozji wietrznej oraz potencjalnej erozji wodnej powierzchniowej,

- modernizacja strony Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Łódzkiego,
- utworzenie portalu udostępniania materiałów wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w formie cyfrowej,
- utworzenie aplikacji do zgłaszania uwag do zbiorów danych,
- szkolenia dla użytkowników oraz administratorów systemu,
- popularyzacja wiedzy teoretycznej i praktycznej o korzystaniu z informacji przestrzennej.

W ramach realizacji projektu zostały wykonane pierwsze zadania, w tym pozyskanie danych związanych z rzeźbą terenu.

Rozwój, aktualizacja i poprawa jakości materiałów wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Do zadań marszałka województwa, określonych w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, należy m.in. prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. W skład zasobu wchodzi: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k), mapy topograficzne w skali 1:10 000, mapy tematyczne i inne materiały.

Dane przestrzenne, w szczególności dane geodezyjno-kartograficzne są źródłem tworzenia rejestrów oraz prezentacji różnorodnych tematów będących w zakresie zadań samorządu województwa. Ważną cechą zbiorów danych jest przede wszystkim ich aktualność i wiarygodność dlatego poddawane są one bieżącej lub cyklicznej aktualizacji w zależności od potrzeb. W 2024 r. zakończono, rozpoczęte w 2023 r., wykonywane na zlecenie Województwa Łódzkiego, opracowanie (dla obszaru całego województwa) obiektów kategorii „rzeźba terenu” gromadzonych w Bazie Danych Obiektów Topograficznych. Województwo Łódzkie jako jedno z pierwszych w kraju podjęło takie działania spełniając obowiązek dostosowania bazy danych do zmienionych przepisów prawa. Prace wykonywane były

w ramach realizacji trzech zamówień publicznych, których łączny koszt wyniósł 316 110 zł. Zadanie było w części finansowane z dotacji od Wojewody Łódzkiego na zadania z zakresu administracji rządowej w kwocie 100 000 zł.

W 2024 r. dokonano kontroli i końcowego odbioru przedmiotu zamówienia.

Oprócz prac dotyczących rzeźby terenu, dokonano bieżącej aktualizacji BDOT10k w zakresie zaistniałych zmian na obszarze 20 powiatów województwa łódzkiego. Prowadzona przez marszałka województwa Baza Danych Obiektów Topograficznych jest jednym z najważniejszych elementów Infrastruktury Informacji Przestrzennej. Obejmuje ona swoim zasięgiem obszar całego kraju w podziale na województwa, a jej wartość informacyjna jest bezcenna w kontekście zarządzania m. in. zasobami gospodarczymi województwa. BDOT10k stanowi referencyjną bazę danych do tworzenia map i opracowań analitycznych, które wykorzystują administracja publiczna oraz obywatele i przedsiębiorcy. Dane zebrane w bazie wykorzystywane są przy podejmowaniu decyzji związanych z funkcjonowaniem regionów, powiatów i gmin. W celu utrzymania Bazy Danych Obiektów Topograficznych w stanie jak najlepszej użyteczności, przystąpiono do przeprowadzenia jej aktualizacji na obszarze całego województwa w ramach projektu pn.: Rozbudowa Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Łódzkiego. W 2024 r. przygotowano szczegółowe wymagania techniczne oraz opublikowano przetarg na aktualizację danych dla obszaru 13 powiatów. Wyłonienie wykonawcy oraz prace będą prowadzone w roku 2025.

Ponadto, zlecono za kwotę 46 125 zł opracowanie cyfrowych arkuszy mapy topograficznej w skali 1:10 000. Opracowanie obejmowało 15 arkuszy mapy.

Dążąc do poprawiania jakości usług, oraz zwiększania dostępu do informacji w 2024 r. wykonano ostatni etap opracowania dla województwa numerycznej bazy dokumentacji

glebowo-rolniczej. Prace obejmowały obszar miast: Piotrków Trybunalski, Skierniewice i Łódź. Zarchiwizowano cyfrowo 44 sztuki dokumentacji glebowo-rolniczej (aneksów do map glebowo-rolniczych i dokumentacji do map glebowo-rolniczych) oraz uzupełniono brakujące atrybuty danymi pochodzącymi z materiałów archiwalnych dla 1026 odkrywek glebowych. Utworzona baza danych pokrywa obszar całego województwa łódzkiego.

Materiały stanowiące wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny, zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne dostępne są do pobrania, w zależności od ich rodzaju, ze strony urzędu nieodpłatnie (on-line) lub na wniosek, po uiszczeniu stosowniej opłaty. Ponadto, nieodpłatnie można uzyskać materiały zasobu w postaci elektronicznej, niezależnie od ich rodzaju, w celu realizacji zadania publicznego, na cele edukacyjne, do prowadzenia badań naukowych oraz prac rozwojowych, a także w celu realizacji ustawowych zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i jego porządku konstytucyjnego oraz w zakresie obronności państwa. W 2024 r. dane BDOT10k jako nie wymagające opłat zostały samodzielnie pobrane przez użytkowników ponad 5300 razy.

Realizując zapisy rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 2 kwietnia 2021 r., w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego - podjęto działania w celu nieodpłatnego przekazania uprawnionym podmiotom materiałów, które zostały wyłączone z zasobu i stanowią dokumentację niearchiwalną, która może podlegać brakowaniu. W rezultacie tych działań nawiązano współpracę z 33 uprawnionymi podmiotami (głównie placówkami oświatowymi), którym sukcesywnie przekazywano mapy topograficzne.

Opracowanie dokumentacji niezbędnej do przygotowania i realizacji inwestycji na drogach wojewódzkich

Zadania realizowane przez Wojewódzkie Biuro Geodezji w Łodzi

W ramach realizacji zadania wykonywane są: mapy do celów projektowych, mapy z projektem podziału nieruchomości, protokoły z inwentaryzacji naniesień roślinnych i budowlanych na nieruchomościach przejętych na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych oraz w trybie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami i dokumentacja geodezyjno-prawna do uregulowania stanu prawnego gruntów pod drogami wojewódzkimi.

Mapy do celów projektowych sporządzono dla wybranych działek w ciągu drogi wojewódzkiej nr 484 na terenie miejscowości Kolonia Łobudzice, Wola Mikorska-Zalesna, Łobudzice, Podwody, Ławy.

Mapy z projektem podziału nieruchomości opracowano dla odcinków dróg:

- DW 473 na odcinku Rusociny,
- DW 473 na odcinku Szydłów,
- DW 481 na odcinku Wola Wężykowa,
- DW 484 na odcinku Żelów – Bełchatów, aktualizacja w zakresie kilku działek,
- DW 486 na odcinku Szczyty – Działoszyn wraz z aktualizacją,
- DW 710 na odcinku Konstantynów Łódzki,
- DW 785 na odcinku Silnica – Polichno,
- DW 785 na odcinku Maluszyn.
- Dokumentację z inwentaryzacji naniesień roślinnych i budowlanych sporządzono dla:
- DW 482 na odcinku Sokolniki,
- DW 704 na odcinku Gzinka – Nowe Grudze,
- DW 704 na odcinku Mikuły,
- DW 715 na odcinku Budziszewice,
- DW 726 na odcinku Sadykierz – Kanice.

Inwentaryzację naniesień roślinnych i budowlanych na nieruchomościach pozyskanych na rzecz Województwa Łódzkiego w trybie ustawy o gospodarce nieruchomościami wykonano dla 4 nieruchomości.

Skomplikowany i czasochłonny charakter prac, których celem jest sporządzenie dokumentacji geodezyjnej i uzyskanie tytułu własności gruntów zajętych pod pasy dróg wojewódzkich został podzielony na trzy etapy. W ramach etapu I są pozyskiwane i analizowane materiały archiwalne oraz określana jest metodyka realizacji prac geodezyjnych. W etapie II wykonywane są prace terenowe i kameralne, których efektem są mapy do celów prawnych wraz z dokumentacją prawną, natomiast w etapie III przygotowywane są wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych i przeprowadzenie postępowań przed sądami wieczystoksięgowymi.

W roku 2024 zakończono poszczególne etapy regulowania stanu prawnego gruntów dla następujących dróg wojewódzkich:

- DW 469 na odcinku Uniejów – Gostków, w zakresie etapu III,
- DW 469 na odcinku Wartkowice – granica powiatu zgierskiego, w zakresie etapu III,
- DW 482 na odcinku Młynek, w zakresie etapu I i II,
- DW 482 na odcinku Tyble, w zakresie etapu III,
- DW 704 na odcinku Kołacinek – Kolonia Nadolna, w zakresie etapu III,
- DW 713 na odcinku Kunice – Gawrony, w zakresie etapu I,
- DW 715 na odcinku Redzeń Stary, w zakresie etapu III,
- DW 715 na odcinku Zalesie, w zakresie etapu I,
- DW 726 na odcinku Żarnów, działki 1576, 1577/1, w zakresie etapu III,
- DW 726 na odcinku Rzeczyca, w zakresie etapu I,
- DW 726 na odcinku Wale, w zakresie etapu I,
- DW 726 na odcinku Miedzna Murowana, w zakresie etapu I,
- DW 742 na odcinku Przedbórz, działki 70/2, 70/3, 70/4 i 70/5, w zakresie etapu III,
- DW 742 na odcinku Ręczno, w zakresie etapu I,
- DW 742 na odcinku Stobnica, w zakresie etapu III,

- DW 784 na odcinku Gidle, w zakresie etapu III,
- DW 784 na odcinku Górka, w zakresie etapu III,
- DW 784 na odcinku Wygoda, Dąbrówka, miasto Radomsko, w zakresie etapu II,
- DW 785 na odcinku Silniczka, w zakresie etapu II i III,
- DW 785 na odcinku Maluszyn, w zakresie etapu II i III.

Wykonanie prac urządzeniowo-rolnych na terenie województwa łódzkiego

Realizacja prac urządzeniowo-rolnych na terenie województwa łódzkiego odbywa się w trybie ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów, na zlecenie właściwych miejscowo starostów. Głównym celem prac scaleniowych i wymiennych jest stworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie osiąganych poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów oraz dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg i rzeźby terenu. Prace te na obszarze województwa łódzkiego koordynuje i wykonuje Samorząd Województwa Łódzkiego przy pomocy Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi. Warunkiem koniecznym do rozpoczęcia zmian w strukturze obszarowej gospodarstw jest wniosek rolników spełniający warunki wynikające z ustawy o scalaniu i wymianie gruntów.

W roku 2024 kontynuowano prace scaleniowe na obiekcie Brudzewice w powiecie opoczyńskim, na którym rozdrobnienie gruntów i wydłużone działki o szerokości poniżej 1 metra uniemożliwiają prowadzenie gospodarki rolnej.

Mapa szacunku gruntów – obiekt Brudzewice

Realizowano również kolejne etapy prac na obiektach: Brzezcie i Siucice Kolonia w powiecie piotrkowskim, na których istniejące niezgodności pomiędzy danymi ujawnionymi w dokumentach archiwalnych a faktycznym stanem w terenie uniemożliwiają racjonalne wykorzystywanie gruntów rolnych i leśnych. Rozpoczęto prace scaleniowe na obiekcie Janikowice w powiecie piotrkowskim, gdzie również rozbieżności pomiędzy stanem prawnym a faktycznym stanem na gruncie uniemożliwiają rolnikom wykorzystywanie potencjału gruntów rolnych. Zrealizowano prace wymienne na dwóch obiektach położonych w powiecie poddębickim (Powodów I-II oraz Marcinów) przyczyniając się do poprawy rozłogu gruntów gospodarstw objętych pracami. Na obiekcie Nadole w powiecie opoczyńskim, na którym zrealizowano wymianę gruntów, wykonano stabilizację trwałymi znakami granicznymi oraz przygotowano dokumentację do aktualizacji ksiąg wieczystych. Czynności te w całości wyczerpały zakres prac do wykonania na tym obiekcie. Kontynuując rozpowszechnianie informacji o korzyściach płynących z realizacji prac scaleniowych, zorganizowano i przeprowadzono spotkania informacyjne z sołtysami i mieszkańcami wsi. Nawiązano współpracę z Łódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Bratoszewicach, której efektem była prezentacja korzyści płynących z przeprowadzenia reorganizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w procesie scalania gruntów podczas szkoleń dla rolników organizowanych przez ŁODR.

W 2024 r. przygotowano 21 projektów aktualizacji gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Dodatkowo, wydano 504 opinie o pochodzeniu gleby niezbędne przy wnioskowaniu o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych.

Wykonując zadania marszałka województwa określone w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne przeprowadzono analizę zmian w strukturze agrarnej oraz monitoring zmian w sposobie użytkowania gruntów i ich bonitacji dla obszarów gmin: Biała w powiecie wieluńskim, Czarnocin w powiecie piotrkowskim, Lgota Wielka w powiecie radomszczańskim o łącznej powierzchni wynoszącej 20 865 ha. Wyniki analiz pozwoliły na uzupełnienie powstałego opracowania o ustalenia planu urządzeniowo-rolnego i zaproponowanie kierunków działań ograniczających niekorzystne dla rolnictwa skutki zachodzących zmian w rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Jednym z takich zabiegów są kompleksowe scalenia gruntów, które przyczyniają się do zwiększenia efektywności prowadzonej działalności rolniczej poprzez zwiększenie plonów i osiąganie większych dochodów z rolnictwa. Szeroki zakres zmian podczas prac scaleniovych przyczynia się również do poprawy warunków życia mieszkańców obszarów wiejskich.

Aktualizacja i rozbudowa Geoportalu Województwa Łódzkiego

Geoportal Województwa Łódzkiego to internetowy system zawierający m.in. aplikacje mapowe, który jest ogólnie dostępny pod adresem: <https://geoportal.lodzkie.pl>. W skład systemu wchodzi m.in. infrastruktura sprzętowa, specjalistyczne oprogramowanie, bazy danych referencyjne i tematyczne, aplikacje mapowe. Prezentuje informacje z regionu łódzkiego, interesujące dla ogółu obywateli, pomocne w działaniu administracji publicznej, dydaktyce, kulturze oraz w innych dziedzinach życia, w których zachodzi potrzeba lokalizacji przestrzennej obiektu. Zadania realizowane są w sposób ciągły przez utrzymywanie w aktualności przestrzennych baz danych zbiorów referencyjnych oraz tematycznych.

Rozwijane jest działanie internetowych aplikacji mapowych poprzez wzbogacanie ich o nowe funkcjonalności, a także weryfikowane, aktualizowane i rozszerzane są treści prezentowane na stronie startowej systemu. Rozbudowa Geoportalu Województwa Łódzkiego obejmuje również utrzymanie i aktualizację infrastruktury sprzętowej, aktualizację specjalistycznego oprogramowania, wdrażanie procedur informatycznych.

W roku 2024 przebudowano stronę startową Geoportalu Województwa Łódzkiego. Dodane zostały informacje dotyczące realizowanych zadań i działań. Utworzona została zakładka zawierająca adresy usług przeglądania danych przestrzennych udostępnionych za pomocą międzynarodowych standardów. W 2024 r. zaktualizowane zostały podstawowe oraz tematyczne bazy danych. W celu zwiększenia integracji z Krajową Infrastrukturą Informacji Przestrzennej stale rozszerzana jest możliwość korzystania z zawartości zewnętrznych usług mapowych.

Aktualizowano zbiory referencyjne i tematyczne bazy danych:

- Państwowy Rejestr Granic (PRG) oraz Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych (PRNG) - jako urzędowe, referencyjne bazy danych stanowią podstawę dla opracowania innych danych tematycznych w Geoportalu Województwa Łódzkiego, na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedziby władz gminy, zaktualizowano warstwę granic podziału administracyjnego. Aktualizowane są również dane adresowe udostępniane w Geoportalu Województwa Łódzkiego, będące częścią PRG,
- Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) oraz Baza Danych Obiektów Ogólnogeograficznych (BDOO) - w wyniku prac związanych z wykonywaną aktualizacją danych topograficznych, przeprowadzone zostały aktualizacje danych prezentowanych

- w Geoportalu Województwa Łódzkiego, usług przestrzennych (WMS/WMTS) umożliwiających korzystanie z danych każdemu użytkownikowi oraz aktualizowane są dane możliwe do bezpłatnego pobrania za pośrednictwem aplikacji „Do pobrania BDOT10k”. Zmiany objęły również opracowanie nowej wizualizacji danych wynikającej ze zmiany przepisów,
- Działki ewidencyjne - stanowiące części powiatowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych. Zasięgi działek ewidencyjnych wraz z ich identyfikatorami są udostępniane w Geoportalu Województwa Łódzkiego. W celu zachowania aktualności, dane te są pozyskiwane, scalane do obszaru województwa oraz uzupełniane z wykorzystaniem danych Systemu Identyfikacji Działek Rolnych prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
 - Melioracja - udostępniono kolejne dane dotyczące gruntów zmeliorowanych, urządzeń melioracji wodnych oraz zbiory rastrowe dotyczące map elementów sieci drenarskich, gruntów zdrenowanych, rowów melioracyjnych,
 - Mapy erozji potencjalnej – opublikowano mapy potencjalnej erozji wietrznej i potencjalnej erozji wodnej powierzchniowej dla powiatu pajęczańskiego. Mapy przedstawiają potencjalny stopień zagrożenia erozją w zależności od szacunkowych wielkości erodowanego materiału z uwzględnieniem właściwości gleby, rzeźby terenu oraz warunków meteorologicznych,
 - Dofinansowanie projektów w sołectwach – mapa przedstawia sołectwa z regionu łódzkiego, które otrzymały pomoc finansową dla jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej,
 - Geologia Województwa Łódzkiego – dokonano cyklicznej aktualizacji danych,
 - Ortofotomapa – zbiór dla województwa łódzkiego wzbogacono o ortofotomapę z 2023 r.

Utworzono aplikacje mapowe:

- CPK: Rezerwacja obszaru inwestycji kolejowych - mapa przedstawia obszary objęte planem rezerwacji w celu zabezpieczenia prawidłowego przygotowania i realizacji inwestycji kolejowych towarzyszących Centralnemu Portowi Komunikacyjnemu w granicach administracyjnych województwa łódzkiego,
- Rodzinne Ogrody Działkowe – powstała na podstawie zwycięskiej pracy w konkursie „Łódzkie na mapach 2023” w kategorii „studenci”. Podstawowym źródłem danych użytych przy opracowaniu pracy konkursowej był rejestr Polskiego Związku Działkowców,
- Koła Gospodyń Wiejskich w województwie łódzkim – przygotowana i opublikowana na podstawie zwycięskiej pracy w konkursie „Łódzkie na mapach 2023” w kategorii uczniowie szkół średnich. Mapa przedstawia lokalizację Kół Gospodyń Wiejskich wraz z podstawowymi informacjami z krajowego rejestru KGW.

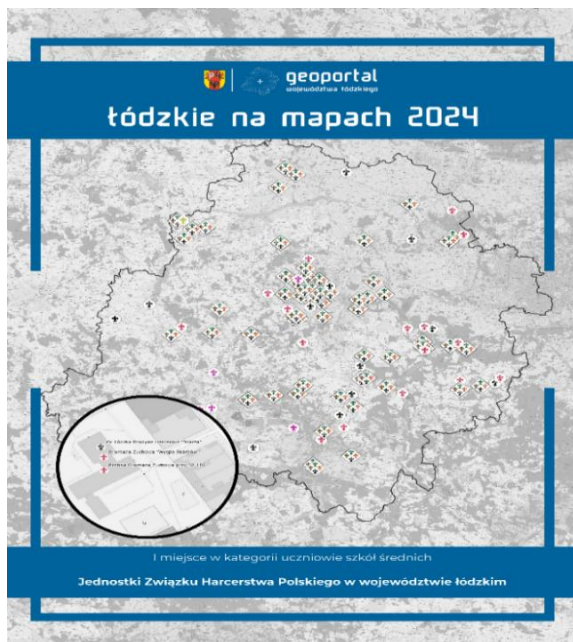
Inne działania

Na bieżąco informowano o podejmowanych działaniach na stronie startowej Geoportalu Województwa Łódzkiego, w aktualnościach Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Łódzkiego, a także na profilu Facebook. Treści zamieszczane w serwisach internetowych publikowane są z myślą o dostępności cyfrowej, tj. przekazywane informacje udostępniane są czytelnym tekstem, stosuje się teksty alternatywne dla obrazów i multimediów oraz transkrypcje materiałów audio. Informacje o działalności ukazują się także na bieżąco w branżowych mediach: Geoforum, Gisplay.

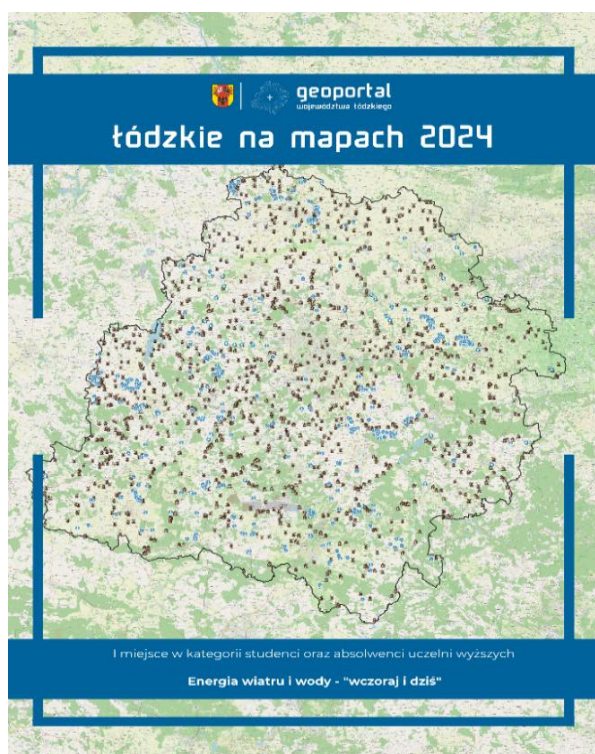
W 2024 r. zorganizowano czwartą edycję konkursu wojewódzkiego, którego celem jest promocja oraz zwiększanie wiedzy na temat regionu łódzkiego, popularyzacja cyfrowych map tematycznych i Geoportalu Województwa Łódzkiego. W konkursie wzięli udział uczniowie szkół średnich oraz studenci. Zadanie polegało na opracowaniu cyfrowej mapy prezentującej

wybrany temat na terenie województwa łódzkiego.

Zwycięskie opracowanie w ramach Kategorii – uczniowie szkół średnich: „Jednostki Związku Harcerstwa Polskiego w województwie łódzkim”

Zwycięskie opracowanie w ramach Kategorii - studenci oraz absolwenci uczelni wyższych: „Energia wiatru i wody – „wczoraj” i dziś”.

Pozostałe wydarzenia takie jak udział w konferencjach i seminariach przyczyniają się do rozpowszechniania rzetelnej, naukowej wiedzy z dziedziny geodezji i kartografii oraz do bieżącego podnoszenia kwalifikacji.

W 2024 r. przetworzono do postaci cyfrowej 96 sztuk dokumentacji złożowej, 89 sztuk dokumentacji hydrogeologicznej, 114 sztuk projektów robót geologicznych studni, 279 sztuk projektów robót geologicznych złoża, 96 sztuk zgłoszeń projektów złóż, 55 sztuk dokumentacji geologiczno-inżynierskiej oraz 29 sztuk dokumentacji dotyczącej ciepła Ziemi zgromadzonych w Wojewódzkim Archiwum Geologicznym. Aktualizacja Systemu Informacji Geologicznej Województwa Łódzkiego objęła 101 obiektów na podstawie dokumentacji hydrogeologicznej, 110 obiektów na podstawie dokumentacji złożowej, 108 obiektów na podstawie dokumentacji innej oraz 171 obiektów na podstawie dokumentacji ciepła Ziemi.

Bazę danych Systemu Geoinformatycznego Ewidencji Nieruchomości zajętych pod drogi wojewódzkie i będące we władaniu Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi zaktualizowano o 5 775 działek, dla 5 137 działek uzupełniono informacje zgromadzone w bazie, a także wprowadzono 16 847 sztuk skanów dokumentów dotyczących nieruchomości drogowych.

W ramach współpracy przy kontroli składowisk odpadów Wojewódzkie Biuro Geodezji w Łodzi wykonało dokumentację fotograficzną z wykorzystaniem bezzałogowego statku powietrznego oraz obliczenie powierzchni i objętości składowisk dla 3 obiektów.

Aktualizacja baz danych oraz pomiary geodezyjne służące realizacji zadań statutowych jednostek Samorządu Województwa Łódzkiego, zostały wykonane w ramach środków przeznaczonych na utrzymanie Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi.

Realizacja zadań administracji geologicznej zleconych z zakresu administracji rządowej

W 2024 r. wpłynęło:

- 57 wniosków o zatwierdzenie projektu robót geologicznych – wydano 54 decyzje zatwierdzające,
- 41 wniosków o zatwierdzenie dokumentacji geologicznej złoża kopalin – wydano 42 decyzje zatwierdzające,
- 27 wniosków o zatwierdzenie dokumentacji hydrogeologicznej – wydano 22 decyzje zatwierdzające,
- 3 wnioski o zatwierdzenie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej – wydano 2 decyzje zatwierdzające,
- 50 wniosków dotyczących koncesji geologicznych, w tym zmiany, udzielenia i przeniesienia – wydano 32 decyzje administracyjne,
- 18 wniosków od starostów odnośnie opinii dot. udzielenia koncesji na wydobywanie kopalin – wydano 12 opinii,
- 6 877 wniosków dotyczących uzgodnień projektu decyzji o warunkach zabudowy i opinii dot. studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – wydano 694 postanowienia oraz 406 opinii, pozostałe po weryfikacji zostały przyjęte „milczącą zgodą”.

Z urzędu, wydano 107 decyzji ustalających opłaty eksploatacyjne za wydobytą kopalinę. Łącznie w 2024 r. wydano 259 decyzji i 722 postanowienia.

Przy udziale Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi przeprowadzono kontrolę poprawności prowadzonej działalności wydobywczej z wykorzystaniem bezzałogowego statku powietrznego w 4 zakładach górniczych. Wykonana dokumentacja fotograficzna oraz opracowana chmura punktów pozwoliły na wykonanie niezbędnych pomiarów w zakresie wielkości wydobywania, zasięgu prowadzonych prac górniczych, ewentualnych przekroczeń granic wyznaczonych w udzielonej koncesji, a także nachylenia skarp i wysokości najniższego punktu wyrobisk.

Kultura oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami

Na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Sejmik Województwa Łódzkiego corocznie przyznaje dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego. Celem przyznania dotacji jest poprawa stanu zachowania dziedzictwa kulturowego w województwie łódzkim i promowanie jego walorów wśród mieszkańców.

W 2024 r. w ramach konkursu zatytułowanego „Łódzkie ratuje zabytki” zabezpieczono w budżecie Województwa Łódzkiego 13 000 000 zł. Spośród 153 wniosków, Sejmik Województwa Łódzkiego przyznał 97 dotacji na renowację najcenniejszych obiektów zabytkowych regionu łódzkiego. Ostatecznie zawarto 96 umów na prace m.in.: przy Kościele w Mileszkach, Kolegium Pijarów w Łowiczu, czternastowiecznym Kościele w Warcie czy Kaplicy Scheiblera w Łodzi. 1 podmiot zrezygnował przed podpisaniem umowy na kwotę 150 000 zł, natomiast w toku realizacji zadań zrezygnowały dwa podmioty na łączną kwotę 226 875 zł.

Program „Mała architektura zabytkowa” dotyczył zabytkowych obiektów małej architektury (tj. kapliczek, krzyży przydrożnych, figur, pomników, posągów, wodotrysków, kolumn i innych obiektów architektury ogrodowej), wpisanych do rejestru zabytków lub wojewódzkiej/gminnej ewidencji zabytków z obszaru województwa łódzkiego. Z ogólnej puli środków wynoszącej 300 000 zł, na jeden obiekt można było otrzymać dotację w kwocie do 20 000 zł (pomoc finansowa w wysokości do 80% ogółu nakładów). Łącznie 15 jednostek samorządu terytorialnego zostało zaproszonych do złożenia wniosku o udzielenie pomocy finansowej na realizację zadań opisanych w zgłoszeniach. Ostateczną decyzję o przyznaniu pomocy finansowej na rzecz jednostek samorządu terytorialnego podjął

Sejmik Województwa Łódzkiego, udzielając pomocy finansowej na łączną kwotę 295 028 zł (16 zadań – 1 jednostka samorządu terytorialnego otrzymała pomoc na dwa zadania). Wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, którym przyznano dotację w powyższym programie podpisały umowy z Województwem Łódzkim. 1 podmiot zrezygnował w toku realizacji zadania (po podpisaniu umowy) na kwotę 20 000 zł.

Programy dotacyjne

Kulturalnie Regionalnie

28 listopada 2023 r. Zarząd Województwa Łódzkiego ogłosił otwarty konkurs ofert pn. „Kulturalnie regionalnie” na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2024 r., mających na celu wzbogacanie oferty kulturalnej województwa łódzkiego oraz pielęgnowanie i rozwój polskiej tradycji kulturowej w województwie łódzkim. Zadania te były realizowane poprzez:

- organizowanie wydarzeń kulturalnych prezentujących dorobek polskiego i światowego dziedzictwa kultury na terenie województwa łódzkiego,
- prezentowanie lokalnego i regionalnego dorobku kultury,
- prezentację sylwetek i twórczości Zbigniewa Herberta w 100. rocznicę urodzin oraz Józefa Chełmońskiego w 110. rocznicę śmierci,
- popularyzację postaci i ich dorobku kulturalnego, wskazanych w uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej jako patroni roku 2024.

W konkursie złożono 151 ofert, z czego 136 zostało ocenionych pozytywnie pod względem formalnym. Rozstrzygając konkurs, Zarząd Województwa Łódzkiego przyznał 47 dotacji na łączną kwotę 1 000 000 zł. Ostatecznie zawarto 46 umów na łączną kwotę 977 900 zł.

Łódzkie pamięta

28 listopada 2023 r. Zarząd Województwa Łódzkiego ogłosił otwarty konkurs ofert pn. „Łódzkie pamięta” na realizację zadań

publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej w 2024 r. Celem tych zadań była popularyzacja wśród mieszkańców województwa łódzkiego wiedzy o zjawiskach istotnych dla historii regionu łódzkiego, co było realizowane poprzez:

- organizację inscenizacji historycznych ważnych dla historii i tożsamości regionu łódzkiego,
- upowszechnianie wiedzy na temat niemieckich zbrodni w trakcie II wojny światowej, popełnianych na terenie obecnego województwa łódzkiego, ze szczególnym uwzględnieniem Litzmannstadt Ghetto w kontekście 80. rocznicy jego likwidacji,
- upowszechnianie wiedzy na temat polskiego czynu zbrojnego podczas II wojny światowej w kontekście 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego,
- organizację wydarzeń historycznych ważnych dla tożsamości województwa łódzkiego,
- wykonanie i montaż w przestrzeni publicznej województwa łódzkiego tablic upamiętniających wydarzenia i postaci ważne dla historii i tożsamości regionu łódzkiego.

Do konkursu złożono 53 oferty, z których 51 zostało ocenionych pozytywnie pod względem formalnym i przeszło do oceny merytorycznej. Komisja konkursowa zarekomendowała 19 dotacji ofertom z najwyższą liczbą punktów. Zarząd Województwa Łódzkiego przyznał ostatecznie 19 dotacji na łączną kwotę 500 000 zł. Wszyscy oferenci podpisali umowy dotacyjne i podjęli się realizacji zadań z wykorzystaniem dotacji z budżetu Województwa Łódzkiego.

Łódzkie pełne tradycji

20 grudnia 2023 r. Zarząd Województwa Łódzkiego ogłosił otwarty konkurs ofert pt. „Łódzkie pełne tradycji” na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2024 r., w ramach

cyklu „Łódzkie ratuje tradycje” mający na celu wzbogacenie oferty kulturowej województwa łódzkiego oraz wspieranie przekazu pokoleniowego, ochrony i popularyzacji zjawisk z zakresu niematerialnego dziedzictwa kulturowego, a także wsparcie zespołów regionalnych kultywujących i popularyzujących lokalne tradycje w dziedzinie folkloru, realizowanych poprzez:

- dokumentację, archiwizację i jak najszersze udostępnianie unikalnych zjawisk z zakresu dziedzictwa kultur tradycyjnych i ludowych oraz współczesnych kontekstów ich funkcjonowania poprzez publikacje książkowe, prasowe, multimedialne i inne,
- działania edukacyjno-kulturowe, w tym m.in.: warsztaty, kursy, szkolenia, poradniki, filmy instruktażowe dotyczące zagadnień kultury tradycyjnej i ludowej oraz prowadzenie nauki przez konkretnego „mistrza tradycji” lub osobę trudniącą się w tzw. „ginących zawodach” w zakresie różnych dziedzin niematerialnego dziedzictwa kulturowego: literatura, muzyka, śpiew, taniec, sztuka, rękodzieło, rzemiosło ludowe, rzemiosło artystyczne, praktyka obrzędowa, potrawy obrzędowe oraz inne przejawy kultury spełniające kryteria niematerialnego dziedzictwa,
- działania popularyzujące unikalne i żywe elementy kultury tradycyjnej i ludowej, w tym m.in.: konkursy, przeglądy, festiwale, wystawy, seminaria i konferencje,
- działania multimedialne, realizowane w części lub całości on-line, prezentujące i popularyzujące zagadnienia kultury tradycyjnej i ludowej,
- działania warsztatowe służące renowacji strojów ludowych oraz rekwizytów obrzędowych dla zespołów regionalnych kultywujących i popularyzujących lokalne tradycje w dziedzinie folkloru: muzyki, śpiewu, tańca, obrzędowości.

W konkursie złożono 120 ofert, z czego 87 zostało ocenionych pozytywnie pod względem formalnym. Rozstrzygając konkurs Zarząd Województwa Łódzkiego przyznał 34 dotacje na łączną kwotę 500 000 zł. Wszyscy oferenci

podpisali umowy dotacyjne i podjęli się realizacji zadań z wykorzystaniem dotacji z budżetu Województwa Łódzkiego.

Fundusz Rozwoju Kultury Marszałka Województwa Łódzkiego

22 listopada 2022 r. Sejmik Województwa Łódzkiego podjął uchwałę w sprawie ustanowienia Funduszu Rozwoju Kultury Marszałka Województwa Łódzkiego - programu wsparcia finansowego, mającego na celu rozwój artystyczny osób, które w sposób szczególnie przyczyniają się do rozwoju kultury i promocji województwa łódzkiego.

Wsparcie udzielane było w ramach dwóch filarów:

- „dorobek” miał charakter nagrody, przyznawanej za dotychczasową twórczość lub osiągnięcia artystyczne. Jej wysokość mogła wynieść maksymalnie 10 000 zł. Nabór wniosków odbywa się od 1 stycznia do 30 września danego roku kalendarzowego,
- „rozwój” miał charakter stypendium i zakładał sfinansowanie lub dofinansowanie realizacji inicjatywy artystycznej, mającej swoje źródło w indywidualnej kreatywności i talencie kandydata. Jego maksymalna wysokość mogła wynieść 15 000 zł. Nabór wniosków miał charakter ciągły.

W 2024 r. wpłynęło ponad 71 wniosków.

Wyłonionych zostało 18 osób z terenu województwa łódzkiego. Całkowita suma wsparcia finansowego w 2024 r. to 150 000 zł. Środki z Funduszu przeznaczono m.in.: na zakup instrumentów muzycznych (tj. wiolonczela, klarnet).

Wydarzenia kulturalne i inicjatywy w zakresie kultury

Upamiętnienie Bitwy nad Wartą. Wrzesień 1939

Województwo Łódzkie, Gmina Zapolice, Stowarzyszenie „Strzelcy Kaniowscy” 7 września 2024 r. wspólnie zorganizowali „Upamiętnienie Bitwy nad Wartą. Wrzesień 1939” pod nazwą „Obchody 85. rocznicy Bitwy nad Wartą”. W ramach programu odbył się „Historyczny Marsz Nordic Walking”, którego uczestnicy przeszli rajdową marszrutę i wysłuchali relacji z upamiętnionych wydarzeń.

Zbiórka biegaczy odbyła się przy schronie nr 2 w Strońsku. Marszowi towarzyszył historyk Maciej Milak, który po drodze, z użyciem sprzętu nagłaśniającego, przy poszczególnych bunkrach i ważnych historycznie lokalizacjach (punktach) opowiadał o przebiegu wydarzeń bitwy na linii Bełeń-Strońsko-Zapolice z początku II wojny światowej. Zakończenie marszu odbyło się na cmentarzu. Pod obeliskiem Kwatery Wojennej w Strońsku miały miejsce przemowy oraz zapalono upamiętniające znicze.

W kolejnym etapie wydarzenia uczestników poczęstowano żołnierską grochówką, a także rozpalono ognisko. Po posiłku odśpiewano uroczyste Rotę, a potem wszyscy uczestnicy wydarzenia zostali zaproszeni do wspólnego śpiewania pn. „Na strunach historii”. Wszystkim zgromadzonym rozdano okolicznościowe śpiewniki z zawartością tekstów 25 patriotycznych piosenek. Śpiewanie przy akompaniamencie gitary, poprowadziła dyrygentka chóralna Renata Banacka-Walczak. Późnym wieczorem odbył się najbardziej doniosły punkt Obchodów 85. rocznicy Bitwy nad Wartą – „Nocne Upamiętnienie”. Goście uroczystości, „Strzelcy Kaniowscy” wraz z uczestnikami wydarzenia odśpiewali hymn, zmówili żołnierzom Wojska Polskiego modlitwę, a w czasie apelu poległych zapalili 261 zniczy w hołdzie wszystkim, którzy zginęli w okolicznych walkach. Podczas wydarzenia członkowie Stowarzyszenia Historycznego „Strzelcy Kaniowscy” zaprezentowali sylwetki żołnierzy z września 1939 r. wraz z ich ekwipunkiem i uzbrojeniem. W wydarzeniu łącznie wzięło udział ok. 200 osób.

Portal „Drzwi do Kultury”

Projekt „Drzwi do Kultury” to portal zdalnego dostępu do materiałów multimedialnych, oparty o technologię filmu na życzenie (VOD) oraz transmisję na żywo (live) z możliwością zakupu dostępu do zawartych na portalu treści oraz bezpłatnego odbioru wybranych zasobów. W 2023 r. portal został wzbogacony o aplikację Smart TV, a także pojawiły się „nowe drzwi”, udostępnione Wytwórni Filmów Oświatowych.

Wykaz materiałów z największą oglądalnością w roku 2024 dla poszczególnych Instytucji Kultury:

- Teatr Wielki w Łodzi - Premiera TRAVIATA (LIVE) – 2 453 użytkowników,
- Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi - Amadeusz – Trailer (VOD) – 56 wyświetleń,
- Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina - Na powitanie wiosny muzycznie Michał Członka z zespołem (VOD) – 295 wyświetleń,
- Muzeum Sztuki w Łodzi - Próba całości. Nagroda im. Katarzyny Kobro (LIVE) – 73 wyświetlenia,
- Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi - Światowy Dzień Łalkarstwa (VOD) – 82 wyświetlenia,
- Łódzki Dom Kultury - Jubileusz 50-lecia Magazynu Kalejdoskop (LIVE) – 275 użytkowników,
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi - Konferencja z okazji 60-lecia Kolekcji Muzeum Książki Dziecięcej w Dziale Zbiorów Specjalnych – 143 wyświetlenia,
- Wytwórnia Filmów Oświatowych w Łodzi - Filmy WFO z muzyką Krzysztofa Komedy – 125 wyświetleń.

Poszczególne instytucje kultury opublikowały następującą ilość materiałów:

- Łódzki Dom Kultury - 96
- Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina - 96
- Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi - 85
- Muzeum Sztuki w Łodzi - 85
- Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi - 122
- Teatr Wielki w Łodzi - 173
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi - 109
- Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego - 51
- Wytwórnia Filmów Oświatowych - 204

Na początku stycznia 2025 r. na portalu Drzwi do kultury odnotowano liczbę 1021 publikacji materiałów multimedialnych. W 2024 odbyły się 23 transmisje LIVE (na żywo). Na Android TV i Smart TV są łącznie zarejestrowane 102 urządzenia. Liczba zarejestrowanych

użytkowników w 2024 r. to łącznie 449. Liczba użytkowników w ciągu roku według Google Analytics wyniosła około 22 000. Jest to liczba użytkowników, którzy weszli w interakcję z witryną lub uruchomili aplikację po raz pierwszy. Treści multimedialne użytkownicy oglądali na: urządzeniach mobilnych (58,1%), na komputerach typu /PC/ laptop (40,2%), na tabletach (1,7%).

FOLKOWE ŁÓDZKIE

19 marca 2024 r. w Sieradzu miało miejsce wydarzenie pn. FOLKOWE ŁÓDZKIE. Celem wydarzenia była promocja walorów kulturowych województwa łódzkiego, przede wszystkim tradycji związanych z głównymi nurtami folklorystycznymi z jego obszaru, tj. folklorem łowickim, folklorem sieradzkim, folklorem rawsko-opoczyńskim i folklorem łęczyckim. Do głównych założeń należała również integracja mieszkańców województwa łódzkiego i budowa tożsamości lokalnej poprzez upowszechnianie wiedzy o czterech głównych nurtach folkloru województwa łódzkiego, pokazanie różnic jakie pomiędzy nimi występują, zarówno w warstwie identyfikacyjnej, jak również w bogactwie i tradycji potraw, obrzędów ludowych oraz tradycji muzycznych. Podczas imprezy na scenie wystąpiły zespoły folklorystyczne z całego naszego województwa. Można było też skosztować potraw regionalnych przygotowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich oraz podziwiać wyroby rękodzieła ludowego, takie jak rzeźby, hafty, wycinanki. Gwiazdą wieczoru był słynny zespół Golec u'Orkiestra. W wydarzeniu udział wzięło ok. 500 osób.

Koncert słowno-muzyczny ku czci Św. Jana Pawła II

2 kwietnia 2024 r. w Sali Barokowej Muzeum w Łowiczu odbył się koncert słowno-muzyczny pn. „Nie zastąpi Ciebie nikt”. Wydarzenie miało formę podziękowania Janowi Pawłowi II za jego pontyfikat, którego dziedzictwo już na zawsze stało się częścią naszej tożsamości, towarzysząc nam zarówno w modlitwie, jak i codzienności dnia powszedniego. Uczczono tym samym 19 rocznicę śmierci Papieża Jana Pawła II. Swoje wspomnienia z Papieżem przywołali artyści: Halina Frąckowiak, Michał

Chorosiński, Mateusz Mijał i Piotr Cugowski. Opowieściom towarzyszyły znane utwory w wykonaniu artystów, związane z postacią Papieża. W wydarzeniu udział wzięło blisko 300 osób.

Instytucje Kultury Samorządu Województwa Łódzkiego

Województwo Łódzkie jest organizatorem 7 instytucji kultury, w tym 3 współprowadzonych z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Środki dla instytucji kultury z budżetu Województwa Łódzkiego 2024

Nazwa instytucji kultury	Wykonanie (w zł)
Teatr Wielki w Łodzi	44 197 959
Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi	18 978 373
Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi	23 197 151
Łódzki Dom Kultury	9 401 697
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi	10 218 428
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi	9 984 026
Muzeum Sztuki w Łodzi	10 708 395
RAZEM	126 686 029

Środki otrzymane przez instytucje kultury z innych źródeł

2024	Środki otrzymane przez instytucje kultury z innych źródeł (w zł)		Dotacje na działalność bieżącą z MKiDN (w zł)	Pozostałe dotacje celowe na działalność bieżącą z MKiDN i innych źródeł (w zł)	Dotacje na wydatki inwestycyjne MKiDN i innych źródeł (w zł)
Teatr Wielki w Łodzi	11 450 991	w tym:	9 007 000	1 906 767	537 224
Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi	202 698		0	202 698	0
Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi	4 132 283		3 620 000	512 283	0
Muzeum Sztuki w Łodzi	15 099 099		11 926 233	951 241	2 221 625
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi	365 292		0	254 116	111 176
Łódzki Dom Kultury	151 618		0	151 618	0
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi	289 582		0	289 582	0

Teatr Wielki w Łodzi

W Teatrze odbyło się 125 wydarzeń stacjonarnych, w tym 5 premier (opery „Traviata” Giuseppe Verdiego oraz „Cyganeria” Giacomo Pucciniego, spektakle baletowe „Romeo i Julia” oraz „Giselle”, jak również opera familijna „Jaś i Małgosia”), 94 spektakli, 26 koncertów, w których wzięło udział 95 336

uczestników/widzów - w siedzibie Teatru.

W 119 wycieczkach po Teatrze oraz w zajęciach edukacyjnych stacjonarnych (322 zajęcia) wzięło udział ogółem 9 616 uczestników.

W organizowanych przez Teatr niedzielnych porankach (małe formy koncertów, lekcja baletu, i inne muzyczne spotkania) wzięło udział 4 462 osób. Teatr realizował również wydarzenia poza siedzibą m.in. koncerty w regionie: „O Sole Italiano” w Miejskim Domu Kultury w Radomsku, „Carmina Burana” w Kościele p.w. Św. Wawrzyńca w Kutnie oraz w Kościele p.w. św. Andrzeja Apostoła w Łęczycy, „Pieśni Patriotyczne” w Kościele św. Wawrzyńca w Kutnie, jak również „Chóralne Oblicza Opery” w Miejskim Domu Kultury w Zduńskiej Woli.

Na przełomie kwietnia i maja 2024 r. w Teatrze odbywał się najstarszy i największy polski festiwal baletowy XXVII Łódzkie Spotkania Baletowe - taneczne biennale z 55-letnią tradycją, które na przestrzeni lat stało się największą i najbardziej prestiżową imprezą baletową w Polsce. Ideą festiwalu jest upowszechnianie sztuki baletowej i aktualnych osiągnięć choreograficznych na świecie, zarówno w balecie klasycznym, jak i różnorodnych nurtach tańca współczesnego. W XXVII edycji festiwalu zaprezentowały się 3 zespoły z zagranicy – balet Opery w Lyonie, Aterbaletto z Włoch oraz L-E-V Dance Company.

Rok 2024 był dla Teatru rokiem jubileuszowym. Historię przedstawień operowych i baletowych w Łodzi zapoczątkowała Opera Łódzka w 1954 r., a w 2024 r. minęło równo 70 lat, od kiedy melomani mogą cieszyć się ze spektakli wystawianych najpierw w Teatrze im. Stefana Jaracza oraz w Teatrze Nowym a od 1967 r. już w nowej siedzibie przy placu

Dąbrowskiego w Łodzi. Kolejnym ważnym dla Teatru Jubileuszem była setna rocznica śmierci Giacomo Pucciniego. Z tej okazji Teatr Wielki w Łodzi zaplanował monograficzny festiwal poświęcony twórczości włoskiego kompozytora. Podczas Festiwalu Puccinowskiego zostały wykonane zarówno rodzime spektakle łódzkiej sceny operowej („Madama Butterfly”, „Turandot”, „Dziewczyna z dzikiego zachodu”) na czele z premierą „Cyganerii”, jak również koncertowym wykonaniem „Toski”, oraz spektaklami gościnnymi: „Manon Lescaut” - produkcja Teatru Wielkiego im. Stanisława Moniuszki z Poznania, a także dwa spektakle przygotowane przez Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina – „Gianni Schicchi” oraz „Siostra Angelika”.

Zrealizowano również dwa wydarzenia z cyklu „Koncert z gwiazdą”. W Teatrze gościli wybitni artyści: kontratenor Jakub Józef Orliński wraz z pianistą Michałem Bielem, natomiast na Rynku Łódzkich Włóknarek w Manufakturze pojawił się znakomity włoski tenor Francesco Demuro oraz primadonna Teatru Wielkiego w Łodzi Joanna Woś.

Wśród ważnych wydarzeń zrealizowanych w Teatrze warto wymienić również:

- zorganizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce oraz Gminą Wyznaniową Żydowską w Łodzi koncert upamiętniający 80. rocznicę likwidacji getta w Łodzi,
- „Opera Łódź Opener” stanowiący kulminacyjną część obchodów Jubileuszu 70. lecia opery w Łodzi podczas którego wystawiono plenerową wersję „Strasznego dworu” Stanisława Moniuszki na placu Dąbrowskiego oraz zorganizowano Galę Jubileuszową z największymi przebojami muzyki klasycznej i nie tylko,
- udział Teatru Wielkiego w Łodzi w Baltic Opera Festival w lipcu 2024 r., gdzie zaprezentowano dwa spektakle: „Jaś i Małgosia” Engelberta Humperdincka, a także premierę „Turandot” Giacomo Pucciniego, do której kostiumy i scenografie

zostały przygotowane w pracowniach Teatru Wielkiego w Łodzi.

Teatr Wielki w Łodzi realizował zadanie inwestycyjne:

Modernizacja Teatru Wielkiego w Łodzi

Celem realizacji zadania była poprawa stanu technicznego budynku Teatru Wielkiego w Łodzi. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania z budżetu Województwa Łódzkiego w 2024 r. wyniosły 1 727 770 zł.

W ramach zadania wykonano:

- wymianę ślusarki okiennej i drzwiowej w budynku głównym,
- modernizację komina scenicznego w części wysokiej w zakresie ścian tynkowanych,
- naprawę przyłącza wodociągowego do budynku głównego,
- wykonanie barier schodów głównych w holu wejściowym.

Teatr Wielki w Łodzi złożył również projekt w Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS), Priorytet VII Kultura, Działanie 7.1 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej pn. „Adaptacja i modernizacja przestrzeni Teatru Wielkiego w Łodzi wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia”. Przedmiotem projektu będzie modernizacja przestrzeni infrastruktury kultury w budynku Teatru Wielkiego w Łodzi sprzyjającej aktywnemu uczestnictwu w kulturze i w życiu społecznym. Teatr przeszedł pozytywnie ocenę formalną i w 2024 r. oczekiwał na ocenę merytoryczną. Całkowita wartość projektu wynosi: 48 404 512,34 zł brutto (39 706 826,49 zł netto). Wydatki kwalifikowalne: 39 706 826,49 zł, w tym: wkład z budżetu Województwa Łódzkiego 8 453 583,39 zł. Dofinansowanie z Unii Europejskiej 31 253 243,10 zł.

Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi

Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi zrealizował w 2024 r. łącznie dziesięć premier: „Dzień Walentego”, „Horsztyński”, „Dwoje”, „Kasta la vista”, „Rodzeństwo”, „Amadeusz”, który otrzymał Nagrodę Publiczności podczas 62.

Rzeszowskich Spotkań Teatralnych oraz wyprodukowane na potrzeby programu „Wojewódzkie Jaracza Wędrówki” spektakle: „Tylko jeden dzień”, „Tańce w Ballybeg”, „Bar Pod Zdechłym Psem”, „Gra w Strindberga”. Spektakle z repertuaru Teatru prezentowano poza siedzibą w różnych zakątkach regionu łódzkiego m.in. w Bełchatowie, Sieradzu, Radomsku, Tomaszowie Mazowieckim, Skierniewicach i Piotrkowie Trybunalskim. Łącznie Teatr zrealizował 10 wyjazdów. W ramach programu edukacyjnego „Łódzkie z Teatrem”, zorganizowano osiem prelekcji dotyczących spektakli z repertuaru Teatru.

Ważnym przedsięwzięciem była również organizacja Konkursu Dramaturgicznego im. Łucjana Kościeleckiego o Pióro Jaracza – na który wpłynęło 188 sztuk z całej Polski, a także z zagranicy.

Ponadto jak co roku Teatr włączył się w obchody XIV Dni Pamięci w ramach Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holocaustu. Na Dużej Scenie Teatru odbyły się koncert inauguracyjny „Shalom Jerozolimo” i Gala Finałowa XIV Dni Pamięci, na Scenie Kameralnej odbył się spektakl słowno-muzyczny „Za mało kołysanek kołysałam”, a na Małej Scenie odbyła się premiera spektaklu „Dwoje”, zrealizowana specjalnie na XIV Dni Pamięci.

Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi

Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w 2024 r. zrealizowała 69 koncertów, w tym 56 symfonicznych, chóralnych i organowych oraz 13 koncertów kameralnych, jak również 9 transmisji z Metropolitan Opera. Podobnie jak dla Teatru Wielkiego w Łodzi, również dla Filharmonii na rok 2024 przypadł ważny jubileusz tj. 25. Jubileuszowa edycja Wędrownego Festiwalu „Kolory Polski”. To flagowe przedsięwzięcie artystyczne Filharmonii, które odwiedza różne regiony województwa łódzkiego. Preludium festiwalu odbyło się 30 czerwca w Leszczynku koło Kutna, natomiast inauguracja 6 lipca w Łowiczu, gdzie zabrzmiała muzyka Georga Friedricha

Haendla. Później Festiwal odwiedził m.in. Lutomiersk, Dobroń, Lipce Reymontowskie i inne miasta województwa łódzkiego, by 31 sierpnia powrócić z finałem do Filharmonii Łódzkiej. Na zamówienie Filharmonii Łódzkiej powstała kompozycja Sławomira Jaskułke „The Royal Symphonic Jazz Suite” na orkiestrę symfoniczną i septet jazzowy, której prawykonanie miało miejsce właśnie podczas uroczystego finału. Utwór został również nagrany i wydany w postaci płyt CD i winylowych oraz nagrania live audio-video. W sumie odbyło się 18 koncertów w różnych zakątkach regionu łódzkiego.

Filharmonia niezmiennie stawiała również nacisk na działalność edukacyjną, w ramach której zrealizowano w 2024 r. łącznie 231 zajęć (m.in. „Baby boom boom”, „Odkrywczy Muzyki”, warsztaty wokalne „Chór dla (nie) opornych”, „Filharmonia z klasą”).

Filharmonia Łódzka rozpoczęła realizację projektu: Centrum Edukacji Muzycznej Województwa Łódzkiego. Projekt realizowany w ramach Działania FELD.06.04 Kultura i turystyka, Priorytetu FELD.06 Fundusze europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027. Głównym założeniem projektu jest stworzenie Centrum Edukacji Muzycznej Województwa Łódzkiego jako alternatywnego miejsca poznawania zagadnień związanych z muzyką, które będzie dedykowane dla różnych grup odbiorców poczynając od najmłodszych po seniorów, od osób niezwiązanych z muzyką po profesjonalistów. Nowoczesny budynek Centrum Edukacji Muzycznej zaoferuje swoim odbiorcom nowoczesne przestrzenie o powierzchni ponad 5 tys. m² na które składają się: sala wielofunkcyjna, sale warsztatowe, foyer z miejscami do relaksu, kabinami odsłuchowymi i ekspozycjami prezentującymi zagadnienia muzyczne. Centrum Edukacji Muzycznej Województwa Łódzkiego powstanie w dawnym budynku Kina Bałtyk, które zostanie rozbudowane i połączone z obecnym budynkiem

Filharmonii.

Całkowita wartość projektu wynosi: 100 922 500 zł brutto, w tym: Dofinansowanie: 49 723 071,80 zł, Wkład własny WŁ: 32 629 688,20 zł, Koszty niekwalifikowalne: 18 569 740 zł

Muzeum Sztuki w Łodzi

W 2024 r. po roku nieobecności nagroda im. Katarzyny Kobro powróciła do Muzeum Sztuki w Łodzi, gdzie przyznawana była od 2011 r. artystom awangardowym przez polskich artystów reprezentujących różne dziedziny sztuki. W roku 2023 z uwagi na brak zgody środowiska artystycznego na wręczenie obniżonej rangą nagrody w Muzeum, Nagroda wręczona została poza jego murami. W 2024 r. laureatką nagrody została Ewa Zarzycka, a jej przyznanie zostało poprzedzone realizacją wystawy „Próba całości. Nagroda im. Katarzyny Kobro”. Ekspozycja była okazją do przyjrzenia się pracom wszystkich osób nią nagrodzonych: wybitnych artystów i artystek różnych pokoleń, takich jak Cezary Bodzianowski, Krzysztof Wodiczko, Natalia LL, Cecylia Malik, Jadwiga Sawicka, czy Elżbieta Jabłońska. Idea nagrody odwołuje się do postaci Katarzyny Kobro oraz tradycji solidarności artystów, którzy są fundamentem Muzeum Sztuki. Wystawa to symboliczny powrót tego wyróżnienia do Muzeum Sztuki, a także całego związanego z nią środowiska artystycznego.

Muzeum Sztuki w Łodzi zrealizowało w 2024 r. szereg wystaw czasowych, wśród których należy wymienić tytuły: „Agata Ingarden. Emopolis”, będącą pierwszą w Polsce muzealną wystawą prac tej polskiej artystki pracującej między Paryżem a Atenami oraz „Aura Rosenberg. Pomniki też się zakochują”.

W Galerii Sztuki Dawnej kontynuowano wystawę „Widziałem prawdziwe arcydzieło. Malarstwo polskie XIX i początku XX wieku ze zbiorów Muzeum Sztuki w Łodzi”. Ekspozycja zbudowana została wokół „Portretu matki” pędzla Henryka Rodakowskiego i pozwala prześledzić najważniejsze nurty i zjawiska obecne w malarstwie polskim w XIX i na

początku XX stulecia. Muzeum Pałac Herbsta oddział Muzeum Sztuki w Łodzi zorganizował w okresie letnim „Kulturanki u Herbsta” – cykl koncertów w niedzielne przedpołudnia w pięknym otoczeniu przypałacowego ogrodu. W programie ogrodowych koncertów nie mogło zabraknąć muzyki filmowej czy jazzowej, a także piosenki aktorskiej.

We współpracy z The Getty Research Institute w Los Angeles oraz Konsulatem Generalnym RP w Los Angeles został zrealizowany projekt „Échange entre artistes 1931–1982, Pologne-USA: the Polish-American Artistic Exchange” w ramach Programu Kultura inspirująca Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W rezultacie powstała publikacja naukowa traktująca o kolekcji sztuki amerykańskiej podarowanej przez artystów Muzeum Sztuki w Łodzi w latach 80. w języku angielskim w formie drukowanej. Dzięki researchowi wykonanemu w ramach projektu udało się m.in. pomóc Museum of Contemporary Art w zrekonstruowaniu pracy Andrzeja Łobodzińskiego. Popularyzacja wymiany artystycznej z 1982 poskutkowała włączeniem prac polskich artystów w wystawy MoCA zaplanowane na wiosnę 2025.

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

W dniach 15-16 czerwca 2024 r. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi zorganizowało Festiwal Historyczny na Grodzisku w Tumie pod hasłem „Zjazd w Łęczycy”. Festiwal był wydarzeniem o charakterze edukacyjno-historycznym, którego głównym celem było przybliżenie uczestnikom realiów życia w średniowieczu oraz ukazanie znaczenia Zjazdu w Łęczycy w historii Polski i regionu łódzkiego. Poprzez rekonstrukcje historyczne, inscenizacje oraz warsztaty, uczestnicy mogli nie tylko zobaczyć, ale także aktywnie doświadczyć życia w średniowieczu.

W siedzibie Muzeum przy pl. Wolności miały miejsce liczne wystawy czasowe. W ramach projektu „Muzeum Otwarte” – Faza II modernizacji Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, budynki „A” i „C”

zlokalizowane na placu Wolności w Łodzi” dofinansowanego z Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 została zorganizowana wystawa promująca ekologiczne i świadome podejście do mody, napraw odzieży, czyli recyklingu i upcyklingu „Cerowanie czasu”. Na ekspozycji zaprezentowano zarówno historyczne ubrania noszące ślady użytkowania, cerowania i poprawek, jak i prace współczesnych artystów, którzy wykorzystują materiały „drugiego obiegu”. Towarzyszyły jej warsztaty cerowania i przerabiania ubrań, a także przestrzeń do wymiany odzieży. Jedną z ciekawszych była również ekspozycja „Z Nikiszowca na Bałuty. Malarstwo Erwina Sówki z kolekcji Macieja Balceraka”, będąca rodzajem eksperymentu. Po raz pierwszy bowiem w przestrzeniach Muzeum zaprezentowano wystawę malarstwa nieelitarnego, którego przedstawicielem jest Erwin Sówka (1936–2021). Wielu znawców, a także miłośników i kolekcjonerów sztuki nieprofesjonalnej uważa Erwina Sówkę za mistrza i najwybitniejszego artystę w historii polskiej sztuki naiwnej. W partnerstwie z Muzeum Mazowieckim w Płocku otwarto wystawę czasową „Oblicza. Matka Boska Skępska wczoraj i dziś”. Bez mała 300 wizerunków Matki Boskiej Skępskiej pochodzących ze zbiorów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Muzeum Mazowieckiego w Płocku, prywatnej kolekcji Stanisława Miłkowskiego oraz muzeów, kolekcjonerów, artystów plastyków i twórców ludowych z Polski została zaprezentowana w różnych ujęciach artystycznych, poczynając od wieku XIX, poprzez wiek XX, aż do współczesności.

Muzeum realizowało projekt „Łęka. Między tradycją a nowoczesnością”, który uzyskał dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Przeprowadzone prace terenowe w 2024 r. stanowią nawiązanie do badań zrealizowanych w Łęce w latach 1961-1963 przez Zespół Etnograficzny Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

Łęka została wówczas wytypowana do badań jako wieś reprezentatywna dla regionu łęczyckiego. Przeprowadzone w 2024 r. badania etnograficzne pozwalają prześledzić zmiany, jakie zaszły w Łęce na przestrzeni ostatnich sześćdziesięciu lat.

Muzeum uzyskało dofinansowanie projektu Muzeum Otwarte - Faza II modernizacji Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, budynki "A" i "C" zlokalizowane na Placu Wolności w Łodzi.

Okres realizacji projektu zaplanowano na lata 2024-2028. Celem zadania jest poprawa i zabezpieczenie infrastruktury technicznej, w tym zabytkowej, która zniweluje przyszłe zagrożenia i doprowadzi do bezpiecznej, efektywnej i zgodnej z prawem eksploatacji budynku. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne wdroży nowy program kulturalno-edukacyjny, który wpłynie na wzrost kompetencji kulturowych odbiorców. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS).

6 marca 2024 r. podczas konferencji prasowej podsumowującej pierwszy nabór do programu FEnIKS 2021-2027 z rąk sekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego dyrekcja Muzeum odebrała decyzję o dofinansowaniu projektu. 26 kwietnia 2024 r. Muzeum podpisało umowę o dofinansowanie dla projektu.

W 2024 r. realizowane były działania promocyjne, informacyjne i edukacyjne dotyczące projektu. 7 listopada 2024 r. został podpisany aneks zatwierdzający m.in. aktualny harmonogram realizacji projektu, natomiast 31 grudnia 2024 r. ogłoszono przetarg na roboty budowlane. Całkowita wartość projektu wynosi: 102 427 527,90 zł. Koszt kwalifikowalny: 83 877 535,22 zł. Dofinansowanie z EFRR: 66 858 783,32 zł

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi realizowała w 2024 r. szereg wydarzeń. Do najważniejszych

z nich należało Narodowe Czytanie, które odbyło się w ogrodzie Muzeum Pałacu Herbsta (oddział Muzeum Sztuki w Łodzi). Fragmenty „Kordiana” Juliusza Słowackiego czytali aktorzy Teatru im. Stefana Jaracza w Łodzi, pracownicy Biblioteki, przedstawiciele samorządu województwa, władz miasta oraz wojewody. Oprawę muzyczną zapewniła Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina. Czytający wystąpili w strojach z epoki, zaś uczestnikom rozdane zostały egzemplarze „Kordiana” opatrzone pamiątkowymi stemplami. Wydarzenie objęte było Patronatem Honorowym Pary Prezydenckiej. Biblioteka ponadto zrealizowała 7 edycję Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, wręczenie 32 Edycji Nagrody Złoty Ekslibris i 15 Edycji Nagrody Superekslibris za rok 2023, XXV – jubileuszową edycję Przeglądu Twórczości Plastycznej Osób Chorych, Starszych i Niepełnosprawnych „Sztuka jak Balsam”, konferencję z okazji 60-lecia Kolekcji Muzeum Książki Dziecięcej „Książka dziecięca dawniej i dziś”.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna zrealizowała liczne wydarzenia edukacyjne i upowszechniające wiedzę o regionie. W okresie październik-grudzień 2024 r. odbyły się „Etnopodróż po kulturze”. Projekt realizowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowego Planu Odbudowy miał na celu propagowanie mitologii słowiańskiej i kultury ludowej – angażując różne grupy społeczne w bezpłatne działania kulturalne i twórcze. Działania skupione były wokół obrzędów Dziadów, Andrzejek i Szczodrych Godów.

Łódzki Dom Kultury

Z uwagi na budowę tunelu Kolei Dużych Prędkości w Łodzi i związaną z inwestycją koniecznością przeniesienia do siedziby tymczasowej przy ul. Dowborczyków 18, Łódzki Dom Kultury swoją działalność w 2024 r. koncentrował na realizacji zadań w regionie. Wybrane najważniejsze wydarzenia realizowane przez Łódzki Dom Kultury:

- Festiwal „Od kujawiaka do oberka. Autentyzm i inspiracje”. Kontynuacja jednego

- z najstarszych konkursów muzyki ludowej w województwie łódzkim. Do udziału w wydarzeniu zaproszone zostały ludowe kapele autentyczne i opracowane, instrumentalisci ludowi, mistrzowie wraz ze swoimi uczniami, a także zespoły inspirowane folklorem,
- „Złakowskie Boże Ciało. Pograjka wiejska”. Na scenie w złakowskim Mini Skansenie do tańca zagrało 10 kapel ludowych oraz zespołów prezentujących autentyczny folklor muzyczny i czerpiących z inspiracji z lokalnych tradycji muzycznych. Wydarzeniu towarzyszył kiermasz twórców ludowych (prace z zakresu rzeźbiarstwa, plastyki papierowej, haftu),
 - Festiwal „Po Rzece_Tabor” Przedsięwzięcie odbyło się w czterech wyjątkowych miejscach: Złakowie Kościelnym, Księżych Młynach, Poświętnem oraz Łowiczu. Głównym celem wydarzenia była organizacja warsztatów muzyki, śpiewu i tańca, które pozwalały uczestnikom zanurzyć się w żywą tradycję trzech regionów województwa łódzkiego: łowickiego, sieradzkiego i opoczyńskiego),
 - VII edycja Ogólnopolskiego Konkursu Tańca i Muzyki Ludowej im. Jacka Lewandowskiego „5 minut dla oberka” – kontynuacja wyjątkowego przedsięwzięcia, które ma na celu aktywizację środowiska tancerzy i muzyków ludowych, a także przyczynienie się do utrwalenia oberka w jego pierwotnej formie. Konkurs miał również na celu promocję tego tańca wśród szerokiego kręgu odbiorców),
 - Konferencja Dyrektorów i Kustoszy Muzeów Regionalnych z Województwa Łódzkiego „Istota kolekcji. Fenomen zabytku” – XVIII edycja cyklicznego wydarzenia dedykowana dyrektorom i pracownikom merytorycznym muzeów z województwa łódzkiego. Wydarzenie każdorazowo sprzyja nie tylko podnoszeniu kompetencji merytorycznych, ale również wymianie doświadczeń oraz integracji środowiska muzealników działających w obszarze ochrony i promocji

dziedzictwa kulturowego województwa łódzkiego,

- 9. Forum Instytucji Kultury Województwa Łódzkiego +/- kultura. Do udziału w Forum zostali zaproszeni wszyscy pracownicy sektora kultury z terenu województwa łódzkiego. Warsztaty, prelekcje oraz wykłady były poświęcone, m.in. tematom związanym z angażowaniem lokalnej społeczności w działania kulturalne, promocji wydarzeń kulturalnych przy małych budżetach czy marketingiem historycznym. Wydarzenie odbyło się w Miejskim Domu Kultury w Radomsku,
- Spacerzy z Radkiem „Redmanem” Stępnem - cykl autorskich, tematycznych spacerów odbywających się na terenie Łodzi, które prowadzi Radosław Stępień fotograf, społecznik, odkrywca zakamarków Łodzi, założyciel Urban Explorer Łódź. Pasjonują go miejsca w Łodzi, które do tej pory były nieodkryte,
- Jubileusz 50-lecia Wojewódzkiego Magazynu Kulturalnego „Kalejdoskop”. Wydarzenie zorganizowane zostało w Akademii Muzycznej w Łodzi i składało się z trzyczęściowego panelu dyskusyjnego, w którym wzięli udział przedstawiciele środowiska kultury i nauki.

Edukacja

Województwo Łódzkie jest organem prowadzącym dla 13 jednostek organizacyjnych systemu oświaty, w tym:

- 5 Centrów Rozwoju Edukacji,
- 6 zespołów szkół i placówek oświatowych,
- 1 szkoły policealnej techniki dentystycznej,
- 1 szkoły podstawowej specjalnej.

W skład powyższych centrów i zespołów wchodzi m.in.: biblioteki pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, bursy oraz szkoły policealne prowadzące kształcenie zawodowe.

Szkolnictwo zawodowe

W 9 szkołach i placówkach oświatowych prowadzone jest kształcenie zawodowe w formie szkolnej i na kwalifikacyjnych kursach

zawodowych przyporządkowanych branżom: opieki zdrowotnej, fryzjersko-kosmetycznej, ekonomiczno-administracyjnej, pomocy społecznej, ogrodniczej, elektroenergetycznej, elektroniczno-mechatronicznej, ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia, hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej, chemicznej i ochrony środowiska, mechanicznej, teleinformatycznej, audiowizualnej, budowlanej, motoryzacyjnej, drzewno-meblarskiej, przemysłu mody, rolno-hodowlanej. Oferta odpowiada potrzebom rynku pracy.

Według stanu na 30 września 2024 r. w szkołach i placówkach oświatowych kształciło się 2758 słuchaczy w 16 zawodach i na 36 kursach zawodowych.

Wspomaganie nauczycieli

Ośrodki doskonalenia nauczycieli

Zadaniem placówek doskonalenia nauczycieli jest organizowanie doskonalenia zawodowego dla nauczycieli oraz dyrektorów szkół i placówek oświatowych, a także wspomaganie szkół i placówek. Placówki te oferują kursy kwalifikacyjne, kursy doskonalące, warsztaty metodyczne, szkolenia rad pedagogicznych, seminaria, konsultacje. Ponadto placówki doskonalenia nauczycieli organizują i prowadzą sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli oraz dyrektorów szkół i placówek, którzy w zorganizowany sposób współpracują ze sobą w celu doskonalenia swojej pracy, w szczególności poprzez wymianę doświadczeń. Poza wspomnianymi formami doskonalenia oferują nauczycielom dostęp do podręczników, programów nauczania i programów wychowania przedszkolnego, czy też literaturę przedmiotu.

Realizacja doradztwa metodycznego finansowanego przez Wojewodę w ramach dotacji celowej

Zadania prowadzonych przez Województwo Łódzkie Wojewódzkich Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli (wchodzących w skład Centrów Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego) wspierane były przez nauczycieli-doradców metodycznych.

Zadania doradcy metodycznego realizowane są przez nauczycieli w ramach dodatkowej umowy o pracę w publicznej placówce doskonalenia nauczycieli w wymiarze ½ etatu. Zadania powierza kurator oświaty w porozumieniu z dyrektorem placówki doskonalenia nauczycieli. Koszt zatrudnienia nauczycieli-doradców metodycznych finansowany jest z dotacji celowej na podstawie umowy zawartej pomiędzy wojewodą a organem prowadzącym. W 2024 r. w Wojewódzkich Ośrodkach Doskonalenia Nauczycieli zatrudnionych było 36 doradców metodycznych. Wysokość dotacji celowej na zatrudnienie nauczycieli-doradców metodycznych w 2024 r. wyniosła 1 951 089,65 zł.

Biblioteki pedagogiczne

Biblioteki pedagogiczne wspierają szkoły i placówki oświatowe poprzez organizowanie różnych form pracy z użytkownikami biblioteki. Są one adresowane w szczególności do nauczycieli i uczniów oraz środowiska lokalnego. Tematyka i rodzaj działalności bibliotecznej są uzupełnieniem procesu dydaktyczno - wychowawczego. Biblioteki pedagogiczne jako instytucje wspierające działalność szkół i placówek oświatowych realizują zadania statutowe między innymi poprzez:

- wspieranie działalności bibliotek szkolnych,
- wspieranie i promowanie edukacji czytelniczej i medialnej,
- wspieranie nauczycieli w realizacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych czy opiekuńczych,
- organizowanie i prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej, w szczególności otwartych zajęć, lekcji bibliotecznych i spotkań autorskich.

Biblioteki wykonują również działania z zakresu organizowania i prowadzenia wspomaganie szkół i placówek oświatowych w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym w wykorzystywaniu technologii informacyjno – komunikacyjnej.

W 2024 r. biblioteki zrealizowały również 12 zadań z budżetu obywatelskiego Województwa Łódzkiego na łączną kwotę: 436 672,78 zł.

Dodatkowo biblioteki pedagogiczne mogą liczyć na wsparcie w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na realizację zadań ujętych w ramach Priorytetu 3 Programu - „Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych”. Działanie to polega na wspieraniu organów prowadzących m.in. biblioteki pedagogiczne poprzez zakup nowości wydawniczych (książek niebędących podręcznikami).

W 2024 r., w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa wsparcie finansowe w kwocie po 3750 zł otrzymało 5 podmiotów. Ostateczna, rozliczona kwota wsparcia dla bibliotek pedagogicznych wyniosła 18 682,02 zł.

Szkoła Podstawowa Specjalna w Rafałowie

Szkoła Podstawowa Specjalna w Rafałowie przy Ośrodku Rehabilitacyjno-Leczniczym w Rafałowie Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu umożliwia dzieciom przebywającym na leczeniu udział w realizowanych zajęciach edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 23 stycznia 2025 r. w sprawie organizacji kształcenia oraz warunków i form realizowania specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych w przedszkolach i szkołach specjalnych oraz w oddziałach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej.

Z dniem 1 września 2024 r. Województwo Łódzkie podjęło się zorganizowania nauki dla dzieci będących pacjentami Centrum Psychiatrycznego w Warcie, wchodzącego w skład struktury organizacyjnej ww. szpitala. Działanie to wynikało z braku możliwości dalszej organizacji kształcenia tych uczniów przez Powiat Sieradzki.

W szkole prowadzone są klasy I – VIII, oddział przedszkolny oraz grupy wychowawcze.

Liczba uczniów oraz wychowanków w SPS w Rafałowie w roku 2024, w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., wyniosła:

- liczba wychowanków - 480,

- liczba uczniów - 341, w tym 58 przedszkolaków.

Wsparcie naukowe dla uczniów, studentów i środowiska akademickiego

Jednorazowe stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego

Jednorazowe stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego służą wspieraniu najbardziej utalentowanych uczniów i studentów, którzy kształcą się na terenie województwa łódzkiego.

Jednorazowe stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego przyznawane są w dwóch kategoriach:

- uczeń - skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych (licea ogólnokształcące, technika, branżowe szkoły I i II stopnia, szkoły policealne, z wyłączeniem szkół dla dorosłych), wnioski mogli składać dyrektorzy lub wicedyrektorzy szkół ponadpodstawowych, przy czym każdy podmiot mógł złożyć do 3 wniosków,
- student - przyznawane studentom studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, wnioski mogli składać rektorzy lub prorektorzy uczelni, przy czym podmioty te mogły złożyć do 12 wniosków.

W obydwu kategoriach ustanowione są 3 stopnie stypendiów:

- stypendium naukowe pierwszego stopnia do 10 000 zł,
- stypendium naukowe drugiego stopnia do 7 000 zł,
- stypendium naukowe trzeciego stopnia do 5 000 zł.

W 2024 r. wpłynęło łącznie 130 wniosków o stypendium. W kategorii „uczeń” złożonych zostało 85 wniosków z 45 szkół ponadpodstawowych, natomiast w kategorii „student” wpłynęło 45 aplikacji złożonych przez 6 uczelni. W 18 edycji konkursu przyznano stypendia na łączną kwotę 300 000 zł, w tym:

- 46 stypendiów w kategorii „uczeń” – na łączną kwotę 150 000 zł,
- 35 stypendiów w kategorii „student” – na łączną kwotę 150 000 zł.

Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego za najlepsze rozprawy i prace tematycznie związane z województwem łódzkim

Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego przyznaje się za rozprawy i prace tematycznie związane z województwem łódzkim lub promujące region, bądź też za rozprawy i prace, których wyniki badań wykazują użyteczność dla rozwoju społecznego, gospodarczego lub kulturalnego regionu.

W 2024 r. odbyła się XXV edycja konkursu.

Przedmiotem konkursu było wyłonienie najlepszych prac podejmujących tematykę związaną z województwem łódzkim, wpisujących się w aktualne potrzeby regionu i jego mieszkańców. Komisja Konkursowa oceniała rozprawy i prace obronione w 2023 r. Do konkursu mogły być zgłoszone:

- prace habilitacyjne oraz cykle powiązanych tematycznie publikacji/artyków naukowych, stanowiących podstawę nadania stopnia doktora habilitowanego,
- rozprawy doktorskie,
- prace dyplomowe: magisterskie, inżynierskie i licencjackie.

W 2024 r. na konkurs zgłoszono 74 prace obronione na 8 uczelniach. Nagrodzono 15 prac, a łączna pula nagród wyniosła 120 000 zł, w tym:

- 2 prace habilitacyjne – nagrody w kwocie po 13 500 zł,
- 5 rozpraw doktorskich – nagrody w kwocie po 9000 zł,
- 4 prace dyplomowe magisterskie – nagrody w kwocie po 7000 zł,
- 4 prace dyplomowe: licencjackie i inżynierskie – nagrody w kwocie po 5000 zł.

Przy ocenie prac zgłoszonych do konkursu brane pod uwagę były m.in. wartość naukowa pracy, funkcjonalność i oddziaływanie społeczne, oryginalność podjętego w pracy tematu, prekursorski charakter badań i proponowanych rozwiązań, aspekt badawczy oraz wpływ na promocję województwa łódzkiego.

Programy dotacyjne

W 2024 r. ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania. Konkurs skierowany był do organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Miał on na celu rozwój kapitału społecznego i intelektualnego województwa łódzkiego poprzez wzbogacenie oferty edukacyjno-wychowawczej, umożliwiającą kształtowanie i wzmacnianie kompetencji kluczowych zwiększających wydajność, innowacyjność i konkurencyjność mieszkańców regionu.

Do konkursu mogły być zgłaszane propozycje inicjatyw edukacyjnych dla mieszkańców województwa związane z upowszechnianiem wiedzy na temat historii województwa łódzkiego, kształtowaniem umiejętności porozumiewania się w językach obcych, rozwijaniem kompetencji kluczowych (w tym matematycznych), społecznych i obywatelskich, organizacją działań mających na celu doskonalenie oraz promocję systemu kształcenia zawodowego, a także doskonaleniem kompetencji kadry pedagogicznej. Łączna kwota dotacji przekazanych na realizację 7 zwycięskich zadań wyniosła 118 584 zł.

W 2024 r. Województwo Łódzkie zorganizowało dwie edycje naboru ofert w ramach Wojewódzkiego Programu pn. „Moce nadŁódzkie”, skierowanego do organizacji pozarządowych. W obszarze tematycznym: nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie wyłoniono do realizacji 9 zadań (5 w pierwszej i 4 w drugiej edycji konkursu) na łączną kwotę 399 835 zł.

Projekty i konkursy realizowane przy współudziale Centrów Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego

Projekt #Łódzkie gra w szachy

Projekt jest realizowany od 2020 r. we współpracy z Centrami Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego oraz z Polskim

Związkiem Szachowym. Koordynatorem całego programu jest CRE WŁ w Skierniewicach. Idea projektu obejmuje zainicjowanie nauki gry w szachy w szkołach i przedszkolach województwa łódzkiego poprzez dostarczenie nauczycielom innowacyjnych i efektywnych narzędzi do codziennej pracy z dziećmi, zwiększenie umiejętności matematycznych dzieci w zakresie logicznego i analitycznego myślenia, rozwiązywania problemów, orientacji przestrzennej i koncentracji oraz wsparcie społecznego i emocjonalnego rozwoju dzieci. W 2024 r. odbyła się kolejna edycja kursu podstaw nauki gry w szachy dla 79 nauczycieli początkujących oraz kurs uzupełniający dla 21 nauczycieli, którzy brali udział w poprzednich edycjach projektu. Kursy prowadzone były z wykorzystaniem narzędzi IT (Platforma Zoom oraz Moodle). Nowym placówkom, przyłączającym się do projektu, udzielono wsparcia w postaci wyposażenia pracowni szachowej w szachy wraz z zegarami. We wszystkich rejonach organizowane były dla uczniów szkół podstawowych i wychowanków przedszkoli tzw. eventy szachowe, połączone z rozgrywkami.

W dniu 24 maja 2024 r. w Teatrze Wielkim w Łodzi odbył się finałowy turniej szachowy dla uczestników projektu. Wzięło w nim udział 202 wychowanków przedszkoli i uczniów szkół podstawowych z 15 powiatów. Zwycięzcom w poszczególnych kategoriach ufundowano cenne nagrody.

Wojewódzki Konkurs pn. „Żołnierze Wyklęci – niezłomni obrońcy Rzeczypospolitej”

Konkurs współorganizowano z Centrami Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego i z Kuratorium Oświaty w Łodzi. W 2024 r. odbyła się 4. edycja konkursu, który skierowany był do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego. Uroczyste podsumowanie konkursu odbyło się w dniu 1 marca 2024 r. w Teatrze Miejskim w Sieradzu.

Projekt „Łódzkie dwujęzyczne”

Celem projektu jest propagowanie idei dwujęzyczności w przedszkolach na terenie województwa łódzkiego, kształtowanie kompetencji kluczowych w zakresie rozwijania umiejętności językowych oraz przygotowanie i motywowanie dzieci w wieku przedszkolnym do skutecznego używania języka angielskiego w zabawie i codziennych sytuacjach. Założeniem projektu jest przeszkolenie nauczycieli i wyposażenie przedszkoli w pomoce dydaktyczne niezbędne do rozwijania umiejętności językowych dzieci i wychowania w dwujęzyczności od najmłodszych lat. Dodatkowo nauczyciele biorący udział w projekcie otrzymują wsparcie merytoryczne ze strony koordynatorów regionalnych przez cały okres trwania projektu. Projekt miał charakter cykliczny, w 3. edycji, zakończonej w czerwcu 2024 r., wzięło udział 1856 dzieci i 135 nauczycieli z 33 przedszkoli z terenu województwa.

Mimo niewątpliwego sukcesu projektu, decyzją poprzedniej dyrekcji Departamentu Sportu i Edukacji wstrzymano nabór nowych przedszkoli do edycji w roku szkolnym 2024/2025. W październiku 2024 r. podjęto decyzję o wznowieniu projektu w roku szkolnym 2025/2026.

Konkurs „Książka Mówi”

Organizatorem konkursu było Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Zgierzu przy współpracy z pozostałymi Centrami Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego. Konkurs miał na celu rozwijanie czytelnictwa poprzez poznanie i upowszechnianie dorobku twórczego Czesława Miłosza, Kazimierza Wierzyńskiego, Witolda Gombrowicza, Marka Hłaski i Melchiora Wańkowicza – ustanowionych Patronami 2024 r. oraz pogłębienie zainteresowań artystycznych uczestników i ich wrażliwości na dziedzictwo kulturalne. W 2024 r. odbyła się 5. edycja konkursu, do której zgłosiło się 178 szkół: 114 podstawowych i 64 ponadpodstawowych. Finał wojewódzki odbył się w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Zgierzu. Dokonując

oceny wystąpień uczestników komisja konkursowa brała pod uwagę następujące kryteria: ogólne wrażenie artystyczne, interpretację utworu, kulturę słowa oraz zachowanie limitu czasu. W każdym z finałów przyznano 3 nagrody główne oraz 6 wyróżnień (w tym 3 wyróżnienia specjalne). Nagrody książkowe otrzymały biblioteki dziesięciu szkół (5 szkół podstawowych i 5 szkół ponadpodstawowych), które jako pierwsze zgłosiły swoich kandydatów do etapu rejonowego konkursu. Edycja ta cieszyła się rekordową liczbą szkół uczestniczących (w porównaniu z poprzednią o 36 więcej), co świadczy o rosnącym zainteresowaniu konkursem oraz zaangażowaniu uczniów i ich opiekunów.

Projekt Dyrektor

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom, jakie niesie kierowanie szkołą lub placówką oświatową, Województwo Łódzkie we współpracy z Kuratorium Oświaty w Łodzi opracowało koncept wsparcia dyrektorów w procesie zarządzania oraz realizacji powierzonych zadań. Do celów przedsięwzięcia należą: przekazanie praktycznych wskazówek dotyczących aspektów związanych z prowadzeniem szkoły i organizacją pracy, jak również podniesienie kompetencji zawodowych, wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk oraz doskonalenie kompetencji menedżerskich. Projekt Dyrektor oferuje cykl szkoleń, seminariów i warsztatów dla kadry zarządzającej szkołami i placówkami oświatowymi w województwie łódzkim. Zadania w tym zakresie realizują Centra Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego. W ramach Projektu Dyrektor w 2024 r. przeprowadzono szkolenia dla 448 osób. Tematyka spotkań dotyczyła najważniejszych aspektów związanych z funkcjonowaniem i nadzorowaniem szkoły oraz pojawiających się problemów.

Realizacja projektów finansowanych ze środków zewnętrznych

Projekt „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz

kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” (LLL)

Realizator: Departament Edukacji (we współpracy z Centrami Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego oraz Zespołem Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii WŁ w Łodzi, a także Wojewódzkim Urzędem Pracy w Łodzi, Regionalnym Centrum Polityki Społecznej oraz Biurem Planowania Przestrzennego WŁ (od 1 stycznia 2025 r. – Biuro Planowania Regionalnego Województwa Łódzkiego).

Źródło finansowania: Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

Wysokość dofinansowania: 17 728 850 zł

Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 30 czerwca 2026 r.

Głównym celem projektu jest stworzenie trwałych mechanizmów współpracy różnych podmiotów i instytucji w województwie łódzkim, mających wpływ na rozwijanie umiejętności przez mieszkańców regionu. Projekt ma zapewnić wsparcie wdrażania, koordynacji i monitorowania na poziomie województwa Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (ZSU 2030) jako polityki publicznej, której celem nadrzędnym jest tworzenie możliwości i warunków do rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Podstawowym narzędziem zapewniającym realizację powyższych celów jest Wojewódzki Zespół Koordynacji (WZK) – gremium złożone ze specjalistów delegowanych przez instytucje zajmujące się edukacją, kształceniem zawodowym i ustawicznym, rynkiem pracy lub przedsiębiorczością w regionie.

W 2024 r., w ramach projektu zrealizowano szereg działań, m.in. 4 posiedzenia WZK, liczne warsztaty, seminaria i konferencje oraz opracowano następujące badania:

- „Analiza możliwości wzmocnienia współpracy szkół zawodowych z pracodawcami”, grudzień 2024,

- „Badanie potrzeb regionalnego rynku pracy z uwzględnieniem cyfrowej i zielonej transformacji”, grudzień 2024,
- „Diagnoza oferty szkolnictwa zawodowego dla dorosłych, w tym szkolnictwa wyższego”, grudzień 2024,
- „Identyfikacja podmiotów działających na rzecz podnoszenia jakości, efektywności i atrakcyjności kształcenia zawodowego”, grudzień 2024.

W ramach Projektu w 2024 r. zorganizowano łącznie ok. 60 wydarzeń.

Należy przy tym zauważyć, że szereg spośród zaplanowanych w harmonogramie projektu na I półrocze 2024 r. zadań odbył się ze znacznym opóźnieniem. Były to m.in. następujące wydarzenia:

- „Festiwal Zawodów i Kwalifikacji”, którego organizatorem był Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii WŁ w Łodzi. Festiwal, dedykowany uczniom szkół podstawowych, średnich i branżowych jako forma promocji oferty edukacyjnej regionu, zrealizowany w grudniu 2024 r.,
- „Konferencja na rzecz upowszechniania idei uczenia się przez całe życie w województwie łódzkim”, której organizatorem było Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, zrealizowane w grudniu 2024 r. na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego,
- liczne wydarzenia o charakterze edukacyjnym w ramach Wojewódzkiego Systemu Doradztwa Zawodowego realizowane przez Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Sieradzu.

Projekt „Młodzi zawodowcy” – program stypendialny Województwa Łódzkiego

Realizator: Departament Edukacji

Źródło finansowania: Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Wartość projektu: 26 642 000 zł

Wysokość dofinansowania: 23 977 800 zł

Okres realizacji: 1 marca 2023 r. – 31 października 2029 r.

Celem projektu jest wsparcie uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe z województwa łódzkiego (w tym szkół artystycznych), szczególnie uzdolnionych, należących do grup defaworyzowanych - uczniowie z niepełnosprawnością, uczniowie z rodzin wielodzietnych, uczniowie w trudnej sytuacji materialnej, uczniowie z doświadczeniem migracji. Aby złożyć wniosek o przyznanie stypendium uczeń musi uzyskać średnią ocen co najmniej 4,0 z przedmiotów zawodowych, widniejących na świadectwie z poprzedniego roku szkolnego. Planowanych jest pięć edycji programu stypendialnego. Wsparciem, poprzez przyznanie stypendiów w wysokości 7000 zł z przeznaczeniem na cele edukacyjne, objętych zostanie łącznie 2900 uczniów:

- I edycja w roku szkolnym 2024/2025 - 550 stypendystów,
- II edycja w roku szkolnym 2025/2026 - 550 stypendystów,
- III edycja w roku szkolnym 2026/2027 - 600 stypendystów,
- IV edycja w roku szkolnym 2027/2028 - 600 stypendystów,
- V edycja w roku szkolnym 2028/2029 - 600 stypendystów.

W 2024 r. opracowana została dokumentacja do realizacji projektu (w tym: regulamin, dokumenty rozliczeniowe, formularze projektowe). Przygotowano dedykowaną aplikację do obsługi wniosków stypendialnych, poprzez którą wpłynęło 2062 wniosków stypendialnych. Rozpoczęto ich ocenę formalną w celu wyłonienia listy stypendystów.

Projekt „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie techniki dentystycznej”

Realizator: Szkoła Policealna Techniki Dentystycznej w Łodzi

Źródło finansowania: Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

Wysokość dofinansowania: 10 967 491,87 zł

Okres realizacji: 1 marca 2023 r. – 30 czerwca 2026 r.

Partnerzy: Izba Gospodarcza Techników Dentystycznych, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Celem projektu jest wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w branży opieki zdrowotnej, poprzez utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności z dziedziny technik dentystycznych oraz przeszkolenie 200 uczestników, w tym: 50 uczniów, 130 osób dorosłych, 20 nauczycieli kształcenia zawodowego w terminie do 30 czerwca 2026 r. BCU zostanie wpisane do systemu informacji oświatowej w 2025 r. Partnerem obowiązkowym (podmiotem branżowym) projektu jest Izba Gospodarcza Techników Dentystycznych, która odpowiedzialna jest za opracowanie kursów kwalifikacyjnych.

W 2024 r. zakończone zostały prace remontowo-budowlane pierwszego piętra Szkoły Policealnej Techniki Dentystycznej w Łodzi, przy al. Marsz. Józefa Piłsudskiego 159, gdzie mieścić się będzie BCU. Podjęto również działania związane z opracowaniem dokumentacji niezbędnej do dalszego procedowania tworzenia BCU.

Projekt „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności (BCU) w Zespole Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi w dziedzinie realizacji nagrań i nagłośnień.”

Realizator: Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii WŁ w Łodzi

Źródło finansowania: Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

Wysokość dofinansowania: 10 951 565,93 zł

Okres realizacji: 1 września 2023 r.

– 30 czerwca 2026 r.

Partnerzy: Polska Sekcja Audio Engineering Society

Celem głównym przedsięwzięcia jest wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w branży audiowizualnej poprzez utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności z dziedziny realizacji nagrań i nagłośnień oraz przeszkolenie 200 uczestników, w tym: 60 osób młodych, 120 osób dorosłych i 20 nauczycieli kształcenia

zawodowego. BCU zostanie wpisane do systemu informacji oświatowej w 2025 r. Partnerem obowiązkowym (podmiotem branżowym) projektu jest Polska Sekcja Audio Engineering Society, która odpowiedzialna jest za opracowanie programów szkoleń, utworzenie materiałów na platformę zdalnego uczenia w projekcie oraz przygotowanie dokumentacji merytorycznej do zgłoszenia nowej kwalifikacji w branży nagrań i nagłośnień do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. W 2024 r. opracowana została wielobranżowa dokumentacja projektowa na przebudowę, rozbudowę i nadbudowę budynku Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łodzi, przy ul. Narutowicza 122, gdzie powstanie BCU. Wyłoniony został wykonawca robót budowlanych.

Należy przy tym podkreślić, że w 2024 r. doszło do znacznego opóźnienia w realizacji projektu, co nie pozostawało bez związku z działaniami ówczesnego dyrektora Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii WŁ, będącego również koordynatorem projektu. Po uzyskaniu w dniu 16 kwietnia 2024 r. dokumentacji projektowej dotyczącej budowy przyłącza energetycznego dyrektor zignorował konieczność podpisania umowy z PGE Dystrybucja S.A. Zignorował również konieczność uzyskania zgody na wycinkę 1 szt. drzewa stanowiącego kolizję z wjazdem na przyszły teren budowy. Ostatecznie, dalsza realizacja projektu była możliwa po upoważnieniu przez ZWŁ nowej osoby do realizacji projektu w październiku 2024 r., po wypowiedzeniu stosunku pracy przez dotychczasowego dyrektora.

Projekt „Zawodowa Reaktywacja”

Realizator: Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalińskiej

Źródło finansowania: Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Wartość projektu: 31 755 644,36 zł

Wysokość dofinansowania: 29 961 544,36 zł

Okres realizacji: 1 stycznia 2024 r. – 30 czerwca 2026 r.

Partnerzy: Bełchatowsko Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o., Inovatica Sp. z o.o.

Celem projektu jest objęcie 2330 osób z obszaru transformacji województwa łódzkiego usługami rozwojowymi, w oparciu o system bonowy. Grupy docelowe projektu to osoby dorosłe, w tym pracownicy zatrudnieni w sektorach związanych z procesem transformacji: górniczej, energetycznej i okołogórniczej, a także osoby bezrobotne, w tym długotrwale bezrobotne i osoby bierne zawodowo.

W sierpniu i wrześniu 2024 r. w 10 różnych lokalizacjach obszaru transformacji, zorganizowano cykl spotkań informacyjnych dla osób zainteresowanych uczestnictwem w projekcie.

W ramach dwóch (z 13 planowanych w projekcie) naborów wniosków, ogłoszonych w październiku i grudniu 2024 r., przyjętych zostało łącznie 450 elektronicznych formularzy zgłoszeniowych do projektu. Po ich rozpatrzeniu zawarto 248 trójstronnych umów wsparcia. Limit łącznej wartości bonów, na jaką może liczyć uczestnik projektu, wynosi 11 000 zł.

Projekt: Termomodernizacja Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii i dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych

Realizator: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim

Źródło finansowania: Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Wartość projektu: 6 247 685,40 zł

Wysokość dofinansowania: 5 412 674,77 zł

Okres realizacji: 2 października 2023 r. – 31 sierpnia 2026 r.

Realizacja projektu jest inwestycją w infrastrukturę, poprzez modernizację CKZiUWŁ w Piotrkowie Trybunalskim, mającą na celu dostosowanie kształcenia zawodowego i ustawicznego do warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej

oraz do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Grupą docelową są uczniowie i pracownicy placówki oraz inne osoby korzystające z jej usług. W wyniku realizacji projektu nastąpi poprawa efektywności energetycznej obiektu. Decyzja o dofinansowaniu projektu podpisana została 20 listopada 2024 r.

Projekt „BeeLieve - European Centres of Vocational Excellence in Apiculture (Europejskie Centra Doskonałości Zawodowej w Pszczelarstwie)”

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łowiczu przystąpił jako partner do realizacji międzynarodowego projektu finansowanego z budżetu Unii Europejskiej w ramach akcji Jean Monnet, program Erasmus+. Wnioskodawcą i koordynatorem projektu jest Uniwersytet Arystotelesa w Salonikach.

Wartość całkowita projektu: 4 000 000 euro
Wysokość dotacji dla ZSiPOWŁ w Łowiczu: 146 931 euro (645 500 zł)

Okres realizacji: 1 marca 2024 r. – 29 lutego 2028 r.

Partnerzy: 20 podmiotów i instytucji reprezentujących 5 państw: Grecję, Włochy, Polskę, Słowenię, Bułgarię.

Celem projektu jest wspieranie rozwoju regionalnego w dziedzinie pszczelarstwa poprzez wymianę dobrych praktyk pomiędzy regionami partnerskimi, wspieranie współpracy, rozwijanie umiejętności (szkolenia, warsztaty i inne działania edukacyjne) oraz promowanie pszczelarstwa jako zrównoważonej i opłacalnej działalności.

W 2024 r. odbyły się 2 spotkania partnerów projektu. Przedmiotem prac były zagadnienia wynikające z potrzeby określenia metodologicznej struktury dla planowanych szkoleń zawodowych w krajach uczestniczących w projekcie, w tym omówienie problemów związanych z zarządzaniem zdrowiem pszczół.

Inne działania

Działania podjęte w roku 2024 na rzecz uchodźców z Ukrainy

Wojewoda Łódzki, w oparciu o art. 12 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, wydał polecenie nr ZK-I.6333.41.2022 z dnia 25 marca 2022 r. (zmienione decyzją ZK-II.6333.64.2024) organizacji w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim zakwaterowania i zapewnienie całodziennego wyżywienia zbiorowego. W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. na ww. zadanie wydatkowano łącznie 344 481,66 zł.

Organizacja pomocy dla uczniów i wychowanków szkół z terenów dotkniętych skutkami powodzi

Województwo Łódzkie wraz z Polskim Czerwonym Krzyżem podjęło się organizacji pomocy dla uczniów szkół podstawowych z obszarów dotkniętych skutkami powodzi. W terminie od 13 do 20 października 2024 r. na terenie województwa łódzkiego zorganizowano pobyt dla 71 uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 13 im. Komisji Edukacji Narodowej w Jeleniej Górze. Dzieci przebywały w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym ZHP „Nadwarciański Gród” w Załęczu Wielkim 89. Zorganizowana pomoc miała na celu przede wszystkim zabezpieczenie opieki w okresie niezbędnym do usunięcia szeregu poważnych szkód związanych z powodzią.

Kontrole i Audyty

W II połowie 2024 r. przeprowadzono audyt w zakresie zaciągania zobowiązań i realizacji wydatków w 2 placówkach oświatowych: Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim oraz Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalinej.

W trakcie audytu w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim stwierdzono m.in.:

- 1) dokonanie w 2024 r. wydatków budżetowych z przekroczeniem granic kwot wydatków określonych w planie finansowym jednostki,

- 2) dokonanie w 2023 r. zakupów w obszarze IT o wartości przekraczającej 130 000 zł, z pominięciem przepisów ustawy pzp,
- 3) zapłatę w 2023 r. za fakturę dotyczącą zakupu serwera przed terminem jego dostarczenia,
- 4) brak zasad/ polityki użytkowania samochodu służbowego,
- 5) uchybienia w zakresie delegowania pracowników,
- 6) dokonanie w 2023 r. zakupu materiałów promocyjnych powyżej cen rynkowych.

W wyniku audytu doszło do zawiadomienia Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych o popełnieniu czynu noszącego znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

W trakcie audytu w Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalinej stwierdzono m.in.:

- 1) przetwarzanie danych osobowych pracowników spółek z grupy PGE, zlecając organizowanie szkoleń bez zawartych umów powierzenia,
- 2) nieprawidłowość w zakresie zatwierdzenia do wypłaty rozliczeń kosztów podróży służbowych pracowników.

Zalecenia zostały wdrożone.

Sport

Dotacje dla organizacji pozarządowych

Realizacja zadań publicznych w obszarze kultury fizycznej to przede wszystkim współpraca z organizacjami pozarządowymi, którym na realizację projektów sportowych w 2024 r. udzielono z budżetu Województwa Łódzkiego dotacji na ogólną kwotę **15 901 398,93 zł.**

Zakres współpracy regulował przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 r. Program ten w obszarze kultury fizycznej obejmował zadania,

których celem było upowszechnianie aktywności fizycznej, podnoszenie sprawności fizycznej wśród mieszkańców województwa łódzkiego oraz zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo warunków do szkolenia sportowego, udziału we współzawodnictwie krajowym i międzynarodowym.

W 2024 r. dla organizacji pozarządowych przeprowadzono dwadzieścia dwa otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego w obszarze kultury fizycznej i sportu. W ramach przeprowadzonych procedur konkursowych wpłynęło 1489 ofert, po weryfikacji formalnej i merytorycznej udzielono dotacji na realizację 531 projektów sportowych.

Zadania konkursowe adresowane były przede wszystkim do organizacji, które były organizatorami zawodów o szczególnym znaczeniu dla sportu w województwie łódzkim o zasięgu międzynarodowym, ogólnopolskim czy wojewódzkim, w tym także zawodów sportowo-rekreacyjnych. Z dotacji mogły również skorzystać kluby sportowe, prowadzące szkolenie sportowe oraz zajęcia sportowo-rekreacyjnych, realizowane dla różnych grup wiekowych i środowiskowych. Dofinansowano również projekty, dotyczące organizacji sportowych pólkolonii zimowych i letnich. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszył się nowy projekt, umożliwiającym zakup sprzętu sportowego oraz strojów sportowych, niezbędnych do prowadzenia programów szkoleniowych w różnych dyscyplinach sportowych.

W 2024 r. Zarząd Województwa Łódzkiego dofinansował następujące projekty/programy sportowe:

„Zima na sportowo” - organizacja sportowych pólkolonii zimowych, przeprowadzonych w okresie ferii zimowych ogłoszonych na terenie naszego regionu. Dotacje przyznano **35** podmiotom, a łączna kwota przeznaczona na realizację zadania wyniosła **500 000 zł**.

„Trening PLUS” - poprawa warunków uprawiania sportu w klubach sportowych działających na terenie województwa łódzkiego. Zadanie

publiczne w ramach tego programu dotyczyło zakupu sprzętu niezbędnego do realizacji różnych programów szkolenia sportowego. Dotacje przyznano **101** podmiotom, a łączna kwota przeznaczona na realizację zadania wyniosła **998 973,90 zł**.

„Wydarzenia Sportowe na Plus” - organizacja imprez sportowych oraz sportowo-rekreacyjnych o szczególnym znaczeniu dla regionu i mieszkańców województwa łódzkiego o zasięgu ponadlokalnym, wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym. W ramach tego konkursu zostało przyznanych **85 dotacji** na kwotę **1 498 290 zł**.

„Sportowa Wieś PLUS” - w ramach tego projektu zostały przeprowadzane dwa nabory konkursowe. Dotacje można było otrzymać na zapewnienie zawodnikom optymalnych warunków szkolenia i możliwości podnoszenia poziomu sportowego. Realizacja zadania polegała na organizacji szkolenia sportowego oraz organizacji lub udziale we współzawodnictwie sportowym na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim młodzieży uzdolnionej sportowo z terenów wiejskich i małych miast. Pula środków wyniosła **1 094 719 zł dla 57 podmiotów**.

„Strzelectwo Sportowe PLUS” - program skierowany był do młodzieży województwa łódzkiego od 13 do 18 roku życia, która nie jest zrzeszona w klubach sportowych/związkach strzeleckich. W ramach zadania odbywały się systematyczne, bezpłatne, strzeleckie zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży województwa łódzkiego zorganizowane na strzelnicach województwa łódzkiego. Dotacje przyznano **16** podmiotom, a łączna kwota przeznaczona na realizację zadania wyniosła **1 500 000 zł**.

„Rowerowe Łódzkie na PLUS” - organizacja rowerowych wydarzeń sportowych i zawodów sportowo-rekreacyjnych realizowanych w formie rodzinnych rajdów rowerowych, pikników rowerowych oraz wyścigów rowerowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Dotacje przyznano

22 organizacjom pozarządowym na łączną kwotę **438 550 zł**.

„Sportowe wakacje” letnia odsłona programu, w ramach którego zorganizowane zostały półkolonie o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Jego celem było tworzenie warunków do uczestnictwa w aktywnym sportowym wypoczynku oraz wdrażanie dzieci i młodzieży do aktywnego spędzania wolnego czasu oraz systematycznej dbałości o zdrowie i sprawność fizyczną. Półkolonie organizowane były wyłącznie na terenie województwa łódzkiego, w okresie letnich wakacji. W ramach tego projektu przyznano dotacje na kwotę **922 111 zł** dla **49** organizacji pożytku publicznego.

„Sport przeciw wykluczeniu” - w ramach konkursu przyznano dotację dla operatora w wysokości **200 000 zł**. Organizacja otrzymaną dotację przeznaczyła na przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy wśród mieszkańców województwa łódzkiego ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży poprzez udział w zajęciach sportowych oraz profilaktyczną działalność edukacyjną.

„Pikniki sportowo - rekreacyjne” - w ramach konkursu przyznano dotację dla operatora w wysokości **150 000 zł**. Realizacja projektu dotyczyła organizacji trzech otwartych, integracyjnych pikników sportowo – rekreacyjnych, skierowanych do różnych grup społecznych, podczas których uczestnicy rywalizowali w różnych konkurencjach sportowych.

„Szkolenie sportowe realizowane w ramach Systemu Sportu Młodzieżowego” - w ramach konkursu przyznano **19** dotacji na łączną kwotę **496 485 zł**. Organizacje sportowe otrzymane dofinansowanie przeznaczyły na szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w sportach indywidualnych i w zespołowych grach sportowych.

„Łódzkie gra w szachy” - zamierzeniem programu była popularyzacja oraz podnoszenie poziomu sportu szachowego wśród mieszkańców województwa łódzkiego

w szczególności dzieci i młodzieży. Zadanie dotyczyło organizacji różnych turniejów szachowych o zasięgu ponadlokalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim. Dotacje przyznano **11** podmiotom na kwotę **80 000 zł**.

„Sport dla osób z niepełnosprawnościami” - w ramach konkursu przyznano **12** dotacji na łączną kwotę **106 000 zł**. Organizacje otrzymane dotacje przeznaczyły na organizację rywalizacji sportowej, szkolenie zawodników z niepełnosprawnościami oraz udział w imprezach sportowych o zasięgu minimum ponadlokalnym dedykowanych wyłącznie dla środowiska osób z niepełnosprawnościami.

„Trenuj w łódzkim” - w związku z ogromnym zainteresowaniem projektem Trening Plus w ramach którego można było zakupić sprzęt sportowy, w drugiej połowie roku budżet na to zadanie został zwiększony i ponownie ogłoszono konkurs, tym razem pod nazwą „Trenuj w łódzkim”. Kwota dotacji maksymalnej także została zwiększona z 10 000 zł do 30 000 zł. W drugim naborze Zarząd Województwa Łódzkiego przyznał dotacje dla **86** beneficjentów na łączną kwotę **2 166 000 zł**.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Zarząd Województwa Łódzkiego przeznaczył także środki na finansowanie lub dofinansowanie projektów systemowych, które ze względu na cykliczny charakter zostały wpisane do Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego. Są to przede wszystkim projekty dotyczące całorocznego szkolenia i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży, w tym przygotowanie i udział zawodników województwa łódzkiego w ogólnopolskim systemie sportu młodzieżowego, którego celem jest stałe podnoszenie poziomu szkolenia sportowego i uzyskanie wysokich wyników we współzawodnictwie krajowym i międzynarodowym. Dotacje przekazane były również na zadania dotyczące upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie współzawodnictwa sportowego szkół oraz na zadania dotyczące upowszechniania sportu na terenach wiejskich, któremu przypisuje

się szczególne znaczenie dla aktywizacji mieszkańców tych obszarów w celu niwelowania nierówności w stanie zdrowia i sprawności fizycznej w stosunku do ogółu obywateli. Obok projektów systemowych dla dzieci i młodzieży zrealizowane zostały także projekty dedykowane seniorom - osobom powyżej sześćdziesiątego roku życia, które uczestniczyły w bezpłatnych zajęciach ruchowych zorganizowanych na terenie województwa łódzkiego. Ich głównym celem był wzrost aktywności ruchowej i poprawienie sprawności fizycznej osób starszych jako ważnego elementu zdrowego stylu życia.

Wśród projektów systemowych realizowano:

Program „Przez Sport do Kompetencji” na lata 2021-2025, który zakłada objęcie placówek nauczania przedszkolnego oraz szkół podstawowych szkoleniami z zakresu m.in. współczesnej pedagogiki, przekazanie materiałów dydaktycznych dla nauczycieli, przedszkoli i szkół, wyposażenie placówek oświatowych w sprzęt sportowy. Celem zadania jest zwiększenie aktywności ruchowej dzieci w wieku 5-9 lat, rozwój ich kompetencji społecznych, zwiększenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli, wychowawców i trenerów. W 2024 r. operatorowi programu przekazano dotację w wysokości **700 000 zł**.

Program „Umiem Pływać”, którego celem jest zwiększenie aktywności fizycznej dzieci w wieku szkolnym, nauka podstawowych umiejętności pływania, a także profilaktyka wad postawy i nadwagi. Dotację w wysokości **300 000 zł** otrzymał 1 beneficjent jako operator odpowiedzialny za koordynację programu w skali całego województwa łódzkiego.

„Sport Szkolny w Łódzkiem” - program, dotyczący organizacji sportowej rywalizacji dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych przeprowadzonej w województwie łódzkim w ramach m.in. Igrzysk Dzieci, Igrzysk Młodzieży Szkolnej, Licealiady oraz udziału reprezentantów środowiska szkolnego w zawodach wojewódzkich i ogólnopolskich. W 2024 r. na sport szkolny dla operatora

wojewódzkiego przekazano dotację w wysokości **450 000 zł**.

„Sport na terenach wiejskich” - programem objęto dzieci i młodzież wszystkich typów szkół podstawowych i średnich oraz zawodników we wszystkich kategoriach wiekowych uprawiających sport. Program obejmuje także dorosłych oraz osoby starsze i innych mieszkańców środowiska wiejskiego. Realizacja zadania polega na organizacji i udziale w różnych zawodach sportowych skierowanych do dzieci, młodzieży i starszych mieszkańców wsi i małych miast. Realizacja programu dotyczy między innymi organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim, organizacji szkolenia sportowego, w tym obozów sportowych. W 2024 r. na sport na terenach wiejskich dla operatora wojewódzkiego przekazano dotację w wysokości **300 000 zł**.

Program interdyscyplinarnego szkolenia i współzawodnictwa dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo z województwa łódzkiego, który prowadzony jest w ramach ogólnopolskiego systemu sportu młodzieżowego (SSM). W ramach programu prowadzone jest szkolenie i współzawodnictwo sportowe zawodników powołanych do kadry wojewódzkiej młodzików, juniora młodszego, juniora, młodzieżowca. W 2024 r. operatorowi wojewódzkiemu przekazano dotację w wysokości **2 440 000 zł**. Kwota ta została przeznaczona również na organizację **Gali Sportu Województwa Łódzkiego**, odbywającej się co roku jako podsumowanie sezonu sportowego, podczas którego najlepsi sportowcy województwa łódzkiego otrzymali nagrody pieniężne i statuetki.

„Sport Akademicki w Łódzkiem” - program ma na celu organizację akademickiej rywalizacji sportowej na poziomie wojewódzkim oraz umożliwienie studentom z województwa łódzkiego udziału w zawodach o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim. W 2024 r. na realizację programu operator wojewódzki otrzymał dotację w wysokości **100 000 zł**.

„**Aktywny Senior w Łódzkiem**” - program obejmuje seniorów z całego województwa łódzkiego i ma na celu rozwijanie oraz wspieranie systemu zorganizowanych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla osób starszych. W 2024 r. na realizację programu operator wojewódzki otrzymał dotację w wysokości **300 000 zł**.

Zarząd Województwa Łódzkiego poza wspieraniem sportu na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim, stawia także na rozwój lokalnych organizacji pozarządowych. Budżet Obywatelski „**ŁÓDZKIE NA PLUS**” corocznie pozwala zaangażować mieszkańców w proces decydowania o wydatkach regionalnej wspólnoty samorządowej. W minionym roku przeprowadzono dwa nabory konkursowe i przyznano dotacje **37** organizacjom w łącznej kwocie **1 227 892 zł**.

W minionym roku Województwo Łódzkie realizowało także program pn. „Moce nadŁódzkie”, przeznaczając środki z budżetu województwa na realizację działań mających na celu aktywizowanie mieszkańców województwa łódzkiego. Celem działań zgłaszanych w ramach Programu była m.in. aktywizacja społeczna, integracja oraz poprawa kondycji fizycznej mieszkańców. W dwóch naborach konkursowych na realizację **44** projektów o charakterze sportowym przeznaczono ponad **1 152 484,64 zł**.

Stypendia sportowe dla zawodników i nagrody pieniężne dla trenerów

W obszarze sportu wyczynowego Województwo Łódzkie realizuje programy bezpośredniego wsparcia rozwoju karier sportowych. Służy temu program przyznawania stypendiów sportowych oraz nagród sportowych. Program stypendialny corocznie obejmuje 200 zawodników, którzy osiągają wysokie wyniki sportowe. Natomiast nagrody sportowe są przyznawane dla trenerów, których zawodnicy osiągnęli wysokie wyniki sportowe. Zawodnicy mogą również otrzymać nagrodę specjalną oraz tytuł „Sportowy Ambasador Województwa Łódzkiego” za

wybitne osiągnięcia sportowe na arenach międzynarodowych.

W 2024 r. przyznano stypendia dla 200 zawodników na ogólną kwotę 832 890 zł. Zawodnicy otrzymali stypendia na okres dziewięciu miesięcy od kwietnia do grudnia 2024 r. Natomiast nagrodą pieniężną uhonorowano pracę 87 trenerów a ogólna kwota nagród wyniosła 320 110 zł.

Zarząd Województwa Łódzkiego w 2024 r. przyznał także nagrody specjalne dla olimpijczyków z województwa łódzkiego. Wśród nich nagrodę specjalną otrzymali: Grzegorz Łomacz (25 000 zł) za zdobycie srebrnego medalu w piłce siatkowej podczas XXXIII Letnich Igrzysk Olimpijskich Paryż 2024, Maksymilian Szwed (7000 zł) za zajęcie VII miejsca w lekkoatletycznej sztafecie 4x400 MIX podczas XXXIII Letnich Igrzysk Olimpijskich Paryż 2024 oraz za awans do ćwierćfinału w piłce siatkowej kobiet nagrodę specjalną otrzymały: Klaudia Alagierska- Szczepaniak (5000 zł), Natalia Mędrzyk (5000 zł), Maria Stenzel (5000 zł). Grzegorz Łomacz otrzymał także tytuł „Sportowego Ambasadora Województwa Łódzkiego”

Ogółem w roku 2024 r. na stypendia i nagrody wydatkowano kwotę 1 200 000 zł.

Pomoc finansowa dla jednostek samorządów terytorialnych na dofinansowanie zadań inwestycyjnych o charakterze sportowym i rekreacyjnym.

Bardzo ważnym instrumentem rozwoju sportu oraz wzrostu aktywności fizycznej jest dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Bez odpowiedniej bazy sportowej i rekreacyjnej nie jest możliwy pełen sukces sportowy i upowszechnienie sportu. Dlatego największe kwoty Województwo Łódzkie przeznacza na inwestycje związane z obiektami sportowymi. Pomoc finansowa udzielana jest jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej. W 2024 w ramach wojewódzkiego programu „**Infrastruktura sportowa Plus**” przyznano dotacje na ogólną kwotę **12 mln zł** na modernizację 48 obiektów sportowych

i rekreacyjnych. Samorządy z województwa łódzkiego otrzymane dotacje celowe mogły przeznaczyć min. na budowę i modernizację boisk sportowych, remonty sal gimnastycznych, hal sportowych, stadionów, bieżni lekkoatletycznych, kortów tenisowych i innych.

Kontrole i audyty

W obszarze zadań z zakresu sportu w I półroczu 2024 r. stwierdzono nieprawidłowości wynikające z braku właściwego nadzoru dyrekcji departamentu nad realizacją zadań, dotyczące m.in.:

- 1) nie przestrzegania zapisów obowiązujących procedur wewnętrznych, związanych z terminami wyboru ofert w ogłaszanych konkursach, podejmowaniem uchwał o wyborze i publikowaniem wyników konkursów,
- 2) nie stosowania obowiązujących procedur w zakresie weryfikacji sprawozdań z realizacji zadań publicznych,
- 3) nie stosowania ramowego wzoru ogłoszenia o otwartym konkursie ofert – skrócono termin na dostarczenie potwierdzenia złożenia oferty bez wskazania tego faktu w uzasadnieniu uchwały,
- 4) uchybień w weryfikacji wniosków o przyznanie stypendiów sportowych w zakresie m.in. rozbieżności w zapisach wniosku i zaświadczenia o wynikach sportowych, przyjmowania wniosków oraz klauzul informacyjnych bez podpisów kandydatów,
- 5) przyznania stypendiów niezgodnie z obowiązującym regulaminem, skutkujące przyznaniem stypendiów w nadmiernej, przekraczającej zapisy regulaminowe wysokości, co było efektem presji wywieranej na pracownikach przez przełożonych przy jednoczesnym braku kontroli zarządczej,
- 6) zaległości w weryfikacji sprawozdań dotyczących rozliczaniu dotacji za lata 2020-2024,
- 7) weryfikacji merytorycznej sprawozdań przez pracowników nie posiadających stosownych kwalifikacji, co usankcjonowane zostało

zapisami regulaminu organizacyjnego – w II półroczu 2024 r. dokonano zmiany zapisów regulaminu, w myśl której dokonano nowego, prawidłowego podziału kompetencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi; wprowadzono także zmiany w zakresach czynności.

Turystyka

Upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie turystyki i krajoznawstwa odbywała się w ramach Programu współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 r. Przeprowadzone zostały dwa otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na wsparcie realizacji zadania publicznego Województwa Łódzkiego. W wyniku pierwszego konkursu Zarząd Województwa Łódzkiego przyznał dotację 31 organizacjom na łączną kwotę w wysokości 470 000 zł, na realizację wydarzeń turystycznych z zakresu turystyki aktywnej, szkoleń, konferencji i działań multimedialnych mających na celu popularyzację walorów turystycznych Łódzkiego. W wyniku kolejnego konkursu ogłoszonego na realizację zadań Województwa Łódzkiego w zakresie turystyki i krajoznawstwa pn. „Weryfikacja szlaków rowerowych – etap I”, Zarząd Województwa Łódzkiego przyznał dotację w wysokości 30 000 zł, jednej organizacji pozarządowej, powierzając jej zadanie polegające na weryfikacji przebiegu i sporządzeniu dokumentacji technicznej szlaku rowerowego pn. „Szlaki rowerowe Ziemi Sieradzkiej” (ok. 320 km).

Pomoc finansowa dla jednostek samorządu terytorialnego udzielana w formie dotacji celowej, przeznaczona na dofinansowanie zadań o charakterze turystyczno-rekreacyjnym

We współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowane zostały projekty, dofinansowane przez Samorząd Województwa Łódzkiego, w zakresie rozbudowy infrastruktury turystycznej udzielił pomocy finansowej 12 jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej w ramach zadania pn. „Infrastruktura Rowerowa na Plus 2024” w wysokości 1 000 000 zł na budowę, rozbudowę i remont miejsc postojowych dla rowerzystów. W wyniku zrealizowanych projektów powstały 24 miejsca postojowe dla rowerzystów.

Kreowanie wizerunku województwa łódzkiego jako regionu atrakcyjnego turystycznie, promocja walorów turystycznych regionu

Województwo Łódzkie propaguje wiedzę na temat walorów turystycznych regionu w różnych formach, m.in. dokonując zakupu i wydając publikacje w postaci folderów, map i przewodników. W 2024 r. zlecono druk map: „Pałace, wille i dwory regionu łódzkiego”, „Obiekty przyrodnicze regionu łódzkiego”, „Szlaki rowerowe regionu łódzkiego”, „Zamki w regionie łódzkim” oraz „Obiekty militarne regionu łódzkiego”. Z wydawnictw zakupiono również: mapę „Szlak kajakowy rzeki Pilicy”, „Szlak kajakowy rzeki Warty”, szlakówki rzek: Bzury, Widawki, Grabi i Drzewiczki, mapę Województwa Łódzkiego w formacie B2, mapę Województwa Łódzkiego w podziale na centrum, północ, południe, Przewodnik po trasach rowerowych oraz książki „Łódzkie dla każdego”. Dodatkowo, celem promocji atrakcji regionu oraz rozpowszechniania uprawiania turystyki aktywnej wśród mieszkańców wszystkich grup wiekowych w województwie, zakupiono karty do gry z fotografiami atrakcji turystycznych, w tym również karty do gry typu Piotruś, praktyczne odbłaski, peleryny przeciwdeszczowe, poduszki turystyczne, kamizelki odbłaskowe dla dzieci,

worki kajakowe, ręczniki szybkoschnące, lampki rowerowe, butelki i kubki łowickie, ołówki, długopisy, notesy łowickie, a także lokalne rękodzieło. Wykonano również gadżety popularyzujące turystykę: koce piknikowe, lampki rowerowe i koszulki, które stanowiły nagrody w licznych konkursach podczas wydarzeń promujących Województwo Łódzkie. W ramach upowszechniania turystyki na terenie województwa łódzkiego, zostały zorganizowane wydarzenia, podczas których uczestnicy mogli poznać region jako miejsce atrakcyjne pod względem turystycznym.

Walory regionu promowane były podczas Rozpoczęcia Lata z Województwem Łódzkim w Smardzewicach (czerwiec 2024), Festiwalu Ogrodniczego w Nieborowie (czerwiec 2024), Łódź Summer Festiwal z okazji 601 urodzin miasta (lipiec 2024), Gomuńskiego Święta Miodu (sierpień 2024) i Powiatowego Pikniku Rodzinnego w Radomsku (sierpień 2024) oraz na najważniejszych wydarzeniach targowych: w Szczecinie (maj 2024), Chorzowie (maj 2024), Poznaniu (październik 2024), Nadarzynie (przełom listopada i grudnia 2024), a także podczas Święta Kwiatów, Owoców i Warzyw w Skierniewicach oraz Święta Róży w Kutnie – obydwie we wrześniu 2024 r.

Województwo Łódzkie za każdym razem aranżowało atrakcyjne stoisko plenerowe lub halowe, które przyciągało licznych odwiedzających. W tym celu dokonano zakupu elementów do jego zaprojektowania w postaci donic ledowych i kwiatów.

Województwo Łódzkie obecne było również podczas konferencji nt. turystyki zrównoważonej organizowanej w październiku w Łodzi przez Polską Organizację Turystyczną i Regionalną Organizację Turystyczną Województwa Łódzkiego.

Województwo Łódzkie jest członkiem-założycielem Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego i corocznie przekazuje do niej składkę członkowską. W ramach swojej działalności ROT WŁ promuje turystykę na arenie krajowej i międzynarodowej. W roku 2024 został też otwarty Punkt Informacji Turystycznej

Województwa Łódzkiego, który cieszy się dużym zainteresowaniem zarówno wśród mieszkańców, jak i turystów odwiedzających Województwo Łódzkie.

Zrealizowano także publikację artykułów w prasie branżowej, które promowały atrakcje i walory turystyczne Łódzkiego oraz jego potencjał przyrodniczy – *Jesienny Spacer* i *Łódzkie dla Ciebie* ukazały się w magazynie Wiadomości Turystyczne.

W ramach promocji walorów przyrodniczo-turystycznych i we współpracy z Wytwórną Filmów Oświatowych w Łodzi, powstały dwa kolejne filmy propagujące atrakcje Łódzkiego pn. „Zobacz Łódzkie - Beleń” ze znanym i cenionym przewodnikiem Piotrem Tomczykiem oraz „Zielone Korytarze” o rzekach w regionie łódzkim.

Istotnym wydarzeniem było również przedsięwzięcie *Weekend w Ogrodzie*, czyli coroczny cykl wycieczek realizowanych we współpracy z Łódzką Koleją Aglomeracyjną, podczas którego mieszkańcy regionu, zmodernizowanym taborem kolejowym lub autokarem niskoemisyjnym, bezpłatnie odwiedzali ciekawe pod względem przyrodniczym miejsca. Wycieczki w 2024 r. odbyły się na następujących trasach:

- 14 lipca 2024 r.: Ogród Zmysłów w Poddębicach, trasa: Łódź – Łask – Poddębice – Łask – Łódź,
- 28 lipca 2024 r.: Miasto – Las Kolumna, trasa: Tomaszów Mazowiecki – Koluszki – Łask Kolumna – Koluszki – Tomaszów Mazowiecki,
- 11 sierpnia 2024 r.: Turystyczna pętla przyrodnicza Tomaszowa Mazowieckiego (Skansen Rzeki Pilicy, Niebieskie Źródła, Podziemna Trasa Turystyczna Groty Nagórzyckie), trasa: Łowicz – Skierniewice – Tomaszów Mazowiecki – Skierniewice – Łowicz,
- 25 sierpnia 2024 r.: Uroczysko „Święte Ługi”, trasa: Sieradz – Zduńska Wola – parking leśny w okolicy miejscowości Lubiec – Zduńska Wola – Sieradz,

- 1 września 2024 r.: Arboretum w Rogowie, trasa: Opoczno – Koluszki – Rogów – Koluszki – Opoczno.

Całość wydarzenia odbywała się pod opieką licencjonowanych przewodników turystycznych. Na realizację zadania pozyskano dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, która w 95% pokryła koszty projektu.

Zagospodarowania przestrzeni turystycznej Województwa Łódzkiego

Kolejny rok trwały również prace dotyczące poprawy stanu szlaków turystycznych zmierzające do odnowienia oznakowania na szlakach tworzonych przez Województwo Łódzkie.

W ramach rozwoju i utrzymania regionalnej sieci szlaków rowerowych zrealizowano działanie, w efekcie którego oznakowane zostało znakami R4, R4b i R4d ok. 310 km turystycznego szlaku rowerowego W centrum Polski. W tym celu zakupiono słupki i brakujące tabliczki. Kontynuowano też prace prowadzące do reorganizacji Łódzkiego Szlaku Konnego, powstałego w ramach projektu unijnego „Turystyka w siodle – infrastruktura innowacyjnego i unikatowego produktu turystycznego” w latach 2010-2012 (do sierpnia 2017 r. obowiązywał okres trwałości projektu). Rozpoczęto dyskusję dotyczącą ewentualnych zmian trasy Łódzkiego Szlaku Konnego, by dostosować ją do aktualnych potrzeb użytkowników, przeprowadzono także inwentaryzację tablic informacyjnych powstałych w ramach projektu. Sukcesywnie utylizowane są tablice zniszczone, pozostałe będą poddane renowacji.

Polityka społeczna

Działania z zakresu polityki społecznej prowadzone przez Samorząd Województwa Łódzkiego skierowane są do szerokiego grona odbiorców. Podejmowane są liczne inicjatywy na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzin oraz dzieci i młodzieży, osób starszych, niepełnosprawnych oraz

posiadających ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu. Realizowane działania obejmują wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, narażonych lub doświadczających sytuacji kryzysowych, uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz dotkniętych przemocą.

Programy i inicjatywy społeczne

W województwie łódzkim na szeroką skalę rozwijane są dwa programy społeczne.

W ramach Programu działań na rzecz wsparcia osób starszych pod nazwą „Karta Seniora Województwa Łódzkiego”, mieszkańcy województwa łódzkiego w wieku powyżej 60 lat uprawnieni są do korzystania ze zniżek w wybranych obiektach handlowych i usługowych działających na terenie województwa łódzkiego. Ulgi w programie oferuje łącznie 90 partnerów działających m.in. w obszarze zdrowia i pielęgnacji, gastronomii i sprzedaży artykułów spożywczych, kultury, sportu i rekreacji, a także opieki i prac domowych (stan na koniec 2024 r.). Udział w programie cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem wśród mieszkańców województwa – łącznie od początku jego realizacji (tj. od 2018 r.) wydano blisko 34 000 Kart Seniora, a w samym 2024 r. – blisko 4000.

Z podobnych benefitów korzystać mogą posiadacze Wojewódzkiej Karty Rodzin Wielodzietnych, funkcjonującej w ramach drugiego programu wojewódzkiego, tj. rodziny, w tym zastępcze, które mają lub miały w przeszłości na utrzymaniu troje lub więcej dzieci. Karta gwarantuje możliwość skorzystania ze zniżek na zakup towarów i usług oferowanych przez 97 podmiotów działających w branży kulturalnej, rekreacyjnej, edukacyjnej oraz gastronomicznej na terenie całego województwa łódzkiego. W 2024 r. wydano blisko 1200 Kart dla członków niemal 400 rodzin wielodzietnych z regionu, a od początku obowiązywania programu trafiły one do prawie 28 000 osób z ponad 6000 rodzin.

Osoby potrzebujące wsparcia mogą uzyskać pomoc nie tylko w formie bezpośredniego

kontaktu, ale również telefonicznie. Umożliwiają to dwa numery prowadzone przez Samorząd Województwa Łódzkiego. Pierwszym z nich jest Wojewódzki Telefon Wsparcia dla Seniorów, za pośrednictwem którego osoby starsze mogą otrzymać bezpłatną, fachową poradę psychologa, prawnika lub pracownika pomocy społecznej bez wychodzenia z domu. Wsparcie w tej formie dostępne jest od poniedziałku do piątku w godzinach 16.00-19.00. W 2024 r. zrealizowano blisko 700 godzin wsparcia, podczas których specjaliści przeprowadzili ponad 300 rozmów.

Drugą tego rodzaju inicjatywą jest Regionalny Interwencyjny Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży, oferujący pomoc młodym mieszkańcom regionu znajdującym się w sytuacji kryzysu. Wsparcie udzielane jest codziennie, w dwóch formach: telefonicznie pod numerem 726 611 611 w godzinach 15.00-18.00 oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych (Snapchat i Messenger - pogadajmytutaj) w godzinach 18.00-21.00. W 2024 r. ze wsparcia udzielanego za pośrednictwem telefonu skorzystało ponad 200 osób.

W ramach bezpośredniego wsparcia doradczego, Samorząd Województwa zapewnił również funkcjonowanie Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych na Uniwersytecie Łódzkim, Uniwersytecie Medycznym i Politechnice Łódzkiej. W ramach działalności Punktów udzielane są nieodpłatne specjalistyczne konsultacje mające na celu diagnozowanie problemów w zakresie uzależnień oraz planowanie pomocy i wsparcia wśród społeczności akademickiej. Z porad prowadzonych w ramach dyżurów skorzystało w 2024 r. około 80 osób.

Bezpłatne usługi doradcze świadczone są również podmiotom będącym realizatorami wsparcia. Działalność w tym zakresie prowadzi Punkt konsultacyjny dotyczący projektowania uniwersalnego, funkcjonujący w strukturze Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi. W 2024 r. przeprowadzono w nim 44 godziny indywidualnych konsultacji

dotyczących implementowania zasad projektowania uniwersalnego oraz zwiększenia dostępności obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi niepełnosprawnościami.

Specjalistycznych usług mieszkańcom województwa łódzkiego dostarcza Regionalny Punkt Diagnostyki i Terapii FASD w Łodzi, oferujący bezpłatną pomoc dzieciom z FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) oraz ich rodzicom i opiekunom. Wsparcie świadczone jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00 przez wykwalifikowaną kadrę, w tym przez psychiatrę, pediatrę, psychologów oraz terapeutów. W 2024 r. konsultacjami diagnostycznymi (lekarsko-psychologicznymi) w Punkcie objęto łącznie 248 dzieci, z czego 111 dzieci otrzymało diagnozę zaburzeń ze spektrum FAS, 26 zakwalifikowanych zostało do grupy ryzyka FASD, a 40 objętych zostało terapią w Regionalnym Punkcie FASD. W ramach działań Punktu skierowanych do rodziców i opiekunów dzieci z FASD prowadzone były grupy wsparcia oraz specjalistyczne szkolenia, w których udział wzięło około 160 osób.

Realizacja współpracy z organizacjami pozarządowymi i wsparcie finansowe

Prowadząc działania w obszarze polityki społecznej, Samorząd Województwa Łódzkiego podejmuje intensywną współpracę z organizacjami pozarządowymi. Podmiotom tym w 2024 r. powierzono w drodze otwartych konkursów ofert realizację zadań publicznych z zakresu: działalności na rzecz poszczególnych grup objętych wsparciem, pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom i patologiom społecznym oraz ochrony i promocji zdrowia. Podejmowane inicjatywy obejmowały m.in. organizację wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin wielodzietnych, prowadzenie działań wzmacniających zdolności rodzin do przewyższania trudności i kryzysów życia rodzinnego, realizację przedsięwzięć mających na celu aktywizację i integrację – w tym

międzypokoleniową – osób starszych oraz wsparcie ich zdrowia fizycznego i psychicznego, prowadzenie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością oraz organizację regionalnych imprez kulturalnych skierowanych do tej grupy i jej otoczenia. Łącznie w 2024 r. Samorząd Województwa zlecił podmiotom trzeciego sektora realizację 76 projektów z zakresu polityki społecznej, które otrzymały dofinansowanie w wysokości 3 457 000 zł, z czego blisko 1 914 000 zł stanowiły środki budżetu Województwa Łódzkiego, a niespełna 1 543 000 zł – środki PFRON. Ze wsparcia prowadzonego w powyższych formach skorzystało w ciągu całego roku ponad 11 100 osób.

W ramach wsparcia jednostek samorządu terytorialnego, gminy i powiaty z regionu otrzymały z budżetu województwa pomoc finansową, dzięki której zorganizowały na swoim terenie usługi na rzecz dzieci i rodzin (m.in. warsztaty dotyczące cyberbezpieczeństwa oraz kompetencji rodzicielskich, mediacje, półkolonie, wycieczki, pikniki itp.). Wartość środków przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego w 2024 r. wyniosła blisko 500 000 zł, a z działań sfinansowanych przy ich udziale skorzystało łącznie 2200 osób.

Zakłady aktywności zawodowej

Poza zadaniami publicznymi zlecanymi do realizacji organizacjom pozarządowym, Województwo Łódzkie dofinansowuje również działalność 8 zakładów aktywności zawodowej funkcjonujących na terenie województwa łódzkiego. Podmioty te zatrudniają łącznie 417 osób z niepełnosprawnością (w tym 252 osoby ze znacznym i 165 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności) i stanowią istotne ogniwo w systemie podmiotów działających na rzecz rehabilitacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych. W 2024 roku na działalność powyższych jednostek z budżetu Województwa Łódzkiego przekazano kwotę w wysokości 2 200 000 zł, a pozostała część dofinansowania – 23 337 462 zł – pochodziła ze środków PFRON. Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

będących w dyspozycji Samorządu Województwa dofinansowano również 16 inwestycji budowlanych w obiektach służących rehabilitacji (społecznej, zawodowej, medycznej), w tym m.in. w domach pomocy społecznej i szpitalach. W ramach realizowanych zadań zmodernizowano pomieszczenia sanitarne, podjazdy, strefy wejściowe do budynku, wykonano montaż lub wymianę platform dźwigowych i dźwigów, dobudowano szyby windowe, zaadaptowano pomieszczenia do rehabilitacji. Koszt inwestycji w 2024 r. wyniósł 4 177 670 zł.

Wydarzenia w obszarze polityki społecznej

W ramach działań mających na celu aktywizację oraz integrację poszczególnych środowisk organizowane są cykliczne wydarzenia o zasięgu wojewódzkim.

W 2024 r. po raz szósty odbyły się Wojewódzkie Obchody Dnia Seniora, na które składały się dwie uroczystości. Pierwszą z nich był II Przegląd Twórczości Artystycznej Seniorów „Co nam w duszy gra...”. Przyjął on formułę konkursu, który przeznaczony był dla osób starszych – amatorów występujących w kabaretach, grupach teatralnych i zespołach tanecznych funkcjonujących przy Uniwersytetach Trzeciego Wieku, niezrzeszonych grupach seniorów oraz organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób starszych w województwie łódzkim. Laureaci konkursu wystąpili podczas „Gali Silver Rose 2024” w Teatrze Wielkim w Łodzi, której oprawę artystyczną stanowił balet „Giselle”. Oba wydarzenia zgromadziły łącznie ponad 1100 uczestników.

Wydarzeniem na stałe wpisanym w kalendarz corocznych imprez realizowanych w obszarze polityki społecznej w województwie łódzkim jest Przegląd Twórczości Plastycznej Osób Chorych, Starszych i Niepełnosprawnych „Sztuka jak Balsam”. W 2024 r. odbyła się XXV edycja Przeglądu, na który zgłoszono 254 prace z 54 podmiotów, w tym z 24 warsztatów terapii zajęciowej, 26 środowiskowych domów samopomocy oraz 4 innych podmiotów

pracujących na rzecz osób z niepełnosprawnością z terenu województwa łódzkiego. Wieloletnią tradycję ma również organizacja Wojewódzkiej Olimpiady Osób Niepełnosprawnych Intelaktywnie. W XVII edycji tego wydarzenia udział wzięło 626 osób (tj. 446 niepełnosprawnych zawodników wraz z 180 opiekunami), którzy reprezentowali 57 podmiotów działających w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji osób z niepełnosprawnościami na terenie województwa łódzkiego.

W ramach działań profilaktycznych skierowanych do młodzieży, blisko 300 uczniów ze szkół ponadpodstawowych z terenu województwa łódzkiego wzięło udział w organizowanej corocznie Wojewódzkiej Olimpiadzie Wiedzy o HIV/AIDS, będącej częścią wojewódzkich obchodów Światowego Dnia AIDS. Dodatkowo ponad 100 osób (w tym uczniowie, opiekunowie i wolontariusze) wzięło udział w VIII Wojewódzkim Zjeździe Liderów Młodzieżowych „Szanuję nie hejtuje!”.

Wydarzeniem mającym na celu integrację środowiska pracowników pomocy społecznej, w tym pracowników socjalnych oraz pracowników wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także wyrażenie wdzięczności za ich codzienną pracę i zaangażowanie w pomoc potrzebującym, są coroczne Wojewódzkie Obchody Dnia Pracownika Socjalnego. W 2024 r. w uroczystości zorganizowanej w gmachu Filharmonii Łódzkiej w Łodzi uczestniczyło 380 przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i podmiotów integracji społecznej. Oprawę artystyczną wydarzenia zapewnił zespół muzyczny Kuby Raczyńskiego z gościnnym udziałem Moniki Kuszyńskiej.

Upowszechnianie wiedzy z zakresu polityki społecznej

Istotnym elementem działalności Samorządu Województwa Łódzkiego jest upowszechnianie wiedzy oraz inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań z zakresu polityki społecznej poprzez organizację konferencji, szkoleń, warsztatów

i eventów. Działania te adresowane są zarówno do odbiorców wsparcia, jak i instytucji i podmiotów działających na ich rzecz, w tym do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i organizacji pozarządowych. Tematyka wydarzeń zorganizowanych w 2024 r. skoncentrowana była wokół najważniejszych kwestii związanych z realizacją polityki społecznej w regionie, takich jak aktywizacja i integracja środowiska osób starszych, integracja rodzin i promocja rodzicielstwa, wsparcie funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz osób doświadczających bezdomności, rozwój usług środowiskowych, promocja zdrowia psychicznego, przeciwdziałanie przemocy oraz profilaktyka uzależnień. Na szczególną uwagę zasługują przy tym działania mające na celu wsparcie rozwoju i profesjonalizacji kadr pomocy społecznej, skierowane m.in. do pracowników socjalnych, członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Obejmują one szeroką ofertę szkoleniową umożliwiającą poszerzenie wiedzy i kompetencji z zakresu nowoczesnych metod pracy z osobami wymagającymi wsparcia i ich rodzinami, nowych form realizacji usług społecznych oraz zarządzania dostępnością infrastruktury związanej z ich świadczeniem, uwarunkowań prawnych funkcjonowania systemu pomocy społecznej oraz bezpieczeństwa zawodowego. W ramach dostępnych form kształcenia możliwe było również odbycie superwizji. W 2024 r. zorganizowano 7 konferencji oraz przeprowadzono 52 szkolenia, warsztaty i inne wydarzenia umożliwiające zdobycie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności zawodowych, w których łącznie udział wzięło blisko 4100 uczestników. Powyższe działania prowadzone były m.in. w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, jakie w 2024 r. realizowano w Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi. W projekcie pn. „Koordynacja działań w zakresie polityki społecznej dla województwa łódzkiego” współfinansowanym ze środków Europejskiego

Funduszu Społecznego Plus podejmowane były działania mające na celu uspołecznienie, skoordynowanie i poprawę efektywności działań w zakresie włączenia społecznego. Wsparcie w tym zakresie kierowane było do pracowników instytucji i podmiotów z sektora publicznego oraz prywatnego, które realizują szeroko rozumiane zadania w obszarze polityki społecznej. W ramach projektu podjęto również szereg przedsięwzięć służących koordynacji i rozwojowi sektora ekonomii społecznej. Przeprowadzono szkolenia, spotkania oraz indywidualne konsultacje dla przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej i ośrodków wsparcia ekonomii społecznej z terenu województwa łódzkiego oraz zorganizowano spotkania upowszechniające ideę ekonomii społecznej w szkołach z regionu – w powyższych działaniach udział wzięło łącznie około 500 osób. Dwunastu podmiotom ekonomii społecznej posiadającym Znak „Zakup Prospołeczny” przedłużono możliwość oznaczania nim swoich towarów i usług na kolejny rok, co zwiększa ich konkurencyjność i pozwala wyróżnić się na rynku. Jednocześnie klienci otrzymują informację, że kupując produkty i usługi oznaczone Znakiem „Zakup prospołeczny” wspierają rozwój przedsiębiorczości społecznej, wpływając tym samym na poprawę sytuacji życiowej osób wymagających wsparcia – niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych czy wychodzących z uzależnień. Dodatkowo w 2024 r. w ramach projektu opracowano Mapę zasobów pomocy społecznej w województwie łódzkim, stanowiącą najpełniejsze i najbardziej aktualne źródło informacji na temat podmiotów świadczących poszczególne usługi społeczne w podziale na ich odbiorców. Mapa dostępna jest bezpłatnie na stronie internetowej:

<https://mapa.rcpslodz.pl/>.

W Województwie Łódzkim funkcjonuje również jedno z nielicznych w Polsce Regionalnych Obserwatoriów Integracji Społecznej, działające nieprzerwanie od 2015 r. Funkcjonowanie Obserwatorium współfinansowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego, a głównym celem jego działania jest prowadzenie badań, analiz i ekspertyz na potrzeby właściwego profilowania wsparcia w ramach programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, w tym planowania kierunków działań w obszarze polityki społecznej oraz projektowania usług społecznych. W 2024 r. w ramach projektu zrealizowano badanie naukowe dotyczące zachowań ryzykownych i używania substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną w oparciu o metodologię ESPAD oraz badanie dotyczące funkcjonowania młodzieżowych ośrodków socjoterapii i młodzieżowego ośrodka wychowawczego w województwie łódzkim. Wnioski i rekomendacje płynące z badań pozwalają na identyfikację problemów występujących w sferze społecznej oraz umożliwiają Samorządowi Województwa lepiej dopasować wsparcie w regionie do zdiagnozowanych potrzeb.

Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej

Ważnym elementem polityki społecznej były działania w obszarze pieczy zastępczej i adopcji wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a uszczegółowione w Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Łódzkiego 2030. Ich realizacja opierała się na założeniu, że samorząd to wspólnota, to wsparcie dla każdego bez względu na wiek, status, niepełnosprawność. To działania krótkookresowe – przynoszące radość, dobre wspomnienia, wspierające w chwili kryzysu, ale także wieloletnie - tworzące bezpieczny system wsparcia.

Realizacja usług na rzecz dzieci i rodzin wymaga systematycznego zdobywania wiedzy, rozwoju kwalifikacji. W celu rozwoju kompetencji i umiejętności, prezentacji nowych rozwiązań zorganizowano 3 szkolenia i seminarium, w których uczestniczyło 195 pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Systematycznie prowadzony monitoring pozwolił poznać diagnozę rozmiarów zjawiska pozostawiania dzieci po urodzeniu w podmiotach leczniczych, stan pieczy zastępczej w województwie łódzkim, jej przemian i wyzwań.

Ważnym partnerem w realizacji zadań były organizacje pozarządowe. W ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zawarto 2 umowy. W projektach na rzecz rozwoju i promocji rodzinnej pieczy zastępczej i wsparcia wychowanków umieszczonych w pieczy zastępczej uczestniczyło 229 osób.

Wyrazem docenienia otwartych serc oraz zaangażowania w pomoc dzieciom pozbawionym możliwości dorastania w rodzinie biologicznej było nagrodzenie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka podczas Wojewódzkich Obchodów Dnia Rodziny.

Istotne wsparcie dla powiatów, zwłaszcza z województwa łódzkiego, w zapewnieniu specjalistycznej opieki dla dzieci wymagających zabezpieczenia w pieczy zastępczej, stanowił Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny „Tuli-Luli”, prowadzony przez Fundację Gajusz na zlecenie Samorządu Województwa Łódzkiego. Ośrodek od 1 lipca 2024 r. posiada 15 miejsc organizacyjnych dla dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W 2024 r. Ośrodek zapewnił opiekę, wychowanie, pomoc medyczną i rehabilitację łącznie 31 dzieciom. W 2024 r. nastąpił wzrost przyjęć dzieci przedwcześnie urodzonych, co wymagało podjęcia szerokich działań w celu zdiagnozowania potrzeb dzieci, wdrożenia planu pracy nad poprawą sytuacji oraz ciągłego podnoszenia kwalifikacji pracowników. Ośrodek opuściło łącznie 17 dzieci, w tym 82 % dzieci zostało adoptowanych.

Wysoką jakość usług świadczonych dla rodzin zainteresowanych adopcją dziecka gwarantował

funkcjonalny system oparty o partycypację publicznego i dwóch niepublicznych ośrodków adopcyjnych. W ramach realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej funkcjonowały: Regionalny Ośrodek Adopcyjny w Łodzi z Filią w Piotrkowie Trybunalskim będący jednostką organizacyjną Samorządu Województwa, Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjny w Łodzi – prowadzony przez Centrum Służby Rodzinie w Łodzi oraz Ośrodek Adopcyjny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Łódzkiego Oddziału Regionalnego w Łodzi – prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Łódzki Oddział Regionalny.

W ramach działania ośrodków adopcyjnych 30 rodzin – kandydatów zostało przygotowanych do podjęcia roli rodziców adopcyjnych poprzez wielokierunkową diagnozę psychologiczno-pedagogiczną, szkolenia, specjalistyczne konsultacje. Równolegle odbywała się praca z dziećmi. Po wnikliwej analizie prawnej i psychologicznej 135 dzieci przeszło procedurę kwalifikacji, zaś 114 dzieci zostało przysposobionych (112 dzieci w przysposobieniu krajowym oraz 2 dzieci w przysposobieniu międzynarodowym). Najliczniejszą grupę przysposobionych stanowiły dzieci w wieku od 1 roku do 4 lat. Pracownicy ośrodków adopcyjnych udzielili 3700 porad dla rodzin przysposabiających, osób przysposabiających niepozostających w związku małżeńskim, rodzin naturalnych oraz porad w postępowaniu postadopcyjnym. Ważnym wsparciem dla powiatów było przeszkolenie 15 rodzin – kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. W celu promocji idei adopcji ośrodki adopcyjne organizowały konferencję, dni otwarte, zjazdy rodzin adopcyjnych, prowadziły profile w mediach społecznościowych, współpracowały z mediami, uczestniczyły z wydarzeniami lokalnych z okazji Światowego Dnia Adopcji.

Nowa inicjatywa rządu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

na lata 2024-2027” umożliwiła docenienie odpowiedzialności i zaangażowania pracowników ośrodków adopcyjnych i interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. W ramach programu pracownicy otrzymali dodatki do wynagrodzenia w wysokości 1000 zł miesięcznie, w okresie od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r. Z programu skorzystało 49 pracowników tych jednostek.

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2024 r. wyniosły 5 994 403 zł.

Aktywizacja lokalnego rynku pracy

Postęp technologiczny, trendy konsumpcyjne, zmiany demograficzne, globalizacja i zmiany społeczne, w sposób ciągły, kształtują i zmieniają charakter pracy oraz rynek pracy, i będą go zmieniać w przyszłości. Miarą efektywności i skuteczności pracy samorządu województwa jest uważana obserwacja trendów oraz potrzeb rynku pracy wraz z projektowaniem i wprowadzaniem rozwiązań, adekwatnych do potrzeb społeczeństwa i pozwalających oferować pełne wsparcie osobom poszukującym pracy oraz pracodawcom. Rynek pracy pozostaje jednym z najważniejszych czynników rozwoju, a także jednym z tych obszarów, które jako pierwsze brane są pod uwagę, przy ocenie szeroko rozumianej polityki społeczno-gospodarczej regionu. Rozwój nowych technologii oraz rosnące znaczenie kompetencji cyfrowych kształtują zmieniający się krajobraz rynku pracy. Wzrost inwestycji w rozwój kwalifikacji i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań może okazać się decydującym czynnikiem sukcesu. Zaangażowanie w podnoszenie kompetencji w firmach będzie coraz silniej decydować o ich przewadze konkurencyjnej, wyzwaniem więc będzie użyteczne i efektywne wspieranie i ułatwianie im inwestycji w rozwój kompetencji pracowników.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia

Zadania w obszarze rynku pracy zostały ujęte w przyjętym przez Zarząd Województwa Łódzkiego w dniu 17 maja 2024 r. Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2024 dla województwa łódzkiego (Uchwała nr 625/24). Misją przyjętego dokumentu jest realizacja przedsięwzięć, które służyć będą zapewnieniu wzrostu zatrudnienia i ograniczaniu bezrobocia w regionie, a także wsparciu osób i grup defaworyzowanych na rynku pracy. Publiczne służby zatrudnienia w województwie łódzkim realizowały zadania, zawarte w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2024 na rzecz aktywizacji zawodowej dla między innymi osób powyżej 45 roku życia, osób młodych, które ze względu na brak aktywności zawodowej szybko tracą umiejętności nabyte w trakcie nauki, w tym nauki zawodu oraz osób młodych nieuczących się, pozostałych osób i grup defaworyzowanych na rynku pracy. Ponadto prowadzone były badania rynku pracy a także działania na rzecz wsparcia pracowników PSZ.

Realizacja powyższych zadań finansowana była w ramach środków przyznanych przez Dysponenta Funduszu Pracy. Województwo Łódzkie w 2024 r. otrzymało **242 181 193,46 zł**. We wskazanej kwocie na finansowanie aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu przeznaczono **227 024 082,55 zł** (w tym programy współfinansowane z EFS+ w ramach FEŁ 2021 – 2027 w kwocie 133 047 708 zł) oraz finansowanie działań fakultatywnych **15 157 110,91 zł**.

Z rezerwy Dysponenta na aktywne programy rynku pracy w 2024 r. powiatowe urzędy pracy województwa łódzkiego pozyskały **29 496 864 zł**.

Na kształcenie ustawiczne pracowników oraz pracodawców w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) w 2024 r. województwo łódzkie dysponowało kwotą **17 509 699,30 zł**.

Powiatowe urzędy pracy województwa łódzkiego środki przyznane na programy aktywizacyjne wykorzystały w **98,56 %**, zaś poziom wykorzystania środków KFS wyniósł **99,56%**.

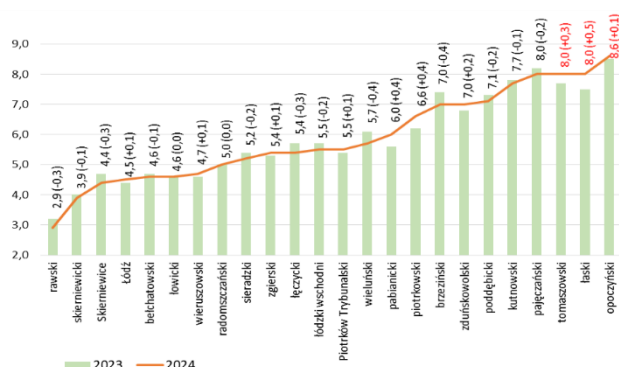
Z oferty programów aktywizacyjnych dostępnych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego w 2024 r. skorzystało ponad 14,6 tys. bezrobotnych. Najbardziej popularną formą aktywizacji były staże zawodowe, z których skorzystało 5,5 tys. bezrobotnych. Drugie miejsce pod względem liczebności bezrobotnych objętych wsparciem zajęły dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. Środki KFS wsparły kształcenie ustawiczne 7,8 tys. osób tj. pracowników i pracodawców firm działających w regionie.

Z dostępnych danych statystycznych za 2024 r. wynika, że:

- bezrobocie w regionie obejmowało w końcu grudnia 2024 r. 53,3 tys. osób, co stanowiło 5,4%²⁰ ogółu ludności czynnej zawodowo. Taka wysokość wskaźnika sytuuje łódzkie - podobnie jak rok wcześniej - na 8 pozycji wśród ogółu województw. Na przestrzeni 2024 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 178 osób. Wskaźnik stopy bezrobocia w województwie łódzkim pozostał na niezmienionym poziomie,
- spadek stopy bezrobocia dotyczył 12 powiatów, natomiast wzrost wskaźnika odnotowano w 10 powiatach, największy w powiecie łaskim (+0,5 p. proc.). Na wykresie przedstawiono wskaźniki stopy bezrobocia w powiatach województwa łódzkiego w końcu 2024 r. uszeregowane od wartości najniższych do najwyższych w porównaniu do stanu sprzed roku.

²⁰ Wskaźnik stopy bezrobocia za grudzień 2024 r.

Wskaźniki stopy bezrobocia w powiatach województwa łódzkiego w końcu 2024 r. uszeregowane od wartości najniższych do najwyższych w porównaniu do stanu sprzed roku

- bezrobocie w województwie łódzkim różni się od bezrobocia rejestrowanego w całym kraju:
 - mniejszym udziałem młodych bezrobotnych w wieku do 30 roku życia (o 3,5 p. proc.), ale większym udziałem bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia (o 3 p. proc.),
 - mniejszym udziałem bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego (o 4,5 p. proc.), ale większym udziałem bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (o 3 p. proc.),
 - mniejszym udziałem bezrobotnych zamieszkałych na wsi (o 12,1 p. proc.) oraz większym udziałem osób niepełnosprawnych (o 1,4 p. proc.), co przekłada się na strukturę zawodową bezrobocia rejestrowanego w regionie,
- w ciągu całego 2024 r. urzędy pracy województwa łódzkiego zarejestrowały łącznie 78 456 nowych osób bezrobotnych (jest to tzw. napływ). Było to o 1 149 osób (1,4%) mniej niż w 2023 r. Wyrejestrowano w 2024 r. łącznie 78 278 bezrobotnych (tzw. odpływ), co stanowiło liczbę mniejszą o 2 566 (3,2%) niż w roku 2023. Głównym powodem odpływu z bezrobocia było podjęcie pracy (45 024 osoby, 57,5% ogółu wyłączeń w 2024 r.), przy czym najczęściej (bo w 83,2% wyłączeń do zatrudnienia) oznaczało to podjęcie pracy niesubsydiowanej,
- wśród bezrobotnych zarejestrowanych w województwie łódzkim w końcu grudnia

2024 r. prawo do zasiłku posiadało 15%.

Oznacza to wzrost o 1,3 p. proc. względem końca grudnia 2023 r.,

- udział osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy bez przerwy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w województwie łódzkim bezrobotnych wynosił w końcu grudnia 2024 r. 39,9% i w ciągu ostatniego roku wzrósł o 0,7 p. proc.,
- ponad połowa osób znajdujących się w rejestrach bezrobocia w Łódzkiem w końcu 2024 r. (54,8%) posiadała staż pracy nie dłuższy niż 5 lat bądź nie posiadała stażu w ogóle – co wskazuje na niewielkie doświadczenie zawodowe,
- najliczniej reprezentowane kategorie wykształcenia wśród osób bezrobotnych w województwie łódzkim, w końcu grudnia 2024 r. to zwyczajowo: gimnazjalne i niższe (30,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych) oraz zasadnicze zawodowe/branżowe (21,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych),
- liczba bezrobotnych kobiet w województwie łódzkim osiągnęła w końcu grudnia 2024 r. 26,5 tys. – było to o 0,3 tys. mniej niż w końcu 2023 r. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych także spadł na przestrzeni 12 miesięcy z 50,4% w końcu 2023 r. do 49,7% w końcu 2024 r.,
- w końcu 2024 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy w Łódzkiem pozostawały 4 093 bezrobotne osoby niepełnosprawne (o 891 osób mniej niż rok wcześniej),
- liczba ofert pracy, jakie napływały do powiatowych urzędów pracy województwa łódzkiego w 2024 r. wyniosła 97 789, co oznacza wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 1.244 miejsca,
- w obliczu deficytów siły roboczej na regionalnych rynkach pracy cudzoziemcy postrzegani są jako cenny zasób, w części przynajmniej zdolny równoważyć odczuwalne braki rodzimych pracowników. W 2024 r. do ewidencji powiatowych urzędów pracy na terenie województwa łódzkiego wpisano oświadczenia o zamiarze zatrudnienia cudzoziemca łącznie dla 37,2 tys. osób,

tj. o 12,9 tys. mniej niż w analogicznym okresie 2023 r. Spadek dotyczył głównie obywateli Ukrainy. Wydano także 2,4 tys. zezwoleń na pracę sezonową dla cudzoziemców, czyli o 0,6 tys. więcej niż rok wcześniej. Dodatkowo pracodawcy z terenu województwa łódzkiego złożyli powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy dotyczące 99,5 tys. osób.

Inne działania w obszarze rynku pracy

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy

Działające w WUP w Łodzi Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy planowo realizuje badania wybranych aspektów wojewódzkiego rynku pracy.

W ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 zrealizowano w 2024 r. 2 badania:

- „Rynek pracy sektora budowlanego wobec współczesnych tendencji demograficznych. Analiza dla województwa łódzkiego”,
- „Zastosowanie sztucznej inteligencji w procesie pracy. Szanse, wymagania, wyzwania dla pracowników i pracodawców. Przegląd branż w województwie łódzkim”. Wyniki badań są dostępne na stronie internetowej WUP w Łodzi: <https://wuplodz.praca.gov.pl/web/funduszeue/materialy-pomocnicze> oraz <https://wuplodz.praca.gov.pl/web/rorp/badania-i-raporty>. Raport z badania opublikowany został również w formie papierowej. W tym samym roku zrealizowano kolejną dziesiątą edycję badania zleconego przez MRPiPS pt. "Barometr zawodów".

Usługi EURES (2023)

WUP w Łodzi – Wydział Międzynarodowego Pośrednictwa Pracy świadcząc usługi sieci EURES wspiera międzynarodowe pośrednictwo pracy na terenie krajów UE i EFTA oraz mobilność zawodową mieszkańców województwa łódzkiego.

W 2024 r. kadra EURES (doradcy EURES) WUP w Łodzi obsługiwała 335 zagranicznych ofert pracy (1307 wakatów). Nawiązano łącznie 1498

kontaktów z instytucjami zewnętrznymi, m.in. z: innymi urzędami pracy, uczelniami wyższymi, akademickimi biurami karier, agencjami zatrudnienia, ochotniczymi hufcami pracy oraz instytucjami szkoleniowymi. Udzielono łącznie 262 porad indywidualnych nt. usług sieci EURES osobom poszukującym pracy i pracodawcom. Kadra EURES wzięła udział w 10 targach pracy. Doradca EURES poprowadził 17 spotkań informacyjnych, głównie w powiatowych urzędach pracy, które dotyczyły usług sieci EURES oraz bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicą dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Przeprowadzono też 2 spotkania na temat usług sieci EURES i bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicą dla uczniów szkół ponadpodstawowych w Radomsku. We wszystkich ww. spotkaniach udział wzięło łącznie 248 osób.

Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego z tytułu bezrobocia

Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego z tytułu bezrobocia to realizowana dla całego województwa obsługa osób ubiegających się o przyznanie prawa do świadczenia dla osób bezrobotnych po pracy w kraju UE i EFTA oraz dla osób objętych transferem przyznanego zasiłku z tytułu bezrobocia.

W 2024 r. do WUP w Łodzi wpłynęło 771 wniosków o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych od osób powracających do Polski po pracy na terenie krajów UE i EFTA, wydano 753 decyzje administracyjne w sprawie przyznania zasiłku dla osób bezrobotnych.

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej

WUP w Łodzi poprzez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Łodzi i jego Oddziały w Piotrowie Trybunalskim, Sieradzu i Skierniewicach świadczy usługi z zakresu poradnictwa zawodowego. W 2024 r. doradcy zawodowi udzielili pomocy ogółem 19 002 razy. Klienci Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej skorzystali z pomocy indywidualnej, z grupowych porad zawodowych, brali udział w spotkaniach

informacyjnych, korzystali z indywidualnej informacji zawodowej a także mogli wziąć udział w badaniach testowych pozwalających na dokładniejsze określenie preferencji i predyspozycji zawodowych oraz cech osobowych. Z usług tych korzystali również obywatele Ukrainy, przebywający na terenie województwa w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium ich kraju.

W ramach zadania związanego z opracowywaniem i upowszechnianiem informacji zawodowej opracowano i upowszechniono na stronie internetowej WUP w Łodzi lub w formach drukowanych dostępnych dla klientów ogółem 327 informacji zawodowych, w tym m.in. informacje o kierunkach studiów, zawodach, poradniki itp. Opracowane informacje cieszą się dużym zainteresowaniem, a sumaryczna liczba ich odsłon (wszystkich informacji zamieszczanych przez doradców zawodowych na stronie internetowej WUP) mierzona jest już w setkach tysięcy.

Podczas realizacji zadań z zakresu poradnictwa zawodowego współpracowano ze 121 partnerami zewnętrznymi (instytucje, uczelnie, szkoły, fundacje, stowarzyszenia).

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej pełni też rolę metodyczno-szkoleniową dla doradców zawodowych i doradców klienta z powiatowych urzędów pracy. W tym roku w szkoleniach dla pracowników PUP wzięło udział 125 osób.

Rejestr Agencji Zatrudnienia

Wg stanu na koniec roku 2024 w Rejestrze Agencji Zatrudnienia figurowało 438 podmiotów. Na przestrzeni roku 86 podmiotów uzyskało wpis do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia oraz wydano 56 aktualnych certyfikatów o zmianie treści wpisu. Ogółem wydano 137 decyzji, w tym : 93 decyzje o wykreśleniu podmiotu z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia, 28 decyzji o zakazie wykonywania przez podmiot działalności objętej wpisem do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia, 16 decyzji o umorzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wykreślenia

z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. 464 podmioty złożyły 571 informacji o działalności agencji zatrudnienia (w tym 462 poprawnych, 105 niepoprawnych, 2 anulowane, 2 wycofane) w zakresie świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rejestr Instytucji Szkoleniowych

Wg stanu na 31 grudnia 2024r. w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych zarejestrowanych było 934 instytucji szkoleniowych mających swoją siedzibę na terenie województwa łódzkiego. Na przestrzeni ubiegłego roku 226 podmiotów uzyskało wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych, 170 instytucji szkoleniowych zostało wykreślonych z ww. Rejestru. Ogólna liczba wniosków o kontynuację działalności w RIS oraz aktualizację danych wynosiła 804, z tego 710 instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w latach 2004-2023 złożyło wnioski o kontynuację działalności w rejestrze RIS, zaś wpis w rejestrze dla 708 podmiotów został przedłużony na 2024 r.

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

W 2024 r. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych obsłużył 46 pracodawców, ze świadczeń Funduszu skorzystało 24 pracodawców, w tym:

- 7 zatrudniających do 20 osób
- 13 zatrudniających od 21-100 osób
- 4 zatrudniających powyżej 100 osób

W analizowanym okresie rozpatrzono 162 sprawy, z czego w 2024 r. wpłynęło 121 nowych spraw, w tym:

- 25 wykazów zbiorczych i uzupełniających niewypłacalnych pracodawców w trybie art. 15 ust.1 i ust.2 w/w ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych,
- 1 wniosek o zwrot kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne pracowników w trybie art. 7a ustawy „powodziowej”,
- 95 wniosków indywidualnych składanych przez byłych pracowników niewypłacalnych pracodawców w trybie art. 16 w/w ustawy o ochronie roszczeń,

- oraz rozpatrzono 41 spraw złożonych w roku 2023 (tj.: 2 wykazy i 39 wniosków).

Ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych łącznie wypłacono świadczenia pracownicze na rzecz 1109 osób na łączną kwotę 12 699,5 tys. zł w tym:

- kwotę 1063,9 tys. zł na podstawie wniosków indywidualnych (na rzecz 73 osób),
- kwotę 11 635,6 tys. zł na podstawie ww. wykazów (na rzecz 1036 osób).

Najczęściej występującymi przesłankami niewypłacalności pracodawców kwalifikującymi do wypłaty świadczeń były:

- ogłoszenie upadłości pracodawcy (*art. 3 ust.1 pkt 1 ustawy o ochronie..*),
- oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy, jeżeli jego majątek nie wystarcza lub wystarcza jedynie na zaspokojenie kosztów postępowania (*art. 3 ust.1 pkt 4 ustawy o ochronie..*),
- niewypłacalność z powodu braku środków finansowych kiedy organ ewidencyjny wykreśli pracodawcę będącego osobą fizyczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w wyniku zawiadomienia o zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej lub stwierdzenia trwałego zaprzestania wykonywania przez pracodawcę działalności gospodarczej (*art. 8 ust.1 pkt 7 ustawy o ochronie..*).

W 46 sprawach indywidualnych udzielono odmów wypłaty świadczeń.

W 2024 r. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych prowadził postępowania mające na celu dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń od pracodawców. W wyniku prowadzonych działań windykacyjnych w postępowaniach sądowych, egzekucyjnych i upadłościowych Fundusz odzyskał należności z tytułu wypłaconych świadczeń w łącznej kwocie 2 692 tys. zł, w tym z tytułu należności głównej 1 983,6 tys. zł, z tytułu odsetek 630,3 tys. zł. oraz 78,1 tys. zł kosztów procesowych. Ponadto należności w kwocie 4 550,5 tys. zł zostały umorzone przez Dysponenta Funduszu na podstawie wniosków Marszałka Województwa Łódzkiego.

Walka z COVID-19 i skutkami pandemii:

W roku 2024 prowadzona była ostateczna weryfikacja prawidłowego wykorzystania świadczeń przez beneficjentów, u których wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19, a którym udzielano wsparcia ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w latach 2020-2021. W przedmiotowym roku zakończono wstępną i końcową weryfikację wszystkich dokumentów rozliczeniowych oraz kontrole prawidłowego wykorzystania przyznanych środków.

Do końca 2024 r. rozliczono końcowo łącznie 100% wniosków, kontrolą objęto 238 wniosków, w 422 sprawach podjęto cywilne i administracyjne działania windykacyjne, w tym wszczęto 232 postępowania administracyjne i 190 postępowań cywilnych, zgłoszono 21 wierzytelności oraz podjęto postępowania egzekucyjne, do Dysponenta Funduszu złożono 67 wniosków o ulgę.

W wyniku wszystkich podejmowanych działań rozliczeniowych, windykacyjnych i egzekucyjnych do 31 grudnia 2024 r., beneficjenci dokonali zwrotu łącznie ponad 96 954 tys. zł. środków.

Projekty własne

W 2024 r. WUP w Łodzi uzyskał dofinansowanie do dwóch projektów realizowanych samodzielnie:

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych 2023-2029 poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

Po podpisaniu umowy projektu w IV kwartale roku przygotowano dokumentację i przeprowadzono postępowania wyboru usług szkoleniowych, co umożliwiło rekrutację pierwszych 30 uczestników projektu. Projekt zakłada, do września 2028 r., przeszkolenie 440 osób bezrobotnych z województwa łódzkiego oraz udzielenie 330 dotacji na utworzenie działalności gospodarczej. Przewidziano dotacje w wysokości 600% przeciętnego wynagrodzenia.

Dobre zdrowie kadry Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi.

Celem projektu jest poprawa ergonomii miejsc pracy i profilaktyka prozdrowotna pracowników WUP. Realizacja projektu rozpoczęła się w IV kwartale. Przeprowadzono pierwsze postępowania na zakupy wyposażenia stanowisk pracy.

Jako partner Urzędu Marszałkowskiego w projekcie Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych, zorganizowano 2 konferencje, w których uczestniczyły łącznie 382 osoby.

W partnerstwie z liderem - Uniwersytetem Medycznym w Łodzi przygotowano wniosek i pozyskano dofinansowanie do projektu „KompendiUM” – wysokospecjalistyczny program rozwoju kompetencji osób dorosłych w obszarach strategicznych. Projekt skierowany jest do pracowników sektora medycznego – nauczycieli akademickich, pracowników ochrony zdrowia, ratowników, fizjoterapeutów, pielęgniarek, analityków laboratoryjnych. Zakłada podnoszenie ich kwalifikacji poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe wraz z asystą doradców zawodowych. Za komponent doradczy odpowiada WUP. W roku sprawozdawczym trwały prace przygotowawcze. Zakończenie projektu planowane jest na wrzesień 2027 r.

Wojewódzka Rada Rynku Pracy

W 2024 r. odbyło się 11 posiedzeń Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Łodzi (4 w trybie stacjonarnym, 7 w trybie obiegowym). W ramach obrad przyjęto 85 uchwał dotyczących wydania opinii o zasadności kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy (80 uchwał), zaopiniowania projektu "Wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników

zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego" (2 chwały), zaopiniowania projektu "Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2024 dla województwa łódzkiego", przyjęcia "Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi za rok 2023", przyjęcia "Sprawozdania z realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2023 dla województwa łódzkiego". Uchwały uzyskały pozytywną opinię WRRP w Łodzi.

Przedsiębiorczość i sprawiedliwa transformacja

Województwo Łódzkie realizuje cele związane z rozwojem przedsiębiorczości oraz sprawiedliwą transformacją, dążąc do zbudowania silnej, zrównoważonej gospodarki, w której innowacyjność i społeczna odpowiedzialność stają się fundamentem rozwoju regionu. W ramach podejmowanych działań, wspierane są zarówno już istniejące przedsiębiorstwa, jak i nowe inicjatywy biznesowe, które wnoszą wartość dodaną do lokalnej gospodarki, tworząc nowe miejsca pracy i przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności regionu.

Jednocześnie, w roku 2024 zidentyfikowano problemy strukturalne w zakresie działań na rzecz przedsiębiorców i wspierania przedsiębiorczości, wynikające z rozproszenia kompetencji pomiędzy różnymi komórkami organizacyjnymi Urzędu: Departamentem Prawno-Organizacyjnym, Departamentem Promocji (w ramach którego funkcjonowały: sieć biur Łódzkie dla Biznesu, przestrzeń co-workingowa SkyHub oraz Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera), Biurem Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (w ramach którego funkcjonowały dwa zespoły, z których jeden zajmował się opracowaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i ewaluacją regionalnej strategii innowacji dla województwa łódzkiego, zaś drugi – Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji, będącym swego rodzaju „strategią” dla Funduszu na rzecz

Sprawiedliwej Transformacji) oraz Departamentem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, który Fundusz wdrażał (w randze Zastępcy Dyrektora Departamentu funkcjonował także Pełnomocnik ds. transformacji regionu bełchatowskiego - organ pełniący funkcje koordynacyjne). Rozproszenie kompetencji procesów utrudniało koordynację oferty dla biznesu.

Nadając priorytet obszarowi przedsiębiorczości, ZWŁ podjął decyzję o konsolidacji zasobów ludzkich, technicznych i finansowych w ramach utworzonego Departamentu Przedsiębiorczości i Sprawiedliwej Transformacji. Zmiany te przyniosły już na przestrzeni 2024 r. wymierne efekty. W drugiej połowie 2024 r. odbyło się 20 wydarzeń, w których stoisko „Łódzkie dla Biznesu” promowało ofertę dla przedsiębiorców, podczas gdy w pierwszej połowie było to tylko 10 wydarzeń. Odbyło się również trzykrotnie – w stosunku do pierwszej połowy roku – więcej wydarzeń, podczas których dokonywano prezentacji oferty probiznesowej/ WŁ Łódzkie dla Biznesu.

Skuteczne wsparcie dla przedsiębiorców wymaga również odpowiedniej bazy lokalowej. Tymczasem biura terenowe sieci „Łódzkie dla biznesu” zlokalizowane były w starszych budynkach z ograniczeniami technicznymi, takimi jak problemy z dostępnością (brak podjazdów dla osób z niepełnosprawnościami, wąskie klatki schodowe, małe pomieszczenia), brak parkingów oraz brak ergonomicznych rozwiązań przestrzennych.

W związku z powyższym w drugiej połowie 2024 r. podjęto prace nad zmianą lokalizacji biur terenowych. Nowe lokalizacje to przestronniejsze lokale, zapewniające dostępność architektoniczną, ergonomiczne wyposażenie oraz dodatkowe funkcjonalności, takie jak miejsca parkingowe dla klientów, klimatyzacja i przestrzenie umożliwiające organizację spotkań.

Przedsiębiorczość

W ramach sieci „Łódzkie dla Biznesu” 12 doradców oferuje – w 7 biurach terenowych

i bezpośrednio w siedzibach przedsiębiorstw – wsparcie w zakresie dostępnych źródeł finansowania, szkoleń, programów rozwojowych, pomaga w nawiązywaniu kontaktów biznesowych i ekspansji na rynki zagraniczne. Tylko na przestrzeni 2024 r. doradcy odbyli ponad tysiąc bezpośrednich spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami.

W SkyHub oferowana jest nie tylko bezpłatna przestrzeń co-workingowa, ale także organizowane są spotkania networkingowe, warsztaty i konferencje. W 2024 r. do społeczności SkyHub dołączyło 130 nowych użytkowników, korzystających z oferowanego wsparcia i infrastruktury. Dotychczas z oferty SkyHub skorzystało już ponad 1500 podmiotów.

Rozwojowi pomysłów biznesowych służy „Innovation Gym” - program szkoleniowo-mentoringowy. W 2024 r. Program ukończyło 10 zespołów projektowych, wśród których znalazły się m.in.: aplikacja łącząca autorów dzieł sztuki z klientami, platforma zabezpieczająca dane wrażliwe w środowisku Microsoft 365 czy usługa wspierająca weryfikację wyceny projektów wdrożeniowych Salesforce.

W 2024 r. Województwo Łódzkie zorganizowało szereg spotkań, konferencji, szkoleń m.in. w ramach cykli „Porozmawiajmy w ŁÓDZKIEM o biznesie” i „Łódzkie Inspiruje Biznes”. Komplet wydarzeń proprzedsiębiorczych zrealizowanych w minionym roku zgromadził ponad 800 uczestników (głównie reprezentujących sektor MŚP). Wysoka frekwencja podczas tych realizacji dowodzi, że są one wartościową platformą wymiany wiedzy i doświadczeń dla lokalnych przedsiębiorców, umożliwiając im nawiązywanie nowych kontaktów, zdobywanie praktycznych umiejętności oraz czerpanie inspiracji od ekspertów i liderów branżowych.

Wspierany jest także udział przedsiębiorstw z regionu w międzynarodowych targach i imprezach wystawienniczych w kraju i za granicą (podczas 5 wydarzeń targowych wsparto 29 przedsiębiorców z sektora MŚP). Od 2024 r. Województwo Łódzkie realizuje dwa

projekty mające na celu umiędzynarodowienie działalności MŚP z regionu na dynamicznych rynkach Azji, w tym w Japonii, Wietnamie, Korei Południowej oraz Zjednoczonych Emiratach Arabskich, a także wzrost potencjału eksportowego firm z tego sektora na rynkach europejskich.

Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE), jako Certyfikowany Partner Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A. (PAIH), realizowało zadania polegające na przyciąganiu inwestycji krajowych i zagranicznych oraz wspieraniu eksporterów z terenu Województwa Łódzkiego. W 2024 r. zorganizowano audyt 18 terenów inwestycyjnych na terenie województwa łódzkiego. Wśród właścicieli terenów inwestycyjnych w województwie łódzkim promowano również ogólnopolskie narzędzie - Generator Ofert Inwestycyjnych PAIH, dzięki któremu potencjalni inwestorzy w przystępny sposób mogą zlokalizować najlepsze nieruchomości w Polsce o parametrach spełniających standardy PAIH. Dzięki wsparciu COIE w 2024 r. zasilono zasoby Generatora o 20 nowych terenów inwestycyjnych z regionu łódzkiego. Dodatkowym wsparciem dla MŚP jest również aplikacja mobilna „ŁódzkieGo!” stanowiąca ważne narzędzie wspomagające międzynarodową ekspansję przedsiębiorstw. Dostarcza ona informacji o rynkach krajów Beneluksu oraz wydarzeniach, takich jak targi, misje gospodarcze, wizyty studyjne, szkolenia i konferencje, dedykowane tym rynkom, a także przydatne porady oraz kontakty.

W marcu 2024 r. przyjęto Regionalną Strategię Innowacji Województwa Łódzkiego „RSI Łódzkie 2030+”. Strategia jest dokumentem zawierającym główne założenia dotyczące kierunków rozwoju polityki innowacyjnej regionu.

Województwo Łódzkie wspiera uczelnie w realizacji postanowień prawa o szkolnictwie wyższym dotyczących współpracy uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W 2024 r. Województwo Łódzkie przeznaczyło 5 mln zł w formie dotacji celowej na realizację projektów wspierających rozwój nauki, kultury, edukacji oraz integracji społecznej w regionie. Łącznie

podpisano 20 umów z uczelniami, co zapewniło szerokie wsparcie dla instytucji edukacyjnych. Dzięki przyznanym środkom Politechnika Łódzka, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi oraz Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi zrealizowały wiele ważnych inicjatyw m.in. w obszarze nauki i innowacji, kultury, sztuki filmowej, integracji społecznej, edukacji cyfrowej osób starszych, dostępności do wiedzy, edukacji i profilaktyki zdrowotnej.

Dla wspierania regionalnej przedsiębiorczości kluczowe są działania w zakresie komunikacji i promocji. Województwo Łódzkie moderuje biznesowymi kanałami w sposób zintegrowany – powiązując publikacje na stronie www.biznes.lodzkie.pl z publikacjami na portalu Facebook „Łódzkie dla Biznesu”. Zasięg profilu na Facebooku wynosił w 2024 r. 81 506 osób, a strona internetowa miała 8800 użytkowników. Duża dynamika wzrostu zaangażowania i zasięgu tych kanałów przekłada się na lepszą widoczność regionalnych inicjatyw oraz szerszą skalę dotarcia z ofertą do regionalnego biznesu, co sprzyja dalszemu rozwojowi gospodarczemu Województwa Łódzkiego.

Sprawiedliwa Transformacja

W grudniu 2024 r. w wyniku wielomiesięcznych negocjacji z Komisją Europejską i we współpracy ze szczeblem ministerialnym, Województwo Łódzkie utrzymało Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (budżet ponad 354 mln euro). Z Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego została usunięta klauzula warunkowości (tzw. rendez-vous) uzależniająca zgodę Komisji Europejskiej na wydatkowanie tych środków od szczegółowego kalendarza dekarbonizacji Kopalni i Elektrowni Bełchatów. Oznacza to, że Obszar Transformacji Województwa Łódzkiego obejmujący teren 35 gmin z podregionu piotrkowskiego i bełchatowskiego funkcjonalnie związanych

z działalnością wydobywczo-energetyczną może korzystać ze środków na rozwój gospodarki, kapitału ludzkiego i przestrzeni. W rezultacie, w II połowie 2024 r. nastąpiła znaczna dynamizacja kontraktacji środków: do końca 2024 r. podpisano 33 umowy o dofinansowanie z Funduszu angażujące ponad 50 mln euro w zakresie energetyki odnawialnej, wzmocnienia szkolnictwa zawodowego i tzw. bonów rozwojowych na szkolenia, kursy i studia podyplomowe dla mieszkańców Obszaru Transformacji. Aby w pełni i efektywnie wykorzystać ten nowy fundusz przyznany regionowi, dokonano przeglądu oferowanych form wsparcia i zaproponowano nowe typy projektów dotyczących wsparcia inwestycji produkcyjnych dużych przedsiębiorstw, kluczowych dla dywersyfikacji gospodarczej i ochrony/ tworzenia nowych miejsc pracy na Obszarze, zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego i trzeciego sektora w proces transformacji, a także lepszej koordynacji i wzmocnionego partnerstwa z lokalnymi interesariuszami.

Wsparcie przedsiębiorców z funduszy europejskich

Obszarem szczególnego wsparcia są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, stanowiące 99% liczby podmiotów gospodarczych regionu. Aby wyjść naprzeciw realnym potrzebom przedsiębiorców w 2024 r. ukierunkowano wsparcie na rozwój przedsiębiorstw w kontekście ich rozwoju gospodarczego podnoszenia konkurencyjności firm oraz wspieraniu projektów badawczo-rozwojowych. Przy konstruowaniu zapisów naborów w ramach Programu regionalnego Fundusze dla Łódzkiego na lata 2021-2027 dołożono wszelkich starań, aby oferta stanowiła odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby przedsiębiorców z Województwa Łódzkiego, z uwzględnieniem problemów najczęściej występujących w poszczególnych branżach lub typach przedsiębiorstw.

Sytuacja przedsiębiorstw

Rok 2024 był rokiem trudnym dla przedsiębiorców z uwagi na konieczność

odbudowania pozycji rynkowej w realiach popandemicznych, czasami wymagających całkowitej reaktywacji bądź przebranżowienia, wzrostu kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, zamkniętych rynków zbytu z powodów agresji na Ukrainę, a w szczególności dotyczy to rynków rosyjskiego i białoruskiego oraz realiów związanych z tymi działaniami wojennymi w całej Europie oraz na świecie.

Efekty długofalowych skutków pandemii oraz wojny w Ukrainie zgłaszane przez Beneficjentów dotyczą głównie:

- rosnących cen energii, a także innych produktów, powodujących wzrost kosztów funkcjonowania Beneficjentów,
- zakłócenia łańcuchów dostaw.

Występowanie wskazanych czynników, skutkowało wystąpieniem trudności w postępowaniach przetargowych prowadzonych przez Beneficjentów w ramach projektów, w tym składane w postępowaniach oferty znacząco przekraczały kwotę przeznaczoną pierwotnie na realizację inwestycji, występowały również często przypadki odstąpienia wykonawców od podpisania umów. W przypadku gdy wybrana oferta, przekraczała zabezpieczone w budżecie środki, na realizację projektu, powodowało to, konieczność ponownego ich zabezpieczenia, co istotnie wpływało na wyznaczony termin realizacji projektu. Bardzo często postępowania przetargowe były unieważniane z powodu braku ofert. Z tego powodu, część projektów dotknęły negatywne skutki tj. opóźnienia po stronie wykonawców robót oraz dostawców produktów/usług. Przekładało się to również bezpośrednio na tempo realizacji projektów, w szczególności termin ich realizacji, wysokość zaangażowanych środków własnych, a w konsekwencji na racjonalność realizacji projektów w pierwotnie założonej przez Beneficjenta formule. Powodowało to zgłaszanie licznych zmian dla poszczególnych przedsięwzięć w stosunku do pierwotnych założeń realizacyjnych oraz spowolnienia w realizacji postępów prac projektowych,

z uwagi na opóźnienia w poszczególnych etapach danego przedsięwzięcia.

Działania usprawniające realizację projektów

Województwo Łódzkie dołożyło wszelkich starań, aby udzielane wsparcie było w jak najwyższym stopniu efektywne i celowe. Wdrożono wiele działań mających na celu pomoc dla Beneficjentów i Wnioskodawców:

1) na etapie rozliczania projektów, w szczególności w perspektywie 2021-2027:

- prowadzenie wzmożonego monitoringu składanych wniosków o płatność;
- prowadzenie wzmożonego monitorowania tempa realizacji projektów,
- przyspieszenie trybu dokonywania analizy proponowanych przez Beneficjentów modyfikacji w zakresach rzeczowych projektów, w celu zapewnienia realizacji założeń i efektów przewidzianych na etapie aplikowania o środki unijne,
- maksymalne wydłużenie terminu na rozliczenie otrzymanej przez Beneficjenta zaliczki, o czas niezbędny do jej prawidłowego i efektywnego rozliczenia ,
- wydłużenie terminu realizacji projektów i poszczególnych zadań o czas niezbędny do zrealizowania pierwotnie określonego zakresu rzeczowego,
- aktywne uczestnictwo w szkoleniach dla Beneficjentów mających na celu przybliżenie zasad rozliczania wniosków o płatność /projektów.

2) na etapie kontroli projektów:

- wprowadzono próbę kontroli w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie Beneficjenta – dotyczy minimum 10% wszystkich projektów,
- kontrole na zakończenie realizacji projektu przyjęły formę kontroli potwierdzających właściwą ścieżkę audytu.

3) na etapie trwałości projektów m.in.:

- kontynuowano organizację licznych spotkań z Beneficjentami, w celu m. in. wspólnych rozwiązań oraz pomocy w przeliczaniu wartości wskaźników,
- zdiagnozowano i wyselekcjonowano projekty, u których wystąpiła możliwość

braku realizacji wskaźników rezultatu i celu projektu,

- monitorowano postępy prac oraz wypracowując ścieżki postępowania, pozwalające na dokonanie usprawnień w realizacji zadań projektowych i dzieląc się wypracowanymi ścieżkami z zainteresowanymi,
- w uzasadnionych sytuacjach wydawano zgody na wydłużenie terminu osiągnięcia wskaźników,
- utrzymano elastyczne podejście w wyrażaniu zgody na zastosowanie modyfikacji w definicji danego wskaźnika,
- korzystano z usprawnień dla pracowników instytucji w zakresie systemowo-informatycznym.

4) w ramach instrumentów finansowych:

Na koniec 2024 r. Województwo Łódzkie znalazło się w ścisłej czołówce województw pod względem pomocy udzielonej firmom. BGK zarządzając środkami powierzonymi mu przez Województwo Łódzkie przy udzielaniu preferencyjnych pożyczek na inwestycje w małych i średnich przedsiębiorstwach. Pod względem liczby udzielonych pożyczek Województwo Łódzkie wyprzedza tylko województwo lubelskie. Jesteśmy pionierami również jeżeli chodzi o liczbę wyłonionych do obsługi partnerów finansujących (operatorów finansowych). Co przekłada się na wysoką dostępność do pożyczek dla prowadzących firmy w Łódzkiem.

Rok 2024 to ponad 120 umów na kwotę 90 mln zł. Jako najbardziej aktywny podmiot udzielający pożyczek (tzw. partner finansujący do którego można się zgłaszać po pożyczkę) jest Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego, która zawarła z BGK umowy operacyjne na kwotę 225 mln zł. Przedstawiona pomoc Beneficjentom, przełożyła się na zapewnienie realizacji przewidzianych na etapie aplikowania o środki unijne założeń po stronie Beneficjenta i celów programu po stronie Instytucji. Województwo Łódzkie w trosce o udzielenie jak najszerzego i najbardziej efektywnego wsparcia przewidziało wprowadzenie szeregu

rozwiązań pro-beneficjentkich do stałego modelu działania instytucji zajmujących się obsługą sektora biznesu.

Działania w ramach RPO WŁ 2014-2020 i FEŁ2027 przedstawiono w rozdziale 3.

Spółeczeństwo informacyjne

Działania na rzecz społeczeństwa informacyjnego

Działania na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego (SI) w województwie łódzkim wynikają wprost z ustawowych zadań nałożonych na samorząd województwa.

Rozwój SI przyczynia się do zwiększenia potencjału gospodarczego i społecznego regionu, a co za tym idzie budowy gospodarki opartej na wiedzy dla zwiększenia potencjału konkurencyjności regionu na krajowym i globalnym rynku.

Projekt Cyberbezpieczne Województwo Łódzkie

W ramach projektu grantowego Cyberbezpieczny samorząd, realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), pozyskano dofinansowanie na projekt Cyberbezpieczne Województwo Łódzkie (całkowita wartość projektu: 673 492 zł). W latach 2025-2026 środki te zostaną przeznaczone na realizację szkoleń podnoszących kompetencje pracowników Urzędu Marszałkowskiego w zakresie cyberbezpieczeństwa (w tym także szkolenia e-learningowe) oraz przygotowanie opracowań i procedur dla zwiększenia cyberbezpieczeństwa Urzędu Marszałkowskiego.

Projekt eUrząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego – Etap II (projekt w okresie trwałości)

Dla mieszkańców województwa łódzkiego udostępniano rejestry publiczne, zapewniając w ten sposób powszechny i otwarty dostęp do informacji sektora publicznego, będących w posiadaniu Województwa Łódzkiego. W ramach rejestrów udostępniane były zdigitalizowane dokumenty zawierające informacje z 4 obszarów tematycznych: Budżet i finanse, Władza i prawo lokalne, Transport

i środowisko oraz Sport i turystyka. Zapewniono także ciągłość działania infrastruktury teleinformatycznej i oprogramowania zakupionych na cele realizacji projektu, w tym w celu świadczenia ww. e-usług.

Projekt Łódzka Regionalna Sieć Teleinformatyczna (ŁRST)

W 2024 r. zrealizowano następujące działania:

- zapewniono funkcjonowanie sieci i ciągłości świadczenia usług: w ramach ŁRST funkcjonuje **14 umów ramowych, 28 umów szczegółowych** na usługi hurtowe dostępu do Internetu. ŁRST zapewnia usługi hurtowe oraz wewnętrzne sieci wi-fi dla **8 szpitali wojewódzkich**,
- zabezpieczono legalność świadczenia usług – prawa do dysponowania częstotliwością Urzędu Komunikacji Elektronicznej, etc.,
- zapewniono trwałość lokalizacji punktów węzłowych sieci ŁRST,
- zapewniono usługi bezpłatnego dostępu do mobilnego internetu (usługa wifi) na potrzeby wewnętrzne w 8 szpitalach wojewódzkich,
- udzielono wsparcia dla beneficjentów Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w zakresie hurtowych usług dostępu do Internetu,
- pełniono funkcję operatora telekomunikacyjnego,
- zapewniono infrastrukturę umożliwiającą wymianę danych medycznych,
- zapewniono ciągłość dostaw energii elektrycznej do węzłów i rozliczanie tej energii,
- zapewniono coroczne przeglądy infrastruktury sieci ŁRST,
- świadczone usługi pierwszej linii wsparcia dla użytkowników systemu (służb IT szpitali)

Działania na rzecz społeczeństwa informacyjnego dotyczące cyberbezpieczeństwa oraz kompetencji cyfrowych

Projekt Ucyfrowieni

Celem projektu, realizowanego od 2017 r., jest przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób z grupy wiekowej 50+. W ramach projektu prowadzone są warsztaty podnoszące

kompetencje cyfrowe. Zgodnie z autorskim programem, uczestnicy warsztatów zdobywają wiedzę i umiejętności związane z obsługą komputera, smartfona, bezpiecznego korzystania z internetu, a także korzystania z popularnych serwisów świadczących usługi elektroniczne.

W roku 2024 odbyły się 3 tury szkoleń stacjonarnych oraz dwa szkolenia wyjazdowe (Opoczno, Sieradz). Łącznie w 2024 r. przeszkolono 54 osoby.

Projekt #SZANUJENIEHEJTUJE

Od 2022 r. realizowany jest projekt #SZANUJENIEHEJTUJE, którego głównym celem jest zwrócenie uwagi młodzieży, wychowawców oraz rodziców i opiekunów dzieci z terenu województwa łódzkiego na rosnący problem, jakim jest hejt w sieci, a także przekazanie wiedzy jak temu zjawisku przeciwdziałać.

W ramach projektu w 2024 r. odbyło się **11** warsztatów połączonych z improwizowanymi interaktywnymi spektaklami teatralnymi. Spektakle mają na celu zobrazowanie młodzieży jak czuje się ofiara hejtu i jak rozpoznać hejtera, natomiast warsztaty z psychologiem pozwalają na przepracowanie i przeanalizowanie przedstawionej przez aktorów sytuacji hejtu.

W spektaklach udział wzięło **1625** osób. Dodatkowo zorganizowane zostały 3 konferencje w których wzięło udział **500** osób. Posty publikowane na stronie si.lodzkie.pl oraz na profilach w mediach społecznościowych dotarły do ponad **8000** osób.

Ponadto zrealizowano kampanię promocyjną (emisja spotu):

- w pociągach ŁKA (styczeń, kwiecień, listopad) - **1 305 000 odbiorców**,
- w dzienniku elektronicznym Librus odnotowano **207 903** wyświetleń spotu w grupie uczniów powyżej 13 r. życia, rodziców, nauczycieli z terenu województwa.

Warsztaty SZACUN Day

W 2024 r. na zaproszenie jednej ze szkół podstawowych z Łodzi przeprowadzono warsztaty nt. agresji w sieci. Adresatami warsztatów byli uczniowie klas V-VIII, a także

ich rodzice. Łącznie w warsztatach udział wzięło **115 osób**, z czego: 105 uczniów oraz 10 osób dorosłych.

Warsztaty dla młodzieży „KODO Łódzkie”

Celem warsztatów organizowanych od 2018 r. jest popularyzacja wiedzy z dziedziny nowych technologii wśród osób młodych z terenu województwa łódzkiego, a także zachęcenie ich do rozwijania umiejętności informatycznych. W 2024 r. odbyły się dwa 5-dniowe warsztaty, w których udział wzięło 18 osób.

Działania dotyczące realizacji konferencji promujących idee społeczeństwa informacyjnego, cyberbezpieczeństwo oraz rozwój kompetencji cyfrowych

Konferencja Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI)

Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI) obchodzony jest z inicjatywy Komisji Europejskiej od 2004 r. Głównym celem DBI jest inicjowanie i propagowanie działań na rzecz bezpiecznego dostępu dzieci i młodzieży do zasobów internetowych, zaznajomienie rodziców, nauczycieli i wychowawców z problematyką bezpieczeństwa online oraz promocja pozytywnego wykorzystywania Internetu. Ideą DBI jest podkreślenie siły współdziałania w dbaniu o cyfrowe bezpieczeństwo, zarówno na poziomie międzynarodowym, jak również lokalnym, łącząc zaangażowanie wielu instytucji, ale także rodziny.

Konferencja adresowana jest do uczniów szkół podstawowych (VII - VIII klasa) oraz ponadpodstawowych, a także nauczycieli, wychowawców oraz rodziców z województwa łódzkiego. W 2024 r. w konferencji wzięło udział ok. **2100 osób**.

Szkolenia e-learningowe dostępne na stronie www.eszkolenia.lodzkie.pl

W 2024 r. kontynuowano działania podnoszące kompetencje cyfrowe pracowników Urzędu Marszałkowskiego i jednostek podległych poprzez udostępnienie szkoleń e-learningowych:

- szkolenie e-learningowe „CyberBezpieczni - szkolenie z zakresu bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni” W roku 2024 udział

- w szkoleniu wzięło 1769 pracowników administracji samorządowej,
- szkolenie e-learningowe „Tworzenie dokumentów i treści dostępnych cyfrowo”
W roku 2024 przeszkolono 81 osób,
 - szkolenia e-learningowe podnoszące kompetencje cyfrowe (WORD, EXCEL)
Od 2024 r. w szkoleniu udział wzięło łącznie 248 pracowników,

Szkolenie z zakresu cyberbezpieczeństwa realizowane przez NASK

W szkoleniu wzięło udział **1061** pracowników Urzędu Marszałkowskiego.

Wirtualna Akademia Samorządowa Województwa Łódzkiego dostępna na stronie www.was.lodzkie.pl

Na wniosek jednostek samorządu terytorialnego z regionu zostało opracowane, we współpracy z Katedrą Informatyki Ekonomicznej i Medycznej Uniwersytetu Łódzkiego, szkolenie e-learningowe z zakresu tworzenia dokumentów i treści dostępnych cyfrowo. Szkolenie zostało udostępnione w ramach platformy *Wirtualna Akademia Samorządowa Województwa Łódzkiego*. Szkolenie jest udostępnione nieodpłatnie zainteresowanym podmiotom publicznym w celu przeszkolenia wszystkich pracowników, co przyczynia się do realizacji ustawowego obowiązku tych podmiotów. W 2024 r. szkolenie ukończyło 528 osób.

Warsztaty SurfSmart dla nauczycieli
SurfSmart to globalny program edukacyjny, którego celem jest podnoszenie świadomości z zakresu bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z Internetu. Pod koniec 2024 r. przeprowadzono pierwsze warsztaty SurfSmart dla nauczycieli. W warsztatach udział wzięło 6 osób.

Konferencje z cyklu CyberBezpieczni
Od 2017 r. organizowane są corocznie dwie konferencje, których celem jest propagowanie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. Konferencje adresowane są do dwóch grup odbiorców: przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawicieli sektora edukacji z terenu

województwa łódzkiego. W 2024 r. w konferencjach udział wzięły **433 osoby**.

Konferencja Światowy Dzień Społeczeństwa Informacyjnego

Święto Światowy Dzień Społeczeństwa Informacyjnego (ŚDSI) ustanowione zostało przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2006 r. Na całym świecie w dniu 17 maja organizowane są wydarzenia poświęcone szeroko rozumianej tematyce telekomunikacji i jej wpływu na nasze życie. W 2024 r. Województwo Łódzkie po raz 16 włączyło się w obchody ŚDSI. W konferencji zorganizowanej w formule on-line udział wzięło **169** mieszkańców województwa łódzkiego.

Działania związane z wyrównywaniem szans rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie

Projekt Łódzka Regionalna Sieć Monitoringu Powietrza

W ramach czterech etapów projektu realizowanego od 2020 r. wybudowano sieć 110 sensorów (czujników) monitorujących poziom pyłów PM 1.0, PM 2.5, PM 10 czyli tzw. SMOGU (co najmniej jeden czujnik w każdej gminie). Informacje podawane przez czujniki są dostępne publicznie (w internecie i aplikacji mobilnej, na stronach internetowych szkół, szpitali i innych instytucji publicznych oraz w postaci kolorowej diody na obudowie czujników). Czujniki informują na bieżąco o poziomie zanieczyszczenia powietrza co pozwala użytkownikom systemu podejmować decyzje o aktywności na zewnątrz. Ponadto wybudowana sieć pozwala śledzić poziom zanieczyszczenia powietrza w regionie i wpływ zjawisk atmosferycznych oraz działalności człowieka na środowisko.

Obronność i bezpieczeństwo publiczne

Obronność

W 2024 r. realizowano zadania:

- przeprowadzono ćwiczenie doskonalące Marszałka Województwa Łódzkiego „ZABEZPIECZENIE-24” na temat:

- „Funkcjonowanie oraz realizowanie zadań bieżących i operacyjnych przez komórki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego wraz z podległymi i nadzorowanymi wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi w sytuacji zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”,
- Urząd Marszałkowski wraz z podległymi i nadzorowanymi wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi wziął udział w wojewódzkim ćwiczeniu obronnym pk. „TARCZA-24”,
 - opracowano nowe dokumenty regulujące poszczególne obszary funkcjonowania obronności,
 - sporządzono i przesłano do Wojewody Łódzkiego roczną aktualizację bazy danych HNS,
 - opracowano nową dokumentację Stałego Dyżuru Marszałka Województwa Łódzkiego, a także doposażono pomieszczenie przeznaczone do pracy dla obsady Stałego Dyżuru w sprzęt kwaterunkowy oraz sprzęt teleinformatyczny i łączności,
 - utrzymywano w aktualności dokumenty w sprawie wyłączenia od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny,
 - przesłano do Wojewody Łódzkiego zaktualizowane dokumenty planowania operacyjnego (załączniki A i C do Planu operacyjnego funkcjonowania Urzędu Marszałkowskiego w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny),
 - przeprowadzono kontrole realizacji zadań obronnych. Łącznie poddano kontroli 8 wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.

Bezpieczeństwo publiczne

Województwo Łódzkie w 2024 r. udzieliło wsparcia finansowego w formie dotacji celowych:

- dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi **w kwocie 600 000 zł** z przeznaczeniem na

zakup sprzętu transportowego w postaci minibusu do przewozu 20 osób,

- dla Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi **w kwocie 600 000 zł** z przeznaczeniem na dofinansowanie do zakupu trzech samochodów specjalnych: lekkiego operacyjnego, lekkiego do przewozu osób oraz specjalistycznego z drabiną mechaniczną.

W ramach przedsięwzięć dedykowanych ochotniczym strażom pożarnym w ramach otwartych konkursów ofert zrealizowano 4 zadania publiczne wspierające funkcjonowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych:

- „Poprawa funkcjonalności strażnic ochotniczych straży pożarnych województwa łódzkiego”. Łączna kwota udzielonych dotacji wyniosła **3,5 mln zł**. Środki finansowe przekazano 51 jednostkom OSP wykorzystane zostały na sfinansowanie usług oraz zakup materiałów niezbędnych do wykonania robót budowlano-remontowych i modernizacyjnych w częściach operacyjno-technicznych oraz sanitarno-socjalnych strażnic. Maksymalna kwota dotacji wynosiła 70 tys. zł,
- „Zwiększenie potencjału ochotniczych straży pożarnych województwa łódzkiego” Na realizację zadania przeznaczono kwotę **3 mln zł**. Dotacje otrzymały 152 jednostki OSP z przeznaczeniem na uzupełnienie stanów posiadania sprzętu i wyposażenia służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem oraz wyposażenie strażaków ratowników w niezbędny sprzęt ochrony osobistej. Maksymalna kwota dotacji wynosiła 20 tys. zł,
- „Wsparcie działalności Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych na rzecz ochrony przeciwpożarowej”. Na zadanie przeznaczono **kwotę 1 mln zł**. Dotacji udzielono 101 jednostkom OSP, w których działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze. Przekazane środki finansowe wykorzystano na działania mające na celu m. in.

podnoszenie wiedzy i umiejętności członków MDP. Maksymalna kwota dotacji wynosiła 10 000 zł,

- „Zwiększenie potencjału ochotniczych straży pożarnych województwa łódzkiego” (2 konkurs). Łączna kwota udzielonych dotacji wyniosła **1 mln zł**. Środki finansowe otrzymały 104 jednostki OSP na zakup mundurów wyjściowych dla strażaków ochotników. Maksymalna kwota dotacji wynosiła 10 000 zł.

Zrealizowano zadanie pn. „Podnoszenie kwalifikacji strażaków ratowników OSP województwa łódzkiego w zakresie udzielania pierwszej pomocy”. Przedsięwzięcie polegało na zorganizowaniu 7 kursów w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP), w których uczestniczyło 84 strażaków ratowników jednostek OSP z terenów siedmiu powiatów. Całkowity **koszt zadania wyniósł 92 400 zł**.

Mając na uwadze poprawę bezpieczeństwa na obszarach wodnych położonych na terenach parków krajobrazowych województwa łódzkiego zrealizowano zadanie pn. „Utrzymanie gotowości operacyjnej sprzętu do ratownictwa wodnego”. W ramach zadania udzielono dotacji z pominięciem otwartego konkursu ofert dla czterech podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego (WOPR-ów) **w łącznej kwocie 20 000 zł**. Środki finansowe wykorzystano na przeprowadzenie serwisu technicznego sprzętu ratowniczego po minionym sezonie letnim, aby był w pełni sprawny technicznie i gotowy do użycia w działaniach ratowniczych.

W celu kreowania pozytywnego wizerunku służb mundurowych w społeczeństwie oraz promowania trudnej i niebezpiecznej służby na rzecz mieszkańców regionu zorganizowano XXIV edycję konkursu „Najlepszy Policjant, Strażak PSP i OSP województwa łódzkiego.” Podczas uroczystej gali finałowej nagrodami pieniężnymi Marszałka Województwa Łódzkiego i dyplomami okolicznościowymi uhonorowano łącznie 59 najlepszych policjantów, strażaków

PSP i OSP. **Całkowity koszt zadania wyniósł 153 500 zł.**

W trosce o poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży współuczestniczono w organizacji przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego. W ramach działań organizowanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Łodzi udzielano wsparcia w zakresie organizacyjnym, promocyjnym, a także zakupiono nagrody dla uczestników w postaci drobnego sprzętu sportowego (hulajnogi, kaski, piłki, gry i zabawki zręcznościowe, zestawy do badmintonu, gry planszowe i edukacyjne).

Łączny koszt zakupu nagród wyniósł 34 000 zł.

W ramach budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2024 r. zrealizowano 12 zadań. Na ich wykonanie przeznaczono **łącznie kwotę 908 900 zł**.

Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Podstawową działalnością wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego jest organizowanie i przeprowadzanie egzaminów państwowych na prawo jazdy wszystkich kategorii oraz pozwoleń na kierowanie tramwajem.

W 2024 r. wystąpił zauważalny wzrost liczby egzaminów państwowych na prawo jazdy o 4,88% (2023 – 172.186, 2024 – 180.583), w tym teoretycznych - wzrost o 6,65% oraz praktycznych - wzrost o 3,82 %.

Należy przy tym zauważyć, że Zarząd Województwa Łódzkiego nie podjął we właściwym terminie prac zmierzających do corocznej waloryzacji wysokości stawek opłat za egzamin państwowy, które zgodnie z art. 56b ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami ulegają corocznej zmianie. Powyższe działanie skutkowało utratą stabilności finansowej ośrodka, a tym samym uniemożliwiło jego rozwój oraz obniżyło jakość świadczonych usług na rzecz Województwa.

W 2024 r. Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Łodzi wraz z Oddziałami Terenowymi w Piotrkowie Trybunalskim,

Sieradzu i Skierniewicach prowadził działalność szkoleniową adresowaną do uczestników ruchu drogowego, w tym dzieci i młodzieży. Zrealizowano zarówno szkolenia ustawowo przypisane do WORD-ów jak i szkolenia organizowane na zasadach wolnej konkurencji. Spośród wszystkich organizowanych szkoleń najwięcej osób uczestniczyło w szkoleniu dla kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego (2417 osób). Dużą popularnością cieszył się kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii (1630 osób) oraz szkolenie dla osób kierujących ruchem (697 osób). W omawianym okresie szkolenia lub kursy w WORD w Łodzi ukończyło ponad 5 tys. osób. Dodatkowo prowadzono dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego szkolenia ze zmian w przepisach ruchu drogowego, w ramach szkoleń okresowych z BHP – 50 grup, łącznie około 1250 kierowców i motorniczych.

W 2024 r. pracownicy WORD w Łodzi, w ramach działań profilaktyczno-prewencyjnych, uczestniczyli w różnych wydarzeniach społecznych (głównie o tematyce związanej z BRD), przy organizowaniu których często współpracowano z Policją, GDDKiA czy WITD. Większość z tych spotkań skierowana była do dzieci i młodzieży, jak chociażby egzaminy na kartę rowerową dla uczniów szkół podstawowych, konkurs dla przedszkolaków „Bezpieczny przedszkolak”, organizacja eliminacji wojewódzkich Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego. W trakcie wszystkich imprez i spotkań przekazano uczestnikom ponad 22 tys. sztuk różnych elementów odblaskowych (zawieszki, opaski, worko-plecaki, kamizelki odblaskowe).

W związku z koniecznością poprawy dostępności do bazy edukacyjnej dla kandydatów na kierowców w północnej części województwa łódzkiego i realizacją zadań samorządu województwa w zakresie bezpieczeństwa publicznego Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Łodzi przy współpracy z Zarządem Nieruchomości Województwa Łódzkiego realizował

przedsięwzięcie inwestycyjne polegające na budowie delegatury w Kutnie. Poczyniono zakupy niezbędnego wyposażenia m.in. 6 samochodów osobowych, 3 motocykli oraz 1 motoroweru. Przygotowano 15 stanowisk do egzaminu teoretycznego.

Ponadto przeprowadzono procedurę zakupu:

- 48 nowych samochodów osobowych przeznaczonych do egzaminowania na kat. B prawa jazdy za łączną kwotę 3 571 920 zł brutto,
- 9 nowych motocykli przystosowanych do egzaminowania na kat. A, A1 i A2 prawa jazdy oraz 4 nowych motorowerów przystosowanych do egzaminowania na kat. AM prawa jazdy za łączną kwotę 280 849 zł brutto.

W 2024 r. WORD w Łodzi otrzymał dotację celową z budżetu Województwa Łódzkiego w wysokości 974 570 zł z przeznaczeniem na realizację zadania pn. „Dotacja celowa dla Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Łodzi na zakup wyposażenia w celu poprawy dostępności do bazy edukacyjnej”.

Jednocześnie należy zauważyć, że w WORD nie wprowadzono – zarówno wcześniej, jak i w 2024 r. – odpowiednich procedur mających na celu określenie spójnych zasad funkcjonowania WORD w Łodzi, a które leżały u podstaw ich scalenia w 2019 r., co skutkowało:

- brakiem ujednolicenia polityki inwestycyjnej oraz finansowej,
- brakiem ujednolicenia procesów zarządczych,
- brakiem ujednolicenia procedur egzaminowania,
- brakiem efektywności zarządzania zasobami ludzkimi, zwłaszcza w zakresie rzeczywistych potrzeb ośrodka,
- brakiem ujednoliconej polityki promocyjnej, zwłaszcza poprzez ograniczenie lokalnego promowania OT,
- wydłużeniem czasu i brakiem spójności w obiegu dokumentacji,
- brakiem ustrukturyzowanych zasad w kwestii czasu archiwizacji dokumentacji,

- brakiem spójności zasad prowadzenia rejestrów,
- brakiem kompleksowości realizacji kursów i szkoleń przez Oddziały Terenowe, zwłaszcza w zakresie kursów kwalifikacyjnych dla kandydatów na egzaminatorów oraz instruktorów,
- niewykorzystaniem potencjału scalonej gospodarki finansowej w zakresie konkurencyjności na rynku,
- niewykorzystaniem zwiększonych możliwości negocjacyjnych z potencjalnymi kontrahentami.

Należy zatem stwierdzić, że proces scalenia nie został dokończony, co potwierdziły przeprowadzone w WORD w Łodzi kontrole.

W 2024 roku toczyły się również w WORD procedury związane z trwającym od lat poprzednich stanem faktycznym wynikającym z niedopełnienia obowiązku złożenia właściwych dokumentów do organu architektoniczno-budowlanego w sprawie budowy hali namiotowej pełniącej funkcję magazynowo – garażową oraz obiektu kontenerowego o konstrukcji stalowo-drewnianej na terenie WORD w Łodzi, a także realizacji zadań statutowych w sposób niezgodny z warunkami określonymi w decyzjach administracyjnych:

- w zakresie użytkowania na terenie WORD w Łodzi 2 obiektów budowlanych wzniesionych w roku 2020 tymczasowo na okres do 180 dni na podstawie zgłoszenia, przez kolejne 4 lata bez uzyskania stosownego pozwolenia na budowę; efektem powyższego zaniedbania była utrata walorów legalności przedmiotowych obiektów, uznanie ich za samowolę budowlaną, a w konsekwencji znacząca strata finansowa powstała na skutek nałożenia przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Łodzi opłat legalizacyjnych w wysokości 250 000 zł i 125 000 zł.,
- w zakresie rażącego niestosowania się do zapisów pozwolenia na budowę dot. sposobu użytkowania placu manewrowego na terenie Oddziału Terenowego WORD w Sieradzu,

w wyniku którego wydane zostało w czerwcu 2024 r. postanowienie Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Sieradzu ws. natychmiastowego wstrzymania użytkowania placu manewrowego w zakresie niezgodnym z przeznaczeniem. Powyższe postępowanie narażało WORD jako wojewódzką osobę prawną na poniesienie kolejnych (na przykładzie samowoli budowlanej) strat finansowych i wizerunkowych.

Promocja

Budowa wizerunku i promocja województwa łódzkiego

Działania promocyjne Województwa Łódzkiego odgrywają kluczową rolę w kreowaniu wizerunku regionu jako miejsca nowoczesnego, przyjaznego mieszkańcom oraz atrakcyjnego ekonomicznie. W celu wsparcia pozytywnych zmian, efektywnego zarządzania zasobami oraz eliminacji istniejących przeszkód w rozwoju, strategia promocyjna jest realizowana na trzech głównych płaszczyznach: gospodarczej, społecznej i przestrzennej i skupia się na podejmowaniu działań, które mają na celu osiągnięcie spójności, innowacyjności oraz konkurencyjności regionu.

Promocja Województwa Łódzkiego to wdrażanie strategicznych kierunków rozwoju marki województwa oraz prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych poprzez różne kanały komunikacji marketingowej oraz aktywności z obszaru promocji krajowej.

W ramach realizowanych działań promocyjnych wspieramy proces pielęgnowania tożsamości odwołując się do tradycji kulturowych i społecznych. Głównym celem tych działań jest podniesienie świadomości regionalnej społeczności oraz budowa rozpoznawalności i atrakcyjności Województwa Łódzkiego. Cele te realizowane są poprzez różnorodne spektrum aktywności promocyjnych, za pośrednictwem wielu wydarzeń o charakterze edukacyjnym, historycznym i społeczno - kulturalnym.

Realizacja w tych obszarach przyczynia się do wzrostu prestiżu regionu oraz zwiększenia wpływów z turystyki czy inwestycji.

W 2024 r. głównym celem podejmowanych działań było wsparcie przy organizacji i realizacji własnych oraz lokalnych wydarzeń promocyjnych, które miały na celu wdrożenie przyjętego kierunku strategicznego rozwoju Województwa Łódzkiego w obszarach: społecznym, zdrowotnym, kulturowym oraz integracyjnym, a także pielęgnowanie lokalnych tradycji. Celem tych wydarzeń było zaangażowanie istniejących grup społecznych, przedsiębiorców, samorządowców czy stowarzyszeń. Działania skoncentrowano na podniesieniu jakości życia lokalnych społeczności, zacieśnieniu więzi między mieszkańcami oraz wsparciu ich aktywnego uczestnictwa w różnych aspektach życia społecznego.

Przykładem inicjatywy promującej zdrowy styl życia oraz aktywność fizyczną były organizowane na terenie Województwa Łódzkiego pikniki rekreacyjne. Tego rodzaju wydarzenia stanowiły doskonałą okazję do integracji mieszkańców regionu, umożliwiając wspólne działania, zabawę i aktywności na świeżym powietrzu.

Dożynki, znane jako Święto Plonów, były okazją do promocji województwa, odgrywając kluczową rolę w podkreślaniu bogactwa i znaczenia tradycji oraz kulturowego dziedzictwa naszego regionu. To wydarzenie miało ogromne znaczenie zarówno dla rolników, jak i dla ogółu mieszkańców województwa, pokazując piękno polskich tradycji, ludowych obrzędów oraz jednocząc ludzi poprzez różnorodne koncerty i występy. Smaki tradycyjnych staropolskich potraw oraz obecność Kół Gospodyń Wiejskich w regionalnych strojach nadawały tej uroczystości niepowtarzalnego klimatu. Obchody Święta Plonów przyczyniły się również do wzrostu rozwoju lokalnej gospodarki, promując regionalne produkty i podkreślając niezwykle ważną rolę rolnictwa w naszym społeczeństwie. Kolejną inicjatywą, mającą na celu integrację oraz promowanie lokalnych tradycji

i folkloru, był konkurs zorganizowany dla Kół Gospodyń Wiejskich pod hasłem „Modna Gospodyni Pięknym Życie Czyni”. W ramach tego przedsięwzięcia uczestniczki miały za zadanie zaprojektować damski strój inspirowany lokalnym folklorem. Konkurs nie tylko wspierał działalność Kół Gospodyń Wiejskich, ale także przyczyniał się do rozwoju kultury i regionalnego dziedzictwa Województwa Łódzkiego, umacniając rolę kobiet z KGW jako ambasaderek folkloru i tradycji.

Zorganizowano liczne warsztaty dla dzieci, młodzieży i seniorów, mające na celu wspieranie rozwoju społecznego, pielęgnowanie tradycji i kultury naszego regionu. Realizowane wydarzenia przyczyniły się do integracji społecznej, promowania nowatorskich rozwiązań i kreatywności, wspierania tradycji ludowej, polepszenia jakości życia i bezpieczeństwa osób starszych czy edukacji w obszarze cyberbezpieczeństwa.

Inne działania promocyjne

- wspieranie inicjatyw oddolnych oraz aktywizowanie lokalnych społeczności w ramach wydarzeń organizowanych na terenie województwa łódzkiego przez:
 - uczelnie wyższe,
 - instytucje z obszarów bezpieczeństwa publicznego,
 - organizatorów imprez sportowych różnego szczebla,
 - instytucje promujące rolnictwo,
 - organizacje pozarządowe,
- przygotowywanie oraz rozpowszechnianie publikacji promujących walory województwa łódzkiego, zachęcających mieszkańców do lokalnej turystyki i odkrywania piękna regionu,
- przeprowadzanie analizy, w której identyfikowane są potrzeby i cele związane z promocją województwa, opracowywanie nowych projektów materiałów promocyjnych jak ulotki, plakaty, banery, broszury, itp.
- koordynacja i wdrażanie Systemu Identyfikacji Wizualnej Województwa Łódzkiego.

Nieruchomości województwa

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego zarządził 95 nieruchomościami. Wśród podejmowanych decyzji i wykonywanych czynności związanych z zarządzaniem nieruchomościami było ich zagospodarowanie na potrzeby statutowe Województwa Łódzkiego, w tym przede wszystkim zapewnienie właściwej gospodarki ekonomiczno – finansowej nieruchomości, zapewnienie właściwej gospodarki energetycznej w rozumieniu przepisów Prawa energetycznego, jak również wykonywanie czynności zmierzających do utrzymania nieruchomości, w szczególności w stanie niepogorszonym.

W 2024 r. zrealizowana została sprzedaż 3 nieruchomości położonych:

- w Piotrkowie Trybunalskim przy ul. Żeromskiego 31 – udział 402/10000 w prawie własności – tryb przetargowy za kwotę 142 107 zł,
- w Warcie przy ul. Sieradzkiej 3, lokal mieszkalny nr 19 – tryb bezprzetargowy, sprzedaż na rzecz najemcy za kwotę 41 000 zł,
- w Sieradzu, przy ul. Jana Pawła bn, działka 202/16 – tryb bezprzetargowy, sprzedaż na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej, za kwotę 113 000 zł. Łączna kwota sprzedaży wyniosła 296 107 zł.

Dodatkowo w 2024 r. dokonane zostało zbycie w drodze darowizny prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w Łodzi przy ul. Narutowicza bn oraz prawa własności naniesień na rzecz Filharmonii Łódzkiej o wartości 4 850 000 zł.

Województwo Łódzkie w dniu 18 października 2024 r. nabyło od Miasta Łódź w drodze darowizny prawo własności zabudowanej nieruchomości położonej w Łodzi przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 15/17, zwanej dawniej jako „Szpital Betlejem”.

W dniu 20 grudnia 2024 r. ww. nieruchomość została oddana w nieodpłatne użytkowanie na

okres 20 lat na rzecz Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łodzi na cele związane z realizacją zadań statutowych – utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego Łódź – Polesie.

Na bieżąco prowadzono czynności zmierzające do utrzymania zarządzanych nieruchomości w stanie niepogorszonym, w tym wykonywano prace związane z bieżącymi naprawami substancji zarządzanych budynków, a także wykonano roboty budowlane polegające na remontach. Wydatki na ten cel wyniosły w 2024 r. - 33 528 147,05 zł, w tym środki dotyczące zadań realizowanych w ramach Programu FEŁ2027 - w kwocie 1 955 704,35 zł (dofinansowanie i środki własne) oraz Programu PROW na lata 2014-2020 - w kwocie 315 035,01 zł, a także środki finansowe dotyczące kompleksowych usług ubezpieczenia Województwa Łódzkiego, w szczególności mienia od wszystkich ryzyk i odpowiedzialności cywilnej - w kwocie 1 129 345,86 zł, wydatki dotyczące nieruchomości oświatowych – w kwocie 1 902 303,62 zł.

Wykonywane były czynności i koordynowane działania w zakresie utworzonej Wojewódzkiej Grupy Zakupowej Energii Elektrycznej na rok 2025 oraz przygotowane i przeprowadzone zostały postępowania w celu wspólnego zakupu energii elektrycznej na rok 2025 przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne oraz wojewódzkie osoby prawne w ramach ww. grupy zakupowej. Wojewódzka Grupa Zakupowa Energii Elektrycznej na rok 2025 skupiła 28 uczestników, których łączny wolumen wyniósł 31 317,785 MWh.

W toku przeprowadzonego postępowania zawarto umowy o łącznej wartości 19 691 620,79 zł brutto. Uczestnicy WGZ uzyskali na rok 2025 ceny niższe średnio o ok. 24% w stosunku do ceny uzyskanej na rok 2024. Porównanie dokonane zostało w oparciu o uśrednioną cenę obowiązującą w najczęściej występujących grupach taryfowych uczestników WGZ 2025.

W 2024 r. kontynuowane były działania mające na celu pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa.

Kontynuowane były umowy użyczenia pomieszczeń znajdujących się w budynkach posadowionych na nieruchomościach stanowiących własność Województwa Łódzkiego, z przeznaczeniem na potrzeby czasowego schronienia dla uchodźców z Ukrainy:

- na rzecz Powiatu Łowickiego - nieruchomość położona w Łowiczu przy ul. Topolowej 5 (do 31 lipca 2024 r.),
- na rzecz Miasta Sieradza - nieruchomość położona w Sieradzu przy ul. Tuwima 2 (do 31 sierpnia 2024 r.).

Realizacja inwestycji

W 2024 r. kontynuowano realizację zadania inwestycyjnego dotyczącego budowy Centrum Ogrody Animacji im. Marii Konopnickiej w Bronowie. Zadanie obejmuje rozbudowę, przebudowę i remont istniejącego dworu klasycystycznego, zagospodarowanie terenu nieruchomości z obiektami małej architektury i elementami architektury parkowej ze ścieżkami edukacyjnymi oraz budowę budynku Welcome Center. Inwestycja ma za zadanie upamiętnić historyczną postać jednej z polskich poetek i publicystek okresu pozytywizmu - Marię Konopnicką, dlatego też uzasadnionym jest wykorzystanie do tego celu nieruchomości powiązanej historycznie z tą postacią i lokalizacji inwestycji w miejscu jej życia/działalności. Cel inwestycji wynika z podjętych działań związanych z rewitalizacją, rozszerzeniem oferty, a także krzewieniem kultury, sztuki i przyrody Województwa Łódzkiego poprzez promocję dorobku artystycznego Marii Konopnickiej, a także innych artystów i twórców kojarzonych z regionem łódzkim. Inwestycja ma za zadanie zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytkowego dworu wraz z parkiem oraz ich udostępnianie na cele publiczne. W ramach podpisanej w 2023 r. umowy, projektant opracował dokumentację projektową rozbudowy, przebudowy i remontu istniejącego dworu klasycystycznego wraz z uzyskaniem ostatecznej decyzji pozwolenia na budowę. W dniu 4 października 2024 r. został

ogłoszony przetarg na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych. Ta część inwestycji objęta jest dofinansowaniem z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w przyznanej kwocie 3 499 972 zł i planowana jest do realizacji w latach 2025-2026.

Zrealizowano zadanie inwestycyjne W-010302/000031/WPF - pn.: „Poprawa dostępności do infrastruktury edukacyjnej poprzez budowę w Kutnie Filii Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Łodzi”. Inwestycja dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w kwocie 1 920 511,30 zł. Inwestycja została zrealizowana w celu umożliwienia szkolenia oraz przeprowadzania egzaminów na kategorię A i B prawa jazdy.

Zrealizowano drugą część zadania pn.: „Modernizacja systemów zabezpieczeń w budynku przy ul. Traugutta 21/23”, realizowanego wraz z Łódzkiem Ośrodkiem Geodezji, obejmującego rozbudowę monitoringu budynku. Zadanie zakończone w 2024 r.

W 2024 r. zakończono inwestycję polegającą na wykonaniu infrastruktury technicznej na potrzeby serwerowni w budynku przy ulicy Roosevelta 15 w Łodzi.

Realizowano zadanie pn. Modernizacja elementów budynku przy ul. H. Sienkiewicza 3 w Łodzi. W ramach zadania wykonano roboty budowlane polegające na naprawie uszkodzeń elewacji i tarasów w budynku przy ul. Sienkiewicza 3 w Łodzi. Wykonane roboty to realizacja decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Łodzi nakazującej usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości stanu technicznego budynku, w szczególności dot. zabezpieczenia elementów elewacji przed opadaniem.

Prace polegały m.in. na:

- naprawie okładzin z piaskowca wszystkich elewacji poprzez wtórne wzmocnienia wszystkich elementów okładzin, uzupełnienie brakujących elementów, wymianie spękanych i zdegradowanych,

- renowacji balustrad tarasów, naprawie i wzmocnieniu tralek kamiennych tarasu drugiego piętra,
- wymianie wpustów tarasowych.

Ponadto w ramach wykonywanych robót budowlanych dokonano oczyszczenia elementów wszystkich elewacji, co pozwoliło na zabezpieczenie budynku przed wpływem czynników zewnętrznych i poprawę jego estetyki. Ww. roboty budowlane zostały zakończone w październiku 2024 r.

Realizowano zadanie pn. Przebudowa budynku użyteczności publicznej położonego w Sieradzu przy ul. 3-Maja 7. W ramach zadania wykonano roboty budowlane polegające na przebudowie części III piętra budynku dla potrzeb Wojewódzkiego Biura Geodezyjnego. Inwestycja miała przede wszystkim na celu utworzenie przestrzeni pracy dla pracowników Biura wraz z zapleczem socjalnym, sanitarnym i magazynowym. Ponadto, z uwagi na specyfikę działalności jednostki, wydzielone zostały pomieszczenia archiwum, kopiarni oraz do przechowywania sprzętu geodezyjnego. W sierpniu 2024 r. zakończono roboty budowlane i oddano obiekt do użytku.

Ponadto, w 2024 roku podjęto decyzję o odstąpieniu od realizacji 3 projektów inwestycyjnych, których poziom przygotowania narażał Województwo Łódzkie na znaczne straty finansowe lub też po prostu uniemożliwiał ich kontynuowanie.

Centrum Folkloru Województwa Łódzkiego w Sieradzu przy ul. Podzamcze 8

Zgodnie z założeniami budynek Centrum miał być nowoczesnym budynkiem w technologii pasywnej, spełniającym szereg funkcji, w tym muzealnych, wystawienniczych i edukacyjnych. Na potrzeby inwestycji pozyskano (w drodze darowizny od Miasta Sieradz) działkę, znajdującą się w strefie ochronnej wału przeciwpowodziowego, oznaczoną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako teren narażony na zalanie. Mimo to zdecydowano o realizacji inwestycji wartej 70 mln złotych (w tym 39 mln

dofinansowania z UE). Działka, na której planowana była inwestycja, znajduje się również w obszarze objętym opieką konserwatora zabytków. Chociaż z powyższych względów konieczne było przeprowadzenie na działce badań archeologicznych oraz zaawansowanych uzgodnień hydrologicznych, zlecając firmie zewnętrznej sporządzenie dokumentacji projektowej ten fakt zignorowano.

W konsekwencji prace projektowe uległy wydłużeniu o ponad rok, a cena zamówienia musiała ulec waloryzacji. Mając na względzie fakt, że dalsze prace projektowe i konieczność uzgodnień mogą wywołać kolejne koszty, a ich efektem będzie pozyskanie dokumentacji projektowej na inwestycję z założenia narażoną na uszkodzenie w efekcie potencjalnych zjawisk hydrologicznych, w grudniu 2024 roku podjęto decyzję o odstąpieniu od umowy z wykonawcą, z koniecznością wypłacenia należnego wynagrodzenia. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że w budżecie województwa nie zabezpieczono środków na realizację fazy inwestycyjnej przedsięwzięcia, jak również nie przeprowadzono żadnych analiz w celu ustalenia organu prowadzącego, administrującego planowaną placówką.

Centrum Ekspozycyjno-Szkoleniowe Zespołu Parków Krajobrazowych

W celu realizacji inwestycji Województwo Łódzkie dokonało zamiany działek z Miastem Skierniewice. W wyniku zamiany uzyskano o wiele mniej atrakcyjną działkę, pozbawioną właściwego dostępu do drogi, uzbrojenia w przyłącza wod-kan i energetycznego, teren której przecięty był przez napowietrzną linię SN. Zamiany dokonano z pominięciem analizy warunków prawno-geodezyjnych i technicznych. Mimo to zlecono firmie zewnętrznej sporządzenie dokumentacji projektowej. Ostatecznie z uwagi na brak możliwości/zasadności realizacji przedsięwzięcia odstąpiono od umowy w II połowie 2024 r. Brak należytej analizy przedprojektowej wywołał konieczność poniesienia nieuzasadnionych kosztów. Należy także zwrócić uwagę, że przedsięwzięcie nie zostało poprzedzone

odpowiednią analizą organizacyjną, choćby w zakresie logistyki transportu pracowników do znacznie odleglejszej siedziby, jak również nie zabezpieczono odpowiednich środków w budżecie województwa na sfinansowanie robót budowlanych.

Centrum Filmu Polskiego przy ul. Piotrkowskiej 67 w Łodzi

Na podstawie opracowanego w 2021 roku PFU, ale bez przeprowadzenia żadnych wstępnych analiz technicznych i prawnych, oceniających możliwość realizacji projektu, rozwiązano umowę z dotychczasowym dzierżawcą. Podmiot ten w trakcie trwania umowy poniósł znaczne nakłady związane z prowadzoną przez siebie działalnością. Tymczasem analiza stanu techniczno-konstrukcyjnego budynku oraz sąsiadujących z nim oficyn, specyficzne położenie budynku (oficina poprzeczna) oraz analiza przepisów p.poż. wykazały, że w tej lokalizacji praktycznie niemożliwe jest przeprowadzenie przedmiotowej inwestycji. W związku z powyższym w II połowie 2024 r. odstąpiono od przedsięwzięcia. Należy zwrócić przy tym uwagę, że również w przypadku tej inwestycji nie wskazano, jaka instytucja miałaby administrować budynkiem i wypełniać statutowe zadania. Ponadto, nie powstały żadne analizy uzasadniające zapotrzebowanie na tego typu instytucję w mieście, w którym funkcjonuje już Muzeum Kinematografii oraz Narodowe Centrum Kultury Filmowej.

Niezależnie od powyższego, pochojna decyzja o rozwiązaniu umowy z poprzednim dzierżawcą doprowadziła do konieczności rozliczenia nakładów w drodze realizacji orzeczenia sądu w wysokości 500 000 zł.

Kontrole i audyty

W II połowie 2024 r. w Zarządzie Nieruchomości Województwa Łódzkiego w Łodzi przeprowadzono kontrolę prawidłowości udzielanych przez jednostkę zamówień publicznych i stwierdzono m.in.:

- 1) rozbieżności pomiędzy Specyfikacją Warunków Zamówienia a ogłoszeniem o zamówieniu w zakresie prawa opcji

- odnośnie przeprowadzonych postępowań w trybie dialogu konkurencyjnego,
- 2) nie przestrzeganie Regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty 130 000 zł,
- 3) brak jednolitości i spójności przy udzielaniu zamówień publicznych poniżej 130 000 zł netto.

Wydane zalecenia są w trakcie realizacji.

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego

Kontrakt Terytorialny, zawarty 14 listopada 2014 r. pomiędzy Województwem Łódzkim i Ministrem Infrastruktury i Rozwoju, określa cele i przedsięwzięcia istotne dla rozwoju kraju oraz regionu. Źródłami finansowania założeń Kontraktu są przede wszystkim: środki UE, budżet państwa, budżet województwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Łódzkiego w 2024 r.

W art. 6 ust. 1 Kontraktu uwzględniono 96 przedsięwzięć priorytetowych z różnych dziedzin, z czego 35 należy do właściwości strony rządowej, a 61 do strony samorządowej. Na dzień opracowywania niniejszego raportu województwo łódzkie nie posiada informacji za rok 2024 w zakresie przedsięwzięć znajdujących się we właściwości strony rządowej. Informacja o stanie realizacji kontraktów terytorialnych w roku poprzednim, zgodnie z zapisami art. 14r ust. 5 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowywana jest we współpracy z zaangażowanymi podmiotami i przekazywana przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego Radzie Ministrów i zarządowi województwa do dnia 30 czerwca każdego roku. Następnie zarząd województwa przekazuje Informację do dnia 30 lipca każdego roku sejmikowi województwa, a stosowna informacja zostanie opublikowana na stronie internetowej www.strategia.lodzkie.pl.

Przedsięwzięcia Kontraktu we właściwości strony samorządowej (wg stanu na 31 grudnia 2024 r.)

Obszar	Liczba przedsięwzięć ogółem	Realizacja zakończona	W trakcie realizacji	Rezygnacja z realizacji
B+R	9	4	0	5
Energetyka	2	2	0	0
Inne	3	2	0	1
Kultura	2	1	1	0
Rewitalizacja	16	12	4	0
Transport	18	12	0	6
Zdrowie	11	8	0	3
Suma	61	41	5	15

Biorąc pod uwagę przedsięwzięcia właściwe dla strony samorządowej współfinansowane ze środków RPO WŁ 2014-2020, w 2024 r. zakończono realizację czternastu projektów o łącznej wartości ok. 996,7 mln zł, w tym ok. 413,4 mln zł dofinansowania w ramach programu:

- Budowa terminalu multimodalnego w Zduńskiej Woli - Karsznicach – wartość ogółem: ok. 129,7 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 51,7 mln zł,
- Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi – obszar o powierzchni 14 ha ograniczony ulicami: Ogrodową, Gdańską, Legionów, Cmentarną wraz z pierzejami po drugiej stronie ww. ulic – wartość ogółem: ok. 228,2 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 71,4 mln zł,
- Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi – obszar o powierzchni 7 ha ograniczony ulicami: Ogrodową, Zachodnią, Legionów, Gdańską wraz z pierzejami po drugiej stronie ww. ulic – wartość ogółem: ok. 71,6 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 25,2 mln zł,
- Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi – Projekt 6 – wartość ogółem: ok. 105,3 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 37,1 mln zł,
- Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi – Projekt 3 – wartość ogółem: ok. 81,4 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 36,0 mln zł,
- Poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej Narodowego Centrum Kultury Filmowej –

wartość ogółem: ok. 40,4 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 17,7 mln zł,

- Przejrzysta Strefa Badań i Innowacji – Rozszerzenie obszaru działalności badawczej Instytutu Bezpieczeństwa „Moratex” – wartość ogółem: ok. 8,2 mln zł, w tym dofinansowanie ok. 4,5 mln zł,
- BRaIn – Badania Rozwój Innowacje w łódzkim kampusie biomedycyny i farmacji – wartość ogółem: ok. 83,1 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 38,2 mln zł,
- Innowacyjne Włókiennictwo 2020+ – wartość ogółem: ok. 22,6 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 12,5 mln zł,
- Intensyfikacja gospodarki turystycznej w uzdrowisku Uniejów poprzez budowę tężni solankowej wraz z pijalnią wody termalnej – wartość ogółem: ok. 22,3 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 6,2 mln zł,
- Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury poprzez utworzenie Cysterskiego Centrum Edukacji w Sulejowie – etap I – wartość ogółem: ok. 3,3 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 2,1 mln zł,
- Rozbudowa WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi w oparciu o koncentrację działań z zakresu profilaktyki onkologicznej, onkologii klinicznej, onkologicznych ośrodków satelitarnych oraz przekształcenie Szpitala w Wojewódzkie Centrum Onkologii – wartość ogółem: ok. 115,5 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 66,2 mln zł,
- Szlakiem architektury włókienniczej. Rewitalizacja Księżego Młyna – wartość ogółem: ok. 72,6 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 39,2 mln zł,
- Budowa infrastruktury turystycznej oraz zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Warty w Uniejowie – wartość ogółem: ok. 12,6 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 66,2 mln zł.

W 2024 r. zakończono także realizację trzech przedsięwzięć współfinansowanych ze środków POLiŚ 2014-2020 o łącznej wartości: ok. 978,7 mln zł, w tym dofinansowanie UE: ok. 519,1 mln zł:

- Kompleksowy program integracji sieci niskoemisyjnego transportu publicznego w metropolii łódzkiej wraz z zakupem taboru do obsługi trasy W-Z oraz innych linii komunikacyjnych i modernizacją zajezdni tramwajowych w Łodzi – wartość ogółem: ok. 858,9 mln zł, w tym dofinansowanie UE: ok. 471,7 mln zł,
- Przebudowa sieci ciepłowniczej w Łodzi w celu ograniczenia emisji CO₂ i poprawy efektywności energetycznej - Etap II, cz. 1 – wartość ogółem: ok. 62,8 mln zł, w tym dofinansowanie UE: ok. 29,5 mln zł,
- Przebudowa sieci ciepłowniczej w Łodzi w celu ograniczenia emisji CO₂ i poprawy efektywności energetycznej - Etap II, cz. 2 – wartość ogółem: ok. 57,0 mln zł, w tym dofinansowanie UE: ok. 17,9 mln zł.

Rozdział 5

Budżet obywatelski i inne formy wsparcia inicjatyw oddolnych

Budowa społeczeństwa obywatelskiego, a przez to wzmacnianie kapitału społecznego, jest jednym z priorytetów działania Samorządu Województwa Łódzkiego. W związku z tym szczególny nacisk przy kształtowaniu polityki regionu położony jest na rozwój instrumentów mających wspierać i wzmacniać zaangażowanie się mieszkańców w sprawy lokalnych społeczności, organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. W 2024 r. przykładami takich działań były m.in. realizowany od 2018 r. budżet obywatelski, Wojewódzki Program pn. „Moce nadŁódzkie”, dwa Fora Inicjatyw Społecznych skierowane do organizacji pozarządowych i pełnomocników ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi z terenu województwa łódzkiego, czy obsługa Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Budżet obywatelski Województwa Łódzkiego

Budżet obywatelski (skrót: BO) to proces partycypacyjny, w ramach którego mieszkańcy Łódzkiego mają możliwość zaangażowania się w podejmowanie decyzji dotyczących rozwoju naszego regionu poprzez zgłaszanie i wybór

projektów finansowanych ze środków publicznych w drodze otwartego głosowania. W 2024 r. Samorząd Województwa Łódzkiego zrealizował łącznie 110 zadań siódmej edycji danego przedsięwzięcia – 6 zadań o charakterze infrastrukturalnym i remontowym w puli wojewódzkiej oraz 104 zadania (m.in. o charakterze sportowym, kulturalnym, prozdrowotnym, czy z zakresu edukacji ekologicznej i bezpieczeństwa publicznego) w ramach 24 pul powiatowych. Dodatkowo, w ramach zadań własnych samorządu, zakończono realizację siedmiu inwestycyjnych przedsięwzięć BO, których nie udało się zrealizować w latach 2022-2023. W budżecie obywatelskim na 2024 r. nie udało się zrealizować 4 zadań – zadania te zostały ujęte w budżecie Województwa Łódzkiego na 2025 r. W 2024 r. przeprowadzono również procedurę wyboru zadań do realizacji w ramach ósmej edycji BO. Jej podstawę stanowiła uchwała nr IV/56/19 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie budżetu obywatelskiego. Na realizację zadań BO w 2025 r. Samorząd Województwa Łódzkiego przeznaczył 8 mln zł.

W lutym i marcu 2024 r. mieszkańcy województwa łódzkiego zgłosili łącznie 226 projektów zadań, z których 180 zostało dopuszczonych do przeprowadzonego w czerwcu 2024 r. głosowania. Aż 104 projekty zadań zostały automatycznie przekazane do realizacji w 2025 r. w związku z niewykorzystaniem kwoty środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w osiemnastu powiatach województwa łódzkiego. Głosowanie na projekty zadań zgłoszone do pul powiatowych odbyło się wyłącznie w powiatach: łaskim, łowickim, sieradzkim, tomaszowskim, wieluńskim oraz w Łodzi. Wszyscy pełnoletni mieszkańcy województwa łódzkiego mogli dodatkowo zagłosować na wybrane przez siebie zadanie z puli wojewódzkiej. Podczas głosowania oddano niespełna 59 tysięcy głosów.

Do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego Województwa Łódzkiego w 2025 r. wybrano

łącznie 152 zadania (6 zadań w ramach puli wojewódzkiej, m.in. mających na celu poprawę infrastruktury szpitali wojewódzkich w regionie, oraz łącznie 146 tzw. „miękkich” zadań w ramach pul powiatowych – o charakterze kulturalno-integracyjnym, sportowym, turystycznym, prozdrowotnym, czy zadań promujących historię, tradycję i folklor naszego regionu).

Wojewódzki Program pn. „Moce nadŁódzkie”

W 2024 r. Zarząd Województwa Łódzkiego ogłosił dwa otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego mających na celu aktywizowanie mieszkańców regionu w ramach Wojewódzkiego Programu pn. Moce nadŁódzkie.

Głównym celem Wojewódzkiego Programu pn. Moce nadŁódzkie realizowanego w roku 2024 było aktywizowanie mieszkańców Województwa Łódzkiego poprzez wsparcie oddolnych inicjatyw obywatelskich zgłaszanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2024 r. Województwo Łódzkie przeznaczyło łącznie na ten cel 4 mln zł, w tym:

- na otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego Województwa Łódzkiego mającego na celu aktywizowanie mieszkańców regionu w ramach Wojewódzkiego Programu pn. Moce nadŁódzkie ogłoszony w dniu 28 listopada 2023 r. – 2 mln zł,
- drugi otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego mających na celu aktywizowanie mieszkańców regionu w ramach Wojewódzkiego Programu pn. Moce nadŁódzkie – edycja II ogłoszony w dniu 26 marca 2024 r. – 2 mln zł.

Kwoty pojedynczej dotacji, o którą mogły wnioskować organizacje wahały się między 10 000 zł a 200 000 zł. W ramach naborów zgłoszono aż 398 ofert. Ostatecznie Zarząd

Województwa Łódzkiego przyznał 106 dotacji w kwotach od 11 500 zł do 191 700 zł.

Zrealizowane zadania dotyczyły takich obszarów jak:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie,
- ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- polityka społeczna,
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,

które mieszkańcy i organizacje pozarządowe Województwa Łódzkiego wybrali, w ramach wcześniej zrealizowanego badania społecznego, jako priorytetowe w procedowaniu programu mikrograntów.

Forum Inicjatyw Społecznych

W dniu 28 lutego 2024 r. w Łodzi odbyło się Forum Inicjatyw Społecznych.

W spotkaniu przedstawicieli organizacji pozarządowych regionu łódzkiego oraz pracowników lokalnych samorządów zajmujących się współpracą z NGO udział wzięły 92 osoby.

Drugie spotkanie w ramach Forum Inicjatyw Społecznych odbyło się dnia 11 grudnia 2024 r. również w Łodzi. Łącznie w wydarzeniu wzięły udział 52 osoby.

Rozdział 6

Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego

Lp.	Uchwała nr	z dnia	w sprawie
1.	LXV/732/24	23.01.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 rok
2.	LXV/733/24	23.01.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
3.	LXV/734/24	23.01.2024 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Miastu Tomaszów Mazowiecki z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu pierwszego wyposażenia dla hospicjum w Tomaszowie Mazowieckim
4.	LXV/735/24	23.01.2024 r.	w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
5.	LXV/736/24	23.01.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów
6.	LXV/737/24	23.01.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów
7.	LXV/738/24	23.01.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska
8.	LXV/739/24	23.01.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki Bezpieczeństwa
9.	LXV/740/24	23.01.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
10.	LXV/741/24	23.01.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
11.	LXVI/742/24	27.02.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego

			Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021 – 2027 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 rok
12.	LXVI/743/24	27.02.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
13.	LXVI/744/24	27.02.2024 r.	zmieniająca Statut Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu
14.	LXVI/745/24	27.02.2024 r.	w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów najmu z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie części zabudowanych nieruchomości, stanowiących własność Województwa Łódzkiego, położonych w Poddębicach przy ul. Targowej 10 i Sieradzu przy ul. Warneńczyka 1
15.	LXVI/746/24	27.02.2024 r.	w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, stanowiących własność Województwa Łódzkiego, zlokalizowanych w ciągu dróg wojewódzkich oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków
16.	LXVI/747/24	27.02.2024 r.	w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie darowizny prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w Łodzi przy ul. Narutowicza 20 wraz z prawem własności naniesień posadowionych na tym gruncie na rzecz Filharmonii Łódzkiej im. Artura Rubinsteina w Łodzi
17.	LXVI/748/24	27.02.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie darowizny nieruchomości na rzecz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. z siedzibą w Bełchatowie
18.	LXVI/749/24	27.02.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2024 pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań w zakresie renowacji zbiorników małej retencji w celu zapobiegania skutkom suszy – „Renowacja zbiorników wodnych”
19.	LXVI/750/24	27.02.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w ramach programu „Infrastruktura sportowa PLUS” na 2024 r.
20.	LXVI/751/24	27.02.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej w ramach zadania pn. „Infrastruktura Rowerowa na Plus 2024”
21.	LXVI/752/24	27.02.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2024 pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego, przeznaczonej na dofinansowanie zadań w zakresie rozwoju zielonej infrastruktury, w ramach projektu „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski” – „Ogrody przyjazne naturze”
22.	LXVI/753/24	27.02.2024 r.	w sprawie rozstrzygnięcia konkursu „Łódzkie ratuje zabytki” i udzielenia w 2024 r. dotacji z budżetu Województwa Łódzkiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego
23.	LXVI/754/24	27.02.2024 r.	w sprawie rozpatrzenia wniosku o wyrażenie zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radną Województwa Łódzkiego

24.	LXVII/755/24	27.02.2024 r.	w sprawie rozpatrzenia wniosku o wyrażenie zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym Województwa Łódzkiego
25.	LXVII/756/24	27.02.2024 r.	w sprawie przekazania skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi
26.	LXVII/757/24	27.02.2024 r.	w sprawie przekazania petycji
27.	LXVII/758/24	27.02.2024 r.	w sprawie rozpatrzenia skargi
28.	LXVII/759/24	27.02.2024 r.	W sprawie przyjęcia stanowiska sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie obrony polskiego rolnictwa
29.	LXVII/760/24	26.03.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, zadań realizowanych w ramach Pomocy Technicznej dla Funduszy Europejskich oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 rok
30.	LXVII/761/24	26.03.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
31.	LXVII/762/24	26.03.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rzecz jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego pomocy finansowej w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych samorządów w zakresie prac przy obiektach małej architektury zabytkowej położonych na obszarze województwa łódzkiego
32.	LXVII/763/24	26.03.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2024 pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa łódzkiego, przeznaczonej na realizację działań z zakresu promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej i profilaktyki chorób w ramach zadania „Zdrowe Łódzkie na plus”
33.	LXVII/764/24	26.03.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego, w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań w zakresie wspierania rodziny, w ramach konkursu „SAMORZĄD PRZYJAZNY RODZINIE 2024”
34.	LXVII/765/24	26.03.2024 r.	w sprawie przyjęcia raportu z realizacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Łódzkiego 2025 za 2023 r.
35.	LXVII/766/24	26.03.2024 r.	w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Łódzkiego finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2024 r.

36.	LXVII/767/24	26.03.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2024 pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie rozwoju infrastruktury w sołectwach „Świetlica sołecka na plus”
37.	LXVII/768/24	26.03.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2024 pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie rozwoju infrastruktury w sołectwach „Infrastruktura sołecka na plus”
38.	LXVII/769/24	26.03.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2024 pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie realizacji projektów w sołectwach „Sołectwo na plus”
39.	LXVII/770/24	26.03.2024 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Grabów z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej
40.	LXVIII/771/24	23.04.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 - 2020, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, zadań realizowanych w ramach Pomocy Technicznej dla Funduszy Europejskich
41.	LXVIII/772/24	23.04.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
42.	LXVIII/773/24	23.04.2024 r.	zmieniająca Statut Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim
43.	LXVIII/774/24	23.04.2024 r.	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi
44.	LXVIII/775/24	23.04.2024 r.	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi
45.	LXVIII/776/24	23.04.2024 r.	w sprawie udzielenia pełnomocnictwa procesowego
46.	I/1/24	07.05.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego
47.	I/2/24	11.06.2024 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczących Sejmiku Województwa Łódzkiego
48.	I/3/24	11.06.2024 r.	w sprawie wyboru Marszałka Województwa Łódzkiego

49.	I/4/24	11.06.2024 r.	w sprawie ustalenia wynagrodzenia Marszałka Województwa Łódzkiego
50.	I/5/24	11.06.2024 r.	w sprawie wyboru Wicemarszałków Województwa Łódzkiego
51.	I/6/24	11.06.2024 r.	w sprawie wyboru Członków Zarządu Województwa Łódzkiego
52.	I/7/24	11.06.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
53.	I/8/24	11.06.2024 r.	w sprawie przyjęcia „Regulaminu przyznawania stypendiów w ramach projektu pn. Młodzi zawodowcy – program stypendialny Województwa Łódzkiego”
54.	I/9/24	11.06.2024 r.	w sprawie przekazania skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi
55.	I/10/24	11.06.2024 r.	w sprawie wyboru delegatów do Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej
56.	I/11/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rewizyjnej
57.	I/12/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Statutowo-Regulaminowej
58.	I/13/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów
59.	I/14/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa
60.	I/15/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska
61.	I/16/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
62.	I/17/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Nauki, Kultury i Sportu
63.	I/18/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Kontaktów z Zagranicą i Współpracy Regionalnej
64.	I/19/24	11.06.2024 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
65.	I/20/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji Rewizyjnej
66.	I/21/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Statutowo-Regulaminowej
67.	I/22/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów
68.	I/23/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa
69.	I/24/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska

70.	I/25/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
71.	I/26/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Nauki, Kultury i Sportu
72.	I/27/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Kontaktów z Zagranicą i Współpracy Regionalnej
73.	I/28/24	12.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
74.	I/29/24	11.06.2024 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego
75.	II/30/24	21.06.2024 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej
76.	II/31/24	21.06.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Kontaktów z Zagranicą i Współpracy Regionalnej
77.	II/32/24	21.06.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rewizyjnej
78.	II/33/24	21.06.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
79.	II/34/24	21.06.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Kontaktów z Zagranicą i Współpracy Regionalnej
80.	II/35/24	21.06.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Nauki, Kultury i Sportu
81.	II/36/24	21.06.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska
82.	II/37/24	21.06.2024 r.	w sprawie upoważnienia Wiceprzewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego do dokonywania czynności związanych z udzielaniem delegacji służbowych Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Łódzkiego
83.	II/38/24	21.06.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027
84.	II/39/24	21.06.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
85.	II/40/24	21.06.2024 r.	w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa łódzkiego”
86.	II/41/24	21.06.2024 r.	w sprawie udzielenia wotum zaufania Zarządowi Województwa Łódzkiego
87.	II/42/24	21.06.2024 r.	w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Województwa Łódzkiego wraz ze Sprawozdaniem z wykonania budżetu Województwa Łódzkiego za 2023 r.
88.	II/43/24	21.06.2024 r.	w sprawie absolutorium dla Zarządu Województwa Łódzkiego z tytułu wykonania budżetu Województwa Łódzkiego za 2023 r.

89.	III/44/24	12.07.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 rok
90.	III/45/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
91.	III/46/24	12.07.2024 r.	zmieniająca Statut Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie
92.	III/47/24	12.07.2024 r.	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi
93.	III/48/24	12.07.2024 r.	zmieniająca Statut Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim
94.	III/49/24	12.07.2024 r.	zmieniająca Statut Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łodzi
95.	III/50/24	12.07.2024 r.	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi
96.	III/51/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2024 pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie realizacji projektów w sołectwach „Sołectwo na plus”
97.	III/52/24	12.07.2024 r.	w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej pozbawienia dróg kategorii dróg krajowych
98.	III/53/24	12.07.2024 r.	w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej zaliczenia dróg do kategorii dróg krajowych
99.	III/54/24	12.07.2024 r.	w sprawie zaliczenia do kategorii dróg wojewódzkich odcinków drogi krajowej Nr 48
100.	III/55/24	12.07.2024 r.	uchylająca uchwałę w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji Rewizyjnej
101.	III/56/24	12.07.2024 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
102.	III/57/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawiciela Sejmiku Województwa Łódzkiego do składu Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego działającej przy Łódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach
103.	III/58/24	12.07.2024 r.	w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej PABIAN-MED w Pabianicach

104.	III/59/24	12.07.2024 r.	w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczego w Łodzi
105.	III/60/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w Łodzi
106.	III/61/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie
107.	III/62/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łodzi
108.	III/63/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu
109.	III/64/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi
110.	III/65/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi
111.	III/66/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim
112.	III/67/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi
113.	III/68/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach
114.	III/69/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu
115.	III/70/24	12.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi
116.	III/71/24	12.07.2024 r.	w sprawie rozpatrzenia skargi
117.	IV/72/24	31.07.2024 r.	w sprawie ustalenia wysokości diet radnych Województwa Łódzkiego

118.	IV/73/24	31.07.2024 r.	w sprawie zwrotu kosztów podróży służbowych radnym Województwa
119.	IV/74/24	31.07.2024 r.	w sprawie przekazania skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi
120.	IV/75/24	31.07.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów
121.	V/76/24	02.09.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, zadań realizowanych w ramach Pomocy Technicznej dla Funduszy Europejskich oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 rok
122.	V/77/24	02.09.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
123.	V/78/24	02.09.2024 r.	w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2024 - 2027”
124.	V/79/24	02.09.2024 r.	w sprawie udzielenia z budżetu województwa łódzkiego na rok 2024 pomocy finansowej gminom z obszaru województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na realizację zadania polegającego na zakupie i montażu automatycznej stacji meteorologicznej wraz z urządzeniem ogródka meteorologicznego w ramach programu „Wsparcie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej”
125.	V/80/24	02.09.2024 r.	w sprawie ustalenia składu osobowego Komisji Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Łódzkiego
126.	V/81/24	02.09.2024 r.	w sprawie wyboru przedstawiciela Sejmiku Województwa Łódzkiego do Wojewódzkiego Zespołu koordynującego realizację Narodowego Programu Zdrowia i Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
127.	V/82/24	02.09.2024 r.	w sprawie wyrażenia zgody na wydłużenie okresu, na jaki oddano w nieodpłatne użytkowanie na rzecz Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie nieruchomość położoną w Bełchatowie przy ul. Czaplinieckiej 123
128.	V/83/24	02.09.2024 r.	w sprawie rozpatrzenia skargi
129.	V/84/24	02.09.2024 r.	w sprawie rozpatrzenia petycji
130.	V/85/24	02.09.2024 r.	w sprawie wyznaczenia wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.
131.	VI/86/24	01.10.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 rok

132.	VI/87/24	01.10.2024 r.	w sprawie zmian w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych oraz pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego
133.	VI/88/24	01.10.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
134.	VI/89/24	01.10.2024 r.	w sprawie powierzenia Gminie Cielądz wykonania zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi
135.	VI/90/24	01.10.2024 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Opolskiemu na usuwanie skutków klęski żywiołowej
136.	VI/91/24	01.10.2024 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Dolnośląskiemu na usuwanie skutków klęski żywiołowej
137.	VI/92/24	01.10.2024 r.	zmieniająca Statut Młodzieżowego Sejmiku Województwa Łódzkiego
138.	VII/93/24	29.10.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020, zadań realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 r.
139.	VII/94/24	29.10.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
140.	VII/95/24	29.10.2024 r.	zmieniająca Statut Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie
141.	VII/96/24	29.10.2024 r.	zmieniająca Statut Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu
142.	VII/97/24	29.10.2024 r.	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach
143.	VII/98/24	29.10.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia trybu postępowania w zakresie udzielania pomocy finansowej z budżetu Województwa Łódzkiego w formie dotacji celowej spółkom wodnym, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonania zadań
144.	VII/99/24	29.10.2024 r.	w sprawie nadania Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Łódzkiego
145.	VII/100/24	29.10.2024 r.	w sprawie nadania Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Łódzkiego
146.	VII/101/24	29.10.2024 r.	w sprawie przyznania Nagród Sejmiku Województwa Łódzkiego w dziedzinie kultury
147.	VII/102/24	29.10.2024 r.	w sprawie rozpatrzenia petycji
148.	VII/103/24	29.10.2024 r.	w sprawie wystąpienia Województwa Łódzkiego ze Stowarzyszenia Związków Samorządów Polskich

149.	VIII/104/24	26.11.2024 r.	w sprawie zarządzenia łącznego rozpatrywania petycji
150.	VIII/105/24	26.11.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 rok
151.	VIII/106/24	26.11.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
152.	VIII/107/24	26.11.2024 r.	w sprawie zmiany nazwy jednostki budżetowej Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi oraz nadania jej statutu
153.	VIII/108/24	26.11.2024 r.	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej w przewozach autobusowych
154.	VIII/109/24	26.11.2024 r.	w sprawie uchwalenia Programu współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2025 r.
155.	VIII/110/24	26.11.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów
156.	IX/111/24	23.12.2024 r.	w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
157.	IX/112/24	23.12.2024 r.	w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2025 r.
158.	IX/113/24	23.12.2024 r.	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2024 rok w zakresie zadań własnych oraz pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego
159.	IX/114/24	23.12.2024 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
160.	IX/115/24	23.12.2024 r.	w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu z Łaskim Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym części zabudowanej nieruchomości, stanowiącej własność Województwa Łódzkiego, położonej w Łasku przy ul. 9 Maja 50
161.	IX/116/24	23.12.2024 r.	w sprawie powierzenia Gminie Cielądz wykonania zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi.